

**Euroopa Liidu
struktuuritoetus**

Eesti tuleviku heaks

RAKENDUSKAVA	Eesmärk 1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond: Eesti
	Periood: 2007 – 2013
	CCI number: 2007EE161PO002
	Rakenduskava nimi: Elukeskkonna arendamise rakenduskava
SEIRE AASTAARUANNE	Aruande aasta: 2011
	Seirekomisjoni poolt kinnitatud: 21.06.2012

SISUKORD

1. LÜHIKOKKUVÕTE	5
2. EXECUTIVE SUMMARY	16
3. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE.....	27
3.1 Olulisemad majandusarengud	27
3.2 Olulisemad probleemid ja riskid	29
3.2.1 Probleemid	29
3.2.2 Riskid	31
3.3 Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiatel ja õigusaktides ...	34
3.4 Seosed ja mõjud valdkondade üleselt.....	35
3.4.1 Panus ja seosed Lissaboni strateegia, Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega ja riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga	35
3.4.2 Panus ja seosed Läänemere strateegiaga	38
3.4.3 Panus ja seosed horisontaalsete teemadega.....	42
4. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT.....	44
4.1 Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides.....	44
4.2 Järelevalve	45
4.3 Auditid.....	51
4.4 Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded.....	54
5. SEIRE JA HINDAMINE	57
5.1 Rakenduskava seire	57
5.2 Läbiviidud hindamised ja uuringud.....	59
6. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON	62
7. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	69
7.1 Rakendamine prioriteetses suunas „Veemajanduse ja jäätmeäitluse infrastruktuuri arendamine“	69
7.1.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	69
7.1.2 Finantsteave.....	75
7.1.3 Ülevaade direktiivide täitmisest	76
7.1.4 Vahendite vastastikune täiendavus.....	76
7.1.5 Hinnang rakendamisele	77
7.2 Rakendamine prioriteetses suunas “Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine”	78
7.2.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	78
7.2.2 Finantsteave.....	84
7.2.3 Ülevaade direktiivide täitmisest	85
7.2.4 Vahendite vastastikune täiendavus.....	86
7.2.5 Hinnang rakendamisele	86
7.3 Rakendamine prioriteetses suunas “Energiamajanduse arendamine”	87
7.3.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	88
7.3.2 Finantsteave.....	91
7.3.3 Ülevaade direktiivide täitmisest	91
7.3.4 Vahendite vastastikune täiendavus.....	91
7.3.5 Hinnang rakendamisele	92
7.4 Rakendamine prioriteetses suunas „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“	92
7.4.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	93
7.4.2 Finantsteave.....	97
7.4.3 Vahendite vastastikune täiendavus.....	97
7.4.4 Hinnang rakendamisele	97

7.5. Rakendamine prioriteetses suunas „Hariduse infrastruktuuri arendamine“	98
7.5.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	98
7.5.2 Finantsteave.....	102
7.5.3 Vahendite vastastikune täiendavus.....	102
7.5.4 Teise fondi tüüpi kulutused	103
7.5.5 Hinnang rakendamisele	103
7.6 Rakendamine prioriteetses suunas „Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“	103
7.6.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	103
7.6.2 Finantsteave.....	107
7.6.3 Vahendite vastastikune täiendavus.....	107
7.6.4 Hinnang rakendamisele	108
7.7 Rakendamine prioriteetses suundades “HTA” ja “Tehniline abi”	109
7.7.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	109
7.7.2 Finantsteave.....	111
7.7.3 Hinnang rakendamisele	111
8. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF) ...	113
8.1 Suurprojektide rakendamine.....	113
8.2 Mahukate projektide rakendamine	116
9. ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED	118
LISAD	119
LISA 1. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF	119
LISA 2. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES 2007-2011	120
LISA 3. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES KUMULATIIVSELT.....	122
LISA 4. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE	123
LISA 5. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT KUMULATIIVSELT.....	125
LISA 6. PAIKVAATLUSTE KATVUS KUMULATIIVSELT.....	126
LISA 7. VAIDED 2011. AASTAL.....	127
LISA 8. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE KUMULATIIVSELT	129
LISA 9. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES KUMULATIIVSELT	130
LISA 10. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSSED SUUNAD RAHASTAMISALLIKATE LÕIKES 01.01.2007-31.12.2011	132
LISA 11. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED 2011. AASTAL.....	133
LISA 12. RIKKUMISED 2009-2011.....	136
LISA 13. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES 2011. A	138
LISA 14. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSSED SUUNAD JA MEETMED	140
LISA 15. PROJEKTIAUDITID RAKENDUSÜKSUSTE KAUPA 2011. AASTAL.....	142
LISA 16. EARK RAAMES LÄBIVIIDUD PROJEKTIAUDITID 2011. AASTAL.....	143
LISA 17. PROJEKTIAUDITID HORISONTAALSE TEHNILISE ABI RAAMES 2011. AASTAL.....	144
LISA 18: ÜLE 2000 IE REOSTUSKOORMUSEGA REOVEEKOGUMISALADE PROJEKTIDE RAHASTAMINE KUMULATIIVSELT.....	145
LISA 19. ALASUUNA „ENERGIASÄASTU ARENDAMINE ELAMUMAJANDUSES“ RAKENDAMINE	147

LÜHENDID

AA	Auditeeriv asutus
EARK	Elukeskkonna arendamise rakenduskava
EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EIB	Euroopa Investeerimispank
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
EMHI	Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ERM	Eesti Rahva Muuseum
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
HEV	Hariduslike erivajadustega
HTA	Horisontaalne tehniline abi
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IARK	Inimressursi arendamise rakenduskava
JKS	Juhtimis- ja kontrollisüsteem
JM	Juhtministeerium
KA	Korraldusasutus
KIK	SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
KKA	Keskkonnaamet
KKI	Keskkonnainspeksioon
KKM	Keskkonnaministeerium
KOV	Kohalik omavalitsus
LMS	Läänemere strateegia
MA	Makseasutus
MAK	Maaelu arengukava
MARK	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MTÜ	Mittetulundusühing
PERH	SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
PRS	Prioriteetne suund
RA	Rakendusasutus
RHS	Riigihangete seadus
RKT	Riiklik koolitustellimus
RM	Rahandusministeerium
RMK	Riigimetsa Majandamise Keskus
RSKS	Riiklik struktuuritoetuste kasutamise strateegia
RÜ	Rakendusüksus
SA	Sihtasutus
SF	Struktuurifondid
SFCS	Struktuurifondide kesksüsteem
SFOS	Struktuurifondide operatsioonisüsteem
SIM	Siseministeerium
SKP	Sisemajanduse koguprodukt
SOM	Sotsiaalministeerium
TA	Tehniline abi
TS	Toetuse saaja
TÜK	SA Tartu Ülikooli Kliinikum
VMT	Väljamakse taotlus
VPJ	Veepuhastusjaam
VV	Vabariigi Valitsus
ÜF	Ühtekuuluvus Fond

1. LÜHIKOKKUVÕTE

Seirearuanne kajastab „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ (*rakenduskava* või „EARK“) elluviimist 2011. aastal, hõlmates nii finants- kui sisulist informatsiooni rakenduskava prioriteetsete suundade (*PRS*) rakendamise kohta perioodil 01.01.2007-31.12.2011 seisuga 31.12.2011. EARK juhtministeeriumiks (*JM*) on Keskkonnaministeerium (*KKM*). Seirearuanne tugineb PRS rakendusasutuste (*RA*) (*KKM*, Siseministeerium (*SIM*), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (*MKM*), Haridus- ja Teadusministeerium (*HTM*), Sotsiaalministeerium (*SOM*), Rahandusministeerium (*RM*)) koostatud PRS seirearuannetele. Aruanne on kumuleeruv ja eelmistes aruannetes sisaldunud informatsiooni ei taasesitata¹.

Aruandes kajastatakse esmalt rakenduskava elluviimist tervikuna ning seejärel üksikasjalikumalt PRS kaupa. Aruande üldosas (ptk 3-6) käsitletakse rakenduskava elluviimisel tekkinud olulisemaid probleeme, muudatusi, järelevalve-, seire- ja hindamistegevuse tulemusi ning teavitamisalast tegevust.

Iga PRS osas antakse ülevaade eesmärkide täitmisest nii sisuliste indikaatorite kui taotluse rahuldamise otsustega võetud kohustuste ning väljamaksete kaudu. Ülevaate põhjal antakse kokkuvõttev administratsiooni hinnang rakendamisele. Eraldi alapeatükid kirjeldavad suurprojektide ja mahukate projektide rakendamist.

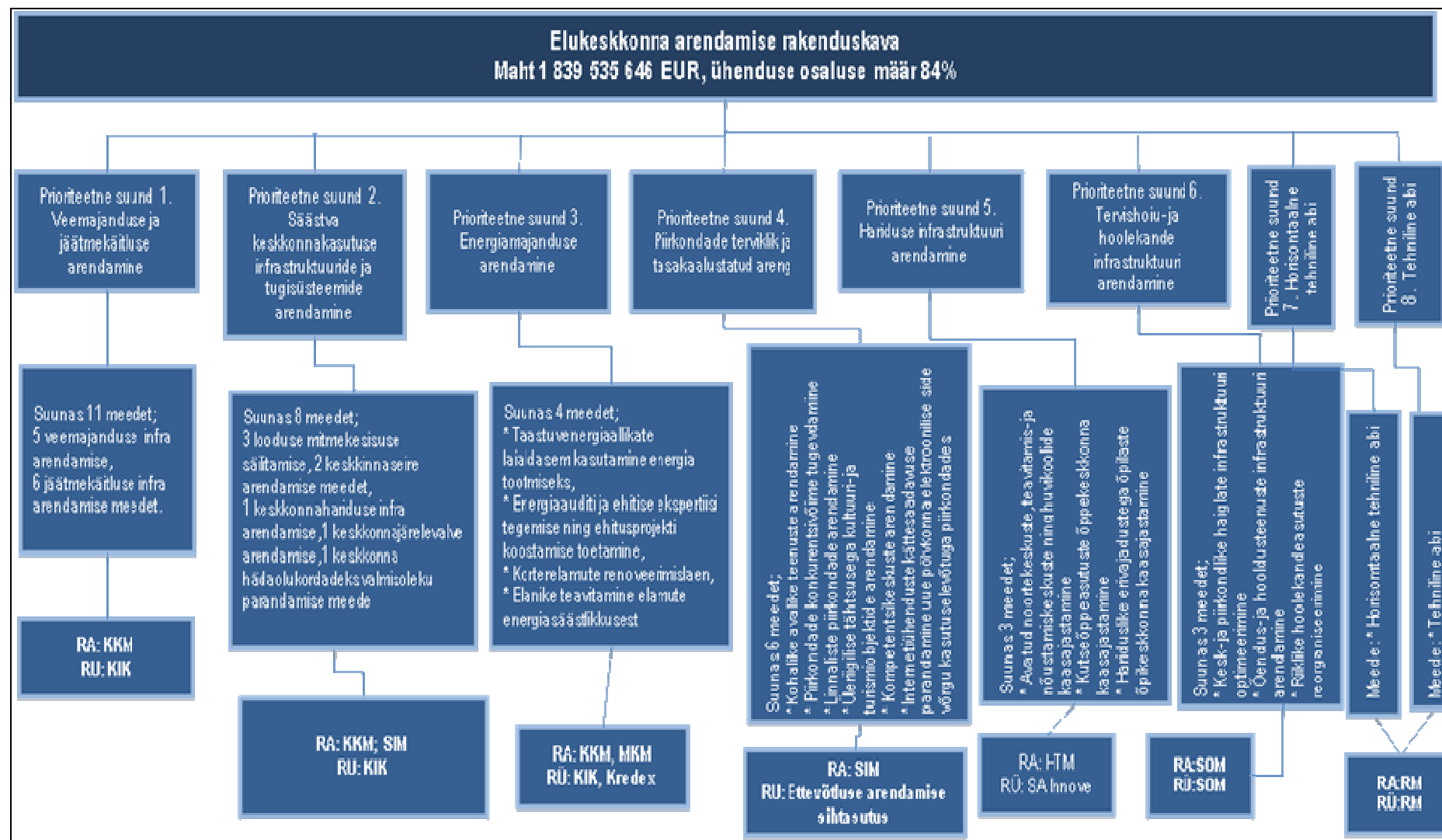
EARK-s on 8 PRS, mis omakorda jagunevad 15 alasuunaks ja 37 meetmeks, mida viiakse ellu nii investeringute kavade (17 tk), programmide (5 tk) kui ka avatud taotlemise (13 tk) kaudu. Horisontaalse tehnilise abi (*HTA*) ja tehnilise abi (*TA*) meetmeid (2 tk) viiakse ellu riigieelarve koostamise korra alusel. Kõik planeeritud meetmed on avatud. Aruandeperioodil avati toetuse taotlemiseks meede „Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõttuga piirkondades“, mille määrus jõustus 18.02.2011 ning taotlusvoor kuulutati välja 29.03.2011. PRS 2 alasuunas „Keskkonnaseire võimekuse parandamine“ avati aruandeaastal programmipõhine meede „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine“. Programm kinnitati keskkonnaministri 13.10.2011. a käskkirjaga nr 1449.

Seirekomisjoni koosolekul 21.06.2012. a osales 17 seirekomisjoni liiget või asendusliiget, lisaks 2 vaatlejat Euroopa Komisjonist ning ning 23 vaatlejat ministriumidest ja partneritelt.

Vastuvõetud otsused:

- Otsustati 2011. a EARK aruanne heaks kiita.

¹ v.a arusaadavuse huvides vajalikud süsteemi üldkirjeldused

Joonis 1. EARK struktuur (Allikas: KKM)

EARK finantsprogress

EARK rakenduskava eelarve on 1 839 535 646 eurot, millest ühenduse osalus moodustab 1 548 899 259 eurot (84% eelarvest). 2011. a lõpu seisuga on kohustusi võetud 84% (1,3 mld eurot) ühenduse osalusest, millest suurima panuse annab vaieldamatult 1 PRS 507 mln euroga. Protsentuaalselt on kohustusi võetud edukalt ka PRS 2 (92%), PRS 3 (97%), PRS 5 (90%) ning PRS 6 (98%). Protsentuaalselt kõige vähem kohustusi on HTA ja TA suunas (47% ja 14%). 2011. a on olnud üsna edukas täiendavate kohustuste juurde võtmisel – aastaga on kohustusi võetud kokku 211,9 mln eurot, millest suurim panus tuli PRS 4 ja PRS 1 (88 mln ja 74,5 mln eurot).

Kõikides suundades on väljamaksed aastaga kasvanud. Väljamakseid on 2011. a lõpuks tehtud 552,7 mln eurot (ühenduse osalusest). Enim väljamakseid on tehtud PRS 4 (187,7 mln eurot) ja PRS 1 (143,3 mln eurot). Kui vaadata väljamaksete suhet eelarvest, siis on edukaim olnud PRS 3 79%-ga. PRS-des 4, 5 ja 7 jäävad väljamaksed eelarvest 41%-48% vahele. Kuigi PRS 1 on väljamakseid tehtud 143,3 mln, moodustab see eelarvest ainult 23%. Samas on PRS 1 väljamaksed kasvanud aastaga 6%-lt 23%-ni (2011. a 108,1 mln eurot). See on ka väljamaksete osas 2011. a üks edukamaid suundi. Kõige vähem on aastaga väljamaksete osas edenenud TA suund ja PRS 2 ja 6. TA madala kasutamismäära põhjuseks võib olla vahendite liiga optimistlik planeerimine. Väljamaksete madal protsent PRS-s 2 ja 6 on tingitud nihetes ajagraafikutes, kuid PRS 2 on 2012. a on oodata väljamaksete suurenemist, sest projektide ettevalmistavad etapid on lõppenud ja jõutakse ehitustöödeni. Kohustusi, väljamakseid ja N+ sihttasemetete täitmist illustreerivad joonised 1 ja 2.

Rakenduskava raames toetatakse edukalt regionaalset arengut – kõikide PRS-de raames, välja arvatud HTA ja TA suunas, on rahastatud projekte, millel on positiivne mõju regionaalsele arengule. Maakondliku jaotuse järgi on kohustusi võetud rohkem Harjumaal (401 mln eurot), Ida-Virumaal (246,2 mln eurot) ja Tartumaal (143,4 mln eurot), kuid maakonnas elavate inimese arvu järgi on enim kohustusi Järvamaal (1972,6 eurot), Lääne-Virumaal (1526,3 eurot) ja Ida-Virumaal (1442,4 eurot). Kõige vähem on kohustusi võetud Hiiumaal (10,6 mln), inimese kohta on see summa 1048,8 eurot, mis võrreldes esimesel kohal oleva Järvamaaga, on 923,8 eurot vähem. Väljamakseid on kõige enam tehtud Harjumaal (176,6 mln eurot) ja Ida-Virumaal (65,9 mln eurot), kõige vähem väljamakseid on tehtud Hiiumaal (4,9 mln eurot) ja Läänemaal (13,9 mln eurot). Täpsemalt vt Lisa 3.

Fondide kasutamise jaotus sekkumisvaldkondadesse on toodud aruande lisa 9.

2011. a tuvastati kokku 38 rikkumist, mis on 21 rikkumist rohkem kui 2010. a. Rikkumiste osas paistavad silma PRS 2 ja PRS 4 (vastavalt 13 ja 14 rikkumist). Rikkumisi ei tuvastatud PRS-s 3 (vt Lisa 12). Toetust nõuti tagasi kogusummas 1 079 473,40 eurot, mis on 0,07% eelarvest (ühenduse osalusest).

EARK 3517st projektist auditeeriti aruandeaastal 26 projekti ning TA raames 2 projekti, mis koguvalmimist moodustab kokku 0,8%. Auditeeritud sertifitseeritud kulud moodustasid kokku 57,7 mln ning sellest moodustasid avastatud mitteabikõlblikud kulud 1,6 mln (2,7% auditeeritud sertifitseeritud kuludest). Potentsiaalselt mitte-abikõlblikke kulusid² avastati 1,4 mln (2,5%). Olulisi tähelepanekuid tehti 28 ning väheolulisi 50. Enim auditeid toimus PRS-s

² Auditi toimingute käigus ei ole olnud võimalik tuvastada täpset mitteabikõlblike kulude summat (näiteks on vajalik täiendav erialane ekspertiis) või auditi toimingute käigus on tuvastatud selliste kulude abikõlblikkuse osas puudusi, mida ei ole auditi läbiviimise hetkel välja makstud.

4 (13 tk), kus tehti ka kõige rohkem olulisi tähelepanekuid (18 tk). Abikõlbmatuid kulusid oli 4 PRS 0,4 mln. PRS-s 5 tehti 7 olulist tähelepanekut ning abikõlbmatuid kulusid tuvastati 47 080. Ühtegi tähelepanekut ei tehtud PRS 2, kus auditeeriti kahte projekti (vt ptk 4.3). Projektauditite tulemuste ülevaade rakendusüksuste kaupa on toodud aruande lisa (Lisa 15).

2011. a esitati 57 vaiet, millest täielikult rahuldati 20, üks vaie rahuldati osaliselt ning üks vaie on endiselt menetluses. Ülejäänud 35 vaide puhul otsust ei muudetud. Enim vaideid, esitati PRS 4 (27 tk), kus neid rahuldati ka kõige rohkem (10 tk) (37% suuna raames esitatud vaietet). PRS 3, 6, 7 ja 8 ei esitatud aruandeaastal ühtegi vaiet (vt Lisa 7).

Prioriteetne suund 1 „Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine“

Kokku on PRS aruandlusperioodi lõpu seisuga struktuurifondidest projektidega kaetud 81% (507 mln), 2011. aastal võeti kohustusi 11,9% (74,5 mln) ulatuses PRS struktuurivahendite eelarvest. Abikõlblikke kulusid on struktuurifondide vahenditest välja makstud 143,3 mln eurot (23% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 108,1 mln euro ulatuses. Enamus suuna finantsvahenditest on suunatud meetmesse „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“, mistõttu avaldab see meede enim mõju kogu prioriteetse suuna rakendamisele. Veemajanduse infrastruktuuri meetme raames kohustuste võtmise tempot saab hinnata heaks. Probleeme on esinenud riigihangete läbiviimisega (tihedast konkurentsist tingitud riigihangete vaidlustamine, toetuse saajate ning nende projektijuhtide kogenematus hankedokumentide ettevalmistamisel ja riigihangete läbiviimisel ning komplitseeritud riigihangete seadus, mis oma tihti üldsõnalise regulatsiooniga annab palju ruumi tõlgendamiseks olukorrast sõltuvalt – vt ptk 3.2.1) ning lepingute sõlmimisega. Probleemide tõttu projektide rakendamisel on jäänud indikaatorite saavutustasemed plaanitust madalamaks, kuid 2015. aastaks saavutatakse kavandatud sihttasemed koostöös SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) keskkonnaprogrammi vahenditega. Kuigi veeinfrastruktuuri arendamise ja veekogude seisundi parandamise indikaatorite saavutustasemed jäävad 2011. a lõpu seisuga alla planeeritule, praeguste prognooside kohaselt alasuuna eesmärgid saavutatakse.

Jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamise alasuunas on pärast vahepealset majanduslangusest tingitud hangete odavnemise perioodi 2011. a korraldatud projektide hanked osutunud planeeritust kohati üle 30% kallimaks. Juhul, kui projekti kallinemine toimus avatud hankemenetlusega riigihanke tulemusena, on toetuse saajal võimalus kallinemise katteks üks kord kuni 30% toetust juurde taotleda. Jäätmete taaskasutamise meetme puhul puudub see peamiselt kohalikke omavalitsusi (KOV). Auditi toimingute käigus ei ole olnud võimalik tuvastada täpset mitteabikõlblike kulude summat (näiteks on vajalik täiendav erialane ekspertiis) või auditi toimingute käigus on tuvastatud selliste kulude abikõlblikkuse osas puudusi, mida ei ole auditi läbiviimise hetkel välja makstud. Võrreldes 2010. aastaga on mitmed projektid siiski edukalt käivitunud ja ka aruandlusperioodil lõppenud. Samas on meetmete eelmistest taotlusvoorudest projekte, mis pole siiani käivitunud - majanduslangusega kaasnevad äririskide suurenemine, piisava omafinantseeringu saamine ja toorme (jäätmevoogude) vähesus mõjutavad projektide rakendamist. Praeguses majanduslikus olukorras ei soovi ettevõtted (eriti väikeettevõtted) tegevusi laiendada, mistõttu jäävad teostamata mõned projektid, millega nii RA kui toetuse andja on arvestanud. Kuigi indikaatorite saavutustasemed olid head ning kontrolltasemed 2010. aastal (2011. aasta andmed ei ole aruande koostamise ajaks kättesaadavad) täideti või ületati (jäätmete taaskasutamine), ei saa käesoleval hetkel veel öelda, kas saavutatakse kõik perioodi lõpuks planeeritud sihttasemed (täpsemalt vt ptk 7.1).

Prioriteetne suund 2 „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“

Lepingutega on kaetud 31,6 mln eurot (34%) suuna eelarvest, mis on 9,3 mln eurot rohkem võrreldes 2010. aastaga. Väljamakseid tehti aastaga 15,5 mln eurot. 2012. a on oodata väljamaksete suurenemist, sest projektide ettevalmistavad etapid on lõppenud ja jõutakse ehitustöödeni. Viivitused rakendamisel on tekkinud toetuse saajate (TS) kogenematusel ja hangete kallinemisest. Suuna eesmärgid on saavutatavad. Kokkuvõttes võib suuna meetmete rakendamist pidada rahuldavaks, välja arvatud alasuuna „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“, mis edenes väga hästi. 2011. a lõpuks on lõpetatud kõik Päästeameti 5 projekti ning planeeritust edukamalt on edenenud ka multifunktsionaalse laeva projekt (täpsemalt vt ptk 7.2).

Prioriteetne suund 3 „Energiamajanduse arendamine“

PRS-s on aruandlusperioodi lõpu seisuga projektidega kaetud 97% (27,8 mln), 2011. aastal võeti kohustusi 1,7% (0,5 mln) ulatuses PRS eelarvest. Abikõlblikke kulusid on välja makstud 22,6 mln eurot (79% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 2,6 mln euro ulatuses. Suuna rakendamine on 2011. a kulgenud hästi. Alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ raames on vahendite eraldamine ja kasutamine toimunud plaanipäraselt ning kahe meetme – „Korterelamute renoveerimislaenu“ ning „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetuse“ – vahendid võivad ammenduda juba 2012. aastal (täpsemalt vt ptk 7.3).

Prioriteetne suund 4 „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“

PRS-s on projektidega kaetud 79% (305,3 mln), 2011. aastal võeti kohustusi 22,6% (88 mln) ulatuses PRS eelarvest. Samas tuleb arvestada, et ainuüksi Eesti Rahva Muuseumi (ERM) suurprojekti toetusmaht oleks moodustanud 8% prioriteetse suuna Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditest, kuid nüüdseks on selgunud, et ERMi projekti PRS raames ei rahastata ning vahendid tuleb suunata teistesse tegevustesse (vt ptk 8.1). Abikõlblikke kulusid on suunas välja makstud 187,7 mln eurot (48% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 58,7 mln euro ulatuses. Väljamaksete voog 2011. aastal jäi kõikides meetmetes alla kavandatule. Oluliste põhjustena võib nimetada ehitussektorist tulenevaid mõjusid. Ootamatult kiiresti kallines ehitustööde hind, töövõtjad ei suutnud kohustusi täita, mistõttu katkestati töövõtulepingud. See sundis toetuse saajaid korrigeerima planeeritud tegevusi, tellima ümberprojekteerimisi ja viima läbi uusi riigihankeid. Hinnang PRS rakendamisele ja saavutatud tulemustele tervikuna on hea. Enamikes meetmetes on taotluse rahuldamise otsused tehtud, kuid toetuste väljamaksmine on kulgenud loodetust veidi aeglasemas tempos (täpsemalt vt ptk 7.4).

Prioriteetne suund 5 „Hariduse infrastruktuuri arendamine“

Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 192,5 mln eurot ehk 90,5% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2011. a võeti kohustusi 35,3 mln (18,3% kohustustest). ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 102,9 mln eurot (48% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 43,1 mln euro ulatuses. Rakendusüksuse (RÜ) ja RA hinnang prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil hea. Olukord väljamaksetega meetmes 2.5.3 („Hariduslike erivajadustega õpilaste õpikeskkonna kaasajastamine“) ei anna võimalust hinnata suuna finantsprogressi väga heaks (täpsemalt vt ptk 7.5).

Prioriteetne suund 6 „Tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“

Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 166,5 mln eurot (ühenduse osalusest) ehk ligi 100%-selt, mis on väga hea näitaja. 2011. a võeti kohustusi 2,3 mln (1,3% kohustustest). ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 52,9 mln eurot (31,3% eelarvest). Prioriteetse suuna finantsprogress väljamaksete osas on seni olnud küllaltki tagasihoidlik, mis on eelkõige tingitud tekkinud nihetest ajagraafikutes, mis on mõjutanud projektide rakendamist ning edasi lükanud omakorda ka väljamakseid. Ehitushindade kallinemine (kuni 50%) on toonud kaasa vajaduse hankeid korrata, vähendada tööde mahte või leida täiendavaid finantsvahendeid. Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 11,7 mln euro ulatuses. Meetmes 2.6.1 teostati 2011. aastal väljamakseid 3,9 mln euro ulatuses, millest EL toetus moodustas 2,5 mln eurot. Meede 2.6.1 on rahaliselt kõige mahukam ning seetõttu on selle mõju prioriteetse suuna finantsprogressile kõige märkimisväärsem. Kuna konkreetsetes meetmes on tekkinud ajalised nihked võrreldes esialgsete plaanidega, siis seetõttu on ka senine väljamaksete summa tagasihoidlikum.

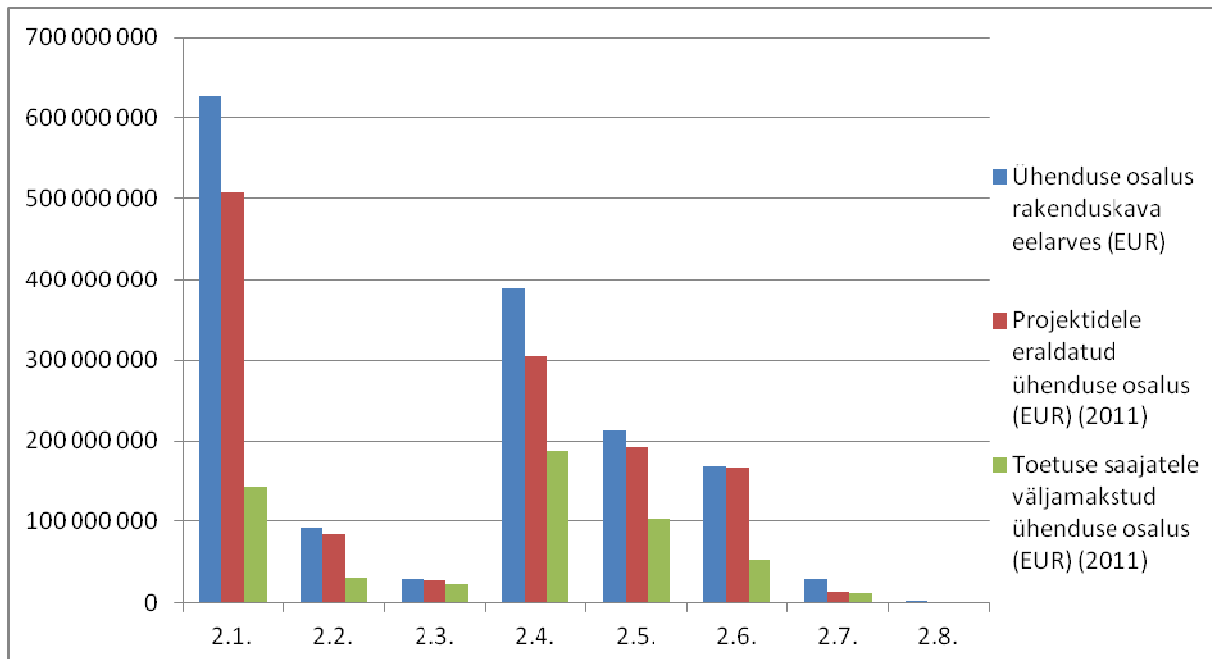
Kõikide meetmete osas on projektid kinnitatud ning enamik projekte on realselt rakendamisel. Meetmetes 2.6.2 ja 2.6.3 on lõppenud ka esimesed projektid, lõpparuanne on kinnitatud ning viimane väljamakse teostatud kolmel projektil. Kõikide meetmete osas on ilmnunud osadel projektidel (22 tk, 59% suuna aktsepteeritud ja lõpetatud projektidest) mahajäämust esialgsetest ajaplaanidest ning mitmel (17 tk, 46% suuna aktsepteeritud ja lõpetatud projektidest) projektil on suurenenud eelarve ehitushindade kallinemise tulemusel. Valdavalt on projektid jõudnud ehitushangeteni ning enamik ka ehitamiseni, seega on reaalne kõikide projektide valmimine ettenähtud tähtjaks või abikõlblikkuse perioodil. Vaatamata nihetele tegevus- ja ajakavades on PRS projektid rakendatavad abikõlblikkuse perioodil ning PRS rakenduskavas püstitatud eesmärgid täidetakse, vaatamata sellele, et esinevad mõningate indikaatorite alataitmised. RA ja RÜ hinnang prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna on hea (täpsemalt vt ptk 7.6).

Prioriteetsed suunad 7 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 8 „Tehniline abi“

HTA suunas on aruandeaasta lõpu seisuga kohustusi võetud 13,4 mln eurot ehk 47% suuna struktuurivahendite eelarvest. ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 11,6 mln eurot (41% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 3,2 mln eurot. RMI hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on hea, kuna aruandlusperioodil (2007-2011) on HTA projektide kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 87%.

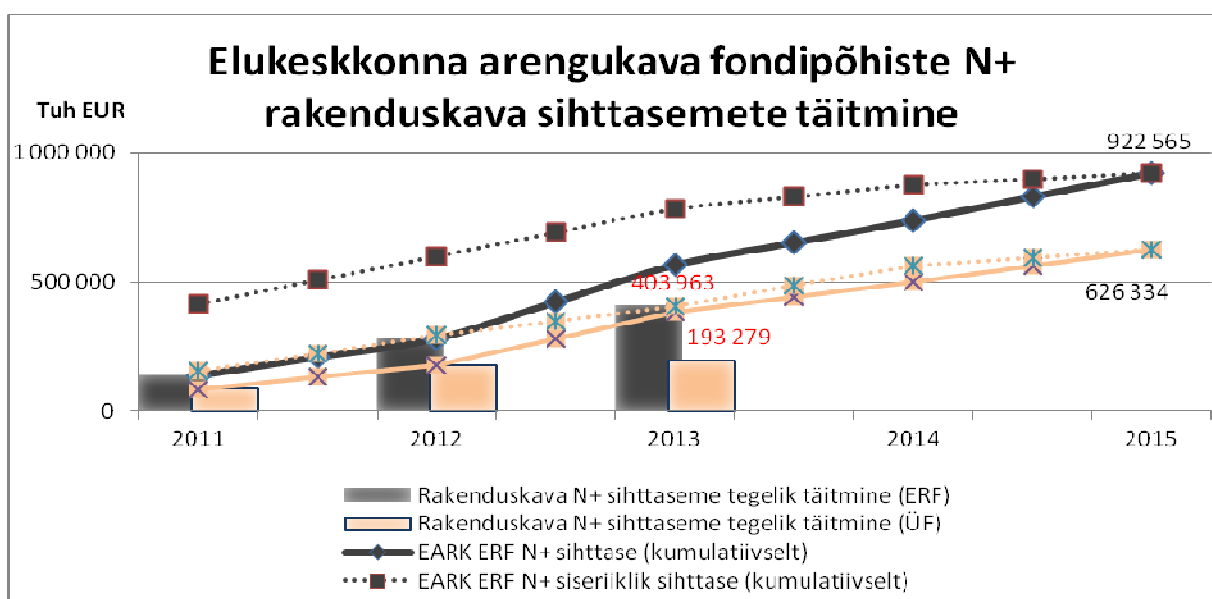
TA suunas on aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 0,4 mln eurot ehk 14% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2011. a võeti kohustusi 0,25 mln (8,9% kohustustest). ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 155 906 eurot (6% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 46 247 euro ulatuses. TA madala kasutamismäära põhjuseks võib olla vahendite liiga optimistlik planeerimine, mida ei saa aga väita HTA vahendite kasutamise kohta. Antud prioriteetsete suundade puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks programiperioodi, sealhulgas perioodi 2014-2020 ettevalmistamiseks, mis muutub vajalikumaks käesoleva programiperioodi teisel poolel. Seega ei nähta vahendite vähese kasutatuse osas probleeme. Hinnang TA vahendite kasutamise osas on rahuldav, sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid vaid 6% ulatuses (kui samal ajal on projektide eelarveid kinnitatud mahus, mis moodustab 14% tehnilise abi prioriteedi kogu eelarvest), mis on kasutamiseefektiivuse poolest väga madal. 2010. a moodustasid kinnitatud eelarved aga 45% tehnilise abi prioriteedi eelarvest ning protsentuaalne erinevus 2011. a tulenes projektidele eraldatud vahendite mittekasutamisest (st struktuurivahendite

infosüsteemis alustati projekte, kuid reaalset raha liikumist ei toimunud) (täpsemalt vt ptk 7.7).

Joonis 2. Prioriteetsete suundade finantsprogress seisuga 31.12.2011 (Allikas: KKM SFCS andmetel 11.06.2012)

Aruandlusaastal ega ka 2012. aastal N+ reegli täitmisega probleeme ei esinenud - sihttasemed on ja saavad täidetud. Riskikohana on näha Ühtekuuluvusfondi (ÜF) sihttaseme täitmine 2013. aastal, mis on suuresti tingitud asjaolust, et perioodi raames rahastatud mahukad veeprojektid hakkavad lõppema ning ei "tooda" enam makseid. Samas on algselt jäätmevaldkonda planeeritud vahendid osaliselt täna veel turule paiskamata. Riski maandamiseks on tehtud rakenduskava muudatusettepanek rakenduskava sisuliseks laiendamiseks uute tegevustega, mis tagaks kasutuse jäätmevaldkonnas vabanenud vahenditele.

Joonis 3. Elukeskkonna arengukava fondipõhiste N+ rakenduskava sihttasemete täitmine (Allikas: KA) N+ analüüsi aluseks on MA poolt EK-le deklareeritud kulud, sh EK poolt tehtud ettemaksed

Eesmärkide saavutamine ja edusammud

Kokku on EARK 61 indikaatorist saavutatud või peaaegu saavutatud 36 indikaatori 2010. a kontrolltase (7 rohkem kui 2010. a) ning 25 indikaatori puhul on kontrolltase täitmata (kuue indikaatori puhul ei ole 2011. a andmed veel laekunud). 2015. a sihttase on saavutatud 12 indikaatori puhul ning nelja indikaatori puhul jääb 2011. a saavutustase pisut alla 2015. a sihttaseme.

PRS-s 1 on 12 indikaatorit ning 2010. a kontrolltase on täidetud 5 indikaatori puhul (2010. a 3 indikaatorit). Kahe indikaatori kohta ei ole riikliku statistika hilisema laekumise tõttu veel 2011. a andmeid kajastatud (üks neist saavutas kontrolltaseme 2010. a). 7 indikaatori puhul on 2015. a sihttase saavutatav ja reaalne, kuid veemajanduse infrastruktuuri arendamisega seotud eesmärgid „Ühisveevärgiga varustatud inimeste osakaal on suurenenud ja ühisveevärgi joogivesi vastab nõuetele“ ja „Keskkonna kaitstus asulareovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest“ indikaatorite 2015. a planeeritud tasemeid ilmselt ei saavutata, kuna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga liitumisvõimaluste realiseerimine võtab kauem aega kui indikaatorite tabelis märgitud 2015. a. RA on teinud ettepaneku muuta rakenduskavas indikaatorite sihttasemeid ning lisada täiendavad tulemusindikaatorid: „Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühisveevärgiga“ ja „Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga“ (vt ptk 7.1), mille abil on võimalik jälgida eesmärkide saavutamist programmiperioodi lõpuks.

RA on seisukohal, et täitmata jääb ka vooluveekogude seisundi parandamiseks püstitatud eesmärk „Veekogude seisund on paranenud“, kuna sihttasemeks seatud lõheliste kudemisrändeks taasavatud 17 jõge ei ole võimalik saavutada. Rakenduskavas seatud sihttaseme saavutamine jõgede kaupa aastaks 2015 võib olla keeruline erinevate menetluslike ja juriidiliste probleemide tõttu ning seetõttu on RA teinud ettepaneku lisada rakenduskavasse täiendav indikaator suuna tulemuslikkuse hindamiseks (vt ptk 7.1).

PRS-s 2 on 13 indikaatorit ning 2010. a kontrolltase on täidetud 8 indikaatori puhul (sama, mis 2010. a), mis on põhjustatud indikaatori sisu ebakorrektses seadmisest (1 indikaator, vt ptk 7.2.1) ning projektide hilisemast rakendamisest võrreldes planeerituga. 12 indikaatori 2015. a sihttasemed on saavutatavad. Saavutamata jääb üksnes väljundindikaatori „Hangitud poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnika masinate arv“ sihttase, kuna see osutus asjakohatuks. Täiendava analüüsi tulemusel on selgunud, et poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnikat on otstarbekas soetada ainult juhul, kui töö teostamiseks vajaminevaid teenuseid turul piisavalt ei pakuta. RA on seisukohal, et struktuurivahenditest ei ole mõistlik teha majanduslikult ebaotstarbekaid ja mittevajalikke investeeringuid üksnes indikaatorite sihttaseme saavutamiseks, kuid EARK muudatusega ei olnud Euroopa Komisjon (EK) nõus hetkel kehtivaid indikaatoreid vähendada. Hooldustehnika soetamisel on jõutud 2011. a lõpuks 20%-ni 2015. a sihttasemest. Sihttaseme täitmine ei ole tänases majandussituatsioonis eelkirjeldatud põhjustel mõistlik.

Indikaatori „Võõrliikide arvukuse piiramise pindala“ 2011. a saavutustase on 1473 ha ehk 123% 2015. a sihttasemest. Indikaatorite sihttasemesse panustavad projektid on kulgenud hästi ning pindala on suurenenud, kuna juurde on leitud uusi kolooniaid (Sosnovski karuputk, *Heracleum sosnowskyi*), mida ei saa tõrjest välja jätta, sest tõrjest välja jäetavad kolooniad laieneksid ja neist leviks id seemned uutele aladele. Seetõttu osaline tõrje ei ole efektiivne ning tõrjuda tuleb kõiki teadaolevaid kolooniaid.

Alasuunas „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“ eesmärgi „Merereostuse avastamise ja likvideerimise võimekust on suurendatud“ reostustõrje laeva väljundindikaatori puhul EK-d on teavitatud otsusest esialgu soetada vaid üks laev, sest meetmele ettenähtud eelarve eest saab osta vaid ühe laeva.

PRS-s 3 on kuus indikaatorit ning kolme indikaatori puhul on täidetud nii 2010. a kontrollitase kui ka 2015. a sihttase. Alasuuna „Taastuvenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse“ eesmärkide saavutamise hindamisel tuleb arvestada, et sihttasemete saavutamisele aitavad lisaks rakenduskava raames elluviidavale meetmele kaasa teised valdkonnas läbiviidavad tegevused ja eraldatavad vahendid. Eesmärgi „Taastuvate energiaallikate osakaalu kasv energiabilansis“ saavutustase ületab planeeritud. Taastuvenergeetika areng Eestis on viimastel aastatel olnud oluliselt kiirem, kui planeeriti „Eesti taastuvenergia tegevuskavas aastani 2020“. Taastuvenergia osakaal ületas oluliselt taastuvate energiaallikate eeldatavat summaarset lõppkasutust kütte ja jahutuse tootmiseks ning taastuvate energiaallikate eeldatavat summaarset lõppkasutust elektri tootmiseks. Taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia osakaal 2011. a on planeeritud sihttaseme eesmärki ületanud, olles 236% (eesmärk 491 GWh; saavutustase 1160 GWh). 2011. a saavutatud tase moodustab 142%. Eelkõige on indikaatori sihttaseme ületamise taga nii biomassist, biogaasist kui tuuleenergiast toodetud elektri tootmise kasv. Samuti on sihttase ületatud taastuvatest energiaallikatest soojusenergia tootmiselt elektri ja soojuse koostootmisjaamades ning katlamajades.

Kolme indikaatori sihttase jääb ilmselt saavutamata. Alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ eesmärgiks on „Energiatõhusamaks muudetud eluasemefond“. Võttes arvesse indikaatorite aluseks olevate meetmete rakendamise ja eelarve täitmise hetkeseisu ei ole rakenduskavades sätestatud indikaatorite eesmäärke võimalik täies ulatuses saavutada. Mõlema meetme raames toetatud projektide arvu ja keskmist maksumust arvestades ammenduvad meetme eelarveks eraldatud struktuurivahendid hiljemalt 2012. a lõpuks. Indikaatorite 100% täitmiseks on vajalik meetmete täiendav rahastamine. Indikaatori „Energiiauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ sihttase täidetakse perioodi lõpuks ca 80% ulatuses. Võttes aluseks tänase keskmise projekti maksumuse ja rahastatud projektide arvu, siis 2012. a alguse jäägi alusel saab rahastada veel ca 750 projekti ehk kokku maksimaalselt 3300–3400 projekti, mis teeb saavutustasemeks ca 24% korterelamutest. Indikaatori sihttaseme täitmist mõjutab perioodi jooksul toimunud hinnatõus, mille tõttu on korduvalt suurendatud toetuse määra ning kuna toetus maja kohta on suurenenud, on võimalik toetada väiksemat arvu maju (vt ptk 7.3.1).

Eesmärgi „Alternatiivsete energiaallikate kasutamine transpordis“ täitmise poole liikumine on olnud marginaalne. Mõjuindikaatori 2011. a saavutustase on vaid 22% eesmärgist. Kui võtta arvesse vaid taastuvenergia direktiivist lähtuvate transpordikütuste säästuskriteeriumid, siis on saavutustase 0%. 2009. ja 2010. a tulemustest nähtub, et järgnevatel aastatel tuleb senisest põhjalikumalt tegeleda taastuvenergia kasutuse ergutamise transpordisektoris. Transpordisektoris tuleb tagada, et taastuvate energiaallikate kogus transpordis oleks 90–100 ktoe. Isegi siis, kui arvestatakse säästlikkuse kriteeriumidele mittevastavat kütust transpordi eesmärkide saavutamisel, mida 2010. a tarbiti Eestis koguses 8 ktoe, on vajalikud põhjalikud muutused tagamaks taastuvate energiaallikate kasutust transpordisektoris. Raskendatud on ka biokütuste osakaalu saavutamine transpordis, kuna turuosalistele puuduvad piisavad majanduslikud stiimulid biokütuste kasutuselevõtuks (vt ptk 7.3.1).

PRS-s 4 on 12 indikaatorit, millest 7 indikaatori puhul on saavutatud 2010. a kontrolltase (2010. a 6 indikaatorit) ning kahe indikaatori puhul 2015. a sihttase. Sihttasemed on saavutatud alasuuna „Kohalike avalike teenuste arendamine“ raames. Samas on selge, et alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ indikaatori „Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala“ kontrolltaseme saavutamine perioodi lõpuks ei ole enam reaalne. Enamuse alasuundade elluviimise järk ei võimalda siiski veel anda hinnangut kõigi tulemusnäitajate sihttasemetele saavutamisele. Saavutustasemetest allapoole jäämist on tinginud meetmete mõnevõrra aeglasem käivitumine, mistõttu on edasi nihkunud projektide lõpptähtajad. Samuti ei ole alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ raames esitatud projektitaotlusi piisavalt või ei ole projektide hindamisel leitud meetme eesmärkide seisukohast piisavat kvaliteeti või mõju. RA ei näe võimalusi indikaatorite täitmisele kaasaaitamiseks (vt ptk 7.4.1).

Alasuunas „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ eesmärgi „Piirkonnas on atraktiivsemad investorite, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks“ külastusobjektide ja oskusteavet arendavate projektide arvu indikaatorite sihttase jääb tõenäoliselt saavutamata, kuna rahastatud on rahalise mahu mõistes keskmiselt suuremaid taotlusi ja loodavad külastusobjektid ei ole suunatud niivõrd suures mahus just kohalikkude oskusteabe arendamisele. Samuti ei ole vastava valdkonna taotlusi esitatud piisavalt või ei ole projektide hindamisel leitud meetme eesmärkide seisukohast piisavat kvaliteeti või mõju.

PRS-s 5 on 8 indikaatorit ning kõigi puhul on 2011. aastaks saavutatud 2010. a kontrolltase. See teeb PRS-st kõige paremini edenenud suuna. Kahe väljundindikaatori „Kajastatud õppekohtade osakaal kutseõppeasutustes“ ja „ERF-st toetust saanud HEV koolide arv“ puhul on saavutatud ka 2015. a sihttase. Indikaatorite täitmine on üldiselt 2015. aastaks reaalne, kuid meetme „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ indikaatorite puhul võib tekkida probleeme, kuna projektid on olnud planeeritust kallimad ning see on seadnud ohtu indikaatorite täitmisele (vt ptk 7.5.1).

PRS 6 on 6 indikaatorit, millest ainult indikaatori „Ehitatud/rekonstrueeritud aktiivravi osutamiseks kasutatav pind“ puhul on 2011. aastaks saavutatud 2010. a kontrolltase ja seegi oli täidetud juba eelmisel aastal. Kuigi indikaatorite osas esineb mõningane alatäitmine võrreldes 2011. aastaks püstitatud eesmärkidega, püstitatud eesmärgid täidetakse.

Väljundindikaator „Valmishitatud pere- ja tegelusmajade arv“ on võrreldes eelmise perioodiga kasvanud, kuid indikaatori täitmine on hetkel vaid 13%. Seevastu on käimas mitmed ehitused erihooldekodude ja asenduskodude osas. Oodatavalt valmivaid pere- ja tegelusmaju peaks lisanduma 2012. a hüppeliselt rohkem – vastavalt erihooldekande osas 27 ja lastele 5 maja. Väljundindikaatori muutmiseks on tehtud rakenduskava muutmise ettepanek (vt ptk 7.6.1).

Alasuunas „Tervishoiu infrastruktuuri arendamine“ eesmärgi „Aktiivravi infrastruktuur loob eeldused haiglate funktsionaalselt terviklikuks toimimiseks“ puhul ei ole lõplik sihttase saavutatav, kuna meetme eelarve ei ole piisav (vt 2010. a seirearuanne).

HTA suunas on neli indikaatorit. HTA eesmärgi „Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest“ kaks tulemusindikaatorit on sihttaseme saavutanud juba 2010. a ning on 2011. a kasvu jätkanud. Käesolevaks eelarveperioodiks seatud rahva teadlikkuse kasvu puudutavate eesmärkide sihttasemed olid juba eelarveperioodi keskpaigas ületatud. Kodulehe külastatavuse sihttaseme neljakordne ületamine viitab, et

sihttaseme määramiseks vajalik täpsemalt analüüsida senist külastatavuse statistikat. 2011. a viidi läbi perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste vahehindamine, millega täideti aruandlusaastaks püstitatud eesmärk (vt ptk 7.7.1).

Kõige enam omavad rakenduskava projektid mõju keskkonnahoiule (2787 projekti, 94,5% kõikidest lõpetatud projektidest). 9,9% projektidest (291 tk) omavad mõju regionaalsele arengule ning mõju kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste ja infoühiskonna edendamist toetavad 3-4% (93-112 tk) projektidest (vt Lisa 8).

Aastaga on projektide raames loodud 331,5 uut töökohta (kokku perioodil 2007-2011 502), millest meeste töökohad moodustavad 117,5 (kokku 145,75) ja naiste töökohad 218 (kokku 356,25). Jäätmekäitlusprojekte on aastaga lõpetatud 5 (kokku 10), taatuvenergeetikaprojekte 7 (kokku 12), välisõhu kvaliteedi parandamise projekte 7 (kokku 12), linna- ja maapirkondade jätkusuutlikkust ja atraktiivsust tõstvaid projekte 157 (kokku 173), haridusprojekte 28 (kokku 78) ja tervishoiuprojekte 3 (kokku 3). Aastaga on lõpetatud projektide arv kasvanud oluliselt (85% rahuldatud taotluste arvust; 2010. a 18%) (vt Lisa 1).

EK 08.06.11. a otsusega muudeti EARK PRS „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ osas kaasrahastamise maksimummäära ja ERF-st sellele PRS-le antava abi maksimumsummat, mis on arvatud abikõlblike avaliku sektori kulude põhjal. 2011. a viidi rakenduskavasse sisse muudatused, mille esitas SiM 2010. a. 2011. a jõustusid ka perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse muudatused. Lisaks muudeti mitmeid määrusi (vt ptk 3.3).

EARK elluviimist aruandeaastal võib hinnata rahuldavaks. Positiivsena saab välja tuua, et kohustusi on võetud 84% ulatuses rakenduskava mahust (aastaga on kohustusi juurde võetud 14% ehk 211,9 mln eurot) ning väljamaksed on kasvanud 36%-ni (2010. a 21%) ning hoogustuvad jätkuvalt. Planeeritust edukamalt on kulgenud suurprojekti „Multifunktsionaalse reostustõrjelaeva soetamine“, rahaliselt mahukas ning ehituslikult aeganõudvas meetmes „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ on meetme maht taotluse rahuldamise otsustega praktiliselt kaetud ning tööd käivad hoogsalt, samuti on olnud edukas PRS 3 rakendamine. Samas on finantsprogressi oluliselt pärssinud RMI-i suurprojekti taotluse rahuldamata jätmine, mis seab rakendajad väljakutse ette leida vabanenud vahenditele kiiresti elluviidav ning eesmärgipärane alternatiiv (planeeritud ERMi projekt moodustas 8% suuna eelarvest). Sama ülesanne oli täita ka 1. PRS-s, kus katmata vahendite kasutamiseks tehti rakenduskava muudatusettepanek rakenduskava sisu laiendamiseks uue alasuunaga. Heaks ei saa hinnata ka indikaatorite 2010. a kontrolltasemete saavutamist – 2011. a lõpuks ei ole neist kõik täidetud (60% indikaatorite puhul on saavutatud kontrolltase), peamisteks mõjuriteks on olnud projektide planeeritust hilisem rakendamine ning probleemid riigihangetega. Vaatamata esinevatele murekohtadele, saab hetkel öelda, et sihttasemed on kõik valdavalt saavutatavad.

2. EXECUTIVE SUMMARY

The monitoring report reflects the implementation of “The Operational Programme for the Development of the Living Environment” (*EARK*) in 2011, including both the financial and substantive information on the implementation of the priority axes (*PRS*), in the period of 1 January 2007 to 31 December 2011 as at 31 December 2011. The leading ministry is Ministry of the Environment. The monitoring report is based on the monitoring reports of priority axes, compiled by the implementing agencies of the priority axes (Ministry of the Environment, Ministry of Internal Affairs, Ministry of Economic Affairs and Communications, Ministry of Education and Research, Ministry of Social Affairs, Ministry of Finance). The monitoring report is cumulative and information included in previous reports shall not be reproduced³.

In the report, the implementation of the Operational Programme shall be first reflected in its entirety, and then in more detail by *PRS*. The main issues occurring during the implementation of the Operational Programme, the amendments, the results of surveillance, monitoring and assessment activities, and notification activities shall be treated in the general part (Ch. 3-6) of the report.

In every part of *PRS*, an overview is given about meeting the objectives in both substantive indicators, as well as performing obligations undertaken by acceding to an application, and through payments. On the basis of the overview, a summary assessment is made on the implementation by the administration. The individual subchapters describe the implementation of major and large projects.

The *EARK* includes 8 *PRS*s that are divided into 15 sub-axes and 37 measures that shall be carried out through investment plans (17 in total), programmes (5), and open applications (13). The measures of horizontal technical assistance (*HTA*) and technical assistance (*TA*) (2 in total) shall be carried out under the procedure of drafting the state budget. All planned measures are open. In the accounting period, the measure “Enhancing Internet access in the regions deploying the new generation electronic communications network” was opened for applications for assistance. Its regulation entered into force on 18 February 2011, and the application round was announced on 29 March 2011. In the sub-axis 2 of *PRS* “Enhancing the capacity of environmental monitoring”, the programme-based measure “Environmental monitoring and development of data acquisition” was opened in the accounting year. The programme was approved by the directive No. 1449 of the Minister of the Environment on 13 October 2011.

17 members of the monitoring committee, as well as 2 observers from EC and 23 observers of the ministries and partners attended the monitoring committee meeting on 21 June 2012.

Resolutions passed:

- To approve the 2010 monitoring report of the Operational Programme for the Development of the Living Environment.

³ Except for the general descriptions of the system for the sake of clarity

Financial progress of EARK

The operational budget of EARK is 1,839,535,646 euros, of which the community participation is 1,548,899,259 euros (84% of the budget). At the end of 2011, the obligations undertaken make up 84% (EUR 1,3 billion) of the community participation, the greatest contribution to which is undoubtedly made by PRS 1 with EUR 507 million. In percentage points, successful obligations have also been undertaken for PRS 2 (92%), PRS 3 (97%), PRS 5 (90%), and PRS 6 (98%). The least obligations in percentages have been undertaken for HTA and TA (47% and 14%). 2011 was quite successful in undertaking additional obligations – within a year, the sum of obligations undertaken is EUR 211,9 million, of which the greatest contribution came from PRS 4 and PRS 1 (EUR 88 million and EUR 74,5 million).

Payments have risen within a year in all PRS. By the end of 2011, the sum of payments made was 522,7 million euros (of the community participation). The most payments have been made from PRS 4 (EUR 187,7 million) and PRS 1 (EUR 143,3 million). When considering the ratio of payments from the budget, the most successful has been PRS 3 with 79%. In PRS 4, 5 and 7, payments from the budget remain between 41%-48%. Although PRS 1 has made payments in the sum of 143,3 million, it only makes up 23% of the budget. At the same time, the payments of PRS 1 have risen from 6% to 23% within a year (in 2011 it was 108,1 million euros). In terms of payments, it has also been one of the most successful PRS in 2011. The smallest progress in terms of payments has been made by the TA axis, as well as PRS 2 and 6. The low consumption rate of TA may be the result of too optimistic planning of resources. The low percentage of payments in PRS 2 and 6 is caused by shifts in schedules, but a rise in payments is expected in PRS 2 in 2012, since the preparatory stages of projects have been completed, and construction stage shall begin. Figures 1 and 2 illustrate obligations, payments and fulfilment of N+ reference levels.

Regional development is successfully supported within the framework of the Operational Programme – projects with positive effect on regional development have been funded within the framework of all PRSs, except for HTA and TA axis. By regional division, the most obligations have been undertaken in Harjumaa (EUR 401 million), Ida-Virumaa (EUR 246,2 million), and Tartumaa (EUR 143,4 million), but according to the number of people residing in counties, the most obligations have been undertaken in Järvamaa (EUR 1972,6), Lääne-Virumaa (EUR 1526,3) and Ida-Virumaa (EUR 1442,4). The least obligations have been undertaken in Hiiumaa (EUR 10,6 million) where the sum per person is 1048,8 euros, which is 923,8 euros less than in Järvamaa, the leading county. The most payments have been made in Harjumaa (EUR 176,6 million) and Ida-Virumaa (EUR 65,9 million); the least payments have been made in Hiiumaa (EUR 4,9 million) and Läänemaa (EUR 13,9 million). See Annex 3 for further details.

The distribution of funds in fields of intervention is shown in Annex 9 of the report.

38 offenses were established in 2011, which exceeds the count of 2010 by 21 offenses. In terms of offenses, PRS 2 and PRS 4 stand out (13 and 14 offenses respectively). No offenses were established in PRS 3 (see Annex 12). The total amount of reclaimed financial support was 1,079,473.40 euros, which made up 0.07% of the budget (of the community participation).

26 projects out of the 3517 projects of EARK and 2 projects within the framework of TA were audited in the accounting year, making up 0,8% of the total sample. The audited

certified costs made up 57,7 million in total, and detected ineligible costs made up 1,6 million thereof (2,7% of audited certified costs). 1,4 million (2,5%) of potentially ineligible costs were detected.⁴ 28 important and 50 minor observations were made. The most audits were performed in PRS 4 (13 in total), where also most of the important observations (18 in total) were made. The sum of ineligible costs in PRS 4 was 0,4 million. In PRS 5, 7 important observations were made and 47,080 euros of ineligible costs were detected. No observations were made in PRS 2, where two projects were audited (See Ch. 4.3). The overview of project audit results by operational units is in Annex 15 to the report.

In 2011, 57 challenges were filed, 20 of which were settled in full, one was settled in part and one challenge is still being processed. In case of the other 35 challenges, the decision was not changed. The most challenges were filed in PRS 4 (27 in total), where the most were also settled (10 in total) (37% of challenges filed within the framework of the axis). No challenges were filed in PRS 3, 6, 7 and 8 during the accounting year (See Annex 7).

Priority axis 1 “Development of water and waste management infrastructure” The total of 81% (507 million) of structural funds are covered by projects as at the end of the PRS accounting period, whereas 11,9% (74,5 million) of obligations were undertaken from the budget of the PRS structural instruments in 2011. 143,3 million euros (23% of the budget of the axis) of eligible costs were paid from the instruments of structural funds. When taking a look at the accounting period separately, the sum of payments that have been made during the year is 108,1 million euros. Most of the axis’ financial instruments are invested in the measure “Development of water management infrastructure”, thus having the most effect on implementing the whole of the priority axis. The pace of undertaking responsibilities within the framework of the water management infrastructure can be assessed as good. Issues have occurred in conducting public procurements (contestation of public procurements due to intense competition, the inexperience of beneficiaries and their project managers in preparing procurement documents, and the complicated Public Procurement Act that, with its often generally worded regulation, leaves much room for interpretation depending on the situation – see Ch. 3.2.1) and awarding of contracts. Due to issues in implementing projects, the levels of achievement of indicators have been lower than planned, but by 2015, the planned target levels shall be achieved in conjunction with the environmental programme instruments of the Environmental Investment Centre (*KIK*). Although the indicators or the achievement levels of water infrastructure development and improvement of the status of the bodies of water are lower than planned as at the end of 2011, the objectives of the sub-axis will be met according to current forecasts.

In the sub-axis of the development of waste handling infrastructure, the procurements of projects organised in 2011 have, after the interim period of lower costs of procurements due to the recession, proven to be over 30% more expensive than planned at times. In case the increase of project costs occurred as a result of a public procurement with an open procurement procedure, the beneficiary has the opportunity to once apply for extra 30% assistance to cover the increase in cost. With regard to the waste recovery measure, this mainly concerns local municipalities. During the audit procedures, it has not been possible to detect the exact sum of ineligible costs (e.g. additional professional assessment is required), or omissions regarding eligibility of costs have been detected during the audit procedures that

⁴ The exact total sum of ineligible costs could not be determined during the audit procedures (for example, due to a need for an additional professional expert assessment), or omissions have been detected during the audit procedures in connection with the eligibility of such costs that have not yet been paid at the time of the audit.

have not yet been paid at the moment the audit was conducted. Still, compared to 2010, several projects have been successfully launched and completed during the reporting period. However, there are projects from the previous application rounds of measures, which still have not been launched – increasing business risk, sufficient self-financing, and lack of raw materials (waste streams) all affect the implementation of projects. In the current economic situation, enterprises (especially small enterprises) do not wish to expand their activities, wherefore some projects that both the Ministry of the Environment and the provider of support have counted on, will not be launched. Although the achievement levels of indicators were good, and the target levels for 2010 (the data for 2011 are not available at the time of preparing the report) were achieved or exceeded (waste recovery), it is too early to say, whether all the planned target levels will be achieved by the end of the period (See Ch. 7.1 for further details).

Priority axis 2 “Development of infrastructures and support systems for the sustainable use of environment”

31,6 million euros (34%) of the budget of the axis is covered by contracts, which is 9,3 million euros more compared to 2010. Payments in the sum of total 15,5 million euros were made during the year. An increase in payments is expected in 2012, since the preparatory stages of projects have been completed, and the construction stage is starting. Delays in the implementation have occurred due to the inexperience of beneficiaries (*TS*), and the growing expenses of procurements. The objectives of the axis are achievable. In conclusion, the implementation of the measures of the axis can be assessed as satisfactory, except for the sub-axis “Improving the preparedness for environmental emergencies”, who’s progress was very good. By the end of 2011, all 5 projects conducted by the Rescue Board were completed, and the multifunctional ship project (See Ch. 7.2 for further details) has progressed more successfully than planned.

Priority axis 3 “Development of the energy sector”

At the end of the reporting period, 97% (27,8 million) were covered by projects at PRS; in 2011, obligations were undertaken to the amount of 1,7% (0,5 million) of the PRS budget. 22,6 million euros (79% of the budget of the axis) have been paid as eligible expenses. When taking a look at the reporting period separately, the sum of payments made within a year reaches 2,6 million euros. The implementation of the axis in 2011 has gone well. Within the framework of the sub-axis “Development of energy conservation in housing”, the allocation and using of instruments has been performed according to plan, and the instruments of the two measures – “Renovation loan for apartment buildings” and “Assistance for conducting an energy audit and an expert analysis of a building and preparing construction project documentation” may become exhausted already in 2012 (See Ch. 7.3 for further details).

Priority axis 4 “Integral and balanced development of regions”

79% (305,3 million) is covered by projects in PRS; in 2011, obligations were undertaken to the amount of 22,6% (88 million) of the PRS budget. At the same time, it must be taken into consideration that the assistance amount of the Estonian National Museum (*ERM*) major project would have made up 8% of the priority axis instruments of the European Regional Development Fund (*ERDF*), but it has become known by now that the *ERM* project will not be funded within the framework of PRS, and the instruments need to be directed in other activities (See Ch. 8.1). In this axis, 187,7 million euros (48% of the budget of the axis) of eligible costs have been paid. Taking a look at the reporting period separately, payments have been made in the sum total of 58,7 million euros a year. The flow of payments did not meet the plan in any of the measures in 2011. The influence of the construction sector may be

highlighted as one of the significant reasons for this. The cost of construction work increased unexpectedly, the contractors were unable to perform their duties, resulting in terminated contracts. This forced the beneficiaries to adjust planned activities, order new projects and conduct new public procurements. The assessment to the implementation of PRS and to the achieved results as a whole is good. In most measures, the decisions to approve the applications have been made, but payment of funds has taken longer than hoped (See Ch. 7.4 for further details).

Priority axis 5 “Development of education infrastructure”

As at the end of the reporting year, obligations have been undertaken to the sum of 192,5 million euros or 90,5% of the budget of the structural instruments of the axis. In 2011, obligations were undertaken to the sum of 35,3 million (18,3% of obligations). 102,9 million euros (48% of the budget) has been paid from the ERF participation to cover eligible costs. Taking a look at the reporting period separately, payments to the sum of 43,1 million euros have been made within a year. The assessment of the final beneficiary (RÜ) and the Ministry of Education and Research to the implementation of the axis as a whole, including the financial and substantive progress during the reporting period is good. The payment situation in the measure 2.5.3 (“Modernising the learning environment of students with special educational needs”) does not allow assessing the financial progress of the axis as very good (See Ch. 7.5 for further details).

Priority axis 6 “Development of the health care and welfare services infrastructure”

As at the end of the reporting year, obligations have been undertaken to the sum of 166,5 million euros (from the community participation) or almost 100%, which is a very good indicator. In 2011, obligations were undertaken to the amount of 2,3 million (1,3% of obligations). 52,9 million euros (31,3%) have been paid from the ERF participation to cover eligible costs. The financial progress of the priority axis in terms of payments has thus far been quite modest, which is mainly caused by shifts in schedules that has affected the implementation of projects, and postponed payments. The appreciation of construction prices (up to 50%) has caused the need to repeat procurements, decrease work capacity or find additional financial means. Taking a look at the reporting period separately, the payments have been made to the some of 11,7 million euros within a year. In the measure 2.6, payments were made to the sum of 3,9 million euros in 2011, of which the EU assistance made up 2,5 million euros. The measure 2.6.1 is financially the largest, and thus its influence on the financial progress of the priority axis is the most significant. Since time shifts have occurred in the specific measure compared to the original plans, the sum of payments thus far is more modest than expected.

In terms of all measures, the projects have been confirmed, and most of the projects are being implemented. The first projects in the measures 2.6.2 and 2.6.3 have finished, the final report has been confirmed, and the last payment has been made in three projects. In case of all measures, some projects (22 altogether, 59% of the accepted and finished projects of the axis) have fallen behind the original schedules, and in case of several (17, 46% of the accepted and finished projects of the axis) projects, the budget has increased due to the appreciation of construction prices. In most part, the projects have reached construction procurement, and mostly also to construction, so it is realistic that all projects shall be finished by deadline or within the period or eligibility. Regardless of the shift in action and time plans, the PRS projects can be implemented within the period of eligibility, and the objectives set in the operational programme of PRS shall be met, even though some indicators are fulfilled partly.

The assessment of the Ministry of Social Affairs and RÜ to the implementation of the priority axis as a whole is good (See Ch. 7.6 for further details).

Priority axis 7 “Horizontal technical assistance” and 8 “Technical assistance”

In the HTA axis, obligations have been undertaken to the sum of 13,4 million euros or 47% of the budget of the structural instruments as at the end of the reporting year. 11.6 million euros (41% of the budget) of the ERF participation has been paid to cover eligible costs. Regarding the reporting period separately, the payments made within a year make up 3,2 million euros. The assessment of the Ministry of Finance to the implementation of the HTA instruments is good, because 87% of payments from the confirmed budgets for the HTA projects have been made in the reporting period (2007-2011).

As at the end of the reporting year, obligations have been undertaken to the sum of 0,4 million euros or 14% from the budget of structural instruments of the TA axis. In 2011, obligations were undertaken to the sum of 0,25 million (8,9% of obligations). 155,906 euros (6% of the budget) of the ERF participation have been paid to cover eligible costs. Regarding the reporting period separately, payments have been made to the amount of 46,247 euros within a year. The reason for the low use rate of TA may be the too optimistic planning of instruments that can not be said about the use of HTA instruments. In case of these priority axes, it may be concluded that there are sufficient instruments to cover personnel costs and general expenses for preparing the programme period, including the period of 2014-2020, which shall become more necessary in the second half of the current programme period. Thus, the little use of instruments is not regarded as a problem. The assessment of implementing the instruments of TA is satisfactory, for since 2007, the payments made only make up 6% (while project budgets have been confirmed in the capacity that makes up 14% of technical assistance priority of the whole budget), which is very low in terms of usage efficiency. In 2010, the confirmed budgets, however, made up 45% of the technical assistance priority budget, and the difference in percentages in 2011 was due to not using the instruments allocated for projects (i.e. projects were launched in the information system of the structural instruments, but money was not moved in reality) (See Ch. 7.7 for further details).

Within the reporting year, as well as in 2012, no issues occurred with complying with the N+ rule – the target levels are being and will be met. The risk is meeting the target level of Cohesion Fund (ÜF) in 2013, which is largely due to the fact that the voluminous water projects funded within the period are being completed, and no longer “produce” payments. At the same time, the instruments originally planned for the waste sector, are still in part not placed on the market. In order to reduce the risk, an amendment has been made to the Operational Programme to factually expand the Operational Programme with new activities that would guarantee use for the instruments released from the waste sector.

Achievement of objectives and progress

Altogether, the reference level of 2010 was achieved or almost achieved in case of 38 indicators out of 61 indicators of the Operational Programme (7 more than in 2010), and in case of 25 indicators, the reference level has not been met (the data of 2011 have not yet been submitted for six indicators). The target level of 2015 has been achieved in case of 12 indicators, and in case of four indicators, the achievement level in 2011 remains slightly under the target level of 2015.

In PRS 1 there are 12 indicators, and the target level of 2010 has been achieved in case of 5 indicators (3 indicators in 2010). The data of 2011 for two indicators are not yet published

due to the late submission of the official statistics (one of these achieved the reference level in 2010). With regard to 7 indicators, the target level of 2015 is achievable and realistic, but the objectives and levels of indicators connected with water management infrastructure “The percentage of people equipped with public water supply has increased, and the drinking water of public water supply meets the standards” and “Protection of the environment from the adverse effects resulting from directing the urban waste water in the receiving body of water” planned for 2015 will probably not be achieved. The Ministry of the Environment has proposed to change the target levels of indicators in the Operational Programme, and add additional performance indicators: “Number of residents, for whom the possibility to join the public water supply has been created” and “Number of residents for whom the possibility to join the public sewerage system has been created” (See Ch. 7.1), which enables to observe the achievement of objectives by the end of the programme period.

The Ministry of the Environment finds that the objective set to improve the condition of fluvial bodies of water “The condition of bodies of water has improved” will also not be achieved, since the target level that is 17 rivers reopened for the spawning of salmon cannot be achieved. Achieving the target level by rivers by 2015, as foreseen in the Operational Programme, may be difficult due to various procedural and legal problems, so the Ministry of the Environment has proposed to add an additional indicator in the operational programme for assessing the effectiveness of the axis (See Ch. 7.1).

In PRS 2 there are 13 indicators and the target level of 2010 has been achieved in case of 8 indicators (same as in 2010), which has been caused by the incorrect wording of the content of the indicator (1 indicator, See Ch. 7.2.1), and later implementation of the projects compared to the original plans. The target levels of 2015 can be achieved in case of 12 indicators. Only the target level of the output indicator “The number of restoration and maintenance machines for semi-natural biotic communities” will not be achieved, since it proved to be irrelevant. As a result of an additional analysis it was found that it is only expedient to acquire restoration and maintenance equipment in case there are not enough services provided on the market to perform the work. The Ministry of the Environment finds that it is not reasonable to make inexpedient and unnecessary investments from the structural instruments only to achieve the target level of indicators, but the European Commission (*EC*) was not willing to reduce the existing indicators with the amendment of EARK at this time. By the end of 2011, 20% of the target level of 2015 has been reached in connection with the acquisition of maintenance equipment. Achieving the target level is not reasonable in the present economic situation for the reasons given above.

The achievement level of the indicator “Area of restricting the abundance of introduced species” in 2011 is 1473 ha or 123% of the target level of 2015. The projects participating in the target level of the indicators have performed well, and the area has increased, since new colonies have been found that cannot be excluded from control activities, since the colonies that would be excluded from control activities would spread and their seeds would be dispersed to new areas. Therefore, partial control activities are ineffective, and all known colonies must be controlled.

In case of the output indicator of the spill response vessel of the target “The preparedness to detect and remedy the effects of marine pollution has been improved” in the sub-axis “Improving the preparedness of environmental emergencies”, EC has been notified of the decision to only acquire one ship at this time, since the budget allocated for this measure only allows buying one ship.

PRS 3 includes six indicators and with regard to three indicators both the reference level of 2010 and the target level of 2015 have been achieved. When assessing the achievement of objectives of the sub-axis “Wider use of renewable energy sources and protection of ambient air”, it must be taken into account that other activities carried out in this field and other instruments that are being allocated, along with the measure to be carried out within the framework of the Operational Programme, will also benefit to achieving the target level. The achievement level of the objective “An increase of the percentage of renewable energy sources in the energy balance” exceeds the plan. The development of renewable energy in Estonia has been significantly faster over the last few years than planned in the “Estonian Action Plan for Renewable Energy by 2020”. The percentage of renewable energy significantly exceeded the assumed total end-use of renewable energy sources in producing heating and cooling, and the assumed total end-use of renewable energy sources for producing electricity. The percentage of electricity produced from renewable sources in 2011 has exceeded the planned target level, reaching 236% (the objective was 491 GWh; achievement level 1160 GWh). The level achieved in 2011 makes up 142%. First and foremost, an increase in producing electricity from biomass, biogas and wind energy is the reason for exceeding the target level of the indicator. The target level has also been exceeded for producing thermal energy from renewable energy sources at the combined heat and power producers and boiler plants.

The target level of three indicators will probably remain unachieved. The objective of the sub-axis “Developing energy conservation in housing” is “Housing fund that has been made more energy efficient”. Considering the current situation of the implementation of measures and budgets that are the basis of indicators, the objectives of the indicators provided in Operational Programmes cannot be achieved to the full extent. With regard to the number of projects and the average cost supported within the framework of both measures, the structural instruments allocated for the budget of both measures will be depleted by the end of 2012 at the latest. In order to achieve the indicators 100%, additional funding of the measures is required. The target level of the indicator “Supporting conducting an energy audit and the expert analysis of a building and preparing building design documentation” shall be achieved by the end of the period to the extent of approximately 80%. Based on the current cost of an average project and on the number of funded projects, approximately 750 projects or altogether about 3300-3400 projects can be funded from the reserves of the beginning of 2012, which makes the achievement level about 24% of apartment buildings. The achievement of the target level of the indicator will be influenced by rise in prices during the period, wherefore the rate of assistance has been repeatedly increased, and since the assistance per house has increased, a smaller number of houses can be supported (See Ch. 7.3.1).

Moving towards achieving the objective “Using alternative energy sources in transport” has been marginal. The achievement level of the impact indicator in 2011 was only 22% of the objective. When only considering the conservation criteria of transport fuels based on the renewable energy directive, the achievement level is 0%. It can be concluded from the results of 2009 and 2010 that during the following years, the promotion activities of renewable energy in the transport sector must be performed more thoroughly than before. It must be guaranteed in the transport sector that the amount of renewable energy sources in transport would be 90-100%. Even if fuel that does not meet the conservation criteria, which was consumed in Estonia in 2010 to the amount of 8%, is taken into consideration in achieving the objectives of transport, thorough changes are required to guarantee the use of renewable energy sources in the transport sector. It is also difficult to reduce the percentage of biofuels

in transport, since there are no sufficient economic incentives for market participants to start using biofuels (See Ch. 7.3.1).

PRS 4 includes 12 indicators, in 7 of which the reference level of 2010 has been achieved (6 indicators in 2010), and in case of 2 indicators the target level of 2015 has been achieved. The target levels have been achieved within the framework of the sub-axis “Development of local public services”. At the same time, it is clear that achieving the reference level of the indicator “The surface area of green and recreational areas determined by prepared and adopted plans” in the sub-axis “Development of urban areas” is no longer realistic by the end of the period. The stage of carrying out most sub-axes does not allow assessing the achievement of all target levels of achievement indicators. The somewhat slower launch of the measures has caused remaining under the achievement level, which is why project deadlines have been slightly postponed. Also, there is not a sufficient number of project applications within the framework of the sub-axis “Development of urban areas”, or the applications lack sufficient quality or impact from the viewpoint of the objectives of the measure found during the assessment of projects. The Ministry of Internal Affairs does not find it possible to support achieving the indicators (See Ch. 7.4.1).

The target level of the indicators of projects improving tourist objects or know-how of the objective “Areas are more attractive for investors, qualified work force and visitors” in the sub-axis “Strengthening the competitiveness of areas” will probably not be achieved, since in terms of financial capacity, bigger-than-average applications have been funded and the tourist objects to be created are not directed at improving local know-how to such extent. Also, there have not been submitted enough applications of the respective field or their quality or impact is found to be insufficient from the viewpoint of the objectives of the measure when assessing the projects.

PRS 5 includes 8 indicators and in each case the reference level of 2010 is achieved by 2011. This means that this PRS has made the biggest progress. In case of two output indicators “The reflected weight of student places in the vocational educational institutions” and “Number of SEN (students with special educational needs) schools that have got assistance from ERF”, the target levels of 2015 have also been achieved. Achieving indicators by 2015 is realistic, but in case of the indicators of the measure “Modernising the learning environment of vocational educational institutions” may be problematic, since all projects have been more expensive than planned, and this has put achieving indicators at risk (See Ch. 7.5.1).

PRS 6 includes 6 indicators of which only the reference level of 2010 of the indicator “Constructed/reconstructed area used for providing active treatment” is achieved by 2011, and this was also already achieved the year before. Although partial achievement occurs with regard to indicators compared to objectives set for 2011, the set objectives will be achieved.

The output indicator “Number of completely finished family and activity houses” has increased compared to the previous period, but the achievement rate of the indicator is currently only 13%. Nevertheless, several construction works are underway in terms of special care homes and substitute homes. Family and activity houses that are completed according to plan will be added exponentially more in 2012 – 27 for special care and 5 for children. In order to change the output indicator, a proposal to change the Operational Programme has been made (See Ch. 7.6.1).

In case of the objective “The infrastructure of active treatment creates conditions for the functionally integrated operation of hospitals” in the sub-axis “Development of health care infrastructure”, the final target level cannot be achieved, since the budget of the measure is insufficient (See the monitoring report for 2010).

The HTA axis includes four indicators. Two performance indicators of the HTA objective “Raising awareness among the Estonian population about the possibilities provided by structural instruments” have already achieved the target level in 2010, and continued on the growth trend in 2011. The target levels of objectives concerning raising awareness of the population set for the current budget period were exceeded already in the midpoint of the budget period. Exceeding the target level of visitors on the website by four times indicates that the target level was underplanned. When planning a performance indicator for the next budget period, it is necessary to analyse the existing visiting statistics in greater detail in order to determine a target level.

The projects of the Operational Programme have the greatest influence on management of the environment (2787 projects, 94.5% of all completed projects). 9.9% of projects (291) influence regional development and civil society; 3-4% (93-112) of the projects support promoting equal opportunities and information society (See Annex 8).

Within a year, 331,5 new jobs have been created within the framework of the projects (502 in total from 2007 to 2011), of which there are 117,5 jobs for men (145,75 in total) and 218 jobs for women (356,25 in total). 5 waste management projects (10 in total), 7 renewable energy projects (12 in total), 7 projects for improving the quality of ambient air (12 in total), 157 projects increasing the sustainability and attractiveness of urban and rural areas (173 in total), 28 educational projects (78 in total) and 3 health care projects (3 in total) were completed within a year. The number of projects completed within a year has significantly increased (85% of approved applications; 18% in 2010) (See Annex 1).

By the decision of EC of 8 June 2011, the maximum rate of co-financing of EARK PRS with regard to “Development of education infrastructure”, as well as the maximum sum of assistance given to PRS that is calculated on the basis of eligible public sector costs. In 2011, amendments were embedded in the operational programme, submitted by the Ministry of Internal Affairs in 2010. In 2011, the amendments of the structural aid act for the period of 2007-2013 also entered into force. In addition, several regulations were amended (See Ch. 3.3).

The implementation of EARK during the reporting year can be assessed as satisfactory. The positive aspects were that obligations undertaken made up 84% of the Operational Programme (14% or 211,9 million euros of additional obligations undertaken within a year), the payments have grown to 36% (21% in 2010), and the growth continues. The major project “Acquisition of multifunctional spill response vessel” has progressed more successfully than planned. The rate of the financially large and constructionally time-consuming measure “Development of water economy infrastructure” is practically covered by the decision of approving the application, and the works are underway. The implementation of PRS 3 has also been successful. At the same time, the financial progress has significantly been affected by the fact that the application of the ERM major project was not approved, which poses a challenge to the implementers to find a purposeful alternative for the released instruments (the planned ERM project made up 8% of the budget of the axis). The same problem had to be solved in PRS 1, where, in order to use uncovered instruments, an amendment was proposed

to the Operational Programme to expand the content of the Operational Programme with a new sub-axis. The achievement of reference levels of the indicators in 2010 cannot be assessed well either – by the end of 2011, they are not achieved in total (in case of 60% of the indicators, the reference levels were met), the main factors have been the later implementation of projects than planned, and problems with public procurements. Despite of the issues, it can be said at the moment that the target levels are mostly achievable.

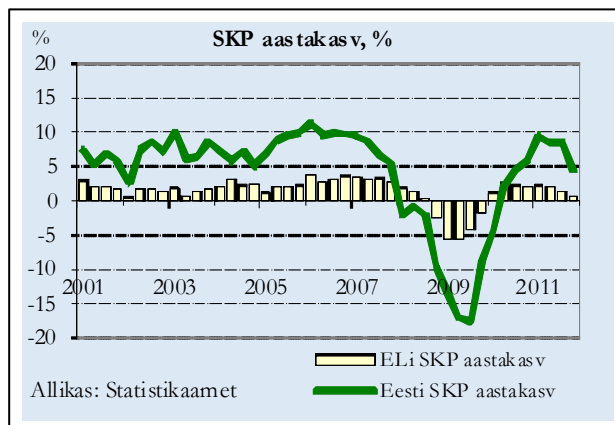
3. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

Peatükk annab ülevaate rakenduskava elluviimist mõjutanud olulistest majandusarengutest ning peamistest rakendamisega seotud probleemidest ning riskidest. Käsitletakse valdkondlikes prioriteetides, strateegiatel ning õigusaktides toimunud muudatusi, kirjeldatakse seoseid ja panust olulisematesse Eesti ja Euroopa Liidu (EL) strateegiadokumentidesse ning struktuurifondide horisontaalsetesse teemadesse.

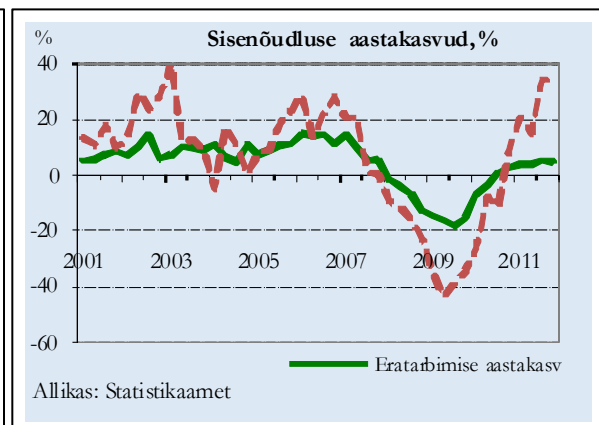
3.1 Olulisemad majandusarengud

2011. a oli Eesti majandusele mitmete näitajate osas väga edukas. **Majanduskasv** oli EL kiireim (7,6%), tööhõive kasvas statistikaameti andmetel märkimisväärselt ja töötus vähenes ning reaalpalk hakkas aasta teises pooles samuti kasvama. Olulise panuse andis juba 2010. a keskpaigast alates kasvama hakanud eksportiv töötlev tööstus, kuhu andis määrava panuse masinate ja seadmete gruppi kuuluv elektroonika. 2011. a lõpupoole muutus kasv laiapõhjalisemaks ning elektroonika panuse olulise vähenemise kompenseerisid muuhulgas tugevnev ehitussektor ning info- ja sidevaldkond. Kiire majanduskasvu hindamisel tuleb siiski silmas pidada, et Eesti sisemajanduse koguprodukti (SKP) tase oli eelneval, 2010. a, oma eelmisest tiptasemest 15% madalam.

Sisenõudlus kasvas samuti, kuid väga madala võrdlusbaasi tõttu polnud see üllatav. Kindlustunde indikaatorid pöördusid kasvule juba 2009. a kevadel, kuid tarbimises ja investeringutes hakkas tulevikuväljavaadete paranemine avalduma alles järgmise aasta lõpus. 2011. a teises pooles hakkas majanduskonjunktuur küll kiiresti halvenema, kuid tarbimis- ja investeerimiskäitumisele see veel märgatavat mõju pole avaldanud. Aasta lõpus konjunktuuri langus peatus ning pöördus kergete tõusutrendile.

Joonis 4. SKP aastakasv

Joonis 5. Sisenõudluse aastakasvud

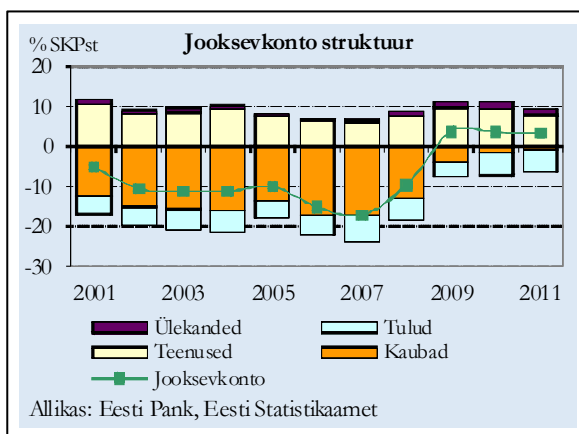
Eratarbimise reaalkasvu pärssis 5%-line tarbijahindade tõus, mida põhjustas valdavalt toiduainete ja energia kiire kallinemine. Sundkulutustele kulus varasemast enam raha, mistõttu oli muu tarbimise kasv piiratud. Vaatamata palgatulu kasvule tuli tarbimise kasv siiski valdavalt püsikaupade ja eriti sõiduautode arvelt, mille ostmine oli kriisiaastatel ebakindlate tulevikuväljavaadete tõttu edasi lükatud. Seega oli kasv esialgu üpris kitsapõhjaline.

Suurima panuse sisenõudluse kasvu andsid investeringud ning ettevõtete varude suurenemine. Valitsemissektor ja kodumajapidamised panustasid investeringutesse rohkem

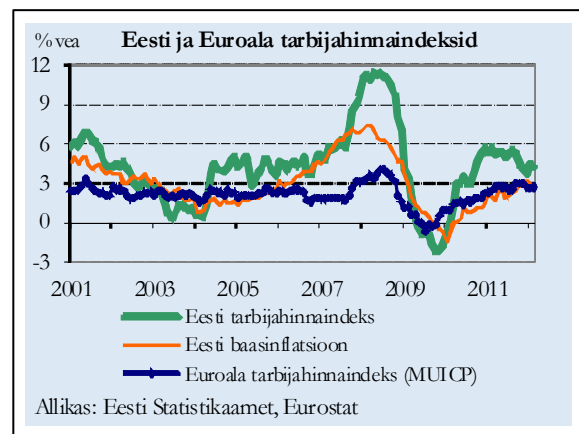
aasta teisel poolel. Vaatamata kiirele kasvule (27%) jäi investeringute tase buumiaegsest tipust siiski veel 40% madalamaks. Samas on positiivne, et arvutustehnika ning masinate ja seadmete investeringute maht on saavutanud peaaegu kriisieelse taseme ning madalseisus on peamiselt kinnisvaraga seotud investeringud ning transpordivahendite soetamine. Sisenõudluse osakaal SKPs, mis kerkis enne kriisi 110%-ni ja langes seejärel oluliselt alla SKP taseme, kerkis 2011. a 95%ni.

2011. a võimaldasid eksporti märgatavalt suurendada tugevnenud majanduskasv peamistel eksporditurgudel, vabade tootmisvõimaluste olemasolu ning elektroonikasektori edukus välisurgudel. 2011. a suurenes kaupade ja teenuste eksport püsivhindades 25%. Ekspordikasv oli laiapõhjaline, kaubagrupidest vedas kasvu masinate ja seadmete, metallide, keemiatoodete, puidu- ja puidutoodete ning toidu ja põllumajandussaaduste väljavedu. Suurima panuse kasvu andis masinate ja seadmete kaubagrupi kuuluv sideseadmete eksport, mille taga on edukalt toimiv Rootsi kaudu liikuv ekspordiahel. Ühtlasi tõi tugev sideseadmete eksport kaasa ekspordistruktuuri paranemise, kus kapitalikaupade osakaal kahekordistus, moodustades möödunud aastal 20% kaupade ekspordist. Ekspordiks vajalike sisendite ja tooraine kasvanud sissevedu ning tugevnev sisenõudlus põhjustas ka impordi kiire kasvu. Kui 2010. a suurenes kaupade ja teenuste import 21%, siis 2011. a kiirenes see 27%ni.

Tulenevalt sisenõudluse tugevnemisest ning sisseostetud teenuste mahu suurenemisest alanes jooksevkonto ülejääk 2011. a 3%ni SKPst. Jooksevkontole suurima negatiivse mõjuga tulude konto defitsiit aga vähenes veidi, mille tingis Eesti residentide välisriikides teenitud kasumite kiire kasv ning välisriikides teenitud tööjõutulu oluline suurenemine.

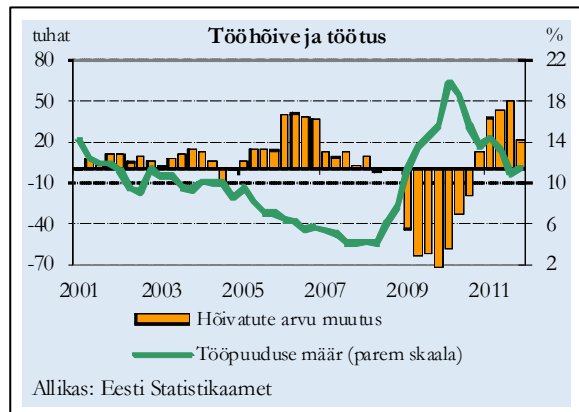
Joonis 6. Jooksevkonto struktuur

Joonis 7. Eesti ja Euroala tarbijahinnaindeks

Toorainete kallinemine rahvusvahelistel turgudel ning väiksemal määral ka tugevnev sisenõudlus põhjustasid möödunud aastal inflatsiooni kiirenemise 5%ni. Sellest ligemale poole moodustas kallinenud toit. Naftatoodete ja toidu maailmaturu hinnad tõusid aastaga rohkem kui neljandiku võrra, mis Eesti avatuse ja väiksuse tõttu levis kiiresti ka jaehindadesse. Samuti kergitas toiduainete hindu ekspordivõimaluste paranemine Venemaa suunal ning kaubanduskettide marginaalide tõstmine. Palkade suurenemine ning hõive kasv on võimaldanud sisenõudlusel taastuda, tuues kaasa sisemaiste tegurite arengut kajastava baasinflatsiooni kiirenemise möödunud aastal. Aasta lõpukuudel hakkas inflatsioon alanema, kuna varasem toidu kiire kallinemine langes järk-järgult arvestusest välja.

2011. a keskmine tööpuuduse määr alanes 12,5%ni, ehk ligikaudu 87 000 töötuni, vähenedes aastaga 4,4 protsendipunkti võrra. Kiire majanduskasvu taustal leidis eelmisel aastal aset tööjõunõudluse märgatav kasv, mil suurenenud töömahud võimaldasid ettevõtjatel suurendada töötajate arvu. Hõivatute arv kasvas võrreldes eelneva aastaga 6,7% ehk 38 000 inimese võrra. Hõive suurenemisse panustasid kõige enam töötleva tööstuse, ehituse ning veonduse ja laonduse tegevusalad. Tööviljakuse reaalkasv eelmisel aastal aeglustus ning aasta kokkuvõttes kasvas tööviljakus 0,9%.

Joonis 8. Tööhõive ja töötus

Ettevõtete majandusolukorra paranemine on võimaldanud tõsta töötajate palkasid. 2011. a kasvas keskmine brutokuupalk 5,4%, kuid kiirenenud inflatsiooni tõttu jäi reaalsalga kasv siiski napiks, ulatudes 0,4%ni. Kiireim keskmine palga kasv eelmisel aastal oli mäetööstuse, kinnisvaraalse tegevuse ning hulgi- ja jaekaubanduse tegevusaladel.

Valitsussektori eelarvepositsioon oli 2011. a pärast kriisi teist aastat ülejäägis, mis ulatus 163,9 mln euronit ehk 1%ni SKPst. Keskkvalitsus lõpetas aasta tasakaalus, sotsiaalkindlustusfondid ja KOV-d olid ülejäägis vastavalt 0,9% ja 0,1% SKPst. Eelarveülejäagi saavutamisele aitas muuhulgas kaasa rahvusvaheliste heitmekvootide müügist saadud tulu.

Maksutulused laekus 2011. a jooksul riigieelarvesse 4,3 mld eurot ning maksukoormuseks kujunes 32,7% SKPst. Suurima osatähtsusega olid tööjõumaksud (17,2% SKPst), järgnesid tarbimismaksud (13,5% SKPst) ja kapitalimaksud (2% SKPst).

Valitsussektori võlakoormus ulatus 2011. a lõpu seisuga 6%ni SKPst, olles aastaga vähenenud 0,7 protsendipunkti võrra. Võrreldes teiste EL liikmesriikidega on Eesti võlatase jätkuvalt madalaim. 965,2 mln euro suurusest koguvõlast moodustas KOV-de võlg ligikaudu 55,8%, mida on võrreldes 2010. a 0,7 protsendipunkti võrra vähem.

3.2 Olulisemad probleemid ja riskid

Peatükk annab esimeses osas ülevaate peamistest probleemidest ja nende lahendamiseks kasutusele võetud abinõudest. Teises osas kirjeldatakse kaardistatud riske, nende ennetamist ning maandamist rakenduskava elluviimisel.

3.2.1 Probleemid

Korraldusasutuse (KA) vaates on 2011. aastal kriitilisimateks probleemideks riigihangete ja abikõlblikkuse küsimused, mis on toonud kaasa finantskorrektsioone ja mille tõttu on EK osaliselt oma maksed peatanud. Probleemi põhjuseks on rakendussüsteemi kontrollide madal kvaliteet, mis peegeldab kontrollide tõhustamise vajadust. Eelkõige on see seotud hangete järelevalve ning kontrolljalje tagamisega. Pikemalt on järelevalves tuvastatud kitsaskohti ja selle parandamiseks tehtud kajastatud peatükis 4.2.

Teine protsess, mis 2011. aastal KA fookuses oli, on seire. Seiretegevuse on fookusesse toonud tänane rakendamise staadium – kasvanud on meetmete ja projektide hulk ja selguvad elluviimise probleemid – kallinemised, viivitused ajakohases elluviimises, jätkusuutlikkuse tagamise raskused, tulemuste ja eesmärkide saavutamine. Toetuse maksimaalse ja efektiivse kasutamise eesmärgi tagamiseks peab KA omama korrektset, selget ja võrreldavat informatsiooni projektide rakendamise kohta kõigi rakenduskavade lõikes, mistõttu ongi KA koostöös juhtministeeriumidega 2011. aastal teinud mitmeid parendustegevusi, et tõsta seirearuannete kvaliteeti. Ka sõltumatute ekspertide poolt läbiviidud perioodi vahehindamine on toonud seire välja kui prioriteetselt arendamist vajava valdkonna (peatükk 5.2).

EARK PRS rakendamisel võib üldisemate mureküsimustena välja tuua:

- Omafinantseeringu tagamine (PRS 1, 4 ja 5): majanduslanguse tagajärjel on langenud toetuse saajate, eriti KOV-de finantsvõimekus, mis on tekitanud probleeme vajaliku omafinantseeringu garanteerimisel. KOV võlakoormus ei võimalda neil võtta täiendavaid lisakohustusi sattumata vastuollu valla- ja linnaeelarve seadusega või KOV finantsjuhtimise seadusega. Täiendavad piirangud seavad KOV taotlejale ka perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse 2012. a kehtima hakanud muudatused, mille kohaselt ei tehta positiivset otsust rahastamiseks, kui taotlejast KOV võlakoormus ületab kriitilise piiri. PRS 5 nimetatud probleem indikaatorite ja eesmärkide saavutamist perioodi lõpuks ohtu ei sea, kuid PRS 1 ja 4 võib see mõjutada indikaatorite täitmist (vt ptk 7.1.1.).

Probleemi lahendamisele on aidanud kaasa projektide elluviimise ajatamine pikema perioodi peale ning säästlikemate lahenduste otsimine kulude kokkuhoiduks. Ajutise võlakoormuse probleemiga omavalitsuste puhul on tehtud tingimuslikke rahuldamise otsuseid, eeldusel, et projekti on võimalik ellu viia meetme tingimustes sätestatud abikõlblikkuse perioodil. PRS-s 1 võeti probleemi lahendamiseks vastu otsus, et ettevalmistavate tööde teostamiseks on võimalik taotleda toetust siseriiklikust keskkonnaprogrammist, mis vähendab kokkuvõttes ka KOV finantskoormust.

- Riigihangete läbiviimine (PRS 1, 2, 4, 5, 6): hoolimata koolitustest, praktikast ning RÜ-de ja RA-de eelnevast kontrollist, on üheks läbivamaks probleemiks riigihangetega seonduv. Riigihangete vaidlustamine on tingitud turul valitsevast töö ülepakkumisest ning ehitussektori majanduslanguse järgsest taastumisest, mis tekitab väga tiheda konkurentsi. Rolli mängib ka toetuse saajate ning nende projektijuhtide kogematus hankedokumentide ettevalmistamisel ja riigihangete läbiviimisel. Üheks oluliseks aspektiks on ka komplitseeritud riigihangete seadus, mis oma tihti üldsõnalise regulatsiooniga annab palju ruumi tõlgendamiseks olukorrast sõltuvalt. Kõik eelnev on põhjustanud projektide venimise või hangete ebaõnnestumise. Näiteks meetme 2.6.1. SA Tartu Ülikooli Kliinikumi (TÜK) projekti aja- ning tegevuskavas tekkis 1,5 a nihe eelmisel aruandeperioodil seoses riigihanke vaidlustamisega, mis omakorda mõjutab projekti lõppkuupäeva. Kohtuvaidluste tõttu ei ole alustatud Polli ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamist (PRS 1, meede „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“). Tulenevalt nihetest aja- ja tegevuskavades tehti meetmes 2.6.3. aasta jooksul 15 toetuse taotluse rahuldamise otsuse muutmist. Samas ei ole senised nihked tegevus- ja ajakavades seadnud otseselt ohtu vahendite kasutamist ja projektide efektiivset rakendamist toetuse abikõlblikkuse perioodi jooksul, kuid see on suurendanud RÜ-de töökoormust.

Probleemi leevendamiseks on RÜ-d hakanud rohkem tähelepanu pöörama hangetealastele nõustamisele, samuti on tõhustatud hangete kontrolliprotseduure. Selleks on tugevdatud koosseisu, palgates juurde erialaspetsialiste, kes kontrollivad ja nõustavad toetuse saajaid hangete osas. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusse (EAS) loodi hankeeksperdi ametikoht, kelle ülesandeks on taotlejate ja toetuse saajate nõustamine hankemenetluse läbiviimisel enne hanke väljakuulutamist ja enne hankelepingu sõlmimist ning toetuse saajate riigihangete kontroll pärast hankelepingu sõlmimist. Lisaks loodi hankespetsialisti ametikoht finantsüksusesse, järelevalve hankespetsialisti ametikoht ning täiendatud on sisekordasid, mis reguleerivad toetuse saajate hangete kontrolli (täpsemalt vt PRS 4 ptk 3.1). KIKi struktuuritoetuste üksusesse palgati juurde 8 ja järelevalve üksusesse 2 töötajat, lisaks on projektidele kinnitatud taotluse rahuldamise otsusega aastapõhine rahastamiskava, igas kvartalis viiakse läbi kõigi projektide hetkeseisu põhjalik analüüs ning täiendatud on projektide regulaarset aruandlust projekti elluviimise, hangete planeerimise ja väljamaksete prognoosimise üle, sidudes selgemalt projektide hetkeseisu ning edasise elluviimise kava taotluse rahuldamise otsustega kinnitatud väljamaksekohustustega. Väiksemaid muudatusi on tehtud ka SA Innove töökorraldustes.

PRS-s 1 ja 2 (nt keskkonnahariduse arendamine) aeglustasid projektide arengut hankeprotsessid, kus ei osalenud ühtegi pakkujat või kus ükski pakkuja ei kvalifitseerunud. Probleemaatilised olid ka väga spetsiifiliste seadmete hanked, kuna pakkujate ring oli väike ja esines olukordi, kus ei laekunud ühtegi pakkumist.

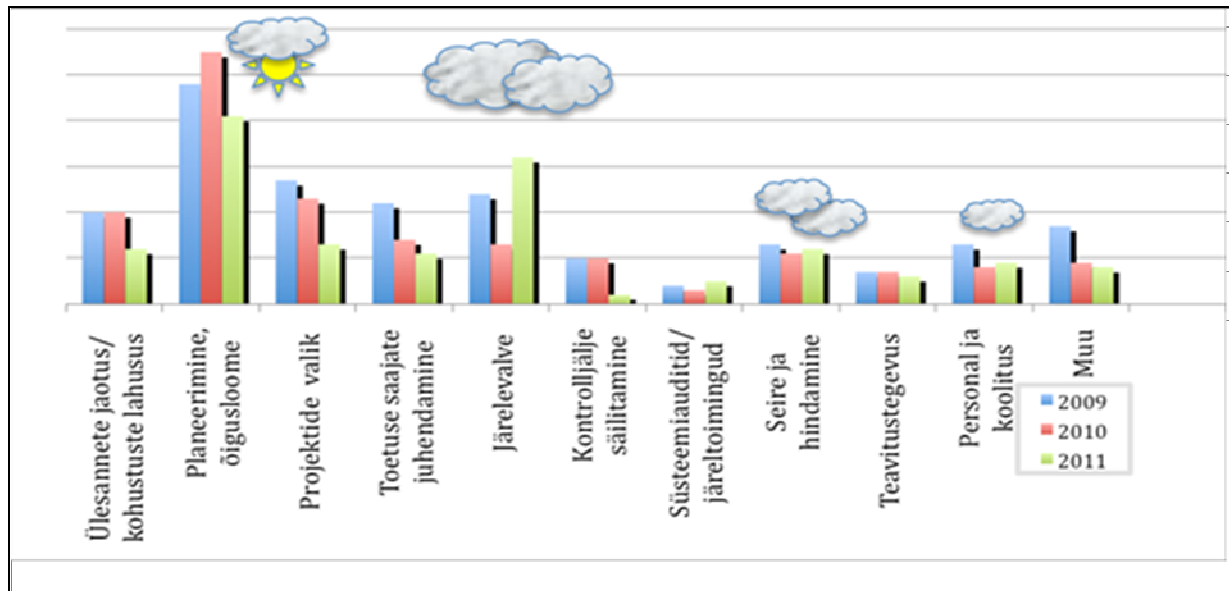
- Ehitushindade tõus ning sellest tingitult ka lepingutest loobumine (PRS 1, 2, 4, 5, 6): kui aastatel 2009 ja 2010 võis täheldada ehitushindade langemist, siis 2011. aastal avaldas projektidele olulist mõju ehitushindade kasv. Arvestades, et investeringute ajaline kestvus on 4-5 aastat, võib eeldada, et vaatamata taotlustes prognoositud iga-aastasele inflatsioonist tingitud ehituse hinnatõusule, kujunevad mitmedki projektid kavandatud kallimaks. Sellest tuleneb üheltpoolt hangete tühistamine, kuna pakkumishinnad ületavad planeeritud eelarvet, teiselt poolt ehitajate lepingust taganemine, kuna lepingujärgsete trahvide maksmine on neile majanduslikult otstarbekam kui kahjumliku lepingu täitmine. Tulemuseks on paljudel juhtudel täiendav ajakulu, sh uute hangete läbiviimiseks ja vajadus täiendava omafinantseeringu leidmiseks. Kõik see põhjustab vähemalt pooleaastase viivituse.

Probleemi lahendamisel on nii RA-d kui ka RÜ-d püüdnud olla paindlikud, vajadusel muutnud meetme tingimusi. Pikendatud on projektide elluviimise tähtaegu ning kooskõlastatud tegevuste muutmisi eeldusel, et projekti eesmärgid siiski saavutatakse.

3.2.2 Riskid

Probleemide ennetamiseks ja tegevuse planeerimiseks toimub struktuurivahendite rakendamise administratsioonis igal aastal ühtse metoodika alusel riskide hindamine. Riskide kaardistamisel lähtutakse neljast kokkulepitud eesmärgist: tagada rakenduskavades seatud eesmärkide täitmine, maksimeerida väljamakseid, minimeerida tagasinõuded ja teha seda kõike kuluefektiivselt (põhimõttel "vähemaga rohkem"). Asutused kaardistavad ning hindavad oma vastutusala tegevusi puudutavaid riske (mõju ja avaldumise tõenäosust), võttes arvesse eelneval aastal realiseerunud riske ja järgneva aasta prioriteete. Aruandeaastal kaardistatud kõrged riskid ja maandustegevused PRS lõikes on toodud aruande lisa 13.

Iga-aastaselt läbiviidaval tööprotsessidega seotud riskide hindamisel kaardistasid RA-d, RÜ-d ja KA 151 erinevat riski⁵ (analüüs on tehtud rakenduskavade üleselt, mitte EARK põhiselt), millest 24 olid kõrged, 107 keskmised ja 20 madalad. Võrreldes eelmise aastaga on riske vähem (2009. a kaardistati 205 riski ja 2010. a 173), seejuures suurim langus on toimunud madalate riskide hulgas, samas suurusjärgus on kõrged riskid ja tõusnud keskmiste riskide osakaal.

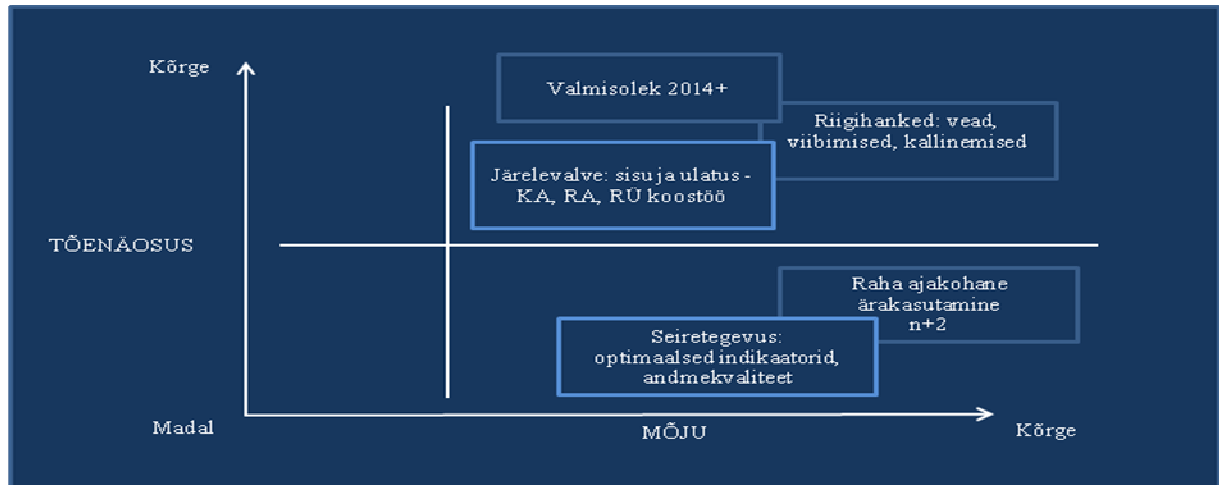
Joonis 9: Riskid valdkonniti 2009-2011 (allikas RM)

*Joonis kajastab riskide koguarvu, pilved illustreerivad valdkondi, kus riskide arv on kasvanud ja/või neid on kogumassis teistest rohkem.

Tööprotsesside vaates on enim riske planeerimises ning järelevalves, neile järgnevad projektide hindamise ja valiku, seire- ja toetuste mõjude hindamistegevusega seotud riskid. Järelevalve valdkonnas on riskid kasvanud hüppeliselt, seejuures korduvad ja süsteemi läbivalt kõrged on riigihangete ning kulude abikõlblikkuse tagamisega seotud riskid (nt toetusraha väärkasutus, ebapiisav dokumenteerimine, vara mitte-sihtotstarbeline kasutamine ja säilitamine). Planeerimise valdkonna riskid on seotud uueks rahastamisperiodiks valmisoleku tagamise ning võimalike puudustega käimasoleva perioodi finantsprognoside koostamisel.

Riskide hindamise põhjal võib üldistada, et väljamaksete aktiivsuse ja kuluefektiivsusega probleeme ei ole. Enim riske on seotud rakenduskava eesmärkide saavutamise ja minimaalsete tagasimaksete tagamise eesmärgiga. Seega, seostades tööprotsessid strateegiliste eesmärkidega, võib nentida, et planeerimistegevuse puudused ohustavad rakenduskava eesmärkide saavutamist ning kitsaskohad järelevalves (hangete ja maksete kontroll ei ennetanud puudusi) seavad ohtu minimaalsete tagasinõuete eesmärgi saavutamise.

⁵ MKM koondas oma vastutusala meetmete rakendusüksuste riskid (neid eraldiseisvalt arvestades on riskide koguarv 396) ja lisaks toodi välja 4 välist riski, mis kokkuvõttes ei kajastu.

Joonis 10: Kriitilised riskid 2011. aastal (allikas RM)

Riskide hindamise olulisemad märksõnad:

- N+2 reegli mittetäitmine: kui PRS 1 meetmed (Ühtekuuluvusfondist kaasrahastatavad) ei täida väljamaksete osas N+2 reeglit, nõutakse Eestilt osa toetusest tagasi ning seetõttu satub ohtu rakenduskava eesmärkide täitmine. Praeguste hinnangute kohaselt pörkume probleemiga 2013. aastal, kui tänaseks lepingute ja makseteni jõudnud mahukad projektid hakkavad lõppema ja juhul kui uusi projekte ja makseid ei lisandu. Probleem realiseerub, kui meetmetes on palju vabu vahendeid, mida pole toetusteks jagatud. Lahenduseks on vabade vahendite kiire suunamine elukeskkonna arendamise meetmetesse.
- Projektide oluline kallinemine: viimase aasta jooksul on kallinemine hakanud märgatavalt hoogustuma. Tagajärjeks on vajadus projektis ettenähtud tegevusi vähendada. Kui projektid kallinevad oluliselt, ei ole võimalik projekte ettenähtud mahus ellu viia, mistõttu on ohus projekti eesmärkide saavutamine ja seeläbi on ohus ka rakenduskava eesmärgid. Võimalusel kärbitakse tööde mahtusid, kuid võib esineda ka juhuseid, kus kärpimise tulemusena ei oleks projekti elluviimine enam mõistlik, kuna eesmärgid jääksid ka projekti elluviimise tulemusel saavutamata.
- Riigihanked (vt ptk 3.2.1).

Kokkuvõtlikult võib öelda, et riskid asutuse eri erinevad sõnastuselt, kuid korduvad oma sisult. Seetõttu plaanib KA alates 2012. aastast luua kogu administratsioonis ühise eel-definitsiooni riskide andmebaasi, et lihtsustada tulemuste töötlemist ja keskenduda riskide seirele ning juhtimisele.

Seosed JV tegevuse ja probleemidega: 2011. a kaardistatud riskid ei ole otseseks sisendiks järelevalvele, kuna riskid ei ole seotud administratsiooni vigade või nõrkusega – põhjused peituvad pigem vajaduses vahendeid ümber planeerida, mis on praeguses perioodi faasis loomulik tegevus. Tuleb kohaneda majandusolukorraga, teha vastavad korrektiivid ning vaadata üle ka perioodi planeerimise käigus fikseeritud prioriteedid.

Aruande lisas tabelis 13 on kajastatud aruandeaastal rakenduskava elluviijate poolt kaardistatud kõrged riskid. Teisisõnu, toodud on suurema mõju ja tõenäosusega kitsaskohad, mille ennetamise ja maandamisega järgmisel aastal abi rakendajad tegelevad.

3.3 Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ja õigusaktides

EK 08.06.11. a otsusega muudeti EARK PRS „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ osas kaasrahastamise maksimummäära (99,44%) ja ERF-st sellele PRS-le antava abi maksimumsummat (uus summa 212 765 713 eurot), mis on arvatud abikõlblike avaliku sektori kulude põhjal.

Seoses rakenduskava muutmisega tegi SIM 2010. a ettepaneku PRS tuumikindikaatori „Linnade jätkusuutlikkust ja atraktiivsust tõstvate projektide arv“ ümbersõnastamiseks järgnevalt: „Linna- ja maapiirkondade jätkusuutlikkust ja atraktiivsust tõstvate projektide arv“. 2011 viidi muudatused rakenduskavasse sisse. Muudatus oli vajalik, kuna varasem indikaator ei iseloomustanud kogu PRS-da tervikuna ega katnud maapiirkondades elluviidavaid projekte, kuigi PRS eesmärgiks on kõigi Eesti piirkondade areng.

2011. a veebruaris jõustunud perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse muudatused puudutasid toetuse andmise, kasutamise ja administreerimise sätteid. Neist enamus kehtestati eesmärgiga leevendada probleeme seaduse tõlgendamisel. Olulisemaks sisuliseks muudatuseks võib pidada sätteid, mis puudutavad KOV-de omafinantseerimisvõimekuse hindamist: riiklikult kehtestatud võlakoormuse piirmäärast kinnipidamist ja omafinantseeringu suutlikkuse hindamist. Teiseks olulisemaks muudatuseks on RÜ-dele toetuse väljamaksete peatamise õiguse andmine (lootusetute) tagasinõuete ennetamiseks juhul, kui projekti ei suudeta tõenäoliselt lõpetada. Tagasiulatuva soodustava mõjuga on vara sihipärase kasutamise kohustuse vähendamine väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetest toetuse saajatele senise viie aasta asemel kolmele aastale.

Vabariigi Valitsuse (VV) 06.10.2011 määrusega nr 126 muudeti määrust „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord“. Muudatusega täpsustati projektidest saadava tulu mahaarvamise korda ning mitteabikõlblikke kulusid. Määrusesse lisati põhimõte, et projektiga teenitava prognoosimata puhastulu võrra väheneb abikõlblike kulude maht ja EL õigusest tulenevalt ühtlustati puhastulu jälgimise lõpptähtaega (tähtaeg toodi 2025. a lõpust 2017. a märtsi lõppu). Tulu teenimisest teavitamise osas täpsustati, et toetuse saaja peab täiendavalt teenitava tulu korral esmalt teavitama tulust RÜ-st, kes seejärel määrab tähtaja finantsanalüüsi uuendamiseks või koostamiseks. Muudatustega sätestati ka liiklusvahendi mõiste arvestades liikluseadusest tulenevat määratlust ja topelfinantseerimise vältimiseks abikõlblikkuse reegleid – sama kulu ei tohi olla hüvitatud toetusena struktuurivahendites, välisabist või nende vahendite kaasrahastamiseks eraldatud riigieelarvelistest vahenditest.

2011. a septembris jõustusid seiremääruse muudatused. Muudatusega seati fondide vahendite kasutamise siseriiklikud sihttasemed rakenduskavade ja PRS lõikes. Sätete eesmärgiks on ennetada toetuse kasutamata jäämise riski tulenevalt toetuse kasutamisele seatud N+2 reeglist. Toetuste ärakasutamise tagamiseks võib muuta vajadusel meetet, tõsta vahendeid ümber PRS või rakenduskavade vahel või kasutada muid abinõusid.

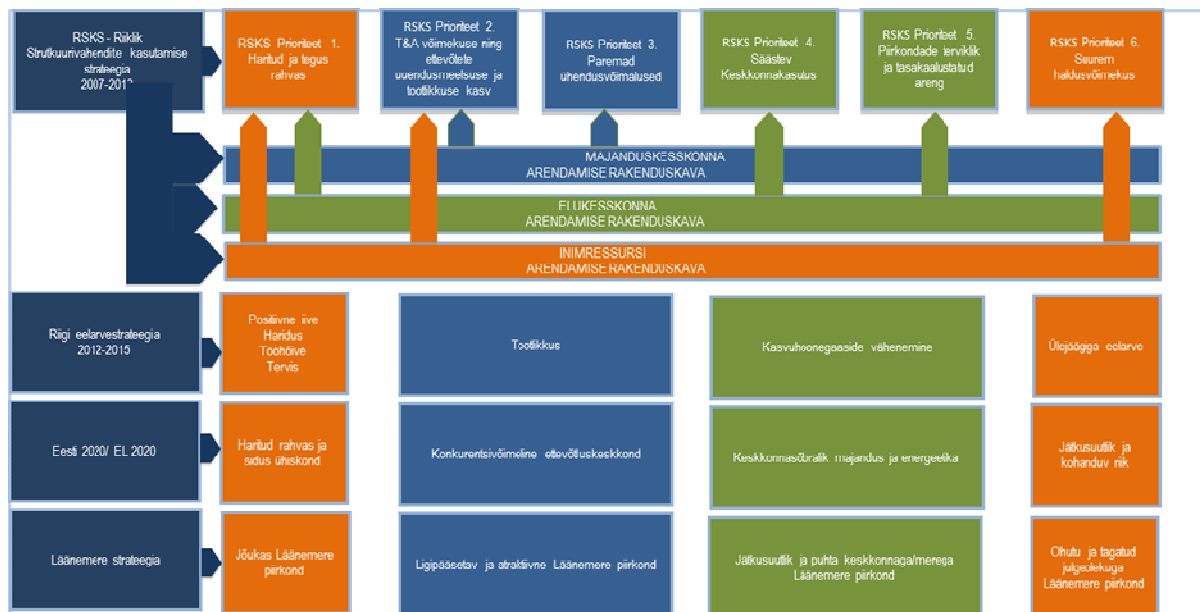
Muudeti keskkonnaministri 3. augusti 2009. a määrust nr 47 „Meetme „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine“ tingimused“, millega laiendati toetatavate tegevuste ringi, et suurendada jäätmete taaskasutamist. Määruse muudatus tõi kaasa oluliselt suurema huvi meetmest toetust taotlema ning IV vooru esitati tähtaegselt 27 taotlust.

PRS 2 alasuunas „Keskkonnaseire võimekuse parandamine” avati aruandeaastal programmipõhine meede „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine”. Programm kinnitati keskkonnaministri 13.10.2011. a käskkirjaga nr 1449. Programmipõhise lähenemise tingis põhjalikuma eeluuringu ja andmekogudest ülevaate saamiseks tehtava töö ja töödeldava info suur maht enne seireandmestiku töövahendite väljatöötamist.

2011. a võeti vastu EL elurikkuse strateegia aastani 2020, mis näeb ette, et kümne aasta jooksul tuleb peatada elurikkuse vähendamine ja muuhulgas parandada oluliselt EL-s ohustatud liikide ja elupaigatüüpide seisundit. 2011. a valmis Looduskaitse arengukava uus eelnõu, mis koondab erinevate looduskaitse suundade arenguvisionid ühtseks dokumendiks ning kus üheks prioriteediks on samuti liikide ja elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamine.

3.4 Seosed ja mõjud valdkondade üleselt

Rakenduskavade koostamisel tugineti lisaks valdkonna põhiste strateegilistele arengudokumentidele ja prioriteetidele riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegiale (RSKS). Abi andmisel arvestatakse ka Läänemere strateegia (LMS), Lissaboni strateegia, Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkide, horisontaal-poliitikate ja abimeetmete omavahelise sünergiaga. Alapeatükkides 3.4.1-3.4.4 on üksikasjalikumalt kirjeldatud PRS ning valdkonna üleste poliitikate seoseid ja mõjusid.

Joonis 11. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, LMS ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega. (Allikas: RM 2012)

3.4.1 Panus ja seosed Lissaboni strateegia, Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega ja riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga

EARK meetmed panustavad kõige enam RSKS prioriteetsesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“, kuna enamus meetmeid on suunatud just keskkonnasäästlikkuse edendamisele/suurendamisele, seda eelkõige PRS-s 1, mille eelarve moodustab 40% rakenduskava kogueelarvest (ühenduse osalusest).

2011. a on väljamakseid tehtud kõige rohkem PRS-4 (187,6 mln), mille meetmed panustavad RSKS prioriteetsetesse suundadesse „Teaduse- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ ja „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“. Väljamaksete osas paistab silma ka PRS 1 (143,4 mln), kus väljamaksed tõusid 6%-lt 23%-le. See suund panustab RSKS prioriteetsetesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“.

Väljamaksete maht kajastub ka indikaatorite täitmisel – PRS-s 3 on 12 indikaatorit, millest 7 indikaatori puhul on saavutatud 2010. a kontrolltaseme (2010. a 6 indikaatorit) ning kahe indikaatori puhul 2015. a sihttaseme. Kuigi aastaga on täiendavalt saavutatud ühe indikaatori 2010. a kontrolltaseme, võin siiski öelda, et siiani on edukalt panustatud RSKS prioriteetsetesse suundadesse „Teaduse- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ ja „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“. Sihttasemed on saavutatud alasuuna „Kohalike avalike teenuste arendamine“ raames. Samas on selge, et alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ indikaatori „Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala“ kontrolltaseme saavutamine perioodi lõpuks ei ole enam reaalne. Samas ei saa alahinnata panust RSKS prioriteetsetesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“, sest isegi kui indikaatorite kontrolltasemed ei ole mingitel põhjustel saavutatud (vt nt PRS-1 ptk 7.1.1), on projektide panus märkimisväärne. Enamus rakenduskava meetmetest panustavad nimetatud eesmärki ning seda näitab ka meetmete mõju horisontaalsetesse teemadesse, kus 94,5% lõpetatud projektidest avaldavad mõju keskkonnahoiule.

Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia

RSKS eesmärkidesse panustavad kõik EARK prioriteetsed suunad, välja arvatud „Tehnilise abi“ ja Horisontaalse tehnilise abi“ suunad (täpsemalt vt 2010. a EARK seirearuanne):

- RSKS prioriteetsetesse suunda „Haritud ja tegus rahvas“ panustavad PRS-de 2, 5 ja 6 tegevused nagu eestikeelse õppe kvaliteedi ja paindlikkuse tõstmine, võrdsete võimaluste loomine võimetele ja huvidele vastavaks elukestvaks õppeks, noorsootöö kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine ning keskkonnahariduse taristu arendamine.
- RSKS prioriteetsetesse suunda „Teaduse- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ panustavad PRS 4 elluviidavad kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamisprojektid ning internetiühenduste toetus. Kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamisprojektide raames rajatakse ning renoveeritakse tootmisele ja logistikale suunatud avalikku tehnilist infrastruktuuri (juurdepääsuteed, vee- ja kanalisatsioonisüsteemid, maaparandussüsteemid, välisvalgustus, elektri- ja sidevõrgud, küttetrassid). Internetiühenduse toetuse raames toetatakse valguskaablitel põhineva elektroonilise side baasvõrgu rajamist koos vajalike rajatistega. Toetuse eesmärgiks on internetiühenduste kättesaadavuse parandamine piirkondades, kus uue põlvkonna elektroonilise side võrgu infrastruktuuri puudumise tõttu ei ole kiire lairibateenus lõppkasutajatele kättesaadav, ja seeläbi nende piirkondade konkurentsivõime tõstmine.
- RSKS prioriteetsetesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“ panustavad prioriteetsete suundade 1, 2, 3 ja 6 tegevused. Veemajanduse infrastruktuuri alasuunas ehitatakse välja ja renoveeritakse elanikkonnale kvaliteetse joogivee saamiseks veevarustussüsteeme ning veekogude seisundi parandamiseks reoveekogumissüsteeme ja –puhasteid, likvideeritakse jääkreostuskoldeid ning veekogude bioloogilise seisundi parandamiseks avatakse kalade rändeteid. Jäätmekäitluse alasuunas on toetust saanud projektid, mille käigus suletakse ja korrastatakse keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad, ohustatakse põlevkivitööstuse ja –energeetika jäätmehooldlaid, rajatakse uusi ja laiendatakse olemasolevaid keskkonnanõuetele vastavaid prügilaid ja jäätmekäitluskohi, parandatakse jäätmete kogumist, sortimist ning taaskasutusse suunamist. PRS 2

meetmetega toetatakse näiteks keskkonnahariduse edendamiseks infrastruktuuride rajamist, kaitsekorralduskavade ja liigitegevuskavade koostamist, mis aitavad kaasa eesmärgi täitmisele. Keskkonnaseire valdkonnas elluviidavad projektid aitavad kaasa teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvule ning säästvale keskkonnakasutusele. Kolmanda suuna meetmed aitavad eelkõige kaasa globaalsele keskkonnohoiule, energiaressursside säästlikumale kasutamisele ja riigi energiajulgeoleku kasvule.

- RSKS prioriteetsesse suunda „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ panustavad PRS 4 tegevused (maakondadesse ehitatavate kompetentsikeskuste ning erinevate uuringute, koolituste ja füüsilise keskkonna näol, luues nii aluse teadmistemahukate ettevõtete ja kõrgkvalifitseeritud töökohtade tekkeks), kuna kõik suuna meetmed on suunatud tasakaalustatud regionaalsele arengule ning piirkonnaspetsiifiliste probleemide lahendamisele. Mõju avaldavad ka PRS-s 2 tehtavad projektid, sest meetmete projektid toimuvad valdavalt väljaspool Tallinna ning toetuse saajate seas on ka MTÜ-sid.

Lissaboni strateegia

Lissaboni strateegiasse panustavad PRS-d 1, 2, 3, 4, 5 ja 6. Võrreldes 2010. aastaga muutusi ei ole ning kõik suunad panustavad samadesse eesmärkidesse, mis eelmiselgi aastal (vt EARK seirearuanne 2010), välja arvatud PRS 5, mille osas on käesolevat aruannet täiendatud. PRS 5 aitab kaasa eesmärgi „Tugevama, kestva majanduskasvu saavutamisele ning arvukamate ja paremate töökohtade loomisele“ saavutamisele. Meetme 2.6.3 projektide raames on kavandatud juurde luua õdede ja hooldajate töökohti seoses meetme raames kavandatud juurde loodavate hooldusravi ja hooldusabi voodikohtadega. Samuti panustatakse riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimisega Lissaboni strateegia tööhõive eesmärkidesse. Teenuste ja asutuste reorganiseerimise raames ehitatakse uued üksused ning seetõttu tekib juurde ka töökohti. Hetkel on näiteks erihoolekandeesutustes vähem töötajaid kui sätestatud nõuetes ettenähtud. Seetõttu värvatakse reorganiseerimise käigus lisaks olemasolevatele tegevusjuhendajatele ja psühhiaatriaõdedele töötajaid juurde täitmaks seni vakantseid töökohti. Samaaegselt on kavas tõsta töötajate kvalifikatsiooni läbi erinevate koolituste.

PRS meede 2.5.2 panustab ka Eesti kutsehariduse arendamisesse kahes põhilises prioriteetses suunas: „Kutseõpe peab olema kättesaadav kõigile soovijatele ja erinevatele sihtgruppidele“ ning „Kutseõpe peab olema kaasaegne ja kvaliteetne“, kusjuures tänapäevasust tuleb käsitleda kui kvaliteetse kutseõppe üht esmast tingimust. Kaasaegne kutseõpe peab võimaldama koolitada selliseid oskustöölisi, tehnikuid ja keskastme spetsialiste, kes suudavad viia ellu Eesti riigi ees seisva suure väljakutse üleminekul teadmistepõhisele ja innovatiivsele ühiskonna ja majanduse korraldusele.

Euroopa 2020. aasta strateegia

Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidesse panustavad PRS 1, 3 ja 4. PRS 1 kõigi meetmete tegevused panustavad otseselt prioriteedi „Jätkusuutlik majanduskasv: ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majanduse arendamine“ eesmärkide saavutamisele. Veemajanduse meetmete investeeringute eesmärgiks on tagada veeressursside parem kasutamine ja kaitse sh. joogivee ressursside kaitse, jääkreostuse likvideerimine, joogivee- ja reoveepuhastussüsteemid rajamine. Keskkonnakaitseliste infrastruktuurid heale kvaliteeditasemele viimine (nõuetekohane joogivesi ja ühiskanalisatsiooni olemasolu) ning nende kättesaadavus võimaldavad saavutada Eesti konkurentsieelist teiste riikide seas. Säästlikum loodusressursikasutus, millega kaasnevad väiksemad ressursi- ja saastetasud, võimaldab saavutada efektiivsemat ja konkurentsivõimelisemat tootmist. Jätkusuutliku majandamise üks eeldusi on muuhulgas veeressursi piisavus ja selle kvaliteet. See on oluline nt energiatööstuse, turismi,

tootmisettevõtete, kalakasvatuste ja hüdroenergia arendamiseks. Seega, majanduskasvuga on otseselt seotud veetarve, selleks on vaja tagada veeressursi olemasolu ja kvaliteet sh. joogivee ressursside kaitse läbi joogivee ja reoveepuhastussüsteemide rajamise.

Euroopa 2020 strateegias on kehtestatud ELi jaoks viis peamist eesmärki ning PRS 3 energiatõhususe meetmed panustavad otseselt vähemalt ühte järgmisse eesmärki – „Vähendada kasvuhoonegaaside heitkogust 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 20% või sobivate tingimuste korral kuni 30%“, „Suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu energia lõpptarbimises 20%-ni“ ning „Suurendada energiatõhusust 20% võrra“. PRS 4 alasuund „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ panustab aruka ja jätkusuutlikku majanduskasvu prioriteetidesse ettevõtluseks vajaliku keskkonna soodustamise ja kiire lairibaiühenduse arendamisega.

Tabel 1. PRS-de seosed RSKS, LMS ja Euroopa 2020/Eesti 2020 eesmärkidega.

Pr suund	RSKS	Lissabon	Eesti 2020	Euro 2020	LMS
PRS 1	x	x		x	x
PRS 2	x				x
PRS 3	x	x	x	x	x
PRS 4	x	x	x	x	x
PRS 5	x		x		x
PRS 6	x	x			

x – panustab eesmärkide saavutamisse

Eesti 2020. aasta strateegia

Eesti 2020. aasta strateegia eesmärkidesse panustavad PRS 3, 4 ja 5, millest suurima panuse annavad PRS 4 projektid. Üldhariduse kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks on tehtud investeeringuid põhikooli- ning gümnaasiumihoonetesse. Tervena elatud eluaastate suurendamiseks läbi tervisekäitumise parandamise ja õnnetusjuhtumite edasise vähendamiseks on rajatud kergliiklusteid ja toetatud sportlikku eluviisi propageerimiseks liikumispaikade arendamist. Põhisuuna „Keskkonna loomine senisest suuremas mahus ekspordipotentsiaaliga ja suurema lisandväärtusega sektoritesse suunatud otseste välisinvesteeringute Eestisse toomiseks“ arendamiseks on toetatud ettevõtlus- ja tööstusalade arendamise projekte, mis toovad piirkonda vähemalt 6,4 mln euro ulatuses tootlikke investeeringuid. Meede „Kompetentsikeskuste arendamine“ aitab kaasa Eestis tegutsevate ettevõtete teadus- ja arendustegevuste ning innovatsiooni soodustamisele, millega panustatakse põhisuunda 8 „Eelduste loomine erasektori teadus- ja arendustegevuse mahtude suurendamiseks ning innovatsiooni väljundite arvu ja kvaliteedi tõstmiseks“. Uue meetme „Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõtuga piirkondades“ raames panustatakse põhisuuna „Transpordi, IKT ja teiste riigi poolt pakutavate ettevõtlust toetava taristu ja institutsioonide viimine rahvusvahelisele tasemele“ arendamisse.

Teistest suundadest toetab PRS 5 kaudselt „Eesti 2020“ põhieesmärke luues eeldused haridusvaldkonda ja tööhõivet toetavate tegevuste elluviimiseks sobiva infrastruktuuri ning PRS 3 panustab eesmärki „Energia lõpptarbimise taseme säilitamine 2010. aasta tasemel“ energiatarbe piiramise ning energiaefektiivsuse suurendamisega.

3.4.2 Panus ja seosed Läänemere strateegiaga

EARK prioriteetsete suundade (1, 2, 3, 4 ja 5) raames rakendatavad meetmed panustavad järgmistesse LMS prioriteetsetesse valdkondadesse ja nende alavaldkondadesse:

LMS prioriteetsesse valdkonda 1 „Vähendada merre sattuvate toitainete koguseid vastuvõetava tasemeni” panustavad otseselt PRS 1 meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ raames ellu viidavad projektid. Meetme raames toetatakse projekte, mille tegevus hõlmab ühisveevarustuse ja -kanalisatsioonisüsteemide arendamist, st süsteemide rekonstrueerimist ja ka laiendamist reoveekogumisaladel reostuskoormusega üle 2000 ie. Tegu on punktreostusallikatest lähtuva reostuskoormuse vähendamisele suunatud projektidega, mis vähendavad reostuskoormust eelkõige linnalistes piirkondades, kus reostuse kontsentratsioon piiratud territooriumil on suur. Meetme raames rahastatavate projektide prioritseerimisel arvestatakse joogivee ja asulareovee direktiivist tulenevate kohustustega, mis kattuvad LMS ja HELCOM soovitustega reovee kokkukogumise ja nõuetekohase puhastamise osas asulareovee puhastamise direktiivi nõuetega. Meetmel on otsene mõju siseveekogudele ja Läänemere rannikualadele, kuid kaudne mõju laieneb kogu Läänemerele tänu veekvaliteedi (sh põhjavee) paranemisele, seega on mõju ka piiriülene. Kõige enam panustavad LMS-sse rannikulähedased projektid, kus laiendatakse ja rekonstrueeritakse kanalisatsioonivõrke ja reoveepuhasteid. Otsesem mõju Läänemerele on Aseri, Sillamäe, Rakvere, Loksa, Maardu, Keila, Paldiski ja Narva-Jõesuu linna ja Haljala aleviku, samuti Pärnu linna kanalisatsioonitorustike laiendamise ja rekonstrueerimise projektil.

Kaudselt panustavad nimetatud valdkonna eesmärkidesse ka projektid, mis on suunatud põlevkivitööstuse ja tavajäätmeprügilate sulgemiseks ning põlevkivienergeetika jäätmehooldlate sulgemiseks. Prügilate sulgemisega vähendatakse toitainete ja ohtlike ainete sattumist põhja- ja pinnaveele. Enamasti on olulisemad keskkonnamõjutajad suuremad prügilad, kus toimub orgaaniliste jäätmete anaeroobne lagunemine, mistõttu on prügila nõrgvee reostusaste suurem ja eraldub ka suuremates kogustes gaasi. Prügilate korrastustööde käigus toimub ümbruskonda laialikandunud jäätmete koondamine ning prügilakeha tihendamine ja ümberkujundamine nii, et prügila pinna profiil tagaks valgvee äravoolu ja seeläbi väheneks kõrge reostusastmega nõrgvee teke. Lisaks korraldatakse prügila eripärast lähtuvalt reovee kogumine ja puhastamine ning gaasi käitlus. Kõrge reostusastmega prügila nõrgvesi on suureks ohuks ümbruskonna põhja- ja pinnaveele ja vajab seetõttu enne loodusesse suunamist töötlemist ja puhastamist. Kohtla-Järve ja Kiviõli põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastavate prügilate korrastamise tulemusena väheneb poolkoksimägedest lähtuv õhu-, pinna- ja põhjavee ja pinnase reostus.

LMS prioriteetsesse valdkonda 2 „Säilitada looduslikud alad ja bioloogiline mitmekesisus, sh kalandus“ panustavad PRS 1 meetme raames elluviidavad projektid, mis on suunatud veekogude hea seisundi saavutamisele. Meetmed panustavad ka juhtprojekti 2.3 „Kehtestada meetmed siirdekalade liikide rände ja reproduktsiooni hõlbustamiseks“. Meetmete rakendamise tulemusena paranevad siirdekalade rände- ja sigimistingimused vooluveekogudes (toimub kalapääsude rekonstrueerimine ja rajamine, lõhelaste sigimis- ja noorjärkude kasvualade renoveerimine ja rajamine, kalade rännet takistavate paisude või paisuvarede likvideerimine, sootide avamine ja endiste jõesängide taastamine) ning väheneb otsene reostuskoormus Läänemerele (settebasseinide, lodude, kaldapuistu hapnikurežiimi parandamine, jõkke varisenud voolutõkete eemaldamine).

Sii panustavad ka PRS 2 tegevustest meede „Kaitsealade kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“. Programmi raames koostatakse kaitsekorralduskavad Natura 2000 loodusaladele, mis osaliselt asuvad meres. Looduslike alade säilitamise tagamise peamiseks meetmeks on merekaitsealade loomine ning nendele aladele kaitsekorralduskavade koostamine. Natura 2000 loodusaladest asub osaliselt

või tervenisti meres 36 ala, loodusalade kogupindala meres on 372 700 ha (33% loodusalade kogupindalast).

LMS prioriteetsesse valdkonda 3 „Vähendada ohtlike ainete kasutust ja mõju“ panustab kaudselt PRS 1 meetme „Jääkreostuse likvideerimine endistel sõjaväe- ja tööstusaladel“ raames elluviidav projekt. Jääkreostusobjektide likvideerimine toimub selles meetmes 14 riiklikult tähtsal jääkreostusobjektidel. Kõik pinnaveekogud mõjutavad otseselt või kaudselt Läänemerd ja selle ökosüsteemi ning meetme raames kavandatud tegevustel on mõju pinnaveekogude seisundile, mis saavutatakse reostuskoormuse (sh ohtlike ainete reostuskoormuse) vähendamise teel. Kaudselt panustavad sellesse valdkonda ka projektid, mis on suunatud põlevkivitööstuse ja tavajäätmeprügilate sulgemiseks ning põlevkivienergeetika jäätmeheidlate sulgemiseks (põhjendust vt LMS valdkond 1).

LMS prioriteetsesse valdkonda 5 „Leevendada kliimamuutuse mõju ja kohaneda sellega“ panustavad PRS 3 meetmete raames toetatavad. Otseselt LMS eesmärkidega meetme raames rahastatavate projektide valikul ei arvestatud, kuid arvestati regionaalarengu aspektidega (näiteks meetme „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks“ raames esitatud projektide hindamisel eelistati projekte piirkondades, kus elanike sissetulek on keskmisest madalam), oluline oli projekti elluviimisel saavutatav süsinikdioksiidi heitkoguse vähenemine ja saavutatav energiasääst tervikuna, millega vähendatakse tarbitavaid energiaressursse ning aidatakse kaasa keskkonnahoiule. Seega on meetmete eesmärk samane LMS eesmärgiga panustada keskkonnahoidu ja riikliku energiajulgeoleku tõstmisesse. Projekte ei viida ellu piiriülekena.

Kõik alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ meetmed on suunatud eluasemefondi jätkusuutlikkuse tõstmiseks ja energiatarbimise vähendamiseks lõpptarbija juures. Eluasemefondi parendamiseks suunatud tegevuste toetamise mõju on keskkondlik (tarbitakse vähem energiaressursse ja seetõttu on mõju keskkonnahoiule märkimisväärne) ning majanduslik (küttekulude hinna tõusu tõttu maksavad soojustatud elanikud igapäevase toasooja eest vähem). Elanikkonna teadlikkuse tõstmise meetme eesmärgiks on mõjutada ka elanike tarbimisharjumusi kogu tarbitava primaarenergia vähendamiseks (vähendada vee ja elektri tarbimist).

LMS prioriteetsesse valdkonda 11 „Parandada nii sise- kui ka välistranspordivõrku“ panustavad kaudselt PRS 4 meetmed „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ ja „Linnaliste piirkondade arendamine“ läbi säästva linnatranspordi arendamise, sh kergliiklusteede rajamise projektide ning külastus- ja ettevõtlus taristu rajamise projektide toetamise.

LMS prioriteetsesse valdkonda 12 „Säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, noorsoo, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu“ alaeesmärki „turism“, panustavad kaudselt PRS 4 meetmed „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ ja „Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamine“ läbi väiksemate- ja suuremahuliste kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamise toetamisega.

Kaudselt panustab ka prioriteetsesse valdkonda **alaeesmärki 12.4.2 „Luua kohaliku noorsootööpoliitika struktuuride võrgustik“** PRS 5 meede „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine“. Meetme abiga kaasajastatakse noorsootöö taristu, millega parandatakse noorsootöö kvaliteeti ja

kättesaadavust kohalikul tasandil. Selle tulemusena tugevdatakse noorsootööga tegelevaid organisatsioone, tõstetakse organisatsioonide potentsiaali ja valmisolekut osaleda rahvusvahelise noorsootöö võrgustikes ning projektides, mis võib kaudselt avaldada mõju LMS eesmärkide saavutamisele. Olulist mõju LMS eesmärkidele meede siiski ei avalda, kuna tegemist on kohalike noortekeskuste projektidega ning toetuse saajaid ei ole otseselt kohustatud osalema rahvusvahelise noorsootöö võrgustikes. Meede ei oma piiriülest mõju, kuna see on suunatud kohalikele elanikele, kuid lõppkokkuvõttes aitab see tõsta Eesti suutlikkust noorsootöö valdkonnas. Samuti ei arvestata projektide hindamiskriteeriumites otseselt LMSi eesmärkidega, kuid projektide valikul peetakse oluliseks toetada piirkondi, kus noorsootöök vajalik taristu ei vasta nõuetele, mis kokkuvõttes vähendab erinevusi Eesti siseselt.

LMS prioriteetsesse valdkonda 13 „Kujundada piirkond maailma juhtiva mereohutuse ja -julgeoleku alaks“ panustab meetme „Keskkonnaseire arendamine“ raames elluviidav Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi (EMHI) projekt „Hüdromeetrilise, meteoroloogilise ja rannikumere seirevõrgu moderniseerimine keskkonnaseire võimekuse tõhustamiseks“. EMHI projekti eesmärk on hüdromeetrilise, meteoroloogilise ja rannikumere seirevõrkude tehnoloogiline moderniseerimine, mis aitab tagada ühiskonna turvalisuse varajase hoiatusega ohtlikest ilmasituatsioonidest ning annab info vee kvantitatiivsetest andmetest, mille abil tagatakse veekogude hea seisundi säilimine. Projekti elluviimise tulemusena tiheneb seirevõrgustik ja paraneb ilmaennustuse kvaliteet, millega tagatakse meteoroloogiliste andmete esitamine avalikkusele, tsiviil- ja jõustruktuuridele vastavalt veepoliitika raamdirektiivis ja mereohutust reguleerivates ja muudes dokumentides sätestatud nõuetele. Arvestatakse ka HELCOMi Läänemere tegevuskavaga, et tagada riikide ja rahvusvahelisel tasandil kiire reageerimine merereostuse juhtumitele, muu hulgas tihedam koordineerimine avamerel ja maismaal toimuvate tegevuste vahel.

LMS prioriteetsesse valdkonda 14 „Tugevdada hädaolukordi ennetavat tegevust merel ja maismaal“ panustavad meetme „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“ raames toetatavad projektid. Meetme eesmärkide saavutamiseks kasvab reostuse lokaliseerimise ning korje võimekus, mis aitab vähendada reostuse kandumise tõenäosust rannikualadele. Reostusega ei pruugi negatiivsed mõjud kaasneda kohe, kuid pikemas perspektiivis mõjutab tekkinud keskkonnakahju tervet Läänemere keskkonna- ja majandusregiooni.

LMS samba „Läänemere piirkonna keskkonnasäästlikuks piirkonnaks kujundamine“ kõigi 5 prioriteetse valdkonna eesmärkide saavutamise panustavad kaudselt meetme „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine“ raames elluviidavad projektid, kuna meede aitab kaasa keskkonnateadlikkuse tõusule inimeste seas ning seega Läänemere kaitsele. Meede järgib Läänemere Agenda 21 säästvat arengut toetava hariduse arendamise kava Läänemere Agenda 21E (2002), mille põhieesmärgiks on jätkusuutliku arengu põhimõtete integreerimine kõikidesse õppekavadesse, järgimine kõikidel haridustasanditel.

LMS horisontaalsesse meetmesse „Tagada kiire lairibaühendus maapiirkondades“ panustab kaudselt meetme „Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõtuga piirkondades“ raames elluviidavad projektid.

3.4.3 Panus ja seosed horisontaalsete teemadega

EARK seirekomisjonis kinnitati 27.09.2007. a prioriteetsete suundade üldised valikukriteeriumid, mille koostamisel arvestati ka eeldatava mõju vajadusega horisontaalsetele teemadele. Prioriteetse suuna üldiste valikukriteeriumide kehtestamise eesmärgiks oli tagada projektide üldine hea kvaliteet ja leida projektid, mis kõige enam aitavad kaasa RSKS prioriteetide, prioriteetsete suundade, horisontaalsete teemade ja meetmete eesmärkide täitmisele.

EARK-s kirjeldatud horisontaalsete teemade mõju arvestatakse meetmete tingimuste väljatöötamisel läbi toetatavate tegevuste ja potentsiaalsete taotlejate määratlemise ja projektide taotluste vastavus- ja hindamiskriteeriumide kehtestamisel. Kõikide meetmete koostamisel on arvestatud, et meede ei tohi omada negatiivset mõju horisontaalsetele teemadele, küll aga on mõningatel meetmetel ja prioriteetsetel suundadel neutraalne mõju (vt tabel 2). Projektide mõju horisontaalsetele teemadele seiratakse struktuurifondide kesksüsteemi (*SFCS*) kaudu, RÜ sisestab struktuurifondide operatsioonisüsteemi (*SFOS*) projekti lõpparuannete alusel kõigi lõpetatud projektide kohta andmed, sh projekti mõju horisontaalsetele teemadele.

Kõige enam omavad rakenduskava projektid mõju keskkonnahoiule (2782 projekti, 94,5% kõikidest lõpetatud projektidest), mis on igati ootuspärane, kuna tegemist on elukeskkonna arendamise rakenduskavaga ning keskkonnahoid on üks olulisemaid märksõnu projektide rakendamisel. 9,9% projektidest (291 tk) omavad mõju regionaalsele arengule ning mõju kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste ja infoühiskonna edendamisele jääb vahemikku 3-4% (93-112 tk) (vt Lisa 8).

Tabel 2. Rakenduskava PRS-de panus ja seosed horisontaalsete teemadega

Pr.suund	keskkonnakaitse	võrdõiguslikkuse edendamine	infoühiskonna arendamine	kodanikuühiskonna arendamine	tasakaalustatud regionaalareng
Suund 1	xx	o	o	o	xx
Suund 2	xx	o	xx	o	xx
Suund 3	xx	xx	o	xx	xx
Suund 4	xx	xx	xx	xx	xx
Suund 5	xx	xx	xx	xx	xx
Suund 6	x	o	x	o	xx
Seosed:	toetab otseselt xx	toetab kaudselt x	neutraalne o		

Mõju keskkonnahoiule

Keskkonnahoidu panustavad PRS-d 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 (vt EARK seirearuanne 2010).

Mõju võrdsete võimaluste edendamisele

Võrdsete võimaluste edendamisse panustavad PRS-d 3, 4, 5 ja 6. PRS-del 1 ja 2 on neutraalne mõju (vt EARK seirearuanne 2010).

Mõju infoühiskonna edendamisele

Infoühiskonna edendamisse panustavad PRS-d 2, 4, 5 ja 6. PRS-del 1 ja 3 projektidel on neutraalne mõju (vt EARK seirearuanne 2010).

Lisaks eelimise aasta aruandes kajastatud informatsioonile, omab infoühiskonna edendamisele kaudset positiivset mõju ka PRS 2 meede „Keskkonnahariduse infrastruktuuri

arendamine”, mille raames parandatakse võimalusi kasutada keskkonnahariduslikus tegevuses mitmesuguseid elektroonseid ja veebipõhiseid õppematerjale ja andmebaase. Samuti aitab infoühiskonna arendamisele otseselt kaasa PRS 4 2011. a avatud meede „Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõtuga piirkondades“, mille raames on tegevused suunatud investeeringute toetamisele lairibaühenduste rajamiseks turutõrkepiirkondades. Sellega parandatakse ligipääsu digitaalsele teabele piirkondades, kus ebapiisavate ühendusvõimaluste tõttu on infoühiskonna arengust seni vähem osa saadud.

Mõju regionaalsele arengule

Regionaalsesse arengusse panustavad PRS-d 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 (vt EARK seirearuanne 2010).

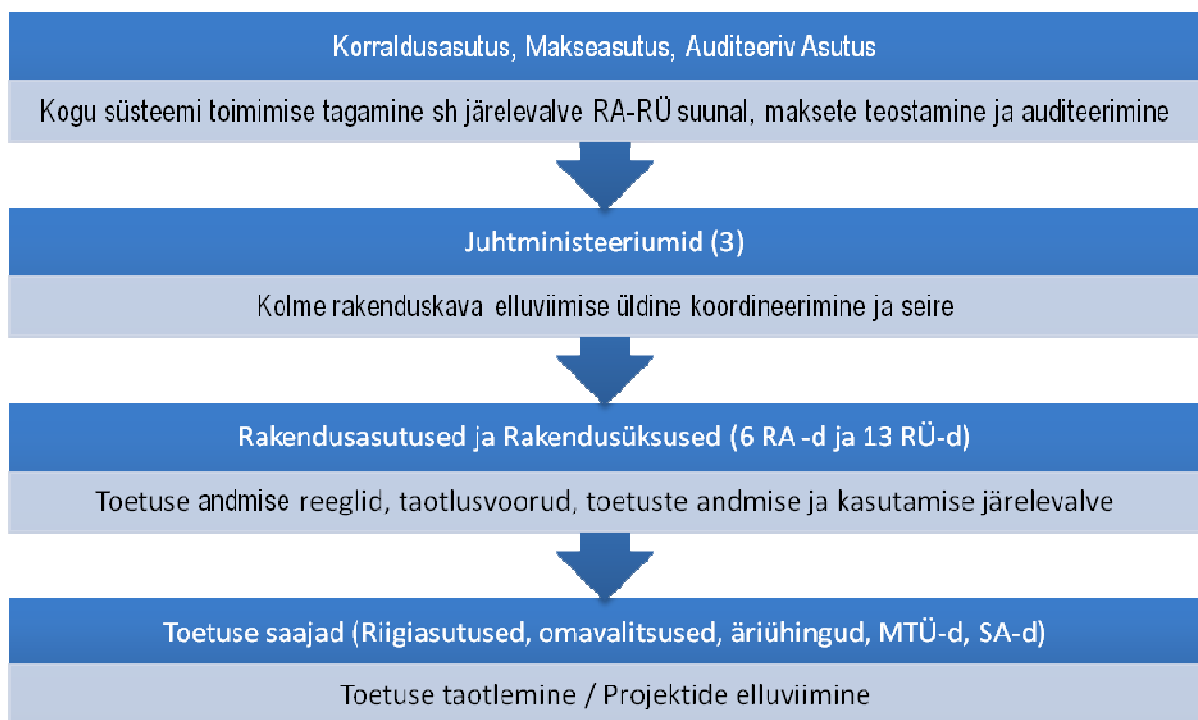
Mõju kodanikuühiskonna arengule

PRS 3, 4 ja 5 projektid aitavad kaasa kodanikuühiskonna arengusse, kuna toetuse saajateks on korteri- ja majahistud, mittetulundusühingud (*MTÜ*), sihtasutused (*SA*) ja KOV-d. PRS 1, 2 ja 6 projektidel on infoühiskonna edendamisele neutraalne mõju (vt EARK seirearuanne 2010).

4. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT

Peatükk kirjeldab rakendamise kontrollitegevuses toimunud peamisi arenguid aruandeaastal ning kõikide rakenduskavade üleselt. Eraldi analüüsi EARK lõikes ei ole tehtud. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide (JKS) toimimine on toetuse vahendamise õiguse ehk akrediteeringu aluseks. JKS on kehtestatud asutustes protseduuride ja töökordade kaudu. Olulisemad muudatused JKS-s asutuste kaupa on kirjeldatud ptk-s 4.1.

JKS üheks osaks on RÜ-de, RA-de, KA ning makseasutuse (MA) järelevalvetegevus (vt joonis 12). Järelevalvetegevust on detailsemalt kirjeldatud ptk-s 4.2. Kontrollitegevuse kvaliteedile annavad tagasisidet auditeeriva asutuse (AA) läbiviidavad süsteemi- ja projektauditid. Põhjalikumalt on nii projektide kui asutuste JKS-ga seotud auditeid kirjeldatud peatükis 4.3. JKS, järelevalve ja auditite tulemusel tuvastatud rikkumised ja tagasinõuded on kajastatud ptk-s 4.4.

Joonis 12. Kontrollisüsteemi toimimine (Allikas: RM)

4.1 Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides

JKS-des aruandeaastal olulisi muudatusi ei toimunud. Jätkuvalt arendati KIKi, eesmärgiga tagada meetmete rakendamiseks vajalik haldussuutlikkus: suurendati töötajate arvukust; kehtestati projektide ajakavas püsimise seire ja järelevalve kord; tõhustati projektide ajakavas püsimise ja väljamaksete kiirendamisele suunatud järelevalvet; ning uuendati väljamaksetaotluste menetlemise protseduuri (vt ptk 3.2.1)

SIM-s tehtud muudatused on seotud RM poolt läbi viidud SIM JKS-de auditiga ning seal toodud tähelepanekutega. Oluliselt on täpsustatud järelevalve korda RÜ üle, mille eesmärgiks on muuta järelevalve RÜ üle süsteemsemaks ning keskenduda igas projekti elluviimise etapis menetlusega seotud riskantsematele lülidele (vt ptk 4.2).

Nii SIM-s kui SA KredExis muudeti aruandeaastal JKS-i koos seonduvate struktuurivahendite rakendamist puudutavate protseduuridega. SIM-s vahetus JKS-i kontaktisik, täpsustati struktuurivahenditega seotud töötajate arvu, muudeti põhimäärust ning uuendati rakendamise eeskirja. Rakendamise eeskirjas täpsustati seire ja aruandluse protseduure. Töökoormuse ühtlasemaks jaotamiseks täpsustati KredExis paikvaatluste läbiviimise korda, mille tulemusel hakatakse paikvaatlusi tegema kaks korda aastas.

Tulenevalt vajadusest tõhustada hangete kontrolli ja vähendada hangetega seotud rikkumisi, tõhustati EAS-s hangete kontrolli, programmide raames teostatavate hangete kontrolli (toetuse saaja on EAS) ning kulude abikõlblikkuse kontrolli. Selleks on loodud hankeeksperdi ametikoht elukeskkonna divisjoni, hankespetsialisti ametikoht finantsüksusesse ja järelevalve hankespetsialisti ametikoht. Lisaks on täiendatud sisekordasid, mis reguleerivad TS hangete kontrolli. TS kulude abikõlblikkuse kontrollimiseks täiendati aruande kontroll-lehte (vt ptk 3.2.1.).

Väikemaid muudatusi tehti ka SA Innove ja SOM JKS. SA Innoves muudeti struktuuritoetuste menetlemise korda, väljamaksete taotluse kontroll-lehte ja riigihangete kontroll-lehte. SOM-s kinnitati kolm protseduurireeglit ning alustati ühe protseduurireegli koostamist (vt ptk 3.2.1. ja Lisa 11). Protseduurireegli kehtestamisega on arvestatud JKS auditi soovitusi.

4.2 Järelevalve

Struktuurivahendite järelevalve on lähtuvalt Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seadusest oma ülesehituselt 3-tasandiline: RÜ järelevalve taotlejate/toetuse saaja üle, RA järelevalve RÜ üle ja RM-i, kui korraldusasutuse järelevalve RA ja RÜ tegevuse üle. Seejuures on RM ka toetuste MA, kes teeb kulude sertifitseerimisel pisteliselt paikvaatlusi RÜ-des ja kontrollib kulude abikõlblikkust. Järelevalve toimub dokumentide kontrolli ja paikvaatluste abil.

Alljärgnevalt on kirjeldatud olulisemad leiud, üldistused kitsaskohtadest ja arengud järelevalvetegevuses asutuste (tasandite) kaupa aruandeaastal, sh täpsustatakse eelmisel aastal lahendamisele jäänud kontrollitegevuse arendamisega seonduv.

Järelevalve tulemusel avastatud rikkumisi ja tagasinõuded on kajastatud koos auditist tulenevate leidudega eraldi peatükis 4.4.

Korraldusasutuse järelevalve rakendusüksuste üle:

KA järelevalves RÜ-de üle oli 2011. a fookuses paikvaatluste teostamine ning riigihangete kontrollimine ning väikesemas ulatuses projektivaliku protsess. Paikvaatluste kontrollid viidi läbi 6 RÜ-st 4 ning need kõik lõppesid KA tähelepanekute ja soovitustega, seda enamasti protseduuride täiendamise kohta. EARK raames on olulisemad tähelepanekud töökorralduse osas tehtud kontroll-lehe vähese informatiivsuse või ebakvaliteetse täitmise kohta ja andmete SFOSi kandmise kohta (Innove, EAS). Paikvaatluste parimate praktikate jagamiseks toimus novembris 2011. a seminar RÜ-de töötajatele, kes viivad läbi paikvaatlusi. Seminari tulemusi kasutati sisendina järelevalve üldjuhendi paikvaatluste peatüki uuendamisel.

Riigihangete kontroll hõlmas 6 erinevas RÜ-s 7 riigihanget, millest üks lõppes tähelepanekuteta, kolme riigihanke osas (EAS 2 tk, Innove) on KA soovitanud alustada

tagasinõude menetlust ning ülejäänud kolme osas on tehtud tähelepanek edaspidiseks hanke paremaks läbiviimiseks, mis olemuselt on suunatud hankijale ehk toetuse saajale. Kontrollide tulemusel tehti enim tähelepanekuid, mis olid seotud pakkujate kvalifitseerimistingimustega (tehtud pooltele kontrollitud hangetele).

MA tegi 2011. a RÜ-s nelja protsessi osas (kuluaruannete koostamine, väljamaksetaotluste menetlemine (sh kuludokumentide pisteline kontroll) ning tagasinõuete menetlemine) kohapealsed kontrollid. Kuluaruannete koostamise protseduuri kontrolliti kõikides RÜ-des ning enamikele tehti soovitus kontroll-jälje põhjalikumaks muutmise kohta, mida on RÜ-d ka teinud. Väljamaksetaotluste menetlemise kontroll teostati 2011. a 4 RÜ-s, mille tulemusel tehti väheolulisi soovitusi, mis olid seotud detailidega kontroll-jälje täiendamiseks. Pistelise kuludokumentide kontrolli tulemusel otsustati, et vajalik on RÜ-de praktika ühtlustamine. Selleks uuendati MA, KA ning nelja RÜ koostöös valimi moodustamise aluseid ning kontrollimise põhimõtteid, mille ellurakendamine algab 2012. a. Tagasinõuete menetlemise protseduuride kontroll viidi EARK raames 2011. a läbi 4 RÜ-s (EAS, Innove, SOM, RM) ning selle tulemusel tehti soovitusi protseduuride täpsustamiseks (nt õigusaktis olevad menetlustähtajad protseduuridesse, rikkumiste kvartaalse aruandluse esitamise regulatsioon).

Korraldusasutuse järelevalve rakendusametuse üle:

Tulenevalt RA-de suhteliselt erinevast järelevalve ulatusest ja tegevustest ning vajadusest järelevalve tugevdamise järele otsustas KA, et alates 2012. aastast toimub RA järelevalve RÜ-de üle osaliselt KA juhendamisel ja koordineerimisel. See tähendab, et KA poolt on sõnastatud kontrolli eesmärk ning ette on valmistatud kontroll-lehed, mida kasutavad kõik RA-d. Sellega on tagatud ühetaoline kontrollimine ning tulemusi on võimalik paremini kogu süsteemile laiendada. Milliseid meetmeid või projekte ning millises ulatuses täpselt kontrollitakse, otsustatakse riskide hindamise tulemusel KA ja RA koostöös. Kõikide kontrollide tulemused koondatakse kokku KA-sse ühtsetel alustel.

KA muud olulised tegevused

KA analüüsis abiperioodi algusest kuni novembrini 2011. a lõppenud projektauditite tulemusi, mida kasutati ühe olulise allikana KA 2012. a kontrolliplaani koostamisel. Nimetatud ajavahemikul oli lõppenud 208 projektauditit, milles tehti kokku 465 tähelepanekut. Finantsmõjuga tähelepanekuid tehti 100 korral kokku 47 projektile, millest omakorda 34 olid seotud hangetega.

Alljärgnev tabel annab ülevaate RÜ-de lõikes perioodi jooksul tehtud auditite ja tähelepanekute arvust võrrelduna rahuldatud taotluste koguarvuga:

Tabel 3. Ülevaade RÜ-de lõikes perioodi jooksul tehtud auditite ja tähelepanekute arvust võrrelduna rahuldatud taotluste koguarvuga

RÜ/Aasta*	2008 A/TP/Pr. arv**			2009 A/TP/Pr.arv			2010 A/TP/Pr.arv			Määra-mata A/TP arv	KOKKU A/TP/Pr. arv			
AS Tln LJ	-	-	6	-	-	-	1	2	-	-	-	1	2	6
EAS	14	17	567	44	109	1940	31	84	2971	2	18	91	228	5478
Mnt	-	-	-	2	8	14	5	7	4	-	-	7	15	18
RM	10	11	118	3	6	65	3	11	157	-	-	17	28	340
Archimedes	-	-	15	4	16	35	3	10	214	-	-	7	26	254
Innove	9	20	86	19	26	130	11	26	108	-	-	39	72	324
RIA	4	4	3	2	8	72	2	-	96	-	-	8	12	171
KIK	-	-	23	3	4	62	7	16	98	-	-	10	20	183
KredEx	9	27	318	4	8	744	1	9	591	-	-	20	44	1653

SoM	-	-	4	1	4	31	-	-	2	-	-	1	4	37
TJA	-	-	-	1	5	14	2	1	4	-	-	3	6	18
VTA	-	-	2	2	8	14	-	-	-	-	-	4	8	16
KOKKU:												208	465	8498

* Auditeeritud kalendriaasta

** Auditite koguarv – aastas läbi viidud auditite arv,

TP koguarv – auditite käigus tehtud tähelepanekute arv, Pr. arv – arvestatud rahuldatud taotluste arv

Probleemse teemana võib projektauditite tähelepanekute analüüsi tulemusena välja tuua riigihangete temaatika selle suure finantsmõju ning peaaegu kõikides RÜ-s korduva esinemise tõttu. Riigihanked on välja toonud riskide hindamisel kõik süsteemiosalised (ptk 3.2).

Riigihangete järelevalve tõhustamine on kindlasti üks KA 2012. a prioriteetseid tegevusvaldkondi. Selleks juurutatakse 2011. a välja töötatud miinimumnõuded hangete kontrollimisele, tagatakse piisav süsteemi-sisene juhendamine ja info liikumine erinevatest kaasustest (ennetamiseks probleemide kordumist). Alates märtsist 2012. a peavad kõik RÜ-d riigihankeid kontrollima KA poolt seatud minimaalses ulatuses. Lisaks jätkatakse riigihangete kontrolli pistelise kvaliteedikontrolliga. Infoliikumise parandamiseks toimuvad riigihangete alased koolitused ning plaanis on riigihangete töörühma loomine.

Rakendusasutuste järelevalve rakendusüksuste üle

Aruandeaasta järelevalve tulemuste põhjal võib järeldada, et arendustegevused RÜ-des on olnud tulemuslikud. Kriitlisimaks suunaks selles osas on PRS 6, kus RÜ tegevust tuleb kõige enam arendada. RA-de tähelepanekud on enim seotud andmete sisetamisega SFOS-i ja dokumentide menetlemistega. Täpsemalt suundade kaupa:

PRS-s 1, 2 ja 3 teostab KKM (RA) järelevalvet SA KIK (RÜ) üle ning PRS 3 ka MKM (RA) SA Kredexi (RÜ) üle. SIM kui alasuuna „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine” RA, teostab pidevat järelevalvet RÜ üle dokumentide, struktuuritoetuste registri, RÜ kodulehe jmt põhjal. 16.08.2011 teostati korrapärane kohapealne etteteatamisega järelevalve RÜ üle, puudusi ei tuvastatud.

KKM kontrollis aruandeperioodil nelja rahastamisperioodi 2007–2013 avatud taotlusvooru läbiviimist (sh taotlusvooru tulemuste avalikustamist ja andmete SFOS-i sisestamist):

- 1) meede „Vooluveekogude seisundi parandamine” (PRS 1),
- 2) meede „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine” (PRS 1),
- 3) meede „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine” (PRS 1),
- 4) „Looduse mitmekesisuse säilitamine“ (PRS 2)

KKM jätkas 2010. a alustatud meetmeteülese hangete kontrollimise järelevalvega. Hangete järelevalve hõlmas vastavalt riskipõhisele valimile 51 hankemenetlust või hinnapakumise küsimist, mis jagunesid 10 meetme ja 25 projekti vahel. PRS 1 (19 tk), 2 (4 tk) ja 3 (2 tk) projektidest oli hangete järelevalve valimis 25 projekti. RÜ kontrolli jälje ja hanke dokumentide alusel pöörati tähelepanu hanke läbiviimisele, hankelepingu eseme abikõlblikkusele ja andmete SFOS-i kandmisele.

Paikvaatlusi viidi läbi seitsme teostamisel oleva projekti tegevuskohas (PRS 1 – 2 tk, PRS 2 – 4 tk, PRS 3 – 1 tk).

Taotluste menetlemine KIK-s oli aruandeperioodil sisukas ja efektiivselt organiseeritud. Üldine hinnang RÜ tegevusele taotlusvoorude läbiviimisel on hea. Erinevaid tähelepanekuid

RÜ järelevalve kohta tehti seoses viie projekti valimisse sattunud hanke või hinnapakumisega (PRS 1). Järelevalve tulemusena tehti RÜ hangete kontrolli protseduuri täiustamise ettepanekuid.

PRS-s 4 teostab RA (SIM) järelevalvet RÜ (EAS) üle nii jooksvate järelevalvetoimingutega (RÜ aruannete kinnitamine, meetme komisjonide koosolekud taotluse nõuetele vastavuse kontrolli ning hindamise toimingute korrektsuse ja põhjendatuse jälgimiseks, RÜ tegevuse kohta esitatud vaiete lahendamise) kui valimi põhjal teostatavate paikvaatlustega. EASi menetlustoimingute kontrolliks viidi läbi 1 paikvaatlus EASis, mille eesmärk oli kontrollida ühe meetme raames enne taotluse tingimusliku rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemist projektide menetluse raames vormistatud dokumente ning Navisioni ning SFOSi kandeid. 2011. a laekus EASi tegevuse peale 15 vaiet, millest rahuldati kolm.

Järelevalvetoimingute peamised järeldused on järgmised:

- Süstemaatiliseks (esineb kõikide meetmete puhul) tuleb lugeda probleeme andmete edastamisega SFOSi vastavalt „Struktuuritoetuse riikliku registri pidamise põhimääruse“ nõuetele.
- RÜ-1 tuleb kõrgendatud tähelepanu pöörata nii taotlejaid kui toetuse saajaid puudutava õigustloovate dokumentide kui ka koostatud aruannete tehnilise kvaliteedi tõstmisele.
- Ühe meetme juures ilmnes probleeme vastavuskontrolli dokumenteerimisega.

Kokkuvõttes võib öelda, et EAS-i järelevalve üksuse töö kvaliteet oli 2011. a rahuldaval tasemel. Viimaste aastate arendused toetuse kasutamise üle tõhusama järelevalve korraldamiseks nii projektide kui meetmete tasandil on vilja kandnud ning administratsioon suudab järjest rohkem rikkumisi lisaks avastamisele ka ennetada. RM välja töötatud riigihangete kontroll-leht on oluliselt põhjalikum kui seni kasutusel olnu ning aitab kaasa riigihangetega seotud rikkumiste vähenemisele. 99% aruannetest ja väljamaksetaotlustest kinnitati tähtaegselt. Samas viitavad välise institutsioonide poolt läbiviidud auditid vajadusele kontrolli ulatust ja põhjalikkust (eelkõige riigihangete valdkonnas) tõhustada. Auditite soovist tulenevalt täiustati RÜ-s riigihangete kontrollisüsteemi: täiendati kontrolliprotseduure ja kontroll-lehti ning loodi täiendav ametikoht (riigihangetega kontrolli osas).

PRS-s 5 teostab RA (HTM) järelevalvet RÜ (SA Innove) tegevuste üle paikvaatluste käigus ning *desk-based* meetodil. Perioodiliste järelevalvetena teeb RA kord kvartalis RÜ koostatud rikkumisaruannete kontrolli ning tagasimaksete aruannete analüüsi. Aruandlusperioodil paikvaatlusi tehti ühel korral, RÜga paikvaatlusel osaleti samuti ühel korral ning muid järelevalvetoiminguid tehti kord kvartalis ehk 4 korral. Rikkumiste aruannete järelevalve toimub SFOSi põhjal, kvartaalsete tagasimaksete aruannete analüüs toimub SFCSis koostatud aruande põhjal. Tagasimaksete aruande analüüs annab sisendi järelevalve planeerimiseks. Lisaks perioodilisele järelevalvele teeb RA valimi põhised ning riskidest tulenevat järelevalvet. Läbiviidud järelevalve tulemusel olulisi puudusi ei tuvastatud ning RÜ JKS-i võib järelevalve käigus kontrollitud tööloikude osas hinnata toimivaks.

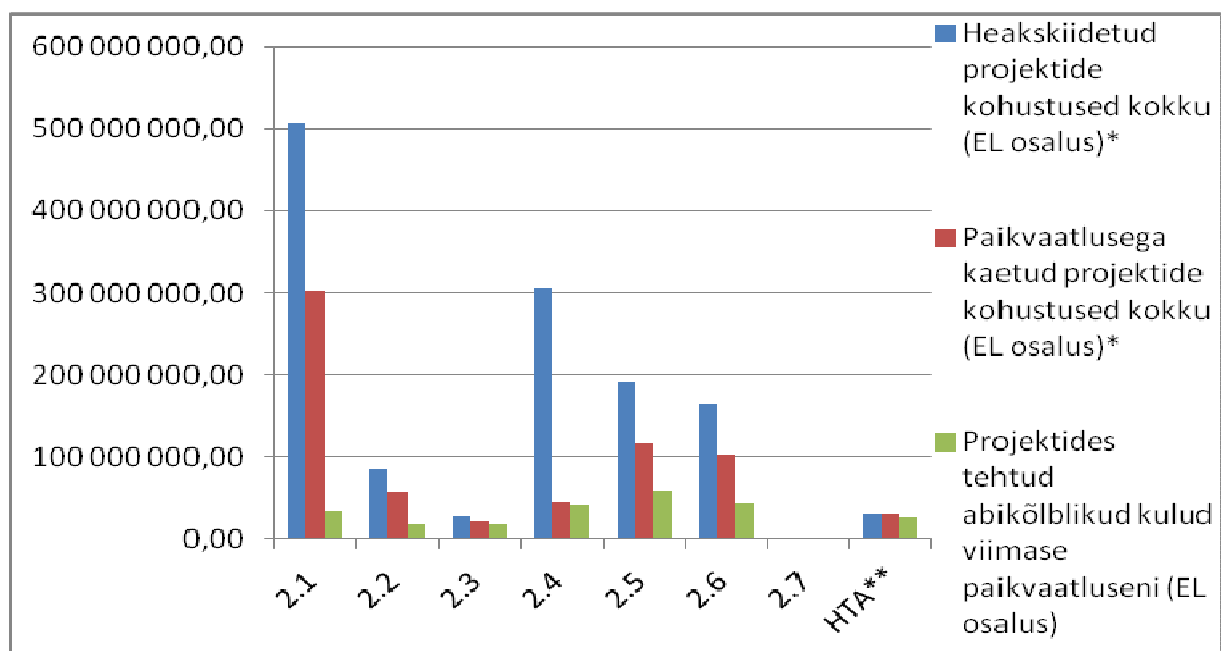
PRS- 6 teostas RA (SOM) meetmete 2.6.1. ja 2.6.3. osas protseduurikohase järelevalve RÜ (SOM) üle 2011. a lõpus. Meetme 2.6.3. osas teostati RA järelevalve RÜ üle seirearuannete, väljamakse taotluste prognooside ja väljamakse taotluste (VMT) menetluse osas dokumendihalduse registri (Dora) põhjal. Meetme 2.6.2 laste asenduskodude projektide osas teostab järelevalvet RA ning 2011. a teostati üks paikvaatlus.

Seirearuannete menetlemisel ei peetud mõnel juhul kinni protseduurireeglites kehtestatud nõuetest. Esinevad mitmed puudused info sisestamisel SFOSi. Väljamakse taotluste prognooside menetlemisel esinesid samuti kõrvalekalded protseduurireeglites kehtestatud nõuetest kinnipidamisel. VMT-de menetlemise kontrolli käigus avastati, et mitmetel juhtudel ei peeta kinni menetluse tähtaegadest ning riigihangete dokumentide kohta ei ole koostatud kontroll-lehti.

Järelvalve tulemusena on RÜ-l vajalik uuendada protseduurireeglid, arvestades RA ja KA ning MA järelvalveaktides tehtud soovitusi, tagamaks JKS-de efektiivne toimimine. Samuti on vajalik kinni pidada kehtestatud nõuetest ja tõhustada VMT-de kontrolli, eelkõige tõhustada nelja-silma printsiibi efektiivset rakendamist.

Rakendusüksuste järelevalve toetuse saajate üle

RÜ-d on 2011. a lõpuks viinud läbi 734 paikvaatlust, mis on 2,5 korda rohkem kui 2010. a (289). Paikvaatlustega kaeti 676,4 mln eurot, mis moodustab heakskiidetud eelarvetest 51,5%. Kõikidest aktsepteeritud ja lõpetatud projektidest paikvaadeli 21% (vt Lisa 6). Kokku tehti kaks ettekirjutust ning horisontaalse tehnilise abi meetme raames avastati mitteabikõlblike kulused 24 euro ulatuses. Enam tähelepanekuid on tehtud projekti dokumentatsiooni ja avalikustamise osas, kus teavitustahvilil on olnud ebatäpsusi (viide valele EL fondile, logod pole piisava suurusega, ebakorrektned projekti nimetus vms) või teavitus ei ole toimunud õigeaegselt.

Joonis 13. Paikvaatluste katvus (Allikas: KKM SFCS andmetel 11.06.2012)

* Käimasolevate projektide eelarve + lõpetatud projektide maksed

** Kajastatud on „EARK“, „IARK“ ja „MARK“ andmeid

SA KIK viis 2011. a lõpuks läbi 121 paikvaatlust (46% toetatavatest projektidest). Ühte toetuse saaja projekti võib olla mitu korda paikvaadeldud. Tavaliselt viiakse paikvaatlus läbi projekti algaasis, kuid lühiajaliste projektide korral toimub paikvaatlus enamasti projekti lõppfaasis. Pikaajaliste projektide korral on paikvaatlused eelkõige probleeme ennetava ja nõustava iseloomuga.

Nii 2010. a kui 2011. a läbi viidud paikvaatluste käigus on kõige rohkem tähelepanekuid projekti dokumentatsiooni osas, st dokumentide säilimine ei ole piisavalt tagatud või on puudunud projektipõhine raamatupidamine. Tähelepanekuid on olnud ka avalikustamise osas, kus teavitustahvilil on olnud ebatäpsusi (viide valele EL fondile, logod pole piisava suurusega, ebakorrektned projekti nimetus vms) või teavitus ei ole toimunud õigeaegselt. Kõik paikvaatluse käigus väljatoodud tähelepanekud on toetuse saajate poolt arvesse võetud. Ühtegi ettekirjutust toetuse saajatele paikvaatluse käigus või selle järeltegevusena ei ole koostatud. Paikvaatluste käigus 2011. a. rikkumisi tuvastatud ei ole.

SA Kredex viis meetme „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ raames läbi kahes jaos 67 paikvaatlust. Lisaks teostati 6 toetuse saaja osas järelkontroll. Paikvaatluse käigus tuvastati, et toetust saanud ja valimisse võetud projektid eksisteerivad reaalselt ja et deklareeritud kulutused on tegelikkuses aset leidnud. Toetuse saaja kohustuste täitmisel (viide dokumentide säilimise kohta kuni 31.12.2025, raamatupidamisreeglite täitmine, struktuurifondide logo kasutamine) ilmnes võrreldes eelnevate aastatega oluliselt vähem kõrvalekaldeid. Kontrollitud projektidest täheldati ebakorrektnet kohustuste täitmist ühel juhul ning väikeseid kõrvalekaldeid 11 projektis, viimased kõrvaldati kontrollija juuresolekul paikvaatluse käigus. Toetuse saaja kohustuste täitmine on üldjuhul korrektne ja toetuse saaja teadlikkus oma kohustustest on võrreldes eelmise aastatega jätkuvalt paranenud.

EAS viis 2011. a läbi 241 paikvaatlust (vt Lisa 6). Hinnang „üldjoontes korrektne“ anti 43 projektile (17,8% kontrollitud projektidest) ning hinnang „ebakorrektned“ 5 projektile (2,1% kontrollitud projektidest). Enamlevinuks veatüübiks oli, et projektiga seotud kulud ei olnud raamatupidamises selgelt eristatavad (7,5% kontrollitud projektidest) ning kontrolliks ei esitatud kõiki raamatupidamiskandeid (2,9% kontrollitud projektidest). Paikvaatlusega seotud ettekirjutusi tehti 2011. a kaks (vt ptk 4.4).

Konsultantide paikvaatluseid⁶ on viidud aruandeperioodi lõpu seisuga PRS-s kokku läbi 199. Konsultantide paikvaatluste tulemuste kohta ei ole võimalik koondinfot esitada, kuna tehniline lahendus andmete kättesaamiseks ja töötlemiseks koondinfona puudub.

SOM viis läbi kuue projekti paikvaatluse, milles osalesid vaatlejatena ka RA esindajad. Kolme paikvaatluse käigus ei tuvastatud olulisi puudusi ning mitteabikõlblikke kulusid. Ülejäänud kolme projekti paikvaatluse järeltegevusi lõpetatakse 2012. aastal, kuna paikvaatluse käigus tuvastatud rikkumiste (topeltfinantseerimine, puudulik kontrolljälg, hangetega seonduvad probleemid sh hankelepingute muutmine) osas koostab RÜ tagasinõude otsused.

RM on 31.12.2011. a seisuga läbi viinud korralisi paikvaatlusi kõikide toetuse saajate juures vähemalt korra projekti rakendamise perioodi jooksul. Tehnilise abi 19 aktsepteeritud ja lõpetatud projektist on paikvaadeldud 9 projekti, mis moodustab 47% kõikidest projektidest. Eelarve osas oli paikvaatlusega kaetud 82% kinnitatud projektide eelarvetest. HTA 64st

⁶ neid paikvaatlusi viivad läbi EASi arenduskonsultandid kõikide prioriteetse suuna ehitus- ja rekonstrueerimisprojektide taotluste ja aruannete menetlemise käigus. Vahearuanne menetlemisel teostab konsultant paikvaatluse, kui vahearuanne järgne makse moodustab üle ½ rahuldamise otsusega eraldatud toetussummast. Lõpparuande menetlemisel teostab konsultant paikvaatluse enne lõpparuande kinnitamist ja viimase väljamakse teostamist toetuse saajale. Tegevuse eesmärk on selgitada, kas taotluses toodud objekti kohta käivad andmed on õiged ning kas pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist kasutatakse toetust vastavalt rahastamisotsusele

aktsepteeritud või lõpetatud projektidest on kontrollitud 62 projekti, mis moodustab 97% kõikidest HTA projektidest. Eelarveliselt on aga HTA kohapealsete kontrollidega kaetud 99,99% projektide kinnitatud eelarvetest (vt Lisa 6).

Kohapealsete kontrollide käigus avastati mitteabikõlblike kulusid (arvetes, mille tehnilise abi proportsioon oli arvestatud tegelikust suuremaks), mis on toetuse saajale välja makstud. SA Archimedese 2011. a HTA projektile tehti tagasinõue mitteabikõlbliku summa 24 euro osas.

4.3 Auditid

Kindluse saamiseks kulude abikõlblikkuses ja asutuste JKS-de toimimises toimuvad projektide ja JKS auditid. AA on RM finantskontrolli osakond, kes võib oma toiminguid delegeerida RA-de ja RÜ-de audiitoritele või osta teenust välisaudiitorilt. Projektauditite soovitude ja järeltegevuste elluviimist järelevalvab AA, JKS auditite järeltegevuste maandamist järelevalvab KA.

Projektauditid

AA 2011. aasta projektauditi valimis⁷ oli 70 projekti summas 292,3 miljonit eurot, seega auditeeriti peaaegu pool 2010. aastal EK-le deklareeritud kuludest. 39 auditit viis läbi AA ning 31 audiitorid RA-des ja RÜ-des. Auditite tulemusena tehti finantsmõjuga tähelepanekuid 28 projektile (40% auditeeritud projektidest sisaldas mitteabikõlblike kulusid). Projektauditite tulemusena tehti 83 olulist tähelepanekut. Kõige rohkem tehti tähelepanekuid struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise osas (44 tähelepanekut), suurima finantsmõjuga olid hangetega seotud tähelepanekud (82,6% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest⁸). Projektauditite tulemuste ülevaade RÜ-de kaupa on toodud aruande lisa (Lisa 15).

Projektauditite raames väljatoodud probleemid ning tehtud olulised tähelepanekud jagunevad auditi alameesmärkide lõikes järgmiselt:

- **Struktuuritoetuse eesmärgipärane kasutamine:** 44 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on 461 295 eurot, potentsiaalne mitteabikõlblik kulu 50 979 eurot).
- **Hangete läbiviimine:** 36 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblikud kulud referentsperioodil kokku 2 186 042 eurot, potentsiaalne mitteabikõlblik kulu kokku 1 661 337 eurot).
- **Raamatupidamisarvestuse õigsus:** 1 oluline tähelepanek (finantsmõju ei kaasnenud).
- **RÜ-le suunatud tähelepanekud:** 2 olulist tähelepanekut (finantsmõju ei kaasnenud).

AA hinnangul on struktuuritoetuse eesmärgiga seonduvad tähelepanekud sisult erinevad ning ei viita süsteemsele veale⁹. Suurima finantsmõjuga on hangetega seotud tähelepanekud, mis viitavad puudustele RÜ-de JKS-des.

Läbiviidud projektauditite tulemusena tuvastati mitteabikõlblike kulusid kokku summas 2,65 miljonit eurot ehk 0,9% auditeeritud kulude kogumahust ning potentsiaalseid mitteabikõlblike kulusid 1,71 miljonit eurot. Arvestades auditi toimingute käigus tuvastatud

⁷ Valimi moodustamisel kasutab AA statistilisi valimi moodustamise meetoodikaid

⁸ mitteabikõlblikud kulud, mis on tuvastatud auditite kaudu, kuid auditi järeltegevuste käigus võib esitada tõendusmaterjali või teha parendustegevusi, mille abil suudetakse tõestada kulude abikõlblikkus.

⁹ Näiteks töajatabelitega seonduvalt tehti 5 olulist tähelepanekut. Need tähelepanekud tehti 2 erineva asutuse projektide osas. AA hinnangul ei viita see süsteemsele veale.

vigu ja nende põhjal leitud kõige tõenäolisemaid vigu, on võimalik 80% kindlustunde määraga öelda, et koguviga on 1,33% üldkogumist.

Võrreldes varasemate aastatega on suurenenud nende projektide osakaal, milles on tehtud finantsmõju omavaid tähelepanekuid (2011. aastal 40% auditeeritud projektidest, 2010. aastal 25% auditeeritud projektidest). Seega vigade esinemise sagedus on suurenenud. Samuti on tõusnud projektide arv, milles tuvastati oluline finantsmõju (ehk vea määr ületas 2%): 2011. a ületas 15 auditeeritud projektil vea määr 2% (ehk 21% auditeeritud projektidest sisaldas olulist finantsmõju). 2010. a oli selliseid projekte auditi valimis vaid 5 (s.o 6% auditeeritud projektidest).

Vigade tuvastamiseks kõrgema riskiga meetmete ja RÜ-de osas on MA ja KA viinud läbi kohapealseid kontrole RÜ-des, mille tulemuste alusel täiendavad RÜ-d oma protseduure ja kontrole. MA on viinud läbi analüüsi RÜ-de lõikes ning jätnud EK-le esitatud rahataotlusest välja hangete kontrollimise nõrkuse tõttu kõik SOM-i ERF projektide kulud, osad EAS, Innove ja VTA kulud. Nendel RÜ-del tuleb viia läbi detailne analüüs riigihangete kontrollimise piisavuse osas ning teha tagantjärele kontrollid tehtud kulude osas. Vigade tuvastamisel tehakse finantskorrektsioone.

MA ja KA jätkavad 2012. a kontrolliplaani alusel RÜ-de kontrollimist, mille järgselt saavad kõik olulisemad kontrolli-protsessid kõikides RÜ-des hinnatud. AA viib läbi JKS auditid kõrgema riskiga RÜ-des vastavalt 2012. aastal auditeerimise tööplaanile.

Arvestades projektaudite 2011. aasta tulemusi on AA arvamusel, et struktuuritoetuse JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud. Need puudutavad eelkõige JKS-de tõhustamist riigihangete kontrolli osas.

EARK 3517st projektist auditeeriti aruandeaastal 26 projekti ning TA raames 2 projekti, mis koguvalmimist moodustab kokku 0,8%. Auditeeritud sertifitseeritud kulud moodustasid kokku 57,7 mln ning sellest moodustasid avastatud mitteabikõlblikud kulud 1,6 mln (2,7%). Potentsiaalselt mitte-abikõlblikke kulusid avastati 1,4 mln (2,5%). Olulisi tähelepanekuid tehti 28 ning väheolulisi 50. Enim auditeid toimus PRS-s 4 (13 tk), kus tehti ka kõige rohkem olulisi tähelepanekuid (18 tk). PRS 4 oli abikõlbmatuid kulusid 0,4 mln. PRS-s 5 tehti 7 olulist tähelepanekut ning abikõlbmatuid kulusid tuvastati 47 080. Ühtegi tähelepanekut ei tehtud PRS 2, kus auditeeriti kahte projekti. Vea määr on 2,76%, mis võrreldes teiste rakenduskavadega on suurim (IARK – 0,51%; MARK – 0,44%).

Tabel 4. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud

Rakenduskava	Auditeeritud projektide arv	Auditeeritud sertifitseeritud kulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Potentsiaalselt mitte-abikõlblikud kulud (euro)	Vea määr %
EARK (ERF, ÜF)	26	56 957 456,4	1 583 384,6	1 415 532,4	2,76%
Inimressursi arendamine (ESF) ¹⁰	10	30 183 338,63	154 152,23	45 265,9	0,51%

¹⁰ CCI number: 2007EE051PO001; Euroopa Sotsiaalfond

Majandus-keskkonna arendamine (ERF, ÜF) ¹¹	32	204 402 422,28	909 725,94	251 517,45	0,44%
Tehniline abi (ESF, ERF, ÜF)	2	762 834,1	74	0,00	0,01%
Kokku:	70	292 306 051,33	2 647 336,72	1 712 315,78	0,90%

Detailne informatsioon projektaudititest on AA auditeerimise aastaaruandes (leitav RMI kodulehel).

JKS auditid

2011. aastal viis AA lõpule MA-s ja seni veel auditeerimata RA-des ja RÜ-des (KIK, SOM) kolm eelmisel aruandlusperioodil alustatud JKS-de auditit. Lisaks viidi 2011. aastal läbi MA JKS auditit järelaudit ning alustati kahte JKS auditit (KA JKS audit ning paikvaatluste JKS audit), mille tulemused kajastatakse 2012. a auditeerimise aastaaruandes.

JKS auditite käigus süsteemseid, kõikidele asutustele laienevaid probleeme ei leitud, auditeeritavate JKSe hinnati järgmiselt:

- SA KIK (kategooria I) (seotud rakenduskavad: EARK);
- SoM (RÜ - kategooria II ja RA - kategooria III) (EARK, IARK);
- Makseasutus (järelauditi tulemusena tõstis AA hinnangut kategoorialt III kategooriale II) (EARK, IARK, MARK).

Kokku tehti 10 olulist tähelepanekut (vt Lisa 11). Analüüsid peamisi 2011. aastal tehtud JKS auditite tähelepanekuid, on AA hinnangul suuremad kitsaskohad endiselt kulude abikõlblikkuse tagamisel, sealhulgas riigihangete kontrollimisel. Riigihangete kontrollimisel ei suudeta alati hinnata keerulisemaid juhtumeid – näiteks väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamise põhjendatus ning hankelepingute muutmise seaduslikkus. JKS auditite tulemusena tuvastati finantsmõju omavaid probleeme, mis tulenesid hangete eelkontrolli puudlikkusest RÜ-s.

Endiselt vajab parandamist kohustuste lahususe tagamine väiksemates RÜ-des, mis on samaaegselt ka toetuse saajad, ning asutustes, mis täidavad nii RÜ kui ka RA rolli. Ka RA kontroll RÜ tegevuse üle vajab tõhustamist.

Kulude EK-le sertifitseerimise osas on puudusi kontrollitegevuses delegeeritud ülesannete üle. Puudub kindlustunne, et neid täidetakse tõhusalt. MA JKS auditit tulemusena on seda kontrolli hakanud tõhustama nii MA kui ka KA. Samuti on parendamisel riskide hindamise ja juhtimise protsess struktuuritoetuste süsteemis, mis peaks andma olulise sisendi nii MA, KA kui ka AA poolt teostatavatesse kontrollitegevustesse järgmisel aastal.

JKS auditite käigus tuvastatud puudusi toetavad ka projektauditite tulemused. Projektauditites avastatud mitteabikõlblikud kulud on põhjustatud valdavalt puudustest JKS-is.

Järeltoiminguid JKS-des tuvastatud riskide maandamise osas teostab KA koostöös RA- ja RÜ-dega. Vastavalt EK-i õigusaktides sätestatule ja tuginedes eeltoodud JKS auditite

¹¹ CCI number: 2007EE161PO001.

tulemustele, esitas AA 30.12.2011 EK-le auditeerimise aastaaruande ja märkustega auditi hinnangu (*qualified opinion*), mille kohaselt AA hinnangul Eesti struktuuritoetuste JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud (II kategooria ehk keskmise tasemega kindlustunne¹²).

4.4 Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded

2011. a tuvastati kokku 38 rikkumist, mis on 21 rikkumist rohkem kui 2010. a. Rikkumiste osas paistavad silma PRS 2 ja PRS 4 (vastavalt 13 ja 14 rikkumist). Rikkumisi ei tuvastatud PRS-s 3 (vt Lisa 12). Toetust nõuti tagasi kogusummas 1 079 473,40 eurot (vt Tabel 5).

PRS 1 avastati aruandlusaastal kolm rikkumist kogusummas 12 971 eurot (0,001% rakenduskava eelarvest). Võrreldes 2010. aastaga on suunas rikkumisi rohkem (2010. a – 0). Levinumaks rikkumise liigiks kujunes hankemenetluse nõuete rikkumine. Riigihangete rikkumiste puhul ei ole võimalik väga konkreetseid üldistusi teha ja pigem tuleb põhjuseid otsida RHS sätete keerukusest ning taotlejate vähesest kogemusest. Toetuse või toetusega soetatud vara mittesihipärast kasutamist 2011. a. ei tuvastatud. Kõige enam rikkumisi tuvastatakse sõlmitud hankelepingute kontrollimisel. Kõik rikkumised on lõppenud kas toetuse tagasinõudmisega või on keeldutud väljamaksest (rikkumine on avastatud enne, kui väljamakse toimub) (tagasinõutud toetus 11 799 eurot). Kõik rikkumise kahtlused – viivitamatud teavitamised – on lõppenud rikkumiste vormistamisega.

PRS 2 avastas RÜ aruandlusaastal 13 rikkumist kogusummas 633 544 eurot. Võrreldes varasema aastaga, on rikkumisi rohkem (2010. a – 1). Nagu PRS 1 puhul, kujunes levinumaks rikkumise liigiks hankemenetluse nõuete rikkumine. Lisaks ilmnes RHS RM poolne tõlgendamise viga. Võrreldes varasema eksliku arvamusel muutis RM oma RHS §10 lg 2 tõlgendust, mille järgi MTÜ-d/SA-d, kes ei ole avaliku sektori valitseva mõju all, on enam kui 50% toetuse saamisel hankekohuslased RHS mõistes. Toetuse või toetusega soetatud vara mittesihipärast kasutamist 2011. a. ei tuvastatud. Kõige enam rikkumisi tuvastatakse sõlmitud hankelepingute kontrollimisel. Kõik rikkumised on lõppenud kas toetuse tagasinõudmisega või on keeldutud väljamaksest (rikkumine on avastatud enne, kui väljamakse toimub) (tagasinõutud toetus 12 051 eurot). Kõik rikkumise kahtlused – viivitamatud teavitamised – on lõppenud rikkumiste vormistamisega.

PRS 4 avastati 14 rikkumist kogusummas 403 603 eurot. Võrreldes varasema aastaga, on rikkumisi rohkem (2010. a – 11). 11 rikkumist olid seotud hankereeglite rikkumisega, 3 aruandes oli rikkumise tüübiks mitteabikõlblikud kulud. Enamikel juhtudel, s.o 13 projektis on rikkumiste menetlus viinud tagasinõudeni (tagasinõutud toetus 668 051 eurot). Ühe projekti osas on otsus tegemata, kuna otsuse tegemiseks oodatakse vastust RM riigihangete osakonnalt. Peamised järeltegevused rikkumiste menetlemisel on olnud: toetuse täielik tagasinõudmine, osaline tagasinõudmine; sisemiste protseduuride parendamine; töötajate regulaarne koolitamine ja teavitamine enamlevinud rikkumistest ja vigadest; RÜ JKS täiendustest tulenev põhjalik taotlejate ja toetuse saajate hangete kontroll; taotlejate ja toetuse saajate senisest suurem eelnõustamine hangete õiguspärase korraldamise ja läbiviimise osas. 2011. a esitati neli vaiet mitte väljamaksmise kohta, millest rahuldati kaks (vt Lisa 7).

¹² Average level of assurance (as defined in the Guidance Note on Annual Control Reports and Opinions – COCOF 18/0220/09)

PRS 5 avastati 8 rikkumist kogusummas 242 972 eurot. Võrreldes varasema aastaga on rikkumisi rohkem (2010. a – 4). Ettekirjutusi PRS-s 2011. a ei tehtud, kuid tagasinõudeid tehti 13 projektile kogusummas 318 189 eurot. Toetuse tagasinõudmise peamiseks põhjuseks olid projektides tuvastatud mitteabikõlblikud kulud. Tagasinõuete otsuste peale esitati 2011. aastal neli vaiet, millest üks rahuldati, kahte ei rahuldatud ning üks rahuldati osaliselt (vt lisa 7).

PRS 6 teostati 2011. a projekti „SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus” poolt projektiaudit (lõpparuanne nr ERF-73/2011), mille raames tuvastati projektis mitteabikõlblikke kulusid summas 1 150 818 eurot. Sellest EL toetus oli 707 593 eurot. Mitteabikõlblikud kulud on seotud riigihangete korraldamise, ning hankelepingute muutmistega, mis ei ole teostatud RHS-st lähtuvalt. RÜ koostab tagasinõude 2012. aastal. 2011. a RÜ teostatud paikvaatluste käigus tuvastati rikkumisi, mida RÜ menetleb 2012. a esimeses kvartalis ning mille osas rikkumise aruandeid 2011. a ei koostatud. Aruandeaastal on teostatud üks tagasinõude otsus, mis tulenes mitteabikõlblikest kuludest. Mitteabikõlblikud kulud tekkisid, kuna TS ei jälginud riigihanke maksumuse rahvusvahelist piirmäära ning ei valinud asjakohast hankemenetlust. Toetuse saajalt nõuti tagasi EL toetust summas 67 024 eurot ning projekti omafinantseeringut vähendati 41 984 euro ulatuses.

PRS 7 tuvastati projektide paikvaatluse käigus mitteabikõlblikke kulusid, mille osas tehti TS tagasinõuded. Üks tagasinõue tulenes AA projektiauditist. Paikvaatlusel ilmnenu vigad tulenes inimlikust eksitusest – abikõlblikust käibemaksust oli jäänud maha arvestamata mitteabikõlblik osa. 12.09.2011. a teostas RÜ 2010. a projektikulude ristkontrolli, mille käigus tuvastati, et erinevate projektide raames on EAS 2010. a HTA sama arve kuulunud topelt hüvitamisele. Toetuse saajalt nõuti tagasi struktuuritoetust summas 426,15 eurot. Kokku on suunas tagasinõutud 580 eurot.

Tabel 5. Tagasinõutud toetus

Prioriteetne suund	Fond	Tagasinõutud toetus (eur)
2.1. Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine	ÜF	11 798,79
2.2. Säätva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	ERF	12 050,54
2.3. Energiamaajanduse arendamine	ERF	1 771,64
2.4. Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	ERF	668 050,63
2.5. Hariduse infrastruktuuri arendamine	ERF	318 189,00
2.6. Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	ERF	67 024,36
2.7. Horisontaalne tehniline abi	ERF	580,44
Kokku		1 079 473,40
% rakenduskava eelarvest		0,07%

Allikas: SFCS (11.06.2012)

Vabatahtlikke tagastusi esines 2011. a „Valga maakonna veemajandusprojekt – Valga linn“ ja „Valga maakonna veemajandusprojekt – Tõrva linn“ projektidel. Tegemist oli töövõtjale tasutud ettemaksu tagastamisega põhjusel, et tellija taganes lepingust töövõtja suutmatuse tõttu töid teha. Valga projektis taganeti kahest K&H lepingust, mille tulemusena tuli tagastada RÜ-le ettemaksu summas 40 588,57 eurot. Tõrva projektis taganeti 3 lepingust (2 K&H ning üks Water Ser Ehitusjuhtimine konsortsiumi leping), mille tulemusena tagastati RÜ-le 85 782,79 eurot.

Meetmes 2.4.4 oli 2011. aastal üks vabatahtlik tagastus summas 1 390,90 eurot – toetuse saaja maksis tagasi mitteabikõlblikuna väljamakstud toetuse.

Meetmes 2.2.6 „Looduse mitmekesisuse säilitamine” (investeeringute kava) – 5 827,09 eurot tehti projekti „Karuputke võõrliikide tõrje 2011-2012 aastal“ käigus vaegtöid, mille leppetrahv tagastatakse töövõtja poolt KIK-le.

5. SEIRE JA HINDAMINE

Peatükk annab ülevaate struktuurivahendite seire- ja hindamissüsteemi peamistest tegevustest ja rakenduskavaga seotud muudatustest aruande aastal.

5.1 Rakenduskava seire

2011. aastal jätkas KA kord kvartalis KA/RM ja teiste valitsusasutuste vahelisi kohtumisi ning eelarve ja välisvahendite koondaruande koostamist ja VV-le esitamist. Aruandega teavitatakse Valitsuskabinetti rakendamise hetkeseisust ja probleemidest/kordaminekutest ning vajadusel tehakse VV-le ettepanekuid plaanide muutmiseks.

Lisaks kvartaalsetele kohtumistele ja seirekomisjoni koosolekule toimus 2011. a kaks KA kohtumist EK-ga (märtsis ja detsembris). Üldise rakendamise hetkeseisu analüüsi kõrval olid kohtumistel aruteluks mitmed teemad, sh seire ja järelevalve tõhustamine (sh riigihangetega seotud probleemid), vahehindamise tulemused, rakenduskavade muudatusettepanekud, indikaatorite täitmine ja tulemuste analüüsimine, MA auditi tulemused, perioodi 2014-2020 ettevalmistus. Tulenevalt EK aastakoosolekul tehtud soovitusel pööras KA 2011. a suuremat tähelepanu 2010. a PRS-de ja rakenduskavade seirearuannete kvaliteedi parandamisele. 2011. a teises pooles uuendas ja täiendas KA olemasolevate seirearuannete vorme ja juhendeid, mis peaks tõstma 2011. a seirearuannete kvaliteeti ja analüütilist taset.

2012. aastal korraldati ka PRS-de 1, 2, 3, 4 ja 5 juhtkomisjoni koosolekud, kus arutati aruannete teemadel ja kinnitati suuna seirearuanded: PRS 1 juhtkomisjon toimus 10.04.2012, PRS 2 ja 3 juhtkomisjoni koosolek toimus 09.04.2012, PRS 4 juhtkomisjoni koosolek 10.04.2012 ning PRS 5 juhtkomisjoni koosolek 28.03.2012. a.

EARK seirekomisjoni ettepanekud ja soovitused (juuni 2011) ning nende alusel toimunu:

- KKM-l koostada ülevaade meetmete raames kasutamata (projektidega katmata) vahenditest ning kaardistada edasised valdkondlikud investeeringuvajadused, et oleks võimalik operatiivselt kasutamata vahendid ümber suunata.
 - KKM valmistas ette rakenduskava muudatused 1 PRS sisulise ulatuse laiendamiseks rakenduskavas seoses vahendite kasutamise seotud riskidega ning jääkidega PRS-s.
- KKM ja KIK koostöös leida lahendus toetuse saajate riigihangete alase kompetentsiga seonduvatele probleemidele. Analüüsida olukorda ning leida sobivaim meetod, et toetuse saajate hangete läbiviimisega seonduvaid riske maandada (koolitused, järelevalve tõhustamine).
 - Riigihangete temaatika olulisuse tõttu on hanked KIKi pideva tähelepanu all ning jätkatud on RÜ arendamist ning kompetentsi tõstmist (vt ptk 3.2.1).
- KIK järelevalvet toetuse saajate üle tuleb tõhusamaks muuta aspektist, kus toetuse saajad põhjendavad projektide tagasihoidlikku progressi suure koormuse, ajanappuse või projektide läbiviijate suutmatusega. Toetuse saajatele on eraldatud vahendid projektide rakendamiseks, sh personali palkamiseks. Vajadusel tuleb KIK-l suunata toetuse saajaid, et vajalik ning pädev meeskond komplekteeritaks ning projektide rakendamine ei pidurduks projektijuhtide ebapiisavate teadmiste või aja tõttu.
 - Riigihangete temaatika olulisuse tõttu on hanked KIKi pideva tähelepanu all ning RÜ arendamist on jätkatud. 2011. a kevadest toimuvad KIK-s kvartaalsed projektide ülevaated, kus projektide hetkeseisu analüüsitakse põhjalikumalt, jagades projektid

- rakendamise edukuse alusel nn valgusfoori meetodil kolme gruppi – rohelised, kollased ja punased (vt ptk 3.2.1).
- KIK peaks nõustama toetuse saajaid hangete ning tööde planeerimisel, mis on sessorse iseloomuga – kogemuste baasilt tuleks toetuse saajatele selgitada hooajaliste tööde planeerimise ja ajatamise eripära, et projektide rakendamine ei lükkuks edasi põhjusel, et vajalike ettevalmistustöödega ei jõuta tegelikult tööde tegemise perioodiks valmis.
 - Projektide kvartaalsel ülevaatusel hinnatakse muuhulgas ka projekti rakendamise edukust ning vajadusel sekkutakse (projektikoordinaatorite otsesuhtlus, hoiatuskirjad, ettekirjutused), et vältida projekti mahajäämist. Regulaarselt esitatavate hangete plaani ja väljamaksete prognoosi alusel suhtlevad KIK projektikoordinaatorid toetuse saajatega, et selgitada välja optimaalne hangete läbiviimise ja tööd teostamise aeg.
 - Meetme „Keskkonna-hädaolukordadeks valmisoleku parandamine” rakendamine on sujunud Päästeameti osas väga edukalt ning kaaluda võiks võimalusel lisavahendite suunamist Päästeameti kaudu reostustõrje ja keskkonnahädaolukordi ennetavate meetmete tõhustamiseks.
 - Kui PRS-s tekib vabu vahendeid, siis need suunatakse nimetatud meetmesse.
 - Kaaluda täiendavate vahendite leidmist „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise“ meetme „Külastuskeskkonna suuna” taotluste rahuldamiseks, kuna positiivsete taotluste hulk ja rahaline maht on võrreldes viimase märtsis 2011 lõppeva voo eelarvega oluliselt suurem.
 - Seoses ERMi vahendite vabanemisega on arutluse all täiendavate vahendite suunamine külastuskeskkonna suuna projektidele.
 - SIM võiks kaaluda meetme „Linnaliste piirkondade arendamine“ linnaliste piirkondade kava täiendamist reservprojektidega, põhinimekirja projektide ära jäämise riskide ilmnemisel.
 - Hetkel ei ole meetmes projektide ärajäämise risk väga kõrge, samuti ei ole ette näha oluliste jääkide vabanemist olemasolevatest projektidest. Tulenevalt viimasest muudatuses meetme määruse tingimustes on KOV üksusel õigus mõjuvatel põhjustel võimalik olemasolev projekt asendada teise sama suunitlusega projektiga. Nimetatud põhjustel ei ole reservprojektide taotlemise ja valiku korraldamine kava täiendamiseks otstarbekas.
 - SIM-l jätkata tegevusi KOV finantssuutlikkuse riskide maandamisel (pidev seire projektide elluviimise, selged mängureeglid, varajane reageerimine probleemidele), koostöö RMga finantsvõimekuse suuniste andmisel.
 - SiM on vajadusel koosõlastanud projektiga seotud kulukohtade vähendamisi määral, mis ei takista projekti eesmärkide täitumist, samuti aktsepteerinud taotluse esitamise või projekti elluviimise tähtaegade muutmisi.
 - SIM-l levitada meetmete rakendamise head kogemust, paremini kommunikeerida saavutatud tulemusi ja diskuteerida läbi kasusaajatega, kavandada erinevaid tulemuslikkuse analüüse ja uuringuid.
 - KKM on ette valmistamas hanget EARK projektide tutvustamiseks üle-Eestilise levikuga internetiportaalis. Hanke tulemusena tutvustatakse üheksa kuu jooksul ka PRS 4 edulugusid. SiM on ettevalmistamisel uuring, mille eesmärgiks on muuhulgas anda hinnang eluks vajalike teenuste kättesaadavusele väljaspool viit suuremat linna ja elanike rahulolule vastavate teenustega ning seniste „Kohalike avalike teenuste arendamise“ meetme raames tehtud investeeringute mõjule teenustega rahulolule.

5.2 Läbiviidud hindamised ja uuringud

Aruandeaastal viidi EARK raames läbi kaks hindamist ja üks uuring, kuid kõigi rakenduskavade ja fondide vaates olulisimaks hindamiseks võib pidada aruandeaastal läbiviidud rahastamisperioodi 2007-2013 vahehindamist. Vahehindamise fookuses oli kasutatud vahendite panuse hindamine seatud eesmärkide saavutamisel ja rakendussüsteemi toimimine. Vahehindamise soovitude alusel saab toetuse rakendamist parendada. Analüütilist tuge sooviti hindajalt saada nii käesoleva perioodi rakendamise korrigeerimiseks kui ka 2014-2020 kavade ja rakendussüsteemi ettevalmistamiseks. 2010. a sügisel alustatud hindamisprojekti väljatöötamisse kaasati kõik RA-d ja RÜ-d. RM tellimisel teostasid hindamist CyclePlanDrive OÜ (CPD OÜ) ja Tartu Ülikool (edaspidi Hindajad).

Vahehindamise tulemuste kokkuvõte

Analüüsi tulemusel järeldasid Hindajad, et struktuurivahendite kasutamine on sihipärane ja rakendussüsteem toimib toetuste jagamiseks ökonoomselt. Struktuurivahendid on toetanud Eesti sotsiaalmajanduslikku arengut ja tugevdanud konkurentsivõimet. Toetatud tegevustega on liigutud seatud eesmärkide saavutamise suunas, struktuurivahendid on leevendanud majanduskriisi negatiivseid mõjusid, näiteks ohjanud tööpuudust ja soodustanud ettevõtlust. Samas viidati, et läbimõelduma riikliku strateegilise planeerimisega ja meetmete süsteemsema sisulise seire/kontrolliga saaks ressursse kasutada senisest efektiivsemalt, jätkusuutlikumalt ja tulemuslikumalt.

Hindamise käigus ei tuvastatud rakendussüsteemis olulisi kitsaskohti, ülemääraseid maandamata riske või madala efektiivsusega protsesse. Struktuurivahendite rakendussüsteemis on toetuse korraldamise ja jagamisega hõivatud kokku ligi 400 täistöökohta, administreerimise kulu võib hinnata pigem madalaks. Läti, Leedu ja Soomega võrreldes võib struktuurivahendite rakendamist Eestis pidada efektiivseks – nii toetuse maht kui ka teostatud väljamaksete maht ühe rakendussüsteemi täistöökohta kohta on Eestis suurim. Ühe toetuskrooni väljajagamiseks kulutati 2 senti. Suur osa ressurssidest kulub VMT-de kontrollile, projektitaotluste menetlemisele ning toetuse andmise põhimõtete väljatöötamisele ja muutmisele. Rakendussüsteemi efektiivsust saaks mõningal määral tõsta administratsiooni struktuuri ja tööjaotust korrastades sh projektide menetluse ja aruandluse lihtsustamisega. Erinevatest põhifunktsioonidest on vajavad sõltumatute ekspertide hinnangul kõige rohkem tähelepanu seire ja struktuurifondide registri toimimine.

Üldised järeldused ning soovitused

1. Tugevdada regionaalset planeerimist, et oleks põhjalik ülevaade, millistes piirkondades, miks ja mida on toetatud. **Soovitus:** järgmisel struktuurivahendite planeerimise perioodil tuleb rohkem tähelepanu pöörata strateegilise ja analüütilisele planeerimisele, vältimaks olukorda, kus toetatakse dubleerivalt või ebaotstarbekalt omavahel konkureerivaid projekte.
2. Vajalik on arendada riigi tasandil struktuurivahendite jaotamise strateegiat (nii regionaalne kui ka valdkondlik), selleks soovitatakse uue perioodi planeerimisel põhjalikumalt läbi mõelda, millised tegevused on asjakohasemad Eesti tasakaalustatud arengu toetamisel.
3. Projektide jätkusuutlikkuse süsteemseks mõõtmiseks ja tagamiseks soovitatakse tugevdada seireprotsesse ning juurutada pidev järeelseire. Täna hõlmab järeelseire peamiselt finantskontrolli, mille kõrval tuleb alustada süsteemse sisulise järeelseirega.
4. Horisontaalsete eesmärkide poole liikumise hindamiseks soovitatakse asjakohase meetodika väljatöötamist.

5. Lihtsustada rakendussüsteemi struktuuri, jagades ümber ülesanded ja säilitades olemasolev inimressurs. Näiteks uuel perioodil kaotada ära JM tasand, vähendada RÜ-de arvu, tsentraliseerida funktsioone ja tugevdada koordineerimise asutuste sees.
6. Tugevdada seireprotsesse, sh üle vaadata seirearuannete vormid ja juhendid¹³, suurendada analüütilist võimekust RA-des ja KA-s, muuta ka projekti tasandil kogutavad andmed sisulisemaks ning lisaks administratiivsetele nõuetele arvestada rohkem projekti sisuliste aspektidega.
7. Jätkata ja intensiivistada SFOS-ga seotud arendustöid, sh kaasata tugevamalt strateegilise planeerimise ja seirega tegelevad ametnikud (RA/JM, KA), suurendada SFOS-i kiirust, vähendada käsitsi sisestamise praktikat ja teostada SFOSi andmete korrektsuse üle tugevamat järelevalvet (nn "arvandmete riskikontrollid").
8. Indikaatorid (eelkõige väljundindikaatorid) on kohati meetmete sisuga nõrgalt seotud. Soovitati kaaluda võimalust lisada uuele programmiperioodil indikaatoreid kahes etapis. Esmalt rakenduskava mõju- ja tulemusindikaatorid ning seejärel väljundiindikaatorid, seda koos konkreetsete meetmete väljatöötamisega.

Mitmete hindamissoovituste elluviimist on alustatud 2014-2020 planeerimisprotsessis. Pärast seda, kui KA, RA-de ja RÜ-de esindajatest koosnev hindamise juhtkomisjon tutvus vahehindamise tulemustega, käivitati hindamissoovituste analüüsimine, mille põhjal lepiti kokku meetmed hindamissoovituste elluviimiseks.

PRS-s 1 viidi aruandeaastal läbi nõudluse hindamine meetmes „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine“, mille käigus selgitati välja põhjused, millest on tingitud äriühingutest taotlejate vähenemine huvi nimetatud meetme vastu ning saada ettepanekuid meetme tingimuste määramise täiendamiseks. Hindamise kokkuvõtte on esitatud vormis: probleem ning selle all järgnevad ette võetud tegevused probleemi lahendamiseks.

Ettevõtete vähesuse huvi põhjused:

1. Toetatavad tegevused ei hõlmanud soovitud tegevusi. Arvestades rakenduskava eesmärkidega, muudeti meetme määrust ning täiendati seda hindamise käigus ettevõtetele laekunud ettepanekute põhjal. Meetme määrust täiendatakse 2012. aastal jäätmeliike ja tegevusi täpsemalt lahti kirjutades.
2. Ettevõtetele puudub huvi, omafinantseering või vajadus toetuste taotlemiseks. Üldiselt väiksemad ettevõtted ning eelkõige need ettevõtted, kel jäätmekäitlus on kõrvaltegevus, ei näe vajadust teha sellesse suunda täiendavaid investeeringuid, kuigi sihtarvude täitmiseks on vajalik, et ka väiksemad ettevõtted täiendaksid oma jäätmekäitlust. Keeruliseks ja kulukaks peetakse ka taotlemise protsessi ning ka toetusega kaasnevat hilisemat aruandlust. Küsitluste tulemuse kohaselt suhtuvad vastajad negatiivselt toetuste jagamise süsteemi. Probleemide leevendamiseks ja ennetamiseks tuleb tulevikus jagada ettevõtetele põhjalikke selgitusi taotluse rahuldamise otsuste tegemisel (nt põhjalikud selgitused taotluse rahuldamata jätmise põhjuste kohta), selleks et ettevõtted ei kaotaks usaldust ning tuleks taotlema ka järgmistes taotlusvoorudes. Informatsiooni jagamist tuleb tõhustada ja mahtu suurendada.
3. KOV-de huvi vähesus toetuste vastu on tingitud nii halvenenud majanduslikust olukorrast, taotlemise keerukusest kui ka informatsiooni ja personali puudumisest. Probleemi lahendamiseks on oluline KKM-i sekkumine ning veelgi mahukama teavitustöö tegemine. On oluline, et KKM survestaks omavalitsusi ja ka ettevõtteid

¹³ Aasta lõpu seisuga korraldusasutus täiendas juhendit vastavalt soovitudele.

suuremale koostööle: ühingute loomisele, jäätmejaamade rajamisele ja sihtarvude täitmisele.

PRS-s 3 viidi läbi uuring „Eesti korterelamutes aastatel 2008-2011 läbi viidud energiaauditite analüüs“, mille koostas Tallinna Tehnikaülikool. Uuring tõi välja, et üldine energeetilise auditeerimise tase on oluliselt paranenud võrreldes aastatega 2003-2007. Paranemise aluseks võib pidada säästupakettide metoodikat ning energiaaudiitori kutsestandardit. Viimane eeldab audiitorilt vastava koolituse läbimist ning töökogemust valdkonnas. Samuti eristatakse audiitorite kvalifikatsioone. 60% auditeid on koostatud heal tasemel. Uuringu autorid on arvamisel, et edaspidi tuleks energiaaudiitorettevõtte valikukriteeriumi aluseks võtta hinna ning kvaliteedi suhe. Suur töö on ära teha auditite tellijate teadmiste tõstmisel. Vajalik on mõne aasta möödudes teostada analüüs uurimaks paketipõhiselt renoveeritud hoonetes saavutatud reaalselt energiasäästu. Tulemused on leitavad (http://kredex.ee/public/Eesti_2008_2011_energiaauditite_analuus_16_11_2011_Luhi_logoga.pdf).

PRS-s 5 viis HTM 2011. a juunis ja juulis läbi inventuuri, mille raames hinnati kutseõppeasutustele seatud tulemusindikaatorite täitmist. Kõikide meetme raames toetust saavatesse koolidesse saadeti vastavasisuline kiri ja tabelitöötlus programmis Excel koostatud tabelid. Tabelites toodi välja kooli kasutuses olevad hooned ja rajatised vastavalt Riigivara registri andmetele. Lisaks sellele paluti koolidelt infot kaasajastatud õppeseadmete ja õppevahendite kohta. Inventuuri tulemusi kajastab ptk. 7.5.1.

6. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON

EARK kommunikatsiooniplaani indikaatorite täitmisest annab ülevaate tabel 6.

Tabel 6. EARK kommunikatsiooniplaani indikaatorid

Eesmärk 1: Teadlikkus EARK-st ja struktuurifondidest on tõusnud.							
Mõjuindikaatorid							
		2007	2008	2009	2010	2011	2015
Avalikkuse teadlikkus EL struktuuritoetustest	Saavutustase eesmärgist %	53%	93%	71%	118%	133%	
	Saavutus	24%	42%	32%	52%	60%	
	Eesmärk						45%
	Esialgne olukord	24%					
Potentsiaalsete taotlejate teadlikkus elukeskkonna arendamise rakenduskavast	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-	-	
	Saavutus	-	-	-	28%	-	
	Eesmärk	-	-	-	-	-	
	Esialgne olukord	-					
Avalikkuse teadlikkus ERF-st	Saavutustase eesmärgist %	97%	69%	74%	70%	74%	
	Saavutus	84%	60%	64%	61%	64%	
	Eesmärk						87%
	Esialgne olukord	84%					
Avalikkuse teadlikkus ÜF-st	Saavutustase eesmärgist %	96%	54%	47%	44%	46%	
	Saavutus	65%	37%	32%	30%	31%	
	Eesmärk						68%
	Esialgne olukord	65%					
Kasusaajate teadlikkus ERF-st	Saavutustase eesmärgist %	94%	-	-	117%	-	
	Saavutus	49%	-	-	61%	-	
	Eesmärk						52%
	Esialgne olukord	49%					
Kasusaajate teadlikkus ÜF-st	Saavutustase eesmärgist %	84%	-	-	176%	-	
	Saavutus	21%	-	-	44%	-	
	Eesmärk						25%
	Esialgne olukord	21%					
Tulemusindikaatorid							
Struktuurivahendite kodulehte (www.struktuurifondid.ee)	Saavutustase eesmärgist %	125%	241%	264%	351%	402%	
	Saavutus	149 873	289 187	316 549	421 267	482 916	

külastanute arv	Eesmärk						120 000
	Esialgne olukord	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000	
Elukeskkonna arendamise rakenduskava teemasid puudutavate meediakajastuste arv	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-		
	Saavutus	-	5153	6996	7256	7308	
	Eesmärk	-	-	-	-	-	
	Esialgne olukord	-					
Väljundindikaatorid							
Elukeskkonna arendamise rakenduskava sisaldavaid valdkondi tutvustavad suuremad sotsiaalturunduslikud eriprojektid	Saavutustase eesmärgist	60%	180%	280%	180%	140%	
	Saavutus	3	9	14	9	7	
	Eesmärk						5
	Esialgne olukord	0					
Elukeskkonna arendamise rakenduskava valdkondi sisaldavate läbiviidud seminaride/infopäevade arv	Saavutustase eesmärgist %	91%	103%	71%	94%	240%	
	Saavutus	32	36	25	33	84	
	Eesmärk						35
	Esialgne olukord	0					
Elukeskkonna arendamise rakenduskava valdkondi sisaldavate koostatud trükimaterjalide arv	Saavutustase eesmärgist %	100%	100%	100%	120%	60%	
	Saavutus	5	5	5	6	3	
	Eesmärk						5
	Esialgne olukord	-					
Elukeskkonna arendamise rakenduskava teemasid puudutavate pressiteadete arv	Saavutustase eesmärgist %	86%	151%	237%	271%	169%	
	Saavutus	30	53	83	95	59	
	Eesmärk	35 (2015)	35 (2015)	35 (2015)	35 (2015)	35 (2015)	35
	Esialgne olukord	0					
Elukeskkonna arendamise rakenduskava teemasid puudutavate artiklite arv	Saavutustase eesmärgist %	100%	50%	92%	183%	58%	
	Saavutus	12	6	11	22	7	
	Eesmärk						12
	Esialgne olukord	0					
Eesmärk 2: Läbipaistvus elukeskkonna arendamise rakenduskava ja struktuurifondide rakendamisest on tõusnud							
	Saavutustase eesmärgist %	82%	182%	144%	133%	144%	
	Saavutus	22%	49%	39%	36%	39%	
	Eesmärk						27%
	Esialgne olukord	22%					

	Saavutustase eesmärgist %	90%	-	-	106%		
	Saavutus	60%	-	-	71%		
	Eesmärk						67%
	Esialgne olukord	60%					

Potentsiaalsete taotlejate ja toetuse saajate teadlikkust mõõdeti 2010. aastal vahehindamise raames ning uuesti mõõdetakse perioodi lõpus.

2011. aastal toimus avanenud taotlusvoorude, taotluse rahuldamise otsuste ning juba valminud projektide teavitamine avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele. KA, JM-d, RA-d ning RÜ-d teavitasid avalikkust ja potentsiaalseid taotlejaid läbi pressiteadete ja uudiste, avalikustamisega asutuste kodulehtedel ning struktuurivahendite kodulehel www.struktuurifondid.ee. Lisaks teavitati ajakirjanikke ning avalikkust ka investeringute kavadest ja programmidest.

Ajakirjandusele edastati 2011. aastal 59 EARK valdkondi puudutavat pressiteadet, mis on võrreldes eelmiste aastatega küll vähenenud, kuid siiski ületab sihttaseme. Põhjus tuleneb struktuuritoetuste rakendamise tsüklist, kus uusi taotlusvoore enam väga palju ei avane ning suured infrastruktuuriprojektid ei ole veel lõppenud.

RÜ-d teavitasid taotlusvoorude avanemisest potentsiaalseid taotlejaid ametlike teadetega Eesti suuremates päevalehtedes ning korraldati 84 valdkondlikku teabepäeva/seminari. Näiteks alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses” raames korraldati sihtgruppidele üle Eesti 60 infopäeva ning neist võttis osa üle 2600 inimese.

Kõik RA-d ja RÜ-d arendasid oma kodulehti, et teave oleks paremini leitav ning pidevalt uuendatud.

2011. aastal viidi KA, JM-de, RA-de ja RÜ-de koostööna läbi mitmeid teavitamisprojekte. Aasta peamise teavitamisüritusena viidi KA ja JM ühise projektina läbi 2011. a kevadel uuendatud kodulehe www.struktuurifondid.ee lansseerimiskampaania. Kampaania tugines värskendatud sisu ja välimusega kodulehe tuntuse tõstmisele ning uute külastajate leidmisele. Sisu tõlgiti ka inglise ja vene keelde vastavale keelele kohandatult. Kodulehe visuaalse ja tehnilise kvaliteedi parendusvõimaluste leidmiseks viidi läbi veebiaudit.

EARK valdkondi tutvustati 7. mail Vabaduse väljakul toimuval Euroopa päeval, kus tähistati EL sünnipäeva. Ürituse peakorraldaja oli EK Esindus Eestis.

Energiasäästu valdkonnas korraldas RÜ KredEx 2011. a energiasäästu valdkonnas kaks meediakampaaniat, ühe kevadel (märtsis) ja teise sügisel (oktoobris). Kampaaniate sihtrühmaks olid kortermajade elanikud, korteriühistute juhatus ja professionaalsed haldurid.

EAS (RÜ) osales televisioonis ETV kanalil suveperioodil esitletud „Lauluga maale“ saadetes, mille raames tutvustati süvitsi kuut piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetme toetusel valminud külastusobjekti.

Teavitustegevustest annab ülevaate tabel 7.

Tabel 7. Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2011.

Tegevus	2007	2008	2009	2010	2011	Kokku
1. Teavitusüritused	32 (15*)	36 (2*)	25 (2*)	33 (2*)	84 (1*)	213 (22*)
2. Pressiteated	30 (19*)	53 (10*)	83 (17*)	95 (5*)	59 (7*)	320 (58*)
3. Ametlikud teated	5	14	27	21	6	73
4. Artiklid	12 (5*)	6 (3*)	11 (3*)	22 (5*)	7	58 (16*)
5. Trükimaterjalid	5 (3*)	5 (3*)	5 (2*)	6	3	24 (8*)
6. Internet	7 (1*)	8 (3*)	9 (3*)	20 (1*)	29 (2*)	73 (10*)
7. Kampaaniad/Projektid	3 (3*)	9 (1*)	14 (2*)	9 (2*)	7 (1*)	42 (9*)
8. Uuringud jm	3 (1*)	2 (1*)	5 (2*)	4 (4*)	2 (1*)	16 (9*)

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded

*Korraldusasutuse tegevused, mis kajastuvad kõigis rakenduskavade seirearuannetes

Parimad näited

Parimate näidetena võib välja tuua 7. mail Vabaduse väljakul toimunud Euroopa päeval osalemise. 2011. a Euroopa päeva teema oli tervislik keskkond (healthy environment) ning lisaks KA poolt organiseeritud struktuuritoetusi tutvustavale telgile, oli eraldi telgiga keskkonnahoiu valdkondi tutvustamas KKM (RA). Üritus oli väga populaarne ning sellel osales ligi 8000 linnakodanikku.

Energiasäästu valdkonnas korraldas RÜ KredEx 2011. a kaks meediakampaaniat, ühe kevadel (märtsis) ja teise sügisel (oktoobris). Kampaaniate sihtrühmaks olid kortermajade elanikud, korteriühistute juhatuse liikmed ja professionaalsed majahaldurid. Kampaaniate raames kasutati meediakanalitest raadiot, televisiooni, üleriigilisi- ja maakonnalehti, otsepostitust ning ka välimeediat. Meediakanalite valikul oli tähtis jõuda ka vene keelt kõneleva sihtgrupini. Kogu teavitus viidi läbi komplekselt ehk infot jagati üheaegselt kõikidest KredExi poolt rakendatavatest energiasäästu meetmetest saavutades nõnda suurema sünergia. 2011. a ei rahastatud kampaaniaid tehnilisest abist.

EAS (RÜ) osales televisioonis ETV kanalil suveperioodil esitletud „Lauluga maale“ saadetes, mille raames tutvustati süvitsi kuut piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetme toetusel valminud külustusobjekti. Saates osalemise eesmärgiks oli näidata valminud põnevaid ja atraktiivseid külustusatraktsioone, et seeläbi suurendada siseturismi. „Lauluga maale“ saate auditooriumiks on ligikaudu 100 000 vaatajat. 2012. a on kavas selles saates uuesti osaleda, seekord JM eestvedamisel ning tutvustada EARK raamest struktuuritoetustest valminud erinevaid objekte ja kasu, mida kohalikud elanikud on nendest projektidest saanud.

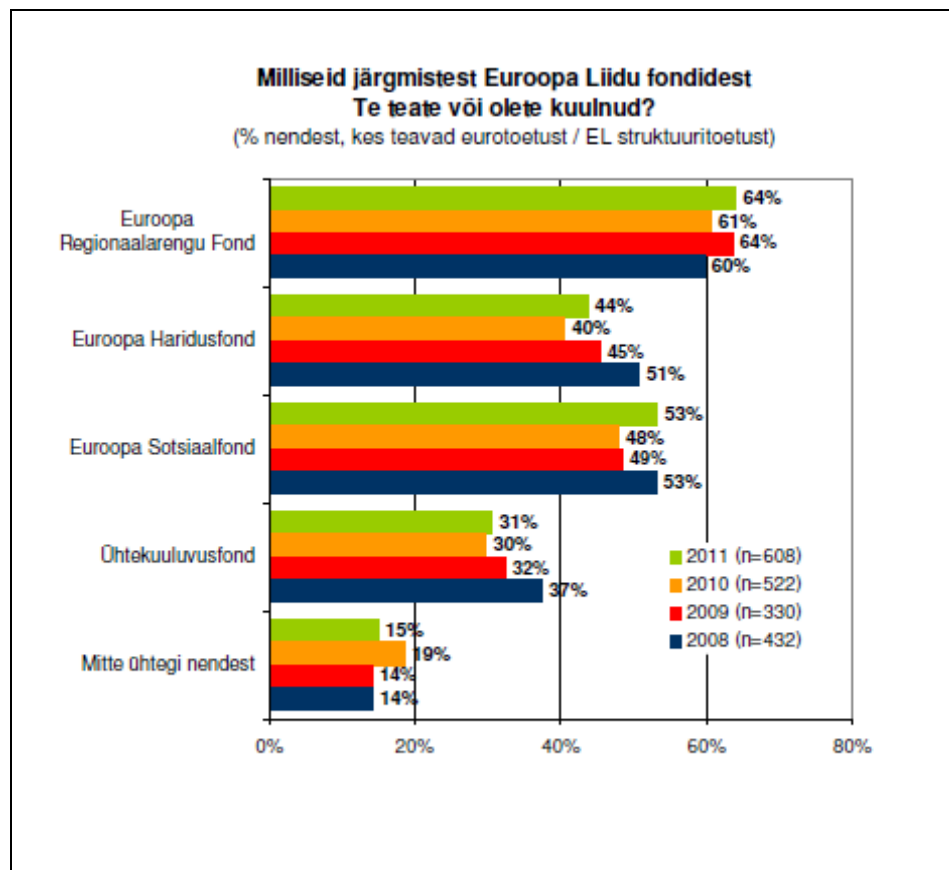
Hinnang

2007-2013 perioodi jooksul seni saavutatud tulemused (vaata EARK kommunikatsiooniplaani indikaatorite tabel) näitavad, et 7 aastaks seatud teavitustegevuste eesmärgid on juba praegu peaaegu täidetud. Probleem on vaid avalikkuse teadlikkusega konkreetsetest fondidest.

2011. aastal viidi Factum & Ariko AS-i poolt läbi KA tellimisel avaliku arvamuse uuring, et saada ülevaade struktuurivahendite mainest, avalikkuse teadlikkusest ning kasutatavatest ja eelistatud informatsiooni tarbimise kanalitest. Uuringust selgus, et 60% Eesti elanikest teab või on kuulnud midagi EL struktuuritoetusest (eurotoetustest). Struktuuritoetusest teadlikkus on aastate jooksul pidevalt tõusnud, eelmisel aastal oli see 52%.

Veidike on tõusnud ka teadlikkuse avalikkuse seas fondidest, kuid siiski ei ole saavutatud püstitatud sihttaset. ERF-st teadlikkus on võrreldes eelmise aastaga tõusnud 3% ja on nüüd 64%. ÜF-st on teadlikkus jäänud samaks – 31% (2010. aastal 30%) (vaata joonis 14).

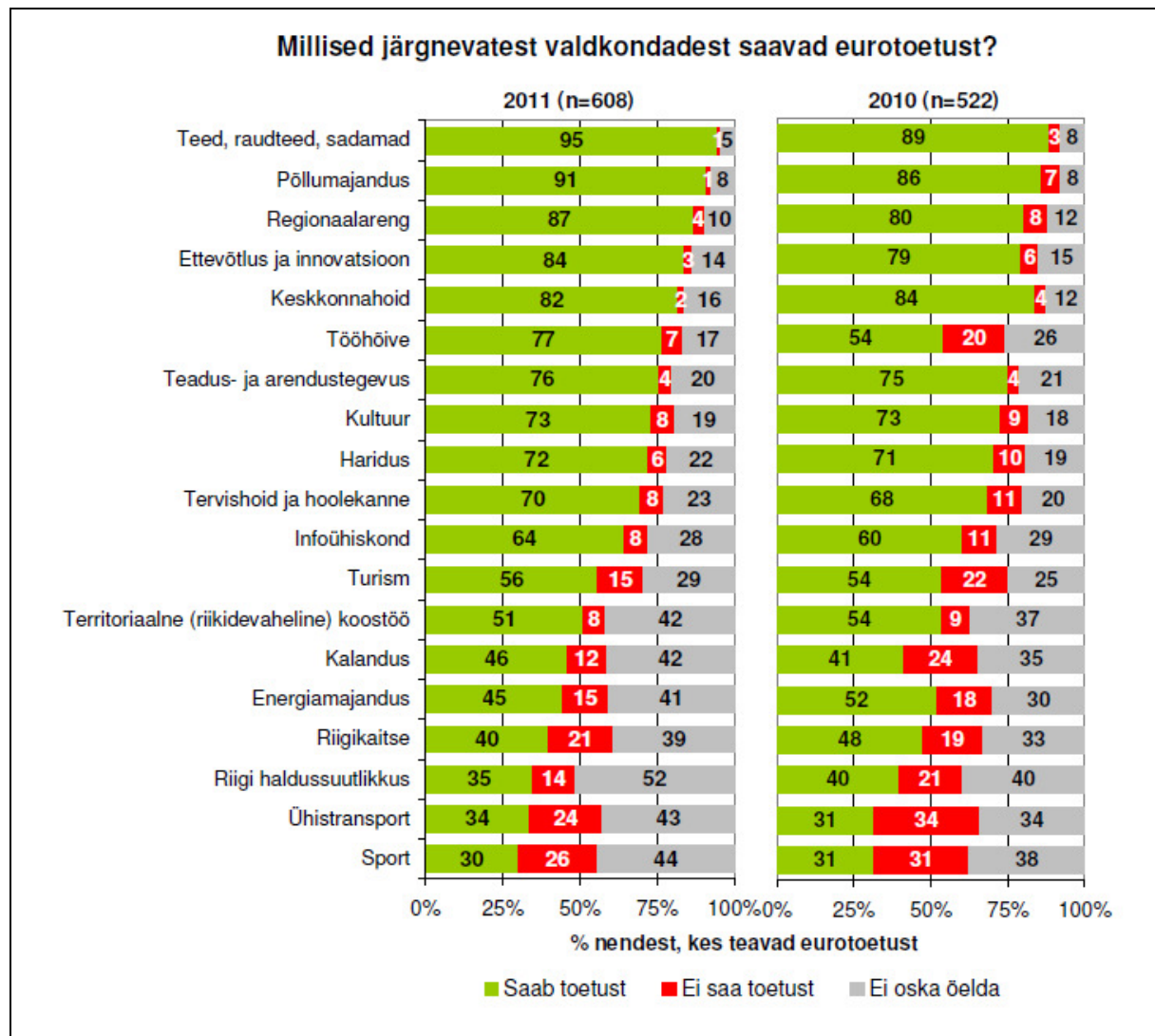
Keskmisest kõrgem on struktuuritoetuse tuntus eestlaste, kõrgharidusega ja kõrgema sissetulekuga inimeste seas. Edaspidistes teavitustegevustes tuleb jätkuvalt erilist tähelepanu pöörata nende sihtgruppi kuuluvatele gruppidele, kelle seas teadlikkus on madalam (muukeelsed, madalama haridustasemega jne).

Joonis 14. Küsitluse tulemused EL fondidest (allikas: Faktum & Ariko AS uuring)

Uuringus küsiti vastajatelt, kelle jaoks oli EL struktuuritoetuse mõiste tuttav, et millised valdkonnad EL struktuurifondidest hetkel toetust saavad. Siinkohal võib öelda, et EARK valdkondi struktuurifondidega seostatakse hästi. Kõige kindlamalt teatakse, et toetust saavad jätkuvalt: teed, raudteed, sadamad (95%), põllumajandus (91%), kuid regionaalne areng on võrreldes eelmise aastaga teinud suure hüppe (87%) ning 82% vastanutest teadis, et toetust saab keskkonnahoid (vt joonis 15).

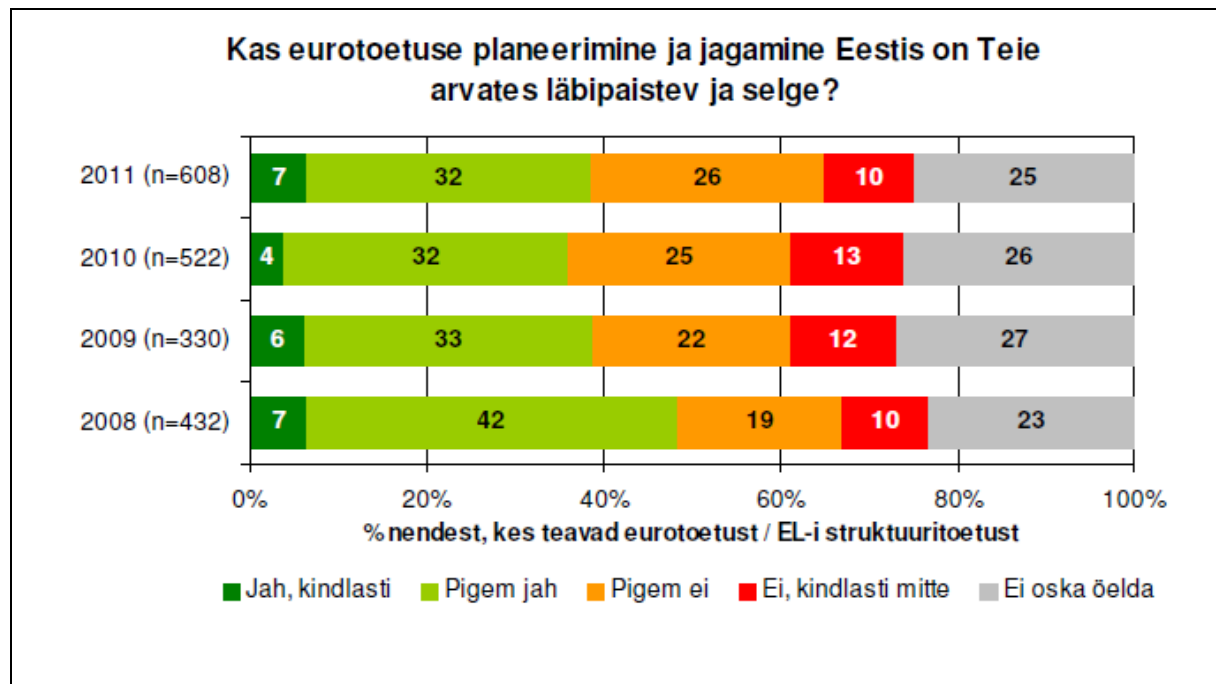
Teavitustegevustega sihtgrupini paremini jõudmiseks uuriti ka kanaleid, kust struktuuritoetuste kohta on infot saadud, kuidas nad seda infot hindavad ning kust sooviksid informatsiooni edaspidi saada. Kõige levinum kanal EL struktuuritoetuse kohta info saamiseks on olnud jätkuvalt televisioon. Sellele järgnevad internet, raadio ja üleriigilised lehed. Eelmise aastaga võrreldes on usaldus kõikide infokanalite kaudu kajastatud info vastu kasvanud. Televisioon on vastanute seas jätkuvalt kõige eelistatum kanal, mille kaudu soovitakse senisest rohkem infot saada ning aastatega on kõige rohkem kavanud huvi saada rohkem infot toetust jagatavatelt asutustelt ja infopäevadelt.

Joonis 15. Küsitluse tulemused toetatavate valdkondade rahastamise kohta (inimeste teadlikkus) (allikas: Faktum & Ariko AS uuring)

Kommunikatsioonitegevuste planeerimisel on eelnevatel aastatel sihtgruppide eelistusi ka aluseks võetud ning sihtgrupipõhist lähenemist kasutatud. Seepärast on jätkuvalt oluline avalikkusele suunatud teavituses kasutada televisiooni, internetti ning üleriigilisi ajalehti, sest nendest kanalitest kõige enam informatsiooni otsitakse. Oluline on muidugi tõsta ka edaspidi kanalite edastatud informatsiooni usaldusväärsust.

Valdavalt (92%) ollakse jätkuvalt seda meelt, et eurotoetusel on Eesti majandusarengule positiivne mõju. 2/3 eurotoetusest teadlikest vastajatest on seda meelt, et eurotoetus aitab Eesti majanduslangusest väljatulekule kaasa.

Joonis 16. Eurotoetuse jagamise selgus ja arusaadavus (allikas: Faktum & Ariko AS uuring)

EARK kommunikatsioonikava teine eesmärk on suurendada läbipaistvust EARK-st ja struktuurifondide rakendamisest. 2011. a pidas struktuuritoetuse planeerimist ja jagamist Eestis läbipaistvaks ja selgeks 39% vastanutest, eelmisel aastal oli vastav protsent 36 (vt joonis 16). Peamise põhjusena, miks toetuste jagamine ja planeerimine ei ole läbipaistev ja selge, toodi välja asjaolu, et selle kohta levib vähe informatsiooni, mistõttu puudub ülevaade (34%).

Üldine hinnang EARK kommunikatsioonitegevustele on hea. 2011. aastal toimus küll võrreldes eelmise aastaga vähem KA poolt organiseeritud rakenduskavade üleseid teavitustegevusi, kuid teavitamine toimus vastavalt EARK kommunikatsiooniplaanile. Rohkem tuleks siiski rõhuda struktuuritoetustega tegelevate asutuste koostööle teavituses ning teha jätkuvalt ühisprojekte, mis oleks huvitavad ning saaks rohkem avalikkuse tähelepanu. Senise kogemuse järgi on osutunud edukamateks just asutuste koostööna tehtavad teavitustegevused ning ühiseid projekte on kavas teha ka edaspidi.

2012. aastaks on struktuuritoetuste rakendamine jõudnud etappi, kus seisab ees aktiivsem teavitamine toetatud projektidest, nende mõjust kasusaajatele ja Eesti elanikele ning elukeskkonnale tervikuna. Projektidest teavitamine on kommunikatsiooniplaani järgi toetuse saaja ülesanne, kuid toetuse saajatel puudub tihti huvi ja ka oskused oma projektist avalikkusele ja kasusaajatele rääkida. Projektide aktiivsem tutvustamine on aga EARK kommunikatsiooniplaani eesmärkide täitmiseks väga oluline, sest projekte ja nende mõju tutvustades tõuseks ka struktuurifondidest (SF) teadlikkus. Probleemi lahendusena koolitati toetuse saajaid 2011. aastal infopäevadel ka kommunikatsioonialaselt ning 2012. aastal tuleb leida uusi kanaleid kus nn edulugusid laiemale avlikkusele tutvustada.

7. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

EARK jaguneb kaheksaks PRS-ks. Kuna mitmed PRS sisaldavad mitmekesiseid valdkondi, siis jagunevad need omakorda alasuundadeks. EARK-s on eesmärgid ja indikaatorid sätestatud alasuundade lõikes, alasuundade üleseid (juhul kui PRS jaguneb alasuundadeks) eesmärgid ja indikaatoreid, nagu ka PRS üleseid eesmärgid ja indikaatoreid ei ole sätestatud. Seetõttu on ka seirearuandes esitatud ülevaade PRS elluviimisest alasuundade lõikes. On antud ülevaade ja hinnang PRS eesmärkide täitmisest, võttes arvesse nii indikaatorite täitmist kui ka suuna finantstulemusi (väljamaksed, taotluse rahuldamise otsuste määr) (vt ka tabel 8).

Tabel 8. Prioriteetsete suundade meetmete finantsprogress seisuga 31.12.2011

PRS	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
2.1.	626 334 156	507 032 663	81%	143 323 874	23%
2.2.	92 032 774	84 863 131	92%	31 623 230	34%
2.3.	28 760 241	27 844 967	97%	22 609 753	79%
2.4.	388 582 823	305 319 442	79%	187 652 078	48%
2.5.	212 765 713	192 449 978	90%	102 863 150	48%
2.6.	169 110 222	166 543 352	98%	52 865 687	31%
2.7.	28 553 498	13 366 736	47%	11 649 547	41%
2.8.	2 759 832	380 646	14%	155 906	6%
Kokku	1 548 899 259	1 297 800 915	84%	552 743 225	36%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

7.1 Rakendamine prioriteetses suunas „Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine“

Suund jaguneb kaheks alasuunaks („Veemajanduse arendamine” ja „Jäätmekäitluse arendamine”), mis omakorda jagunevad 11 meetmeks (Lisa 14), mida viiakse ellu nii programmide (1), investeeringute kavade (4) kui ka avatud taotlusvoorude (6) kaudu. Avatud on 11 meetet, lõppenud ei ole ühegi meetme tegevused.

7.1.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes.

Tabel 9. Indikaatorite saavutamise prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2013	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Veemajanduse infrastruktuuri arendamine									
Eesmärk : Ühisveevärgiga varustatud inimeste osakaal on suurenenud ja ühisveevärgi joogivesi vastab nõuetele									
<i>Tulemusindikaator:</i> Ühisveevärgiga täiendavalt ühinenud rahvastik (üle 2000 tarbijaga ühisveevärgid)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	18%	20%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	10000	11 000 ¹⁴			
	Eesmärk				25000			55000	
	Esialgne tase	0							
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohase joogiveega kindlustatud rahvastik (üle 2000 tarbijaga ühisveevärgid)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	20%	22%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	20 000	22 000			
	Eesmärk				25 000			100000	
	Esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk: Keskkonna kaitstus asulareovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest									
<i>Tulemusindikaator:</i> Ühiskanalisatsiooniga täiendavalt ühinenud rahvastik (üle 2000 ie-se reostuskoormusega reoveekogumisalad)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	18%	22%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	10000	11 000 ¹⁵			
	Eesmärk				25000			55000	
	Esialgne tase	0							
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohaselt töötavate reoveepuhastite arv (üle 2000 ie-se reostuskoormusega reoveekogumisalad)	Saavutustase eesmärgist %	75,5%	77,5%	77,5%	74%	¹⁶			Keskkonnateabe Keskuse (edaspidi: KTK) andmetel
	Saavutustase	37	38	38	34 ¹⁷				
	Eesmärk				49			49	
	Esialgne tase	29 (2005)							
Eesmärk : Veekogude seisund on paranenud									

¹⁴ Projektidega loodud liitumisvõimalused, realselt liitunute arv väiksem, sest liitumine pole kohustuslik ja liitumisprotsess võtab aega 6-12 kuud

¹⁵ Projektidega loodud liitumisvõimalused, realselt liitunute arv väiksem, sest liitumine pole kohustuslik ja liitumisprotsess võtab aega 6-12 kuud

¹⁶ Andmed 2011.a kohta avalikustatakse Keskkonnateabe Keskuse poolt 2012.a II poolel, seega 2011.a saavutustasemeid hetkel anda ei saa

¹⁷ Seireandmete alusel täpsustati nõuetekohaselt töötavate reoveepuhastite saavutustaset aastatel 2007, 2008, 2009 ja 2010. 2010 aasta näitaja on väiksem kui 2009 aasta näitaja, sest reoveepuhastite rekonstrueerimine alles käib ÜF projektide raames ning seetõttu ei suudeta tagada nõuetekohane töö, sest süsteem on veel pooleldi valmis.

<i>Väljundindikaator:</i> Lõhilaste kudemisrändeks taasavatud jõgede arv	Saavutustase eesmärgist %	35%	35%	35%	35%	53%			Projektiaruanded
	Saavutustase	6	6	6	6	9			
	Eesmärk				11			17	
	Esialgne tase	6							
Eesmärk : Endistel sõjaväe- ja tööstusaladel olevad peamised jääkreostuskolded on lokaliseeritud									
<i>Väljundindikaator:</i> Lokaliseeritud reostuskollete arv	Saavutustase eesmärgist %	35%	39%	41%	41%	66%			Riiklik jääkreostuskollete andmebaas, projektiaruanded
	Saavutustase	26	29	31	31	35			
	Eesmärk				37			53	
	Esialgne tase	22							
Alasuund suund: Jäätmekäitluse arendamine									
Eesmärk : Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja –energeetika jäätmehoiud on suletud ja korrastatud									
<i>Väljundindikaator:</i> Suletud ja korrastatud nõuetele mittevastavate tööstusjäätmete hoiudate arv	Saavutustase eesmärgist %	36%	36%	36%	36%	36%			Projektiaruanded
	Saavutustase	4 prügilat suletud, kuid korrastamata	4 prügilat suletud ja korrastatud ja 7 suletud, korrastamata	4 prügilat suletud ja korrastatud, 7 prügilat suletud, kuid korrastamata	11 prügilat suletud, millest 7 prügilat korrastamata	11 prügilat suletud, millest 7 prügilat korrastamata			
	Eesmärk				11 hoidlat suletud, kuid osa korrastamata		11 ¹⁸		
	Esialgne tase	11 sulgemist vajavat jäätmehoiudat							
Eesmärk : Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad on suletud ja korrastatud									
<i>Väljundindikaator:</i> Suletud ja korrastatud nõuetele	Saavutustase eesmärgist %	31%	31%	38%	54%	69%			Projektiaruanded

18 Tegevused lõpetatud enne 16.07. 2013. a.

mittevastavate tavajäätmeprügilate arv	Saavutustase	17 prügilat suletud, korrastamata ja 12 korrastatud	17 prügilat suletud aga korrastamata ja 12 korrastatud	24 prügilat suletud aga korrastamata ja 15 korrastatud	39 prügilat suletud, neist 18 prügilat korrastamata	39 prügilat suletud, neist 12 prügilat korrastamata			
	Eesmärk				39 prügilat suletud		39 ¹⁹		
	Esialgne tase	39 sulgemist vajavat prügilat (2006)							
Eesmärk: Eestis on välja arendatud optimaalne regionaalsete tavajäätme prügilate võrgustik									
<i>Väljundindikaator:</i> Regionaalsete tavajäätmeprügilate arv Eestis	Saavutustase eesmärgist %	83%	83%	83%	83%	83% ²⁰			Riigi jäätmekava 2008-2013 lisa 4
	Saavutustase	5	5	5	5	5			
	Eesmärk				6			7	
	Esialgne tase	5 (2006)							
Eesmärk : Tagatud on nõuetele vastav jäätmete käitlemine, suurenenud on jäätmete taaskasutus ning vähenenud jäätmete ke									
<i>Tulemusindikaator:</i> Jäätmete käitlemine vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud keskkonna- ja tervisekaitsenõuetele (% jäätmetest) ²¹	Saavutustase eesmärgist %	85%	85%	100%	100%	100%			Jäätmearuandlus
	Saavutustase	85%	85%	100% ²²	100%	100%			
	Eesmärk		30%	100%					
	Esialgne tase	15% (2004)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Tahkete jäätmete taaskasutamise	Saavutustase eesmärgist %	67%	67%	67%	97%	²³			Jäätmearuandlus

¹⁹ Tegevused lõpetatud enne 2015. a

²⁰ Jõelähtme prügila, Uikala prügila, Väätša prügila, Torma prügila, Paikuse prügila. Lisaks on nõuetele vastav tavajäätmeprügila ka Tallinna ehitusjäätmeteladestus, kuhu ladestatakse ehitus-lammutusjäätmeid ja asbesti

²¹ Tegevused lõpetatud enne 2015. a.

²² Alates 16.07.2009. a toimub ladestamine ainult nõuetele vastavatesse prügilatesse

²³ 2011.a saavutustasemed pole veel kättesaadavad

määr (va põlevkivi- ja põllumajandus-jäätmed)	Saavutustase	40%	40%	40%	58%			
	Eesmärk				40%			60%
	Esialgne tase	30% (2004)						
<i>Tulemusindikaator:</i> Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates jäätmetes	Saavutustase eesmärgist %	17%	17%	17%	50%	24		
	Saavutustase	55%	55%	55%	45%			
	Eesmärk				45%			30%
	Esialgne tase	50-60% (2004)						

Allikas: PRS seirearuanne

Alasuund „Veemajanduse arendamine”

Alasuunas on kuus erinevat indikaatorit ning ühelgi juhul ei ole jõutud 2015. aastaks seatud sihttasemeni. Veemajanduse infrastruktuuri arendamisega seotud eesmärkide „Ühisveevärgiga varustatud inimeste osakaal on suurenenud ja ühisveevärgi joogivesi vastab nõuetele“ ja „Keskkonna kaitstus asulareovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest“ indikaatorite 2010. a planeeritud tasemeid ei saavutatud ka 2011. a lõpu seisuga, sest on olnud probleeme projektide omafinantseeringu tagamise ja teenuse- ning ehitushangete vaidlustamisega ning projekte pole suudetud planeeritud mahus ellu viia (vt ptk 3.2.1). Positiivsete näidetena lõpetatud projektidest saab tuua Otepää linna veemajandusprojekti ja Keila linna reoveekogumisala veemajandusprojekti. Põltsamaa veemajandusprojekti I etapi ja Järva-Jaani veemajandusprojekti tööd on ellu viidud, lõpparuanne koostamisel. Poolleliolevate projektide rakendamine käib plaanipäraselt ja aktiivselt. Projektide puhul, mis ei ole veel ehitusetappi jõutud, käib projekteerimis- ja ehitustööde hankedokumentatsiooni koostamine või hangete läbiviimine. Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga liitumisvõimaluste realiseerimine võtab kauem aega kui indikaatorite tabelis märgitud 2015.a. Liitumisprotsess sisaldab erinevaid tegevusi: liitumistaotlust, tehniliste tingimuste väljastamist, liituja kinnistustisest torustike ehitust, liitumislepingu sõlmimist. Need tegevused võtavad aega 6-12 kuud, seega reaalselt ühisveevärgiga liitunud elanike arv selgub ajalise nihkega ning 2015. a lõppevate projektide korral selguvad reaalsed liitumised alles 2016. a. Seetõttu on RA teinud rakenduskava muudatusettepanekus ühe ettepanekuna muuta indikaatorite sihttasemeid ning lisada täiendavad tulemusindikaatorid: „Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühisveevärgiga” ja „Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga”.

²⁴ 2011.a saavutustasemed pole veel kättesaadavad

Indikaator „Nõuetekohaselt töötavate reoveepuhastite arv” on 2011. a lõpuks täidetud 74% ulatuses (34 reoveepuhastit töötab nõuetekohaselt) ning eesmärk on 2015. a saavutatav.

RA on seisukohal, et vooluveekogude seisundi parandamiseks püstitatud eesmärgi „Veekogude seisund on paranenud“ sihttasemeks seatud lõheliste kudemisrändeks taasavatud 17 jõge ei ole võimalik saavutada. Lisaks investeringute kavale ja programmile töötati 2010. a välja eraldi meede, mis võimaldab paisude omanikel (KOV-de või MTÜ-de abiga) taotleda toetust avatud taotlusvoorst. Avatud taotlemisega meetmes on RÜ korraldanud kaks taotlusvooru, mille tulemusena kaasrahastatakse ÜF vahenditest 10 projekti kogusummas ca 6,2 miljonit eurot. 2012. a märtsis toimus III (taotluste esitamise tähtpäev 12. märts 2012) taotlusvoor ja kavandamisel on IV taotlusvoor (2012 sügisel). RA koostöös allasutustega (Keskkonnaamet (KKA), Keskkonnainspeksioon (KKI)) ja RÜ-ga panustab paisuomanike informeerimisse nende seadusest tulenevatest kohustustest ning annab paisuomanikele infot toetusmeetme kohta. KKM-i veeosakonna hinnangul omab 2011. a KKI tehtud teavitustöö paisuomanikele positiivset mõju ning huvi taotlemise vastu on kasvanud. Rakenduskavas seatud sihttaseme saavutamine jõgede kaupa aastaks 2015 võib olla keeruline erinevate menetluslike ja juriidiliste probleemide tõttu ning seetõttu on RA teinud ettepaneku lisada rakenduskavasse täiendav indikaator meetmete tulemuslikkuse hindamiseks. Rakenduskavas seatud eesmärki jõgede kaupa on raske saavutada, sest näiteks Kunda jõel asub 4 paisu, millel on erinevad omanikud. Kalade rändetingimused teisel ja kolmandal paisul on lahendatavad, kuid esimesele objektile lahenduse leidmine venib (juriidilised küsimused, KMH vajalikkus ja muud põhjused) ning see takistab ka rakenduskavas seatud indikaatori sihttaseme täitmist.

RA on teinud ettepaneku lisada täiendavaks indikaatoriks lõhejõgedel asuvate paisude arv, millel on tagatud kalade läbipääs. RA-le teadaolevalt on lõheliste jõgedel ca 160 paisu. ÜF vahenditest on võimalik ca 40-45 objektil tagada kalade läbipääs. ÜF vahenditega lahendatakse kalade läbipääsu probleemid tõenäoliselt kõige investeringumahukamatel ja suurematel objektidel Eestis. Ülejäänud objektidel tuleb lahendused leida muude rahastusallikate toel.

Meede „Jääkreostuse likvideerimine endistel sõjaväe- ja tööstusaladel” aitab täita eesmärki „Endistel sõjaväe- ja tööstusaladel olevad peamised jääkreostuskolded on lokaliseeritud”. Eesmärk on aastaks 2015 lokaliseerida 53 riikliku tähtsusega jääkreostuskollet. 2011. a lõpu seisuga on likvideeritud endise Kose katlamaja, Kose-Risti asfaltbetoonitehase ja Miinisadama jääkreostusobjektid. Suur osa töödest on teostatud (üle 90%) ka Tapa vagunidepoo, Ahtme 86 ABT ja Narva ABT objektidel. Tööd lõpetatakse 2012. a. Kõik eelnevalt nimetatud objektid on riiklikult oluliste jääkreostusobjektide nimekirjas. Tallinna Süsta tn sadama, Tallinn-Väike veduridepoo ja Tapa veduridepoo objektide likvideerimistöödega alustati 2011. a. Ülejäänud objektide (ER Kopli kaubajaam, Põltsamaa ABT, Viruvere ABT, Holstre-Nõmme ABT ja Umbsaare ABT) likvideerimistöödega alustatakse peale töövõtja leidmist. 2012. a alguses viiakse töövõtjate leidmiseks läbi hankemenetlused. 2015. a. saavutatakse sihttase koostöös siseriikliku keskkonnaprogrammi vahenditega.

Alasuund „Jäätmekäitluse arendamine”

Alasuunas on kuus erinevat indikaatorit ning ühe indikaatori puhul on jõutud sihttasemeni, kuid ka ülejäänud indikaatorite puhul ei ole sihttasemete saavutamisest palju puudu. Eesmärk „Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja -energeetika jäätmeoidlad on suletud ja korrastatud” – 2009. a suvel suleti ladestamiseks kõik (11) keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja -energeetika jäätmeoidlad. Ladestamiseks suletud

prügilad peavad olema korrastatud hiljemalt 16. juuliks 2013. ÜF toel korrastatakse hetkel Kohtla-Järve ja Kiviõli põlevkivitööstuse nõuetele mittevastavaid prügilaid ning Ahtme tuhavälja. Nende projektide rahastusotsused on tehtud ning prügilate korrastamistööd lõpevad 2013. a. Praeguste prognooside kohaselt saavutatakse 2013. a eesmärk korrastada kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja –energeetika jäätmeoidlad ning RA ja RÜ on kõik eeldused eesmärkide tähtaegseks saavutamiseks loonud ning projektide rakendamine sujub planeeritult.

Eesmärk „Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad on suletud ja korrastatud” – 2009. a 16. juulist suleti ladestamiseks kõik (39) keskkonnanõuetele mittevastavad prügilad. Pärast nimetatud kuupäeva ladestatakse Eestis kõik jäätmed nõuetekohaselt rajatud prügilatesse. 2011. a lõpuks jõudsid ÜF toel lõpule 5 prügila korrastamistööd. 2011. a lõpu seisuga on RÜ-s menetluses kolm uut prügila sulgemisprojekti. 2011. a lõpuks ei ole toetust tulnud taotlema kolm sulgemiskohustusega isikut. Esile on kerkinud probleem kahe KOV-ga, kes ei ole hetkel võimelised tagama toetuse taotlemiseks vajalikku 10% omafinantseeringut (vt ptk 3.2.1). Probleemi lahendamiseks võeti vastu otsus, et ettevalmistavate tööde teostamiseks on võimalik taotleda toetust siseriiklikust keskkonnaprogrammist ning 2013. a juuliks saavutatakse tõenäoliselt EARK eesmärk.

Eesmärgi „Eestis on välja arendatud optimaalne tavajäätmeprügilate võrgustik” saavutamist toetavad meetmed „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuste ladestusala laiendamine“ ja „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“. 2011. a lõpuks oli Eestis viis keskkonnanõuetele vastavat tavajäätmete prügilat. Kagu-Eesti piirkonda teenindavatele keskkonnanõuetele vastavatele prügilatele loodi võimalus ladestusala laiendamiseks toetust taotleda. Samuti rahastati meetmest „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“ Polli ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamist, kuid selle elluviimine on takerdunud taotluse rahuldamise otsuse vaidlustamise tõttu (vt ptk 3.2.1). Tegeletakse aktiivselt võimalike lahenduste leidmisega, et projektiga edasi minna ning olemasoleva informatsiooni põhjal hindab RA, et rahastusperioodi lõpuks saavutatakse eesmärk arendada välja optimaalne tavajäätmeprügilate võrgustik.

Eesmärk „Tagatud on nõuetele vastav jäätmete käitlemine, suurenenud on jäätmete taaskasutus ning vähenenud jäätmete” – pärast nõuetele mittevastavate prügilate sulgemist toimub Eestis jäätmete käitlemine vastavalt EL tunnustatud keskkonna- ja tervisekaitse nõuetele. Aastal 2011 muudeti keskkonnaministri 3. augusti 2009. a määrust nr 47 „Meetme „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine“ tingimused“, millega suurendati toetatavate tegevuste ringi, et suurendada jäätmete taaskasutamist. Muudatuste tulemusena suurenes IV taotlusvoorus taotlejate arv ja taotluste maht. Tähtaegselt esitati 27 taotlust. Samas ootavad tavajäätmete käitlusega seoses Eestit lähimate aastate jooksul ees suured muutused. Toimub jäätmete põletustehase (Iru jäätmepõletustehas) kui ka mitme jäätmete mehhaanilis-bioloogilise käitluskeskuse arendamine, mis loovad eelduse, et aastal 2013 väheneb märgatavalt senine tavajäätmete ladestamine ning väheneb ka biolagunevate jäätmete osakaal ladestavates jäätmetes. Kokkuvõtlikult võib prognoosida, et 2015. aastaks saavutatakse jäätmete taaskasutamisega seotud eesmärk.

7.1.2 Finantsteave

PRS eelarve (ühenduse osalus) on 626,3 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 40,4%. Kokku on PRS aruandlusperioodi lõpu seisuga

struktuurifondidest projektidega kaetud 81% (507 mln), 2011. aastal võeti kohustusi 11,9% (74,5 mln) ulatuses PRS struktuurivahendite eelarvest. Abikõlblikke kulusid on struktuurifondide vahenditest välja makstud 143,3 mln eurot (23% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 108,1 mln euro ulatuses.

Väljamaksete osas on tulemus olnud rahuldav, kuna esineb probleeme projektide elluviimisel. Kõige enam maksti toetust välja veemajanduse infrastruktuuri arendamise meetmest (75,9 miljonit eurot ehk 18% meetme eelarvest), põlevkivitööstuse nõuetele mittevastavate prügilate sulgemise ja korrastamise meetmest (35,3 mln eurot ehk 36% meetme eelarvest), nõuetele mittevastavate tavajäätmete sulgemise meetmest (17,9 mln eurot ehk 48,6% meetme eelarvest) ning jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise meetmest (17,1 mln eurot ehk 25% meetme eelarvest).

7.1.3 Ülevaade direktiivide täitmisest

Alasuund „Veemajanduse arendamine”

Ülevaade direktiivide täitmisest on antud 2010. a EARK seirearuandes ning 2011. a jooksul muudatusi selles valdkonnas ei ole. Olulisimalt panustab direktiividest tulenevate kohustuste täitmisse meede „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“, mis väljendub ka meetme rahalises mahus. 59st üle 2000 ie reostuskoormusega reoveekogumisalast on projektidega kaetud 55 ning 4 projekti puhul on plaanis rahastustaotlused esitada siseriikliku keskkonnaprogrammi. Nende hulgas on ka varasemalt probleemseteks reoveekogumisaladeks määratud Keila-Jõe (Kohila vald ja Saku vald), Rummu (Vasalemma vald) ja Kilingi-Nõmme (Kilingi-Nõmme linn) reoveekogumisalad. Üle 2000 ie reostuskoormusega reoveekogumisalade direktiivide nõuete vastavuse saavutamisele suunatud projektide eesmärkide täitmise järgselt on KKM-i prioriteet ka alla 2000 ie reostuskoormusega reoveekogumisalade projektid, mistõttu toetatakse olemasolevate kanalisatsioonisüsteemide ja veevarustussüsteemide rekonstrueerimist. Projektide mõju direktiivi nõuete täitmisele on kirjeldatud tabeli kujul lisas 18.

Alasuund „Jäätmekäitluse arendamine”

Jäätmekäitluse valdkonda reguleerivatest direktiividest on EARK kontekstis olulisim prügiladirektiiv 1999/31/EÜ, mille nõuete täitmisele on suunatud meetmed tavajäätme- ja põlevkivitööstuse prügilate ja põlevkivienergeetika jäätmeheidlate sulgemiseks (vt EARK 2010. a seirearuanne). Käesoleval hetkel võib anda hinnangu, et kõik direktiividega seatud nõuded täidetakse tähtaegselt.

7.1.4 Vahendite vastastikune täiendavus

PRS veemajanduse alasuuna meetmete eesmärkide täitmiseks ei kasutata teisi EL rahastamisallikaid. Meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ projektide omafinantseeringu katteks on KIK-i vahendusel võimalik taotleda Euroopa Investeeringuspannga (EIB) laenu.

Siseriiklikult toetatakse ühisveevärgi ja – kanalisatsioonisüsteemide arendamisega seotud tegevusi siseriiklikust keskkonnaprogrammist veeprogrammi raames igal aastal ligikaudu 10-16 miljoni euro ulatuses. Siseriiklike projektitaotluste puhul on nõutav minimaalselt 15% omaosalus, äriühingutelt nõutakse 50% omaosalust. Tegevusi veekogude tervendamiseks ja jääkreostuse likvideerimiseks toetatakse siseriiklikult samuti keskkonnaprogrammi veeprogrammi raames igal aastal ligikaudu 3 miljoni euro ulatuses. Siseriiklike

projektitaotluste puhul on tavaliselt nõutav minimaalselt 15% omaosalus, äriühingutelt nõutakse 50% omaosalust.

Jäätmekäitluse valdkonna rahastamisel on püütud vältida olukorda, kus üheks ja samaks tegevuseks on võimalik taotleda toetust mitmest erinevast allikast. Näiteks jäätmejaamade rajamine on toetatav tegevus nii siseriiklikust keskkonnaprogrammist kui meetmest „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine“. Erisus kahe rahastusallika vahel seisneb selles, et EARK-st taotletav maksimaalne toetuse summa on suurem keskkonnaprogrammi omast. Seega ÜF-st rahastatakse suuremaid investeeringuid, keskkonnaprogramm keskendub väiksematele projektidele

Projektide topeltrahastamise vältimiseks peab taotleja struktuurifondide projektide puhul teavitama RÜ-d juhul, kui samade tegevuste tarvis taotletakse toetust mõnest teisest rahastamisallikast. Projektitaotluste hindamise raames toimub vastavasisuline kontroll, et vältida topeltrahastamist. Peamine kattuvuse oht on keskkonnavaldkonnas struktuurivahendite ja siseriikliku keskkonnaprogrammi vahenditega. Asjaolud, et mõlemad fonde vahendab toetuse saajateni sama RÜ, on samuti kontrollimeetmeks.

7.1.5 Hinnang rakendamisele

Alasuund „Veemajanduse arendamine“

Kokkuvõtlikult võib veevaldkonnas hinnata rahastamise finantsprogressi võetud kohustuste osas heaks, kuid reaalse rakendamise poolelt rahuldavaks, sealjuures on suurimaks komistuskiviks just mahukas veeinfrastruktuuri meede, mis mõjutab oluliselt kogu EARK finantsprogressi. RA ja RÜ on teinud pingutusi aitamaks toetuse saajatel leida omafinantseeringut, RÜ pakub erinevaid laenuskeeme. Märkimisväärselt on ümberstruktureeritud ja suurendatud RÜ inimressurssi, et olla toetuse saajatele partneriks projektide elluviimisel. 2011. a tõhustatud hangete eelkontrolliga püütakse minimeerida võimalusi vaidlustusteks. Probleemid mõjutavad ka indikaatorite täitmist, mille saavutustasemed jäävad 2011. a lõpu seisuga alla planeeritule, kuid praeguste prognooside kohaselt alasuuna eesmärgid saavutatakse. Aruandlusperioodil toimunud progressi alasuunas hindavad RA ja RÜ rahuldavaks, sest enamus alasuuna rahalistest vahenditest on taotluse rahuldamise otsustega kaetud ning RA ja RÜ teevad tihedat koostööd projektide käivitamise ja elluviimise kiirendamiseks, et EARK eesmärgid saaksid täidetud.

Alasuund „Jäätmekäitluse arendamine“

Kuigi indikaatorite saavutustasemed olid alasuunas head ning sihttasemed 2010. aastal (2011. aasta andmed ei ole aruande koostamise ajaks mõne indikaatori puhul kättesaadavad) täideti või ületati (jäätmete taaskasutamine), ei saa käesoleval hetkel veel öelda, kas saavutatakse kõik perioodi lõpuks planeeritud sihttasemed. Jäätmete taaskasutamise määr on oluliselt tõusnud tänu prügilate korrastamisele (jäätmepõletust kasutatakse teatud kattekihtidena) ning see võib anda indikaatori täitmisele lühiajalise efekti. Kui lõpevad prügilate korrastamisega seonduvad tegevused ja jäätmepõletust kasutatakse enam ei kasutata, väheneb ka jäätmete taaskasutamine. Tavajäätmete prügilate korrastamine kulgeb ootuspäraselt, kuigi 3 prügila sulgemiskohustusega isikut ei ole veel esitanud taotlust RÜ-le. Võrreldes 2010. aastaga on mitmed projektid edukalt käivitatud ja ka aruandlusperioodil lõppenud. Samas on meetmete eelmistest taotlusvoorudest projekte, mis pole siiani käivitatud – majanduslangusega kaasnevad äririskide suurenemine, piisava omafinantseeringu saamine ja toorme (jäätmepõletuse) vähesus mõjutavad projektide rakendamist. Praeguses majanduslikus olukorras ei soovi ettevõtted (eriti väikeettevõtted) tegevusi laiendada, mistõttu jäävad

teostamata mõned projektid, millega nii RA kui RÜ on arvestanud. Kokkuvõttes hindavad RA ja RÜ aruandlusperioodil toimunud progressi alasuunas rahuldavaks.

7.2 Rakendamine prioriteetses suunas “Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine”

PRS jaguneb 5 alasuunaks ja seda viiakse ellu 8 meetme abil. Avatud on kõik planeeritud meetmed, ühegi meetme tegevused lõppenud ei ole (Lisa 14). Aruandeaastal avati alasuunas „Keskkonnaseire võimekuse parandamine” programmipõhine meede „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine”. Programmi eesmärk on arendada ja välja töötada seireandmestiku haldamiseks, avalikustamiseks ja kasutamiseks vajalikud töövahendid ehk nõuetekohase seiresüsteemi töö tagamiseks vastavalt kasutajate vajadustele erinevates seire valdkondades nagu rannikumeri, pinna- ja põhjavesi, elurikkus jne.

7.2.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Suunas on kokku 13 indikaatorit, kahe indikaatori puhul on 2015. a sihttase saavutatud või ületatud ning kahe indikaatori puhul on 2015. a sihttase peaaegu saavutatud (vastavalt 97% ja 98%).

Tabel 10. „Indikaatorite saavutamine“

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Looduse mitmekesisuse säilitamine								
Eesmärk : Tagatud on ohustatud liikide ja elupaigatüüpide ning kaitstavate maastike soodne seisund ning abitusse seisundisse sattunud metsloomade rehabiliteerimine								
<i>Väljundindikator:</i> Hangitud poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnika arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	0	20%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	5		
	Eesmärk				10		25	
	Esiolgne tase	Pole rakendatav						
<i>Mõjuindikaator:</i> Ohustatud liikide ja elupaigatüüpide seisund (hinnang seisundile)	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	100%	100%		Direktiivi 92/43/EMÜ artikkel 17 alusel EK-le esitatav aruanne vastavate liikide ja elupaigatüüpide seisundi kohta
	Saavutustase	0	0	0	ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud	ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud		
	Eesmärk				ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud		ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud	
	Esiolgne tase	Määratud 2007.a vastavalt EK juhendmaterjalile „Assesment, monitoring and reporting under Article 17 of the Habitats Directive“						
<i>Väljundindikator:</i> Taastatud elupaikade ja maastiku pindala	Saavutustase eesmärgist				22%	98%		Projektaruanded
	Saavutustase				218 ha	980 ha		
	Eesmärk				500 ha		1000 ha	
	Esiolgne tase	Pole rakendatav						
<i>Väljundindikator:</i>	Saavutustase				98%	123%		Projektaruanded

Võõrliikide arvukuse piiramise pindala	eesmärgist							
	Saavutustase				1173 ha	1473 ha		
	Eesmärk				1000 ha		1200 ha	
	Esialgne tase	Pole rakendatav						
Alasuund: Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine								
Eesmärk : Kõigis maakondades on loodava üleriigilise võrgustiku raames rajatud või moderniseeritud keskkonnahariduse tugikeskused								
<i>Väljundindikaator:</i> Väljaarendatud tugikeskuste arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	0	0		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	0		
	Eesmärk				5		15	
	Esialgne tase	täpsustamata						
Alasuund: Keskkonnaseire võimekuse parandamine								
Eesmärk : Elukeskkonna seire vastavalt Euroopa ühistele üldistele põhimõtetele								
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohase seiresüsteemi tagamine eluslooduse mitmekesisuse, mulla, pinnavee, põhjavee ja rannikumere seire valdkondades (%)	Saavutustase eesmärgist	0	0	30%	30%	30%		KKM keskkonnaseire õigusaktide nõuete rakendamise analüüs 1 kord aastas
	Saavutustase	0	0	30%	30%	30%		
	Eesmärk				80%		100%	
	Esialgne tase	Ei vasta veel täielikult EL direktiivide ja seaduste nõuetekohase seire korraldamiseks (2006)						
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohaste seirekavade olemasolu kohaliku omavalitsuse tasemel	Saavutustase eesmärgist	30%	30%	30%	30%	30%		KKM hinnanguline näitaja, arvestades olemasolevat KOVide seiret: (lähtudes elanike arvust piirkonnas)
	Saavutustase	30%	30%	30%	30%	30%		
	Eesmärk				40%		100%	
	Esialgne tase	ca 30% (2006)						
Eesmärk: Keskkonnainfo regulaarne tootmine ja edastamine üldsusele								
<i>Mõjuindikaator:</i> Keskkonnainfosüsteemi (keskkonnaregistri baasil) kasutajate	Saavutustase eesmärgist	pole rakendatav	89%	97%	97%	97%		KTK veebipõhine hinnang kasutajate teabenõuete arvu muutuse järgi
	Saavutustase	pole rakendatav	60%	65%	65%	65%		
	Eesmärk				40%		67%	

rahulolu	Esialgne tase	täpsustamata						teabenõuete tüübi alusel: liht-, kompleks-, selgitusnõuded.
Alasuund: Keskkonnajärevalve arendamine								
Eesmärk : Keskkonnainspeksiooni kasvanud järelevalve võimekus								
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud ja käivitatud keskkonnajärelevalve operatiivjuhtimiskeskuste arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	Projekteerimine koguhinnast ca 3,5%.			Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	0	Projekteerimine lõpetatud	Projekteerimine lõpetatud		
	Eesmärk				1 (2011)		2 (2013)	
	Esialgne tase	Pole kohaldatav						
Alasuund: Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine								
Eesmärk: Merereostuse avastamise ja likvideerimise võimekust on suurendatud								
<i>Väljundindikaator:</i> Hangitud reostustõrjelaevade arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	0	0		Politsei- ja Piirivalveamet
	Saavutustase	0	0	0	0	0		
	Eesmärk						2	
	Esialgne tase	0 (2006)						
<i>Tulemusindikaator:</i> Rannikureostuse likvideerimise võimekus km 48 h jooksul	Saavutustase eesmärgist	55%	60%	60%	75%	75%		Päästeamet
	Saavutustase	1,1	1,2	1,2	1,5	1,5		
	Eesmärk				1,5		2	
	Esialgne tase	1 (2006)						
Eesmärk: Hädaolukordadest tingitud reostuskoormus keskkonnale on vähenenud								
<i>Tulemusindikaator:</i> Kuni 600 hektariliste metsa-, maastiku-, ja pinnase suurtulekahjude arv, mida suudetakse samaaegselt lokaliseerida ja likvideerida.	Saavutustase eesmärgist	67%	67%	67%	83%	83%		Päästeamet
	Saavutustase	2	2	2	2,5	2,5		
	Eesmärk				2,5		3	
	Esialgne tase	2 (2005)						
<i>Tulemusindikaator:</i> Raskesti ligipääsetavates piirkondades	Saavutustase eesmärgist	33,3%	33,3%	33,3%	61%	61%		Päästeamet
	Saavutustase	300 min	300 min	300 min	250 min	250 min		

(väikesaared, mets, raba) päästetööde alustamiseks vajaminev aeg	Eesmärk				250 min		180 min
	Esialgne tase	360 min					

Allikas: PRS seirearuanne

Eesmärgi „Tagatud on ohustatud liikide ja elupaigatüüpide ning kaitstavate maastike soodne seisund ning abitusse seisundisse sattunud metsloomade rehabiliteerimine” saavutamist mõeldetakse EARK muutmise järgselt nelja indikaatoriga. Esialgelt planeeritud väljundindikaator „Hangitud poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnika masinate arv“ osutus asjakohatuks, sest täiendava analüüsi tulemusel on selgunud, et poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnikat on otstarbekas soetada ainult juhul, kui töö teostamiseks vajaminevaid teenuseid turul piisavalt ei pakuta. RA on seisukohal, et struktuurivahenditest ei ole mõistlik teha majanduslikult ebaotstarbekaid ja mittevajalikke investeeringuid üksnes indikaatorite sihttaseme saavutamiseks, kuid EARK muudatusega ei olnud EK nõus hetkel kehtivaid indikaatoreid vähendada. Hooldustehnika soetamisel on jõutud 2011. a lõpuks 20%-ni 2015. a sihttasemest. Sihttaseme täitmine ei ole tänases majandussituatsioonis eelkirjeldatud põhjustel mõistlik. Arutelude käigus on jõutud tõdemuseni, et tehnika soetamisega kaasneks risk varade sihtotstarbelise kasutamise osas, samuti on majanduslikult ebaotstarbekas soetada tehnikat tööde teostamiseks, kui sama teenust on turult võimalik soodsamatel tingimustel tellida. Hetkel on meetme raames seatud määruks kitsendav tingimus tehnika soetamiseks. Perioodi lõpuks ei jõuta EARK-s oleva indikaatori sihttasemeni.

Rakenduskava muudatusega lisati eesmärgi poole liikumise iseloomustamiseks täiendavad indikaatorid: taastatud elupaikade ja maastiku pindala (saavutustase 2011. a 980 ha, 98% 2015. a sihttasemest) ning võõrliikide arvukuse piiramise pindala (saavutustase 2011. a 1473 ha, 123% 2015. a sihttasemest). Indikaatorite saavutustasemesse panustavad projektid on kulgenud hästi ning 2015. a sihttasemed on peaaegu saavutatud või ületatud. Võõrliikide osas on leitud uusi kolooniaid, mida ei saa tõrjest välja jätta, sest tõrjest välja jäetavad kolooniad laienevad ja neist levivad seemned uutele aladele. Seetõttu osaline tõrje ei ole efektiivne ning tõrjuda tuleb kõiki teadaolevaid kolooniaid.

Mõjuindikaatori „Ühegi liigi ega elupaigatüübi seisund ei ole halvenenud” 2011. a sihtase on saavutatud ning tehakse olulisi pingutusi ebasoodsas seisundis olevate elupaigatüüpide ja liikide seisundi parandamiseks. Nii näiteks soetatakse avatud taotlemise meetme esimeses taotlusvoorus heaks kiidetud projektide raames 623 karilooma, mille abil suurendatakse hooldatavate poollooduslike koosluste pindala rohkem kui 1500 ha võrra, lisaks taastatakse poollooduslike kooslusi rohkem kui 800 ha võrra. Seega annavad avatud vooru projektid olulise panuse hooldatavate poollooduslike koosluste pindala suurendamiseks ja nende koosluste seisundi parandamiseks, sest 2011. a hooldati 42% kõikidest Natura 2000 aladel esinevatest poollooduslikest kooslustest (~25 000 ha). Seega on kolme indikaatori sihttasemed perioodi lõpuks täidetavad ja eesmärk saavutatakse.

Eesmärgi „Kõigis maakondades on loodava üleriigilise võrgustiku raames rajatud või moderniseeritud keskkonnahariduse tugikeskused” saavutamine on 2011. a tulemusi hinnates reaalne. Eesmärgi saavutamisele suunatud meetme „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine” iseloomu arvestades pole otstarbekas otsustada meetme arengu üle aasta lõikes väljaarendatud keskkonnahariduskeskuste arvu alusel. Toetatavate projektide elluviimine toimub paralleelselt, töös on 13 projekti. Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) poolt elluviidavas projektis on 12 objekti ja KKA projektis 10 objekti ning keskkonnabuss. Spetsiaalsisustusega keskkonnabuss on mõeldud teenindama peaaesjalikult Järva- ja Raplamaad, kus ei ole plaanis rajada statsionaarset keskust.

Eesmärgid „Elukeskkonna seire vastavalt Euroopa ühistele üldistele põhimõtetele” ja „Keskkonnainfo regulaarne tootmine ja edastamine üldsusele” on praegustel hinnangutel

saavutatavad. Eesmärkide saavutamist väljendavateks indikaatoriteks on „Nõuetekohase seireinfosüsteemi tagamine”, „Nõuetekohaste seirekavade olemasolu” ja „keskkonnainfosüsteemi kasutajate rahulolu”.

2011. aastal käivitati programm “Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine”, mille eesmärk on arendada ja välja töötada seireandmestiku haldamiseks, avalikustamiseks ja kasutamiseks vajalikud töövahendid ehk nõuetekohase seiresüsteemi töö tagamine vastavalt kasutajate vajadustele erinevates seire valdkondades. Seirekavade koostamine sõltub seirekorralduse analüüsi tulemustest ja seiretegevuste edasisest planeerimisest. Esialgu on kavas seirekorralduste muudatustega alustada 2012. a. Seega jääb nõuetekohaste seirekavade olemasolu KOV tasemel praegu ikka veel alla 40% ja pole muutunud ka kasutajate rahulolu, sest infosüsteem on alles muutmisel. 2011. a alustatud programmi „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine“ rakendamine suurendab kasutajate rahulolu taset info kasutamise osas. EMHI projekti „Hüdromeetrilise, meteoroloogilise ja rannikumere seirevõrgu moderniseerimine keskkonnaseire võimekuse tõhustamiseks“ lõpetamisel saavad vajadused meteoroloogia ja hüdroloogia seire valdkonnas nõuetekohaselt kaetud. Prognoosi kohaselt programmiperioodi lõpuks sihttasemed saavutatakse ja alasuuna eesmärgid täidetakse.

Eesmärgi „Keskkonnainspektiooni kasvanud järelevalve võimekus” saavutamiseks toetatakse keskkonnajärelevalve vahendite ja -tehnikate soetamist, sh mobiilse tehnika hankimist ning regioonides asuvate keskuste operatiivjuhtimise tingimuste ja inspektorite töö- ja koolitamisvõimaluste parandamist, mis suurendab järelevalvetöö kvaliteeti ja inspektorite reageerimiskiirust ning aitab kaasa keskkonnavalvete rikkumiste ennetamisele ning kiiremale avastamisele. 2010. aastal lõpetati keskkonnajärelevalve operatiivjuhtimis- ja koolituskeskuse projekteerimine ning keskuse käivitamine on kavas 2015. aastal. Rakenduskavas seatud eesmärgi saavutamine on praeguse prognoosi kohaselt reaalne.

Eesmärgid „Merereostuse avastamise ja likvideerimise võimekust on suurendatud” ja “Hädaolukordadest tingitud reostuskoormus keskkonnale on vähenenud” on Päästeamet oma projektidega täitnud. Meetme raames soetatud vahendid on aidanud ühtlustada päästealast reageerimisvõimekust üle Eesti. Kuna täiendavalt soetatud vahendid paiknevad mitmes asukohas, saab neid päästetöödel kiiremini kasutusele võtta, st seadmete kohaletoimetamiseks kuluv aeg on vähenenud. Indikaatori „Hangitud reostustõrjelaevade arv” muutmiseks on tehtud muutmissetpanek, kuna eelarvesse planeeritud vahendite eest (ERF + riigi suuremahuline osalus) saab hankida ainult 1 laeva (vt 2010. a „EARK” seirearuanne). Täiendavalt on tehtud ettepanek lisada tulemusindikaator „Merereostuse likvideerimise võimekus km² 24 tunni jooksul”, mille 2015. a sihttase on 1,2 km² (algatase 0,6 km²), kuna eesmärgi „Merereostuse avastamise ja likvideerimise võimekust on suurendatud” kohta puudub rakenduskavas tulemusindikaator, mis väljendaks reostuse avastamise ja likvideerimise võimekust merel. Nimetatud eesmärgi all on seni toodud vaid tulemusindikaator, mis mõõdab reostuse likvideerimise võimekust rannikul, kuid rannikureostust ei ole võimalik koristada reostustõrjelaeva abil. Uue tulemusindikaatori lisamise läbi on parem kajastada rakenduskava eesmärgi täitmist ka merel.

7.2.2 Finantsteave

PRS eelarve (ühenduse osalus) on 92 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 5,9%. Kokku on PRS-s aruandlusperioodi lõpu seisuga projektidega kaetud 92% (84,9 mln eurot), 2011. aastal võeti kohustusi 10,1% (9,3 mln eurot) ulatuses PRS eelarvest.

Abikõlblikke kulusid on välja makstud 31,6 mln eurot (34% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 15,5 mln euro ulatuses.

Meetmetest on kõige paremini edenenud „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine, kus välja on makstud 22,9 mln eurot (60% meetme eelarvest). Mahukad väljamaksud on tingitud multifunktsionaalse laeva projekti planeeritust edukamast edenemisest. Algselt planeeriti laeva kolmas väljamakse 2012. a algusesse, kuid kuna ehitus on graafikust ca 2 kuud ees, tehti I makse juba 2011. a lõpus. Hästi edenevad ka avatud taotlemisega „Looduse mitmekesisuse säilitamine” meede ning meede „Keskkonnaseire arendamine”, kus kaetud on 100% meetme eelarvest ning 2011. a lõpuks on väljamakseid tehtud 85% eraldatud vahenditest.

Ülejäänud suuna meetmed kulgevad rahuldavalt, välja arvatud mõned üksikud, kus väljamaksud jäävad üsna madalale tasemele. Näiteks meetme „Kaitsealade kaitsekorralduskavade ja liikidele tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks” raames täideti 2011. a kavandatud prognoos 26% ulatuses. Mahajäämus programmi elluviimisel on kõige enam põhjustatud probleemidest seoses hangete läbiviimisega. Samuti on väljamaksud jäänud prognoositust tagasihoidlikumaks meetmes „Keskkonnahariduse arendamine”, kus 2011. a lõpuks on väljamakseid tehtud 4% meetmesse planeeritud EL vahenditest. Mõne projekti arengut aeglustasid hankeprotsessid, kus ei osalenud ühtegi pakkujat või kus ükski pakkuja ei kvalifitseerunud. Küll on aga projektid jõudnud oma arengus niikaugele, et 2012. aastal on ette näha väljamaksete olulist suurenemist.

7.2.3 Ülevaade direktiivide täitmisest

Struktuurivahendite kasutamisel lähtutakse esmalt direktiividest tulenevatest kohustustest ning direktiivides sätestatud tingimusi ja nõudeid (meetmete puhul, kus on kohalduvad) on silmas peetud nii valdkondliku seadusandluse kui ka meetme tingimuste väljatöötamisel. Toetatavate valdkondade, tegevuste ja abikõlblike kulude määramise ning hindamisprotsessi ja -kriteeriumitega suunatakse vahendid esmalt direktiividest ning siseriiklikest õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmisele.

Alasuund “Loodusliku mitmekesisuse säilitamine”

EL looduskaitsepoliitika alustaladeks on kaks direktiivi – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (nn linnudirektiiv) ja Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (nn loodusdirektiiv). Mõlema direktiivi eesmärgiks on üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodsa seisundi saavutamine (vt EARK 2010. a seirearuanne). Enim panustavad direktiividest tulenevate kohustuste täitmise alasuuna avatud taotlemiskeemi ning investeringute kava alusel rakendatavad meetmed „Looduse mitmekesisuse säilitamine“.

Alasuund „Keskkonnajärelevalve arendamine”

Nõuded, mille täitmist keskkonnajärelevalve raames kontrollitakse, on esitatud erinevates direktiivides nagu veepoliitika raamdirektiiv 2000/60/EÜ; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitsest; EL Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ (II-V) looduslike elupaikade ning looduslike looma- ja taimeliikide kaitsest; õhukvaliteedi raamdirektiiv 2008/EÜ ja tema tütaridirektiivid, keskkonnakvaliteedi standardite direktiiv 2008/105/EÜ, mis seotud ohtlike ainete seirega ja nende prioriteetsuse tasemega eelkõige ja

katselaborite direktiiv 2009/90/EÜ jt. Alasuuna tegevused aitavad kaasa direktiividest tulenevate nõuete täitmisele, kuid ei ole otseselt suunatud konkreetse sihttaseme saavutamisele.

Alasuund „Keskkonnaseire võimekuse parandamine”

Kogu seiresüsteemi arendamine on seoses EL üldiste eesmärkidega keskkonnainfo avalikustamisel ja aruandluses, mis on seotud Arhusi konventsiooni, *INSPIRE* (ruumiandmete infrastruktuuri loomine) direktiivi, SEIS (Shared Environmental Information System) ja SISE (Single Information Space in Europe for the Environment), WISE (Water Information System of Europe) ning muude infoalaste ja statistiliste initsiatiivide rakendamisega.

7.2.4 Vahendite vastastikune täiendavus

Maaelu arengukava (*MAK*) raames makstakse Euroopa Põllumajandusfondist toetusi Natura 2000 alade põllumajandusmaade kasutajatele, erametsamaa omanikele ja poollooduslike koosluste hooldajatele. *MAK* raames makstava poolloodusliku koosluse toetuse abil hooldatakse 25 000 ha Natura 2000 aladel asuvatest poollooduslikest kooslustest. See moodustab umbes 40% kõikidest Natura 2000 aladel asuvatest poollooduslikest kooslustest. *EARK* alasuuna „Looduse mitmekesisuse säilitamine” avatud vooru projektid, mille raames taastatakse väärtuslike poollooduslike kooslusi ja soetatakse kariloomi poollooduslike koosluste hooldamiseks, täiendavad otseselt *MAK*-i raames makstavat poollooduslike koosluste hooldamise toetust.

LIFE+ looduse ja bioloogilise mitmekesisuse bloki eesmärgiks on kaasa aidata EL loodust ja bioloogilist mitmekesisust reguleeriva poliitika ja õigusaktide rakendamisele. Rahastatavatel projektidel peab olema lisandväärtus Euroopa tasandil ja nad peavad täiendama meetmeid, mida on võimalik rahastada ühenduse teiste vahendite raames perioodil 2007-2013.

Meede „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine” on kaudselt seotud „Inimressursi arendamise rakenduskava” (*IARK*) PRS „Elukestev õpe” meetme „Keskkonnahariduse arendamine” rakendamiseks elluviidava programmiga „Keskkonnahariduse arendamine”. Programmi „Keskkonnahariduse arendamine” raames arendatakse keskkonnahariduse koostöövõrgustikku, mis aitab kaasa ka antud meetme eesmärgi saavutamisele, mis on keskkonnahariduse kättesaadavuse parandamine, kuna suureneb väljaarendatavate keskuste formaalhariduslikus õppetöös kasutamise potentsiaal.

7.2.5 Hinnang rakendamisele

Alasuund „Looduse mitmekesisuse säilitamine“

Võrreldes varasemate aastatega on projektide rakendamine oluliselt kiirenenud. Probleemiks on taotlejate vähene kogemus struktuurivahendite kasutamisel. Samuti on probleemid hangete läbiviimisel ja hankeprotsess on olnud planeeritust oluliselt ajamahukam. Kokkuvõttes võib pidada alasuuna meetmete rakendamist rahuldavaks. Kõiki kolme meetet viiakse aktiivselt ellu. Toetuse saajate kogenematusel on tekkinud viivitused meetmete planeeritud eelarvemahus rakendamisel, kuid olukord on paranemas. Alasuuna eesmärk – tagatud on ohustatud liikide ja elupaikade soodne looduskaitseline seisund – on saavutatav.

Alasuund „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine“

Kõiki projekte viiakse aktiivselt ellu. Alasuunas on elluviimisel 13 projekti, neist 7 jõudis aruandeperioodi lõpuks projekteerimise etappi, 2 projekti ehitushange oli läbiviimisel ning 4

projekti jõudis ehitamise etappi. Mõne projekti arengut aeglustasid hankeprotsessid, kus ei osalenud ühtegi pakkujat või kus ükski pakkuja ei kvalifitseerunud. Üldine probleem oli hangete kallinemine. Väljamaksed on siiski aruandlusperioodil jäänud prognoositust tagasihoidlikumaks. Küll on aga projektid jõudnud oma arengus nii kaugele, et 2012. aastal on ette näha väljamaksete olulist suurenemist. Kokkuvõttes võib pidada alasuuna rakendamist rahuldavaks. Kõiki projekte viiakse aktiivselt ellu. Alasuuna eesmärgi – keskkonnahariduse tugikeskused on kõigis maakondades – saavutamine on tõenäoline, sest meetme raames on töös üle 30 objekti.

Alasuund „Keskkonnajärelevalve arendamine”

Meetme finantsprogressi saab hinnata rahuldavaks, kuna väljamakseid on 2011. a tehtud 44%, lähtudes taotluste rahuldamise otsusest. Eesmärgi – KKI kasvanud järelevalve võimekus – saavutamine on reaalne.

Alasuund „Keskkonnaseire arendamine”

Hästi on kulgenud EMHI projekti „Hüdromeetrilise, meteoroloogilise ja rannikumere seirevõrgu moderniseerimine keskkonnaseire võimekuse tõhustamiseks” ellurakendamine. Projektiga on kaetud 100% meetme eelarvest, 2011. a lõpuks on väljamakseid tehtud 85% eraldatud vahenditest. Projekti raames on 2011. aastal töid ja väljamakseid tehtud 30% kogu projekti eelarvest. Enamus projekti tegevusi on lõpetatud, suures osas on komplekteeritud hüdrometria ja meteoroloogia võrgustik. Projekt on ajagraafikust ees ning tegevused lõpetatakse eeldatavalt ennetähtaegselt 2012. aastal. Keskkonnaseire programm kinnitati 13.11.2011 ning selle rakendamine on algsajärgus. Hankimisel on kasutajate vajaduste kaardistamine veebiväljundite osas. Kokkuvõttes võib hinnata alasuuna elluviimist rahuldavaks.

Alasuund „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine”

Alasuuna meetme rakendamine on kulgenud aruandeaastal väga hästi. 2011. a lõpuks on lõpetatud kõik Päästeameti 5 projekti. Välja on makstud 22,9 mln eurot (60% meetme eelarvest).

7.3 Rakendamine prioriteetses suunas “Energiamajanduse arendamine”

Prioriteetne suund jaguneb kaheks alasuunaks: alasuunas „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse” rakendatakse ühte meetet (avatud taotlusvoor) ning alasuunas “Energiasäästu arendamine elamumajanduses” kolme meetet (avatud taotlusvoor ja 2 programmi). Kõik meetmed on avatud ning lõppenud meetmeid ei ole (Lisa 14).

7.3.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja mõjuindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Kokku on suunas kuus indikaatorit, kuid andmed 2011. a kohta on ainult kolme indikaatori puhul. 2015. aasta sihttase on ületatud kolme indikaatori puhul ning ühe indikaatori 2011. a saavutustase on 64% sihttasemest, mida võib pidada heaks tulemuseks.

Tabel 11. Indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme allikas	andmete
Alasuund: Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse²⁵									
Eesmärk : Taastuvate energiaallikate osakaalu kasv energiabilansis									
<i>Mõjuindikaator:</i> Elektrienergia tootmise maht taastuvatest energiaallikatest aastas GWh	Saavutustase 2015.a eesmärgist	30%	41%	110%	176%	236%		Elering OÜ hinnang	
	Saavutustase	149	199	541	862	1160			
	Eesmärk				440		491		
	Esialgne tase	110 (2005) 22%							
<i>Mõjuindikaator:</i> Soojusenergia tootmiskaht elektri ja soojuse koostootmisjaamades ning katlamajades taastuvatest energiaallikatest aastas (GWh)	Saavutustase 2015. a eesmärgist	69%	69%	86%	142%	²⁶		(Katlamajad+ koostootmisjaamad) Statistikaameti andmed	
	Saavutustase	2534	2534	3157	(1792+3423) 5215				
	Eesmärk				3154		3680		
	Esialgne tase	2246 (2005) 61%							
Alasuund: Alternatiivsete energiaallikate kasutamine transpordis									
Eesmärk : Alternatiivsete transpordikütuste kasutamine suureneb aasta-aastalt.									

²⁵ Arvestatud on nii EL struktuurivahendeid kui ka teisi valdkonnas kasutatavaid vahendeid

²⁶ Andmed 2011. a kohta pole veel avaldatud

<i>Mõjuindikaator:</i> Biokütuste osakaal transpordis kasutatavates kütustes (energiasisalduse alusel)	Saavutustase eesmärgist	0,75%	10%	4,5%	22%	27		Maksu- ja tolliameti andmed ²⁸
	Saavutustase	0,06%	0,6%	0,26% ²⁹	1,76%			
	Eesmärk				5,75%		8%	
	Esialgne tase	0% (2005)						
Alasuund: Välisõhukaitse ja kliimamuutuste leevendamine								
Eesmärk : Vähenenud on õhusaasteainete emissioon energiasüsteemist.								
<i>Mõjuindikaator:</i> Elektrienergia tootmiskaht elektri ja soojuse koostootmisjaamades aastast GWh	Saavutustase 2015. a eesmärgist	50%	71%	63%	103%	30		Statistikaameti andmed
	Saavutustase	869	915	813 ³¹	1335			
	Eesmärk	1733 (2020)					1294	
	Esialgne tase	1038 (2005)						
Alasuund: Energiasäästu arendamine elamumajanduses								
Eesmärk : Energiatõhusamaks muudetud eluasemefond								
<i>Tulemusindikaator:</i> ERF osalusega renoveeritud korterelamute osakaal kõigest enne 1993 ³² . aastat ehitatud korterelamutest	Saavutustase eesmärgist	3,8%	3,8%	6,3%	20%	35%		Eraldatud laenude osakaal (KredExi andmebaas) korterelamute üldarvust (14 000 korterelamut, Ehitusregister)
	Saavutustase	0,3%	0,3%	0,5%	1,6%	2,8		
	Eesmärk				5%		8%	
	Esialgne tase	0,3% (2006)						
Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine	Saavutustase eesmärgist*	0	7,3%	25%	39,2%	63,4%		Eraldatud laenude osakaal (KredExi andmebaas) korterelamute üldarvust (14 000 korterelamut, Ehitusregister)
	Saavutustase	0	2,2%	7,5%	11,8%	19%		
	Eesmärk						30%	
	Esialgne tase	0,3% (2006)						

Allikas: PRS seirearuanne

²⁷ Andmed 2011. a kohta pole veel avaldatud

²⁸ Pole kontrollitud vastavust säästuskriteeriumitele. Nende andmete põhjal esitab MKM EK-le aruande biokütuste ja muude taastuvkütuste transpordis kasutamise edendamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivile 2003/30/EÜ

²⁹ Osakaalu mõjutab kütuse hinna kõikumine

³⁰ Andmed 2011. a kohta pole veel avaldatud

³¹ 2009. a oli gaasi hind suhteliselt kõrge ning see vähendas tootmiskahtu

³² 2009. aastal esitas MKM EKle ettepaneku indikaatori tehniliseks muudatuseks. MKM soovib, et loetaks kõigi ERF osalusega renoveeritud korterelamute osakaalu kõigest enne 1993. aastat ehitatud korterelamutest, et indikaator oleks vastavuses olev Eesti eluasemevaldkonna arengukavaga 2008-2013.

Alasuuna „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse” eesmärkide saavutamise hindamisel tuleb arvestada, et sihttasemete saavutamisele aitavad lisaks rakenduskava raames elluviidavale meetmele kaasa teised valdkonnas läbiviidavad tegevused ja eraldatavad vahendid. Eesmärgi „Taastuvate energiaallikate osakaalu kasv energiabilansis” saavutustase ületab planeeritud. Taastuenergeetika areng Eestis on viimastel aastatel olnud oluliselt kiirem, kui planeeriti „Eesti taastuenergia tegevuskavas aastani 2020“. Tegevuskavas planeeriti taastuenergia osakaaluks 2010. a 20,9%, tegelikkuses moodustas taastuenergia osakaal lõpptarbimises 24%. Taastuenergia osakaal ületas oluliselt taastuvate energiaallikate eeldatavat summaarset lõppkasutust kütte ja jahutuse tootmiseks ning taastuvate energiaallikate eeldatavat summaarset lõppkasutust elektri tootmiseks.

Taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia osakaal 2011. a on planeeritud sihttaseme eesmärki ületanud, olles 236% (eesmärk 491 GWh; saavutustase 1160 GWh). 2011. a saavutatud tase moodustab 142%. Eelkõige on indikaatori sihttaseme ületamise taga nii biomassist, biogaasist kui tuuleenergiast toodetud elektri tootmise kasv. Samuti on sihttase ületatud taastuvatest energiaallikatest soojusenergia tootmiselt elektri ja soojuste koostootmisjaamades ning katlamajades.

Eesmärgi „Alternatiivsete energiaallikate kasutamine transpordis” täitmise poole liikumine on marginaalne. Mõjuindikaatori 2011. a saavutustase on vaid 22% eesmärgist. Kui võtta arvesse vaid taastuenergia direktiivist lähtuvate transpordikütuste säästuskriteeriumitest, siis on saavutustase 0%. 2009. ja 2010. a tulemustest nähtub, et järgnevatel aastatel tuleb senisest põhjalikumalt tegeleda taastuenergia kasutuse ergutamise ja transpordisektoris. Transpordisektoris tuleb tagada, et taastuvate energiaallikate kogus transpordis oleks 90–100 ktoe. Isegi siis, kui arvestatakse säästlikkuse kriteeriumidele mittevastavat kütust transpordi eesmärkide saavutamisel, mida 2010. a tarbiti Eestis koguses 8 ktoe, on vajalikud põhjalikud muutused tagamaks taastuvate energiaallikate kasutust transpordisektoris.

MKM ja KredExi koostööl väljaspool rakenduskava elluviidav elektrimobiilsuse programm ELMO on kasulik transpordis taastuenergiaallikate suurendamise võimalusena, kuid mõjub pigem eeskujuna soovitud sihi saavutamisel. Raskendatud on ka biokütuste osakaalu saavutamine transpordis, kuna turuosalistele puuduvad piisavad majanduslikud stiimulid biokütuste kasutuselevõtuks. Meede, mille mõju tulemusena oodati suurimat biokütuste osakaalu suurenemist transpordis (biokütuste aktsiisivabastus), oli ajaliselt piiratud riigiabi loa kehtivusega kuni 2011. a juuli lõpuni ning RM hinnangul ei olnud aktsiisivabastuse meede jätkamiseks piisavalt efektiivne ning Eesti maksupoliitika põhimõtete ja kooskõlas, mistõttu meetmeid eesmärgi saavutamiseks EARK-s kavandatud ei ole.

Alasuuna “Energiasäästu arendamine elamumajanduses” eesmärgiks on „Energiaühendamaks muudetud eluasemefond”. Võttes arvesse indikaatorite aluseks olevate meetmete rakendamise ja eelarve täitmise hetkeseisu ei ole rakenduskavas sätestatud indikaatorite eesmärke võimalik täies ulatuses saavutada. Mõlema meetme raames toetatud projektide arvu ja keskmist maksumust arvestades ammenduvad meetme eelarveks eraldatud struktuurivahendid hiljemalt 2012. a lõpuks. Indikaatorite 100% täitmiseks on vajalik meetmete täiendav rahastamine. Indikaatori „ERF osalusega renoveeritud korterelamute osakaal kõigest enne 1993. a ehitatud korterelamutest“ sihttase täidetakse perioodi lõpuks ca 46–48% ulatuses. Võttes aluseks 2011. a keskmise projekti maksumuse, siis saab järgist rahastada veel ca 150 projekti ehk kokku u 520–550 projekti (saavutustase 3,7–3,9%). Lõplik number sõltub rahastatavate projektide suurusest ja mahust. 2015. a sihttasemeks on 8%, mis lähtearvu 14 000 korterelamut puhul tähendaks vastavalt 1120 korterelamu renoveerimist.

Indikaatori „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ sihttase täidetakse perioodi lõpuks ca 80% ulatuses. Võttes aluseks tänase keskmise projekti maksumuse ja rahastatud projektide arvu, siis 2012. a alguse jäägi alusel saab rahastada veel ca 750 projekti ehk kokku maksimaalselt 3300–3400 projekti, mis teeb saavutustasemeks ca 24% korterelamutest. Indikaatori sihttaseme täitmist mõjutab perioodi jooksul toimunud hinnatõus, mille tõttu on korduvalt suurendatud toetuse määra ning kuna toetus maja kohta on suurenenud, on võimalik toetada väiksemat arvu maju.

7.3.2 Finantsteave

PRS eelarve (ühenduse osalus) on 28,8 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 1,9%. Kokku on PRS-s aruandlusperioodi lõpu seisuga projektidega kaetud 97% (27,8 mln), 2011. aastal võeti kohustusi 1,7% (0,5 mln) ulatuses PRS eelarvest. Abikõlblikke kulusid on välja makstud 22,6 mln eurot (79% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 2,6 mln euro ulatuses.

7.3.3 Ülevaade direktiivide täitmisest

Meede „Taastuvenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks“ on otseselt suunatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise 2009/28/EÜ direktiivi täitmiseks. Energia lõpptarbimise tõhustamise direktiivi (2006/32/EC) nõuete täitmist toetab struktuuritoetustest ka kortermajade renoveerimislaen (vt EARK 2010. a seirearuanne).

7.3.4 Vahendite vastastikune täiendavus

Muude rahastamisvahenditega vastastikuse täiendavuse hindamine toimus meetme tingimuste väljatöötamisel, samuti kontrollitakse täiendavust ja topeltrahastamise riski taotluste hindamise faasis. Sõltuvalt meetmest kaardistatakse vastavushindamise käigus võimalikud kattuvad valdkonnad/rahastajad ja esitatakse asjakohased päringud. Taotlejal tuleb kirjeldada kas ja milliste teiste projektidega on projekti-idee seotud ning kinnitada, et topeltrahastamist ei toimu.

Toetusi taastuvate energiaallikate kasutuselevõtuks, energiasektori efektiivsemaks muutmiseks ja sisemaise varustuskindluse/võimsuse piisavuse tagamiseks jagatakse elektrituruseaduse alusel. Toetusi makstakse elektrienergia eest, mis on toodetud taastuvatest energiaallikatest, koostootmise režiimil biomassist või tõhusa koostootmise režiimil.

Alasuunaga „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ seotud tegevusi toetatakse KredExis ka riigieelarvelistest vahenditest. Toetusmeede on olemas lasterikastele peredele kaasaegsete elamistingimuste loomiseks, toetades paljulapseliste perede eluaseme renoveerimist või uue eluaseme soetamist. Uue eluaseme ostuks või olemasoleva renoveerimiseks annab KredEx ka välja laenukäendusi noortele peredele, noortele spetsialistidele ja tagastatud eluruumis elavatele üürnikele. Kuna ERF-ist toetatakse korterelamute renoveerimist, siis on kattuvus välistatud.

Alates 2010. a sügisest on KredExi poolt rakendamisel veel kaks täiendavat toetusmeedet korterelamute tervikliku renoveerimise toetamiseks, mida rahastatakse riigieelarvest. Toetatakse korterelamu energiatõhusa renoveerimise terviklahenduseni viiva projekti loomist

ja selle projekti järgi teostatavate ehitustööde järelevalvet. Toetuse suurus on 90% projekteerimise ja omanikujärelevalve teenuste kogumaksumusest konkreetse toetuse taotleja kohta. Ühele ehitusprojektile ei ole võimalik toetust samaaegselt taotleda antud meetmest ja struktuurivahenditest rahastatud meetmest.

2011. a jätkas KredEx korterelamutes tehtavate investeeringute toetamist kuni 35% ulatuses renoveerimistööde maksumusest riigieelarvelistest vahenditest. Investeeringute eesmärk on toetada keskkonnahoidu suurendavate renoveerimis- ja rekonstrueerimistööde teostamist, mis aitavad kaasa elamufondi jätkusuutlikkuse tõstmisele ja energiatõhususe saavutamisele. Rekonstrueerimistoetusega on võimalik katta struktuurivahenditest kaasrahastatud meetme „Korterelamute renoveerimislaen“ omafinantseering. 2012. a alustatakse ka väikeelamute energiatõhususe saavutamisele suunatud tööde toetamist eelarvelistest vahenditest.

Lisaks toetatakse energiatõhusust Eesti-Šveitsi koostööprogrammist, täpsemalt energiasäästliku hoone ehitusstandardi väljatöötamist, kahe avaliku hoone renoveerimist ja ühe avaliku hoone ehitust vastavalt välja töötatud energiasäästliku ehitamise standardile. Mehhanismiga toetatakse riigi või kohaliku omavalitsuse omandisse kuuluvaid hooneid ning seetõttu on kattuvus struktuurivahenditega välistatud.

7.3.5 Hinnang rakendamisele

Alasuund „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse”

RA ja RÜ hinnangul on meetme rakendamine kulgenud hästi. 2011. a maksti välja 4,1 mln eurot (46% meetme eelarvest), mis oli prognoositust vähem ja see oli tingitud biogaasil töötavate koostootmisjaamade projektide venimisest ja projektide odavnemisest. Kolm indikaatorit on ületanud juba 2015. a sihttaseme.

Alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses”

Alasuuna raames on vahendite eraldamine ja kasutamine toimunud plaanipäraselt ja suuremate tõrgeteta ning kahe meetme vahendid võivad ammenduda juba 2012. a (vt ptk 7.3.2). Kuigi indikaatorite sihttasemed jäävad täies ulatuses saavutamata on 2009. a võetud suund toetada riiklikult korterelamute terviklikku rekonstrueerimist õigustatud, sest ainult nii on võimalik saavutada energiaressursside arvestatav kokkuvõtte ning parandada elamute sisekliimat, mis kokkuvõttes aitab kaasa kodukulude vähendamisele, elamute jätkusuutlikkuse parandamisele, elukeskkonnaga rahulolu ja rahva tervise näitajate tõusule. Meetme „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ raames oli taotlemine ja kasutamine korterelamute poolt 2011. aastal võrreldes varasemate aastatega oluliselt aktiivsem. Aasta jooksul esitati kokku ligi 900 taotlust, toetust maksti 1 023 projektile, millest osa taotlusi oli laekunud 2010. aasta lõpus. Aruande perioodil maksti toetusi välja summas üle 490 000 euro ning meetme kogu eelarvest on välja makstud 77% (vt Lisa 19). Hinnang alasuuna raames elluviidavate meetmete rakendamisele aruandeaastal on väga hea.

7.4 Rakendamine prioriteetses suunas „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“

PRS jaguneb kolmeks alasuunaks, mis omakorda jagunevad kuueks meetmeks, mida viiakse ellu investeeringute kavade (3 tk) ja avatud taotlusvoorude (3 tk) kaudu. Aruandeperioodil avati toetuse taotlemiseks meede „Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõttuga piirkondades“. Kõik meetmed on avatud ja ühegi meetme tegevused ei ole lõppenud.

7.4.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljundindikaatorid ning näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes. Prioriteetses suunas on 12 indikaatorit

Tabel 12. Indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Kohalike avalike teenuste arendamine								
Eesmärk: Avalike teenuste kättesaadavus ja kasutusefektiivsus maakondades on paranenud								
<i>Väljundindikaator:</i> Kvalitatiivselt paranenud seisundiga infrastruktuuriobjektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1%	13,8%	34,2%	60%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	3	31	77	135		
	Eesmärk				65		225	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Väljundindikaator:</i> Mitmekesistatud kasutusega infrastruktuuriobjektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	8%	28%	76,0%	102%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	4	14	38	51		
	Eesmärk				15		50	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Tulemusindikaator:</i> Investeeringutest kasu saanud inimeste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1%	29,2%	93,5%	137%		Projektaruanded. Tegemist on esialgsete andmetega, mida täpsustatakse 2012. a
	Saavutustase	0	1 295	35 068	112 155	164 631		
	Eesmärk				35 000		120 000	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
Alasuund Linnaliste piirkondade arendamine								
Eesmärk: Atraktiivsem ja paremat elukvaliteeti võimaldav avalik linnaruum								
<i>Väljundindikaator:</i> Säästva linnatranspordi arendamisele suunatud projektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	10%	20%	30%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	1	2	3		
	Eesmärk				3		10	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						

<i>Väljundindikaator:</i> Rajatud kergeede pikkus	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	2,2%	15,2%	18,2%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	1,1	7,61	9,45		
	Eesmärk				15 km		50 km	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Väljundindikaator:</i> Välja arendatud avalike rohe- ja puhkealade pindala	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	10,5%	10,5%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	0	10,45	10,45		
	Eesmärk				30 ha		100 ha	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Väljundindikaator:</i> Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	0%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	0		
	Eesmärk				300 ha		1000 ha	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Tulemusindikaator:</i> Investeeringuprojektidest kasu saanud inimeste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	12,4%	13,4%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	0	618	668		
	Eesmärk				1500		5000	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
Alasuund Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine								
Eesmärk: Piirkonnad on atraktiivsemad investorite, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks								
<i>Väljundindikaator:</i> Rajatud või kvalitatiivselt parandatud ettevõtlusinfrastruktuuri objektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	28%	40%	14%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	0	14	20	7 ³³		
	Eesmärk				15		50	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Väljundindikaator:</i>	Saavutustase	0%	0%	0%	10,0%	20%		Projektiaruanded

³³ Indikaatori saavutustase on vähenenud, kuna muutunud on indikaatori sisuline tulemuse kajastamine. Eelmiste aastate info pärines taotlustest, selle aasta andmed lõpparuannetest.

Piirkondlikku traditsioonilist oskusteavet arendavate projektide arv	eesmärgist %							
	Saavutustase	0	0	0	3	10		
	Eesmärk				10		30	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Väljundindikaator:</i> Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1%	4%	26,0%	64%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	1	4	26	64		
	Eesmärk				30		100	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						
<i>Tulemusindikaator:</i> Loodud ettevõtlus- või külastusinfrastruktuurist kasu saanud ettevõtjate arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	24%	48,3%	53%		EASi uuring
	Saavutustase	0	0	72	145	159		
	Eesmärk				90		300	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav						

Allikas: PRS seirearuanne

Alasuuna „Kohalike avalike teenuste arendamine“ osas on kahe indikaatori 2015. a seatud sihtmäär juba saavutatud. Samas on selge, et alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ indikaatori „Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala“ kontrolltaseme saavutamine perioodi lõpuks ei ole enam reaalne. Enamuse alasuundade elluviimise järk ei võimalda siiski veel anda hinnangut kõigi tulemusnäitajate sihttasemetest saavutamisele. Saavutustasemetest allapoole jäämist on tinginud meetmete mõnevõrra aeglasem käivitumine, mistõttu on edasi nihkunud projektide lõpptähtajad. Alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ raames ei ole vastava valdkonna projektitaotlusi esitatud piisavalt või ei ole vastavasse valdkonda esitatud projektid olnud hindajate arvates piisavalt kvaliteetsed või mõjusad. Siseministerium ei kavanda meetmete rakendamisel suunavaid tegevusi alatäidetud indikaatorite saavutamiseks.

Alasuunas „Kohalike avalike teenuste arendamine“ eesmärgi „kvalitatiivselt paranenud infrastruktuuriobjektide arvu“ väljundindikaatori sihttase võib vähesel määral jääda alla prognoositule (2011. a lõpu seisuga on täidetud 60% programmiperioodi sihttasemest) seoses projektide kavandatust suurema maksumusega. Oodatust positiivsemalt on täidetud indikaatoreid „Mitmekesistatud kasutusega infrastruktuuriobjektide arv“ ja „Investeeringutest kasu saanud inimeste arv“, millest esimese puhul on täidetud 102% ning teise puhul 137% sihtmäärast. Mitmekesistatud kasutusega avaliku taristu objektide arv näitab selgelt taotlejate kasvavat huvi avalike teenuste koondamiseks ja efektiivsemaks pakkumiseks. Projektide tulemusena on rajatud või rekonstrueeritud hoonetesse lisandunud mitmeid uusi avalikke teenuseid, mis kasusaajate seisukohast on kindlasti tervitatavad. Investeeringutest kasu saanud inimeste arvu juures tuleb siiski tõdeda, et tõenäoliselt on vajalik loendamise meetodika korrigeerimine. Praegu on mõnevõrra mitmeti tõlgendatav kultuuri- ja spordiobjektidest kasusaajate arv. KOV on selle valdkonna puhul tavaliselt arvestanud piirkonna kõigi elanikega. Edaspidi on soov arvestada pigem teenuse regulaarseid kasutajaid, näiteks kultuurimajade puhul lugeda kasusaajateks kultuurimaja pidevalt kasutatavate ringide liikmete arv pluss saalis kohtade arv. Nii muutuksid eritüübilised objektid kasusaajate mõistes ka omavahel mõnevõrra paremini võrreldavaks. Lähtuvalt uuest meetodikast vaadatakse üle ka juba sisestatud kasusaajate arv. Seega võib eeldada, et edaspidi seirearuannetes kajastuv kasusaajate arv võib küll mõnevõrra väheneda, kuid siiski ületab 2015. aastaks seatud sihtmäära.

Alasuunas „Linnaliste piirkondade arendamine“ eesmärgi „Atraktiivsem ja paremat elukvaliteeti võimaldav avalik linnaruum“ tulemuslikkust näitav indikaatori „Rajatud koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala” puhul on sihttaseme (2011. a lõpu seisuga täidetud 0% programmiperioodi sihttasemest) saavutamine ebatõenäoline, kuna investeeringute kavaga kinnitamata vahendite hulk on väike ning siiani viiakse tegevusi ellu vaid ühe projekti raames. Sihttaseme tõenäolise mittetäitmise põhjuseks tuleb pidada vastavateemaliste esitatud taotluste minimaalset arvu. Linnaliste piirkondade KOV üksused on abikõlblike valdkondade piires esitanud projektiettepanekuid vastavalt oma vajadustele.

Alasuunas „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ seatud indikaatorite „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv“ (2011. a lõpu seisuga täidetud 64% programmiperioodi sihttasemest), „Piirkondlikku traditsioonilist oskusteavet arendavate projektide arv“ (2011. a lõpu seisuga täidetud 20% programmiperioodi sihttasemest) ning „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud ettevõtlusinfrastruktuuri objektide arv“ (2011. a lõpu seisuga täidetud väärtus vajab täpsustamist) sihttase võib jääda saavutamata, kuna rahastatud on rahalise mahu mõistes keskmiselt suuremaid taotlusi ja loodavad külastusobjektid ei ole suunatud niivõrd suures mahus just kohaliku oskusteabe arendamisele. Samuti ei ole alasuunas taotlusi esitatud piisavalt või ei ole projektide hindamisel leitud neil olevat meetme eesmärkide seisukohast piisavat kvaliteeti või mõju. Tulemusindikaatori „Loodud ettevõtlus- või külastusinfrastruktuurist kasu saanud ettevõtjate arv“ mahud täpsustuvad edaspidi, kui EAS viib läbi ulatuslikuma projektide mõju analüüsi. Tulemusindikaatori sihttaseme saavutamisse panustavad kõik alasuuna meetmed, mistõttu on prognoositav selle täitmine 2015. aastaks.

7.4.2 Finantsteave

PRS eelarve (ühenduse osalus) on 388,6 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 25,1%. Kokku on PRS-s projektidega kaetud 79% (305,3 mln), 2011. aastal võeti kohustusi 22,6% (88 mln) ulatuses PRS eelarvest. Samas tuleb arvestada, et ainuüksi ERMi suurprojekti toetusmaht oleks moodustanud 8% prioriteetse suuna ERF vahenditest, kuid nüüdseks on selgunud, et ERMi projekti PRS raames ei rahastata ning vahendite kasutamiseks tuleb leida uusi tegevusi (vt pkt 8.1). Abikõlblikke kulusid on välja makstud 187,7 mln eurot (48% suuna eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 58,7 mln euro ulatuses. Väljamaksete voog 2011. aastal jäi kõikides meetmetes alla kavandatule. Oluliste põhjustena võib nimetada ehitussektorist tulenevaid mõjusid. Ootamatult kiiresti kallines ehitustööde hind, töövõtjad ei suutnud kohustusi täita, mistõttu katkestati töövõtulepingud. See sundis toetuse saajaid korrigeerima planeeritud tegevusi, tellima ümberprojekteerimisi ja viima läbi uusi riigihankeid.

Enamus meetmeid on kulgenud plaanipäraselt ja kõige rohkem väljamakseid on tehtud meetmes „Kohalike avalike teenuste arendamine” (67,9% meetme eelarvest) ja „Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide arendamine” (71% meetme eelarvest). Mahult kõige rohkem kohustusi on võetud meetmes „Kohalike avalike teenuste arendamine” ja „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine”. Esile võib tuua ka meetme „Kompetentsikeskuste arendamine”, kus finantsprogress kulges 2011. a vastavalt kavandatule: põhitegevuse toetuse otsustega kaeti ära kogu meetme eelarves olev jääk (milles sisaldus ka tugitegevuste projektide elluviimise odavnemisest tekkinud jääk). Seega on tugitegevuste ja põhitegevuste toetuste otsustega kaetud kogu meetme eelarve vahendid.

7.4.3 Vahendite vastastikune täiendavus

Uue programmina algatas regionaalminister 2011. a kergliiklusteede rajamise toetuskeemi, eesmärgiga aidata kaasa liiklusohutuse suurendamisele. Toetuskeemi abikõlblikuks sihtpiirkonnaks on kogu Eesti territoorium, välja arvatud Tallinn, Tartu, Narva, Kohtla-Järve ja Pärnu. Toetuse maksimaalne suurus projekti kohta on 320 000 eurot, millele peab lisanduma oma- ja/või kaasfinantseering vähemalt 15% projekti kogumaksumusest. Programm omab kokkupuutepunkte meetmega „Linnaliste piirkondade arendamine”, mille üheks eesmärgiks on säästva linnatranspordi arendamine (sh kergliiklusteed) viies suuremas linnas. Programmi kaudu on võimalik kergliiklusteede toetamine ka maapiirkondades ja piirkondlikes keskustes. Kattuvust ei ole, kuna meetmes „Linnaliste piirkondade arendamine” on abikõlblikud üksnes viie linna projektid, kuid programmi raames on need linnad toetuse saajate nimekirjast välja arvatud.

7.4.4 Hinnang rakendamisele

RA ja RÜ poolne hinnang PRS rakendamisele ja saavutatud tulemustele tervikuna on hea. Enamikes meetmetes on taotluse rahuldamise otsused tehtud, kuid toetuste väljamaksmine on kulgenud loodetust veidi aeglasemas tempos. Prioriteetse suuna raames oli 2011. aasta lõpu seisuga esitatud kokku 1 299 nõutele vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 777 taotlust toetuste kogumahuga 305 mln eurot. Kinnitatud projektide eelarved moodustasid 79% PRS kogueelarvest ning välja on makstud 61% tehtud taotluse rahuldamise otsuste mahust. Väljamaksete voog edestab perioodi 2007-2013 struktuurivahendite keskmist ning vastab endiselt EK seatud n+2/3 reeglitele. 2011. a valmis mitmeid piirkondlikult olulisi avalikke

teenuseid pakkuvaid objekte kui ka rahvusvahelist tähelepanu pälviv teaduskeskus AHHA Tartu linnas.

7.5. Rakendamine prioriteetses suunas „Hariduse infrastruktuuri arendamine“

PRS hõlmab kolme meetet, mida viiakse ellu investeringute kavade alusel, kõik meetmed on avatud ja rakendamisel (Lisa 14).

7.5.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Saavutustaseme eesmärgist on 100% saavutanud meetme 2.5.3 („HEV õpilaste õppekeskkonna kaasajastamine“) väljundindikaator „ERFst toetust saanud HEV koolide arv“. Meetme 2.5.1 („Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine“) väljundindikaator „ERFst toetust saanud avatud noortekeskust, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide arv“ on saavutanud 80% eesmärgist ning ja 2.5.2 („Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“) väljundindikaator „ERFst toetust saanud kutseõppeasutuste arv“ saavutustase on suurem kui 50%. Väljundindikaatorite põhjal võib prioriteetse suuna eesmärkide täitmist hinnata heaks.

Tulemusindikaatoritest ületavad 50% saavutusmäära 3 indikaatorit, kuid jäävad alla 2015. a sihttaseme. Nendest kõrgeim (94%) on meetme 2.5.1 tulemusindikaator „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist“.

Tabel 13. Indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2013	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Suund: Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine									
<i>Väljundindikaator:</i> ERDFst toetust saanud kutseõppeasutuste arv ³⁴	Saavutustase eesmärgist %	0	3,2%	16%	35%	52%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	1	5	11	16			
	Eesmärk				15			31	
	Esialgne tase	10 (2006)							
Eesmärk: Kutseõppeasutustes on kvaliteetset ja tänapäevast õpet võimaldavad õppevahendid- ja seadmed									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kutseõppeasutuste õppepraktikabaaside kaasajastatud õppeseadmete ja -vahendite osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	18%	18%	64%			HTMi läbi-viidud inventuuri tulemused
	Saavutustase	0%	0%	16%	17%	58%			
	Eesmärk				50%			90%	
	Esialgne tase	11% (2006)							
Eesmärk : Kutseõppe kättesaadavuse tagamiseks on õppijatele loodud kaasaegsed elamis- ja olmetingimused									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kaasajastatud elamiskohtade osakaal õpilaskodudes	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	29,4%	61%			HTMi läbi-viidud inventuuri tulemused
	Saavutustase	0%	0%	0%	25%	52%			
	Eesmärk				40%			85%	
	Esialgne tase	15% (2006)							
Eesmärk : Kutseõppeasutustes on õppetstarbeline infrastruktuur kaasajastatud									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kajastatud õppekohtade osakaal kutseõppeasutustes	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	42%	43%	132%			HTMi läbi-viidud inventuuri tulemused
	Saavutustase	0%	0%	18%	18%	55%			
	Eesmärk				25%			42%	
	Esialgne tase	12% (2006)							
Meede: Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine									
Eesmärk: Noorsootöö infrastruktuur toetab noorsootöö teenuste regionaalset kättesaadavust ja noorte kaasatust noorsootöö tegevustesse									
<i>Väljundindikaator:</i> ERFst toetust saanud avatud	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	13%	47%	80%			Projektaruanded

³⁴ Munitsipaal- ja riigikutseõppeasutuste arv, mis saavad perioodil 2007-2013 investeeringute ning soetuste toetust ERFst.

noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide arv	Saavutustase	0	0	6	21	36		
	Eesmärk				20			45
	Esialgne tase	14 (2006)						
<i>Tulemusindikaator:</i> Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	13%	46%	94%		
	Saavutustase	0%	0%	4%	8%	9%		
	Eesmärk				5,5%			10%
	Esialgne tase	3% (2006)						
Meede: Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekeskkonna kaasajastamine								
Eesmärk: HEV õpilaste koolide õpikeskkond vastab kehtivatele normatiividel ning on kohandatud tulenevalt kooli õpilaste erivajaduste spetsiifikast								
<i>Väljundindikaator:</i> ERFst toetust saanud HEV koolide arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	33%	100%		
	Saavutustase	0	0	0	3	9		
	Eesmärk				4			9
	Esialgne tase	0 (2006)						
<i>Tulemusindikaator:</i> HEV koolide õppimis- ja elutingimuste (sh töösüste arendamisest) kaasajastamisest ning normatiividele vastavusest kasusaavate õpilaste arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	7%	68%		
	Saavutustase	0	0	0	108	1016		
	Eesmärk				300			1500
	Esialgne tase	0 (2006)						

Allikas: PRS seirearuanne

Eesmärki „Noorsootöö infrastruktuur toetab noorsootöö teenuste regionaalset kättesaadavust ja noorte kaasatust noorsootöö tegevustesse” mõõdetakse kahe indikaatoriga. Eestis on ca 140 avatud noortekeskust, 20 teavitamis- ja nõustamiskeskust ning 300 huvikooli (kokku 460 objekti). Neist 14 ehk ca 3% oli kaasajastatud eelmisel programmiperioodil. Meetme eesmärgiks on tagada, et avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastaks noorte vajadustele ja toetaks noorsootöö teenuste osutamist. Tulemusindikaatoriks on, et vähemalt 10% noorsootöö taristust oleks kaasajastatud 2015. aastaks. Meetme väljundindikaatoriks on renoveerida kokku vähemalt 45 avatud noortekeskust, teavitamis- ja nõustamiskeskust ning huvikooli. Aruandlusperioodi lõpuks on toetust saanud 34 projekti, mis moodustavad 80% sihttasemest aastaks 2015 (45). Indikaatori „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist“ saavutustase 2011. a oli 94% sihttasemest (saavutustase: 9% avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist). Investeeringute kavaga on kinnitatud 47 objekti. Seisuga 31.12.2011 on rahastamise otsuse saanud 44

projekti, millest lõppenud on 34 projekti. Rakendamise faasis on 10 projekti, millest 9 lõppevad 2012. a ning 1 projekt 2013. a. Kehtiva investeeringute kava järgi on esitamata on 3 projekti taotlused. Rakenduskavas seatud eesmärgi saavutamine on väga tõenäoline.

Meetme planeerimine toimus 2007. ja 2008. a, millal ehitushinnad olid võrdlemisi kõrged. Olukord on muutus 2009. ja 2010. a kui ehitushinnad langesid ning sama eelarvega oli võimalik saavutada parem tulemus. Tänu projektide odavnemisele vabanes meetme eelarvest ca 2 mln eurot. Vabanenud vahendite kasutusele võtmiseks korraldati uus projektikavandite voor, mille tulemustest lähtuvalt on 2012. a kavas kinnitada uus investeeringute kava. Projektikavandite taotlusvooru esitati 122 taotlust, millest investeeringute kavva on võimalik lülitada ca 3 projekti. See näitab, et paljud valdkonna objektidest jäävad renoveerimata ning säilib vajadus noortevaldkonna infrastruktuuri edasiseks arendamiseks, kuna vaid vähesed objektid vastavad kaasaegsetele nõuetele.

Meetmes „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine” on kolm eesmärki, mida mõõdetakse nelja indikaatoriga. Igal eesmärgil on üks indikaator ning üks indikaator kehtib kõigi kolme eesmärgi kohta.

Tänaseks on kutseõppeasutuste võrk üldjoontes välja kujunenud. Riigi hallata on 30 kutseõppeasutust, munitsipaalkoole on 3 ja erakutseõppeasutusi 10. Kutseõppeasutused pakuvad järjest rohkem paindlikke ja ühiskonna nõudmistega arvestavaid koolitusi nii tasemehariduses kui ka täiskasvanutele, kellele pakutakse nii ümber- kui täiendõpet. 2010. a vaheeesmärgiks oli investeeringute ja soetuste toetuse andmine 15 munitsipaal- ja riigikutseõppeasutusele, kusjuures saavutustaseme määratlemisel võeti arvesse ainult lõpetatud projektid. Vaheeesmärki 2010. a ei saavutatud. 2011. a lõpuks on investeeringute ning soetuste toetust saanud 27 kutseõppeasutust: 1 munitsipaal- ja 26 riigikutseõppeasutust. Lõppenud projektiga kutseõppeasutuste arv on 16. Seega täideti vaheeesmärk aasta hiljem arvestades 31.12.2011 seisuga lõppenud projektide andmeid. 2015. a sihttasemeks on 31 investeeringute ning soetuste toetust saanud munitsipaal- ja riigikutseõppeasutust. Hetkel on saavutatud 52% sihttasemest. RÜ hinnangul on kavandatud indikaatorite saavutamine 2015. aastaks võimalik tingimusel, et meetmele eraldatakse täiendavaid riigieelarvelisi vahendeid esialgselt planeeritud mahus.

Meetmes on kolm eesmärki ning kolm tulemusindikaatorit, mille kajastamine projektide lõpparuannetes/SFCSis erineb oluliselt HTMi haldusala seire tulemustest. Subjektiivse hinnangu vältimiseks viidi läbi täiendav inventuur ja saadud tulemusi kasutatakse edaspidi indikaatorite saavutustasemetega hindamiseks, kuna RA on seisukohal, et uuringu tulemused on adekvaatsed.

Tulemusindikaatori „Kutseõppeasutuste õppepraktikabaaside kaasajastatud õppeseadmete ja – vahendite osakaal“ saavutustase aruandlusperioodi lõpuks on HTMi andmetel 58%. Tulemusindikaatori „Kaasajastatud elamiskohtade osakaal õpilaskodudes“ lõpetatud projektide saavutustase aruandlusperioodi lõpuks on HTMi andmetel 52%, mis ületab 2010. a kontrolltaseme (40%). Saavutustaset eesmärgist on arvestatud lähtudes rakenduskavas antud arvandmetest: 85% on 4000 elamiskohta. Investeeringute kava õpilaskodude 22 projektist on lõppenud 5, alustatud projekte on 10. Indikaator täidetakse programmiperioodi lõpuks.

Tulemusindikaatori „Kaasajastatud õppekohtade osakaal kutseõppeasutustes“ saavutustase on HTMi andmetel 55% (2010. a kontrolltaseme 25%). Vaatamata riigihangete kallinemisele, mis leidis aset 2011. a ja mille tõttu olid kutseõppeasutused sunnitud üle vaatama projektide

eesmärgid, on tulemusindikaator saavutatud. Arvestades käimasolevate projektide mahtu võib eeldada, et programmiperioodi lõpuks sihtmäär – 9000 kaasajastatud õppekohta kutseõppeasutustes – oluliselt ületatakse.

Meetmes „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekeskkonna kaasajastamine” on üks eesmärk „HEV õpilaste koolide õpikeskkond vastab kehtivatele normatiividel ning on kohandatud tulenevalt kooli õpilaste erivajaduste spetsiifikast”, mida mõõdetakse kahe indikaatoriga.

2011. aasta seisuga on Eestis 44 HEV-kooli, millest 6 on eraomandis, 13 munitsipaalkoolid ning 25 riigikoolid. Meetme raames on rahastatud 18 kooli projektid, millest 9 on lõppenud. Sellega on meetme 2.5.3 väljundindikaator „ERF-st toetust saanud HEV koolide arv“ 100% täidetud. Arvestades käivitunud projektide hulka võib prognoosida indikaatori täitmist vähemalt 1,5 korda suuremas mahus.

Tulemusindikaatori „HEV koolide õpilaste arv, kelle õppimis- ja elutingimused (sh võimalused tööskuste arendamiseks) on kaasajastatud ning vastavad kehtivatele normatiividele“ sihttase on 1500 õpilast. Lõppenud projektide tulemusena on õppimis- ja elutingimused parandatud 1016 õpilasel, sihttasemest on saavutatud 68%. Arvestades 2010. aastal saavutatud 7,2%, võib indikaatori täimist hinnata väga heaks.

7.5.2 Finantsteave

PRS eelarve (ühenduse osalus) on 212,8 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 13,7%. Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 192,5 mln eurot ehk 90% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2011. a võeti kohustusi 35,3 mln (18,4% kohustustest). ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 102,9 mln eurot (48% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 43,1 mln euro ulatuses.

Meetme „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ eelarve maht on PRS eelarvest suurim, moodustades 78% suuna eelarvest, samuti on suurim võetud kohustuste maht, 95%. 2011.aasta lõpuks on ERF toetust välja makstud summas 84,1 mln eurot.

7.5.3 Vahendite vastastikune täiendavus

ERFi rahastusele lisaks on käesoleval programmiperioodil ka ESF vahendeid suunatud noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste arengusse läbi programmi „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“. ERF ja ESF vahendite kasutamine lõimitult ja eesmärgistatult noorte teavitamis- ja nõustamiskeskustes toetab oluliselt karjääriteenuste ulatuse ja kvaliteedi suurenemist läbi teenuse osutamise keskkonna ja teenuse sisulise arendamise ning parandab noorte konkurentsivõimet, tööhõivevalmidust ja toimetulekut.

Kutsehariduse ja HEV-koolide rahastamise põhielemendiks on riiklik koolitustellimus (RKT). RKT koostatakse selleks, et tagada kõikidele õppida soovijatele võimetele ja vajadustele vastavate õppekohtade olemasolu ning luua eeldused tööturu vajadustele vastava tööjõu kujundamiseks, lähtudes majanduslikust ja sotsiaalsest aspektist ning koolide võimalustest. 2011. aastaks on RKT-se koolituskohtade arv kokku 24 674, sh 760 HEV ja 295 koolituskohta vanglaõppes õppijatele. 2012. aastaks on RKT-se koolituskohtade arv kokku 24 390, sh 757 HEV ja 248 koolituskohta vanglaõppes õppijatele. 2013. ja 2014. aastaks

planeeritakse RKT kokku vastavalt 25 434 ja 25 573 koolituskohale. ESFist rahastatakse valdkonna sisulist arengut ning ERFist toetatakse vajadusele vastava infrastruktuuri välja arendamist (ehk tegevusi, mis ei ole abikõlblikud ESFi raames).

7.5.4 Teise fondi tüüpi kulutused

PRS „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ meetmete puhul on lubatud rahastada teise fondi tüüpi tegevusi (ERFist rahastatud prioriteetse suuna eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks ning vastupidi). Nende tegevuste alla kuuluvad peamiselt koolituskulud. 2010. a ESF-tüüpi kulusid prioriteetses suunas ei tehtud, aruandeperioodil kokku on suunas ESF-tüüpi kulusid, milleks on olnud koolituskulud, tehtud summas 568 eurot (Lisa 10).

7.5.5 Hinnang rakendamisele

Eesmärkide saavutamise dünaamika ja saavutatud taset võib hinnata väga heaks meetmes 2.5.1 ja 2.5.3, kus indikaatorite saavutustase eesmägist on vahemikus 68%-100%. Saavutustaseme eesmägist on 100% saavutanud meetme 2.5.3 väljundindikaator „ERFist toetust saanud HEV koolide arv“. Meetme 2.5.1 tulemusindikaator „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist“ on täidetud 94% ulatuses. RA hinnangul võib indikaatorite täitmist prioriteetses suunas hinnata heaks.

Toetuse andmise ja kasutamise dünaamikat aruandlusperioodil oli RA ja RÜ hinnangul hea. PRS projektidele võetud kohustuste ERF osalus on summas 192,5 mln eurot ehk 90,5% suunale eraldatud ERF toetusest. Toetuse väljamaksmise tempo erines meetmeti. ERFi toetust on väljamakstud 102,3 mln eurot ehk 48,6% toetuse eelarvest. Eelnevalt kirjeldatule tuginedes on RÜ ja RA hinnang PRS rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil hea. Olukord väljamaksetega meetmes 2.5.3 ei anna võimalust hinnata suuna finantsprogressi väga heaks.

7.6 Rakendamine prioriteetses suunas „Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“

Suund jaguneb kaheks alasuunaks, mis omakorda jagunevad kolmeks meetmeks, mida viiakse ellu kolme investeringute kava kaudu. Kõik meetmed on avatud, ühegi meetme tegevused ei ole lõppenud (Lisa 14).

7.6.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Prioriteetses suunas on kokku määratletud neli väljundindikaatorit ning kaks tulemusindikaatorit.

Tabel 14. „Indikaatorite saavutamine“

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2013	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine									
Eesmärk: Lastele- ja psüühilise erivajadusega inimestele on tagatud paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud pere- ja tegelusmajade arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	7,4%	13,7%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	7	13			
	Eesmärk				95 pere- ja tegelusmaja – 29 lastele ja 66 psüühilise erivajadusega inimestele			95 pere- ja tegelusmaja – 29 lastele ja 66 psüühilise erivajadusega inimestele	
	Esialgne tase	0							
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetele vastavad hoolekandeesutused	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	11%	11%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	1	1			
	Eesmärk					3 asutust: 19 peremaja Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekandeesutused 2 asutust: 30 peremaja ja 6 tegelusmaja		5 asutust: 29 peremaja Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekandeesutused 4 asutust: 55 peremaja ja 11 tegelusmaja	
	Esialgne tase	0							
Alasuund: Tervishoiu infrastruktuuri arendamine									
Eesmärk: Aktiivravi infrastruktuur loob eeldused haiglate funktsionaalselt terviklikuks toimimiseks									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud/rekonstrueeritud aktiivravi	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	46%	46%	46%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	29 807 m ²	29 807 m ²	29 807 m ²			

osutamiseks kasutatav pind (m ²)	Eesmärk					20 000 m ²		65 000 m ²	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Tulemusindikaator:</i> Kahes või enam as erinevas hoonekompleksis statsiooniarset eriarstiabi osutavate haiglate osakaal (%) ³⁵	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	0%			
	Saavutustase	0	0	0	0	0			
	Eesmärk					16%		0%	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
Eesmärk: Õendus- ja hooldusteenuste parem kvaliteet ja kättesaadavus									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud/rekonstrueeritud õendus- ja hooldusteenuste osutamiseks kasutatav pind (m ²)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	15%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	12 437			
	Eesmärk					33 000		82 500	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Õendus- ja hooldusteenuste osutamiseks ehitatud/rekonstrueeritud pinnal avatavate voodikohtade arv, sh juurde loodud voodikohtade arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	22,9%			Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	344			
	Eesmärk					600, sh 300		1500, sh 750	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							

Allikas: PRS seirearuanne

³⁵ Kahes või enam as erinevas hoonekompleksis statsiooniarset eriarstiabi osutavate haiglate osakaal (%) ei ole 2011 aasta näitajate alusel muutunud, kuigi SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla projekti osas on X-korpus valmis, siis Hiiult on ületoodud onkoloogia ravi, kuid Hiiu nakkushaiguste korpus tuuakse üle alles pärast C-korpuse rekonstrueerimist (kuna enne ei ole võimalik leida ruume ambulatoorseks vastuvõtuks).

PRS-s püstitatud eesmärgid täidetakse, kuigi indikaatorite osas esineb mõningane alatäitmine võrreldes 2011. aastaks püstitatud eesmärkidega.

Meetme 2.6.2. väljundindikaatorina toodud „Valmisehitatud pere- ja tegelusmajade arv” on võrreldes eelmise perioodiga kasvanud, kuid indikaatori täitmine on hetkel vaid 13%. Seevastu on käimas mitmed ehitused erihooldekodude ja asenduskodude osas. Oodatavalt valmivaid pere- ja tegelusmaju peaks lisanduma 2012. a hüppeliselt rohkem – vastavalt erihooldekande osas 27 ja lastele 5 maja. Väljundindikaatori muutmiseks on tehtud rakenduskava muutmise ettepanek. Nagu on toodud kehtivas rakenduskavas, rajatakse uued peremaja mudelil põhinevad hooned ja korterid enamasti piirkondlike keskuste lähedale (linnadesse, valla keskustesse, suurematesse asulatesse). Keskustes on eeldatavasti parem infrastruktuur: transpordiühendus, esmatasandi arstiabi, samuti sotsiaal- ja muud avalikud teenused, paremad võimalused personali leidmiseks, paremad toetatud töö organiseerimise võimalused. Näiteks ei ole otstarbekas olukorras, kus lähikonnas pakutavate teenuste ja tegevusvõimaluste kvaliteet on klientide integreerimiseks piisavalt kõrge, ühtlasi rajada esmajärjekorras tegelusmaja. Klienditöö saab korraldada arvestades olemasolevaid võimalusi ning rajada tegelusmajad juhul, kui praktikast tulenevalt on selline vajadus tekkinud. Algselt on iga vähemalt viie peremajaga erihooldekande asutuse asukohta planeeritud ka tegelusmaja. Vahendite piiratuse tõttu on esmase prioriteediga nõuetele vastavate kliendikohtade loomine (valmis ehitada peremajad). Juba on kaasatud täiendavaid Eesti vahendeid ka planeeritud peremajade ehitamiseks.

Tulemusindikaatorina hinnatav „Nõuetele vastavate hoolekandeaasutuste arv” ei ole aasta jooksul muutunud. Valmisehitatud Narva-Jõesuu Lastekodu reorganiseerimise projekt ei ole veel täielikult lõpetatud. 2012. a osas on oodata ühe asutuse lisandumist, ülejäänute lõpetamine on planeeritud järgmisesse aastasse. Küsimuseks on tegelusmajade ehitus erihooldekande projektide raames ning kuna iga projekti juures on ettenähtud vaid üks tegelusmaja, jäävad lõplikult valminud asutused ootama nende valmimist. Teisalt on mitmed projektid seotud mitmes asukohas ehitamisega ja ühes kohas valminud majad ei lõpeta kogu projekti (näiteks Ravila hooldekodu reorganiseerimise raames ehitatakse majad Väändrasse, Väana-Vitisse ja Uuemõisa).

Meetme 2.6.1. indikaatori „Ehitatud/rekonstrueeritud aktiivravi osutamiseks kasutatav pind” osas on 2011. aastaks planeeritud 20 000 m², mis 2011. aastaks on täidetud 149% (29 807 m²). 2015. aastaks planeeritud ehitatud/rekonstrueeritud aktiivravi osutamiseks kasutatava pinna sihttase 65 000 m² on saavutatav.

Meetme 2.6.3. osas 2011. a seatud indikaatorite taset ei täidetud. Meetmes lõpetati 2 projekti: SA Kuressaare Haigla ning AS Räpina Haigla projektid, mille tulemusena ehitati/rekonstrueeriti kokku 3 878 m² 98 voodikohaga. Samuti lõpetati ühe, SA Viljandi Haigla projekti I etapp, mille tulemusena rekonstrueeriti 1 519 m² 37 voodikohaga. Meetmes lõpetatud projektide osas on projektide lõpparuanded esitatud ning toetused välja makstud. 2011. aasta lõpus lõpetati veel kolme: SA Hiiumaa Haigla, SA Peipsiveere Hooldusravikeskuse ning SA PJV Hooldusravi projekti ehitus/rekonstrueerimine, mille tulemusena ehitati/rekonstrueeriti kokku 7 041 m² 209 voodikohaga. Seega ehitati/rekonstrueeriti 2011. a lõpuks kokku 12 437 m² 344 voodikohaga, mis moodustavad 2015. aastaks seatud eesmärkidest vastavalt 15% ja 23% ning 2011. aastaks seatud eesmärkidest vastavalt 39% ja 57%.

2015. aastaks sihttasemeks seatud tase on kasutatav pind 82 500 m² ning voodikohtade arv (1 500), sh juurde loodud voodikohtade arv (750). Projektide rakendamise tulemusena on kasutatava pinna osas planeeritud mõnevõrra vähem pinda, mis on seotud eelkõige sellega, et nt aktiivravi haiglates asuvatel hooldusravi osakondadel on mitmete abiruumide pind juba olemas. Voodikohtade sihttase on saavutatav.

Rekonstrueerimise lõpufaasi jõudis AS Valga Haigla rekonstrueerimine. Ehituse või rekonstrueerimisega alustati veel 7 projekti raames (AS Lääne-Tallinna Keskhaigla, SA Pärnu Haigla, AS Järvamaa Haigla, SA Läänemaa Haigla, AS Põlva Haigla, AS Lõuna-Eesti Haigla, SA Elva Haigla), mille lõpptähtaeg on 2012. a. 2012. a on kavandatud ka SA Rapla Maakonnahaigla rekonstrueerimine. Ehitushanked viisid läbi ka SA Jõgeva Haigla ja AS Rakvere Haigla, kuid hanke tulemusena osutusid maksumused liialt kõrgeks ning hanked tühistati ja viiakse uuesti läbi. Projektide lõpptähtaeg on 2013. a. SA Narva Haigla ja SA Tartu Ülikooli Kliinikumi projektid on projekteerimise faasis. SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla toetuse taotluse rahuldamise otsus muudeti ning toetuse saajaks on SA PJV Hooldusravi (Keila Haigla rekonstrueerimise osas). SA Ida-Viru Keskhaigla alustab projekteerimisega 2012. a.

7.6.2 Finantsteave

PRS eelarve (ühenduse osalus) on 169,1 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 10,9%. Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 166,5 mln eurot ehk 98% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2011. a võeti kohustusi 2,3 mln (1,3% kohustustest). ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 52,9 mln eurot (31% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 11,7 mln euro ulatuses.

PRS-s on kohustusi võetud üle 100% ning EL toetuse osas ligi 100 %-selt, mis on väga hea näitaja. PRS finantsprogress väljamaksete osas on seni olnud küllaltki tagasihoidlik, mis on eelkõige tingitud tekkinud nihetest ajagraafikutes, mis on mõjutanud projektide rakendamist ning edasi lükanud omakorda ka väljamakseid. Ehitushindade kallinemine (kuni 50%) on toonud kaasa vajaduse hankeid korrata, vähendada tööde mahte või leida täiendavaid finantsvahendeid. 2011. aastal teostati kõige enam väljamakseid meetmes 2.6.3, kokku summas 12,1 mln eurot, millest EL toetus moodustas 7,8 mln eurot (moodustab 65% 2011. a väljamakstud prioriteetse suuna EL toetusest). Kõige vähem makseid teostati meetmes 2.6.2, kokku 2,1 mln euro ulatuses, millest EL toetust maksti välja 1,7 mln eurot.

Meetmes 2.6.1 teostati 2011. aastal väljamakseid 3,9 mln euro ulatuses, millest EL toetus moodustas 2,5 mln eurot. Meede 2.6.1 on rahaliselt kõige mahukam ning seetõttu on selle mõju prioriteetse suuna finantsprogressile kõige märkimisväärsem. Kuna konkreetsetes meetmes on tekkinud ajalised nihked võrreldes esialgsete plaanidega, siis seetõttu on ka senine väljamaksete summa tagasihoidlikum.

7.6.3 Vahendite vastastikune täiendavus

Norra abiprogrammi raames lõpetati 2011. a SA Ida-Viru Keskhaigla ja AS Lääne-Tallinna Keskhaigla nakkuskorpuste renoveerimine. Šveitsi finantsmehhanismi kaasabil lisandus 2011. a Tallinna Lastehaigla Lokomat Pediatric kõnniortoos teismeliste laste rehabilitatsiooniks, seega on nüüd nimetatud teenuse osas kaetud kõikide laste vanusegruppide vajadused. „Eesti-Šveitsi koostööprogrammi” raames rajatakse

asenduskoduteenuse osutamiseks 11 peremaja (Viljandis 2 maja, Saarepeedis 2 maja, Juurus 5 maja ja Elvas 2 maja). Viljandi ja Saarepeedi 2+2 maja avatakse 09.03.2012, ülejäänud majad valmivad plaanide kohaselt 2012. aasta lõpus – 2013 aasta I kvartalis.

Lisaks ehitatakse peremajasid ERF-st rahastatava linnaliste piirkondade arendamise projekti „Lastele perelähedane elukeskkond” raames. Projekti raames valmib üle Tallinna kokku viis kaheperemaja ja kaks üheperemaja. Projekti rahastatakse 85% ulatuses EL struktuuritoetusest ning esimene maja avati juunis 2011. a. 2010. ja 2011. aastal tehtud VV korralduste kohaselt saavad heitkoguse ühikutega kauplemise finantsvahendeid mitmed haiglad ja hoolekande asutused roheline investeerimisskeemi raames hoonetesse energiatarbimist vähendavate investeeringute tegemiseks.

ERFst finantseeritava tervishoiu kahe meetme puhul on ühel juhul kolme projekti eesmärgiks aktiivravi infrastruktuuris eelduste loomine haiglate funktsionaalselt terviklikuks toimimiseks ning teisel juhul 21 projekti õendus-ja hooldusteenuste parema kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine. Norra abiprogrammi ning Šveitsi finantsmehhanismi raames rahastati kolme haigla tegevusalasid ning tegevusi, mis ei olnud abikõlblikud ERF projektides. Toppeltrahastamine on tervishoiu projektides välistatud läbi erinevate konkreetsete eesmärkide, tegevusalade ja tegevuste rahastamise.

Toppeltrahastamise hoolekande erinevate projektide raames välistab ühelt poolt toetuse taotlejate erinevus. Kui ühel juhul (Linnaliste piirkondade arendamine) on muuhulgas võimalus saada vahendeid KOV-de (hoolekande) asutuste reorganiseerimiseks ja kvaliteetsete teenuste pakkumiseks, siis riiklike hoolekandeaasutuste reorganiseerimise meetme raames ehitatakse ERF vahenditest uued peremajad varasema riiklike asenduskoduteenust pakkuvate asutuste asemele ja antaks alles seejärel üle KOV-dele.

Šveitsi finantsmehhanismi ja ERF riiklike hoolekandeaasutuste reorganiseerimise meetme rakendamine toimuvad mõlemad läbi SOM-i ja seega on tagatud erinevate objektide kulude lahusus.

7.6.4 Hinnang rakendamisele

Kõikide meetmete osas on projektid kinnitatud ning enamik projekte on reaalselt rakendamisel. Meetmetes 2.6.2 ja 2.6.3 on lõppenud ka esimesed projektid, lõpparuanne on kinnitatud ning viimane väljamakse teostatud kolmel projektil. Kõikide meetmete osas on ilmnenu osadel projektidel (22 tk) mahajäämust esialgsetest ajaplaanidest ning mitmel (17 tk) projektil on suurenenud eelarve ehitushindade kallinemise tulemusel. Valdavalt on projektid jõudnud ehitushangete ning enamik ka ehitamiseni, mistõttu on reaalne kõikide projektide valmimine ettenähtud tähtajaks või abikõlblikkuse perioodil. PRS võetud kohustused ehk kinnitatud projektide eelarved moodustavad 98% Ühenduse osaluse eelarvest, mis on võrreldes 2010. aastaga kasvanud 1%. Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus kasvas aruandeperioodil ligi 8% ning moodustas prioriteetses suunas 32% EL ühenduse osalusest rakenduskava eelarves. Vaatamata nihetele tegevus-ja ajakavades on PRS projektid rakendatavad abikõlblikkuse perioodil ning PRS rakenduskavas püstitatud eesmärgid täidetakse, vaatamata sellele, et esinevad mõningate indikaatorite alatäitmised. RA ja RÜ hinnang prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna on hea

7.7 Rakendamine prioriteetsetes suundades “HTA” ja “Tehniline abi”

TA ja HTA meetmed on avatud ja rakendamisel. HTA meetme kogueelarve perioodiks 2007–2013 on 64,9 mln eurot, millele lisandub 15% omafinantseeringut. HTA meede hõlmab kõiki rakenduskavasid ja eelarve on jagatud nende rakenduskavade vahel moodustades eraldiseisva prioriteetse suuna igas rakenduskavas. HTA meedet rahastatakse 12% ulatuses ESF-st ehk ”IARK” vahenditest ja 88% ulatuses ERF-st ehk 44% EARK ja 44% ”Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava” (MARK) vahenditest.

HTA ja TA meetmete vahendeid on võimalik kasutada igal aastal, sõltuvalt toetuse saaja vajadustest ning nõudlusest. 2011. a kasutati aktiivsemalt pigem HTA vahendeid kui rakenduskavakeskset TA. Põhjus on toetavate tegevuste eripäras, sest horisontaalsetest vahenditest kaetakse personali- ja administratiivkulud, koolitus-, lähetus ja IT kulud; TA-st rahastatakse pigem uuringuid ja hindamisi, mida viiakse läbi harvemini.

7.7.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes.

Tabel 15. Indikaatorite saavutamine Horisontaalse tehnilise abi suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustasemete andmete allikas
Alaeesmärk 1: Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest								
<i>Tulemusindikaator:</i> Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv	Saavutustase eesmärgist %	125%	240%	264%	351% (370% 2010.a sihttasemest)	402%		Kasutusstatistika graafiline ülevaade nõudmisel.
	Saavutustase eesmärk	149 873	289 187	316 549	421 267	482 916	120 000 aastas	
	esialgne tase	90 000 aastas						
<i>Tulemusindikaator:</i> Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest	Saavutustase eesmärgist %	53,3%	93,3%	71,1%	115,6% (140,5% 2010.a sihttasemest)	133%		Avaliku arvamuse uuringud: http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/
	Saavutustase eesmärk	24%	42%	32%	52%	60%	45%	
	esialgne tase	28%	28%					
Alaeesmärk 2: Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik								
<i>Väljundindikaator:</i> Horisontaalsete hindamiste arv (mis katavad kõiki rakenduskavasid)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	20%	60%	80%		Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil: http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded
	Saavutustase eesmärk	0	0	1	3	4	5	
	esialgne tase	-						
Alaeesmärk 3: Personali kogemuse ning kompetentsi kasv								
<i>Väljundindikaator:</i> Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus	Saavutustase eesmärgist %	0%	19,1%	35,9%	50,9%	63,6%		Koolitusel osalejate registreerimislehed, kumulatiivne
	Saavutustase eesmärk	0	42	79	112	140	220	
	esialgne tase	-						

Allikas: PRS seirearuanne

HTA eesmärgi „Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest“ kaks tulemusindikaatorit on sihttaseme saavutanud juba 2010. a ning on 2011. a kasvu jätkanud. Käesolevaks eelarveperioodiks seatud rahva teadlikkuse kasvu puudutavate eesmärkide sihttasemed olid juba eelarveperioodi keskpaigas ületatud. Kodulehe külastatavuse sihttaseme neljakordne ületamine viitab, et sihttase on alplaneeritud. Järgmiseks eelarveperioodiks tulemusindikaatorit planeerides on sihttaseme määramiseks vajalik täpsemalt analüüsida senist külastatavuse statistikat.

2011. a viidi läbi perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste vahehindamine, millega täideti aruandlusaastaks püstitatud eesmärk. Aruanne on leitav struktuurifondide koduleheküljelt: http://www.struktuurifondid.ee/public/hindamine/Vahehindamise_aruanne.pdf

Struktuurivahendite administratsioonile suunatud koolitusi ja kursusi viidi 2011. a läbi 28 kokku 757 osalejale. Enim viidi läbi riigihangete koolitusi (5 koolitust KA poolt, lisaks oli võimalik osaleda RMI Riigihangete ja riigiabi osakonna korraldatavatel koolitustel). SFCS ja SFOS koolitusi korraldati kokku 8. Administratsiooni töötajaid koolitati ka riigiabi, projektijuhtimise, võlaõiguse, haldusõiguse jm teemadel. Indikaatori „Personali kogemuste ning kompetentsi kasv“ saavutustase vastab ootustele ning suure tõenäosusega 2015. aastaks planeeritud sihttase saavutatakse.

7.7.2 Finantsteave

HTA suuna eelarve (ühenduse osalus) on 28,6 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 1,8%. Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 13,4 mln eurot ehk 47% suuna struktuurivahendite eelarvest. ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 11,6 mln eurot (41% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 3,2 mln eurot.

Tehnilise abi suuna eelarve (ühenduse osalus) on 2,8 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest) 0,2%. Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 0,4 mln eurot ehk 14% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2011. a võeti kohustusi 0,25 mln (8,9% kohustustest). ERF osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 155 906 eurot (6% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 46 247 euro ulatuses.

TA madala kasutamismäära põhjuseks võib olla vahendite liiga optimistlik planeerimine, mida ei saa aga väita HTA vahendite kasutamise kohta. Antud PRS-de puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks programmperioodi, sealhulgas perioodi 2014-2020 ettevalmistamiseks, mis muutub vajalikumaks käesoleva programmperioodi teisel poolel. Seega ei nähta vahendite vähese kasutatuse osas vajakajäämisi.

7.7.3 Hinnang rakendamisele

RMI hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on hea, kuna aruandlusperioodil (2007-2011) on HTA projektide kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 87%. Kogu HTA prioriteedi mahust moodustavad väljamaksed aga 41%.

Hinnang TA vahendite kasutamise osas on rahuldav, sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid vaid 6% ulatuses (kui samal ajal on projektide eelarveid kinnitatud mahus, mis moodustab 14% tehnilise abi prioriteedi kogu eelarvest), mis on

kasutamiseefektiivuse poolest väga madal. 2010. a moodustasid kinnitatud eelarved aga 45% TA prioriteedi eelarvest ning protsentuaalne erinevus 2011. a tulenes projektidele eraldatud vahendite mittekasutamisest (st struktuurivahendite infosüsteemis alustati projekte, kuid reaalselt raha liikumist ei toimunud).

Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest nii nagu 2010. a, saavutati ka 2011. aastal eesmärgid ning osaliselt ületati sihtindikaatorid (nt kodulehekülje külastatavus on sihttasemest 4 korda kõrgem).

8. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF)

Käesolev peatükk annab ülevaate rakenduskava raames elluviidud suurprojektidest ning mahukatest projektidest (projektid, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava ühenduse osaluse eelarvest), tuues välja vastavate projektide loetelud ning finantsinformatsiooni.

8.1 Suurprojektide rakendamine

Rakenduskavas on neli suurprojekti, mille eelarve moodustab 11,3% kogu rakenduskava mahust (vt tabel 16). Kõik neli projekti on EK heaks kiitnud. Suurprojektide loetelust on võrreldes 2010. aastaga eemaldatud projekt „Eesti Rahva Muuseumi kui üleriigiliselt olulise kultuuriturismi- uurimis-, haridus- ja külastuskeskuse väljaarendamine“, kuna viivituste tõttu ei oleks tõenäoliselt olnud võimalik projekti tähtaegselt ellu viia. Projekt saadeti korduvalt EK-le kinnitamiseks, kuid vastavalt JASPERS ekspertide soovitudele ja küsimustele tuli projekti korduvalt täiendada. Selle tõttu ei olnud võimalik töödega tähtaegselt alustada. Taotlusvormis toodud ajakava järgi oleks pidanud 2011. a lõpuks olema ehitushange läbiviidud, kuid aasta lõpuks hanget väljakuulutatud ei olnud.

Tabel 16. Suurprojektide indikatiivne loetelu

Suurprojekti nimetus	Euroopa Komisjoni poolt tehtud rahastamisotsuse kuupäev (heakskiidetud projektide puhul)	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise projekt	10.06.2009	Ei
Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine	14.12.2009	Ei
Multifunktsionaalse laeva soetamine	23.02.2010	Ei
SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus	11.03.2010	Jah

Allikas: SFCS, 11.06.2012

Nelja projekti kogueelarve on 208,7 mln eurot (millest EL osalus 152,5 mln) ning lepingutega on kaetud 156,3 mln eurot (75% eelarvest), millest omakorda on väljamakseid teostatud 98,6 mln eurot (63% lepingutega kaetud summast) (vt tabel 17). Kõik projektid on elluviimise faasis, millest suuremate probleemideta on kulgenud projektid „Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine“ ja „Multifunktsionaalse laeva soetamine“. Kahe teise projekti, „Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine“ ja „SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus“, elluviimisel on tekkinud viivitusi, kuid mõlemad projektid on võimalik abikõlblikkuse perioodil ellu viia. Viivitused on tingitud hangete ebaõnnestumistest või hangete edasilükkumisest.

Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine

Aruandeaasta jooksul on planeeritud kolmest projekteerimis-ehitushankest sõlmitud üks leping (torustike rekonstrueerimise I etapp – „Torud I“ - RH 11534), mille projekteerimisetapp on lõpetatud ning 2012. a alustatakse ehitusega. Kaks ülejäänud projekteerimis-ehitushanget on hankemenetluses. Nendest ühe hanke (Veepuhastusjaama ehitus „VPJ“, RH 122436) tulemused on kaks korda vaidlustatud Riigihangete Vaidlustuskomisjonis. Leping sõlmiti 2012. a aprillis. Hankemenetluses oleva teise hanke (torustike rekonstrueerimise II etapp – „Torud II“ - RH 126599) haldusotsused edukaks

kuulutamise osas on toetuse saaja poolt tegemata. Laekunud pakkumuste hinnad ületavad eelarve võimalusi.

Projekti rakendamisel on esinenud olulisi viivitusi väljamaksete tegemisel aastate lõikes võrrelduna kehtiva rahastusotsusega (29.11.2010). Kõrvalekalded on tingitud hangete vaidlustamisest: Torud I pakkumuste avamisest sõlmimiseni kestus 15 kuud; VPJ pakkumuste avamisest lepingu sõlmimiseni kestus 10 kuud. TS on teinud endast oleneva, sh palganud vaidlustuste ajaks juristid. Kuna nimetatud hanke menetlemine toimub vastavalt RHS-le, ei ole toetuse saajal võimalusi protsessi kiirendamiseks. Kallinemise lahenduseks on kavas kärpida „Torud II“ mahte selliselt, et selle võimalikud mõjud oleksid optimaalsed võrrelduna veeteenust tarbiva elanikkonna arvu ja tehnilise lahenduse vahel. See võib kaasa tuua indikaatorite sihttasemete täitmise mõningase vähenemise.

Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine

Aruandlusperioodi lõpuks on projekti elluviimine ajakavas ning viivitusi võrreldes taotluses sätestatuga ei ole. 2011. a kevadel korraldati projekti suurim hange asulasiseste peatorustike rekonstrueerimiseks, mis oli jaotatud kolme ossa. Hange luhtus, kuna pakkumused ületasid eelarvet. Kordushange, kus hange oli jaotatud neljaks osaks, viidi läbi 2011. a suvel ning selle tulemusena saadi vastuvõetava maksumusega pakkumused. Lepingud (4) sõlmiti oktoobris-novembris, kogusummas ca 24 miljonit eurot. Lepingute täitmisajad jäävad 2013. ja 2014. aastatesse. Lisaks sõlmiti üks omanikujärelevalve leping. Projekt on võimalik tähtaegselt ja ettenähtud mahus lõpetada.

Multifunktsionaalse laeva soetamine

Projekti taotluse rahuldamise otsuse tegi RÜ 03.03.2010, millega eraldati Politsei- ja Piirivalveametile 28,1 mln eurot multifunktsionaalse reostustõrjelaeva soetamiseks. Töövõtuleping laevaehitajaga sõlmiti 15.04.2010. Hanke võitis Soome ettevõtte Uudenkaupungin Työvene OY. Lepingu summa on 32 211 468 eurot koos käibemaksuga. Laeva kere ja pealisehitus valmisid Lätis ning 2011. a suvel transporditi kere Soome, kus alustati mootorite ja muu tehnika sh reostustõrje tehnika paigaldamisega ning lõpliku viimistlemisega. Laeva valmimine on praegu graafikujärgsest ajakavast ca 2 kuud ees. Lepingu järgi on laeva üleandmise aeg septembris 2012. a. Laeva eest on tehtud 3 osamakset. Järgmine makse teostatakse pärast laeva üleandmist-vastuvõtmist. Projekt on võimalik tähtaegselt ja ettenähtud mahus lõpetada.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (SA PERH) juurde-, ümberehitus

Projekt on elluviimise faasis, lõppemas on teise ehitusjärgu riigihanke läbiviimine (pakkumiste esitamise tähtaeg oli 19.12.2011). Võrreldes planeerituga on SA PERH projekti teise ehitusetapi riigihanke väljakuulutamise viibinud 9 kuud (ehitushanke läbiviimine oli planeeritud ajavahemikul 01.01.2011-01.04.2011, tegelikult teostati 24.05.2011-19.12.2011). Ehitusleping on planeeritud sõlmida 2012. a esimeses pooles ja ehituseks on planeeritud 37 kuud, projekti uus lõpptähtaeg on 2015. a mai. SA PERH esitab vastava taotluse taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks pärast ehituslepingu sõlmimist.

Aruandeaastal on SA PERH projekti osas läbiviidud C- ja D-korpuse ehitushange ning välisvõrkude ja teede rekonstrueerimise hange. Kehtivate lepingute alusel jätkus aruandlusperioodil C- ja D-korpuse projekteerimine, projektijuhtimis- ja omanikujärelevalve tööd, meditsiiniseadmete osamakside tasumine ja ehitustööd (elektrijaotusvõrgu ümberehitus). Projekti väljundnäitajast „ehitatud pind“ on valmis ja kasutusse võetud 29 807 m² pindalaga X-korpus. C- ja D-korpusega rekonstrueeritakse ja ehitatakse juurde 29 000 m²

pinda. Tulemusnäitaja osas on Hiiul paiknevatest hoonekorpustest koondatud uude X-korpusesse kiiritusravi, nakkushaiguste osa koondatakse C-korpusesse pärast rekonstrueerimistööid. Vaatamata viivitustele on projekt elluviidav abikõlblikkuse perioodil planeeritud mahus.

Tabel 17. Suurprojektide rahastamistabel 31.12.2011 (kumulatiivne, EUR)

Suurprojekti nimi	Suurprojekti eelarve allikate lõikes				Lepingutega kaetud maht	Tehtud kulud			
	Investeeringu kogumaksumus (a)=b+c+d	ELi osalus (b)	Eesti avaliku sektori osalus (c)	Era-sektori osalus (d)		Tehtud kulud (EL osalus) (e)	Tehtud kulude osakaal investeeringu maksumusest (EL osalus) (f)= (e)/(b)*100	Tehtud kulud kokku (kõik allikad) (g)	Tehtud kulude osakaal investeeringu kogumaksumusest (%) (h)=(g)/(a)*100
Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise projekt	44 361 142	28 586 176	15 774 966	0	15 668 931	743 889	2,6%	1 154 396	2,6%
Kohtla-Järve piirkonna veevarustusüsteemide rekonstrueerimine	45 896 193	30 724 621	15 171 572	0	36 633 064	9 309 897	30%	13 907 050	30,3%
Multifunktsionaalse laeva soetamine	33 083 677	28 121 125	4 962 552	0	32 751 061	13 043 667	46,4%	16 486 586	49,8%
SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus	85 336 829	65 043 731	20 293 098	0	71 230 010	41 227 978	63,4%	67 052 867	78,6%
Kokku	208 677 841	152 475 653	56 202 188	0	156 283 066	64 325 431	42,2%	98 600 899	47,25%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

8.2 Mahukate projektide rakendamine

Mahuka projektina käsitletakse projekte, mille eelarve (EL osalus) moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest (EL osalus).

Mahukaid projekte on EARK-s viis ning nende eelarve moodustab 9,1% (140,8 mln) rakenduskava eelarvest. Kokku on EARK-s kaks prioriteetset suunda ja kolm meetet, mis hõlmavad mahukaid projekte. Lepingutega on kaetud 55% (77,6 mln eurot) projektide kogumaksumusest ning sellest on omakorda väljamakstud 41% (32 mln eurot) (vt tabel 18). Kõik projektid on rakendamisel ja võrreldes eelmise aastaga mahukate projektide nimekirjas muutusi ei ole.

Tabel 18. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2011

Mahukas projekt (nimi)	Projekti kestvus (kuu täpsusega)	Projekti kogumaksumus (OF+EL osalus)	Lepingutega kaetud maht	Projekti väljamaksed (EL osalus)	Rakendamise seis aruandlusperioodi lõpus (ettevalmistavas faasis, rakendamisel, lõppenud)
Harku valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt	54	24 490 148	2 947 687	205 662	Rakendamisel
Kohtla-Järve põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemine	42	28 888 065	27 583 998	11 156 098	Rakendamisel
Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa meditsiinilinnaku II ehitusjärg	55	42 331 092	1 952 137	307 420	Rakendamisel
Pärnu Kesklinna, Ülejõe ja Rääma linnaosade ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine	40	21 819 926	21 819 926	6 677 122	Rakendamisel
Maardu linna veemajandusprojekt	48	23 299 125	23 299 125	13 616 904	Rakendamisel
Kokku		140 828 356	77 602 873	31 963 206	-

Allikas: SFCS, 11.06.2012

Üldiselt võib mahukate projektide kulgemist hinnata rahuldavaks, kuna probleeme on esinenud mitmes projektis ning Harku valla ÜF veemajandusprojekti elluviimine kavandatud mahus on äärmiselt problemaatiline, mistõttu on see RÜ teravdatud tähelepanu all. Projekti ebaõnnestumise korral mõjutab see ka väljund- ja tulemusindikaatorite saavutamist ja seeläbi eesmärkide saavutamist. Positiivse projektina võib esile tõsta „Kohtla-Järve põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemise“ projekti, mille tegevused on aktiveerunud. Ülevaade mahukatest projektidest:

Harku valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt

Projekti käivitamine on oluliselt viibinud, kuna toetuse saajal on taotluse rahuldamise otsuse eritingimuste täitmiseks kulunud eeldatust kauem aega. Sõlmitud 3 projekteerimislepingu tulemusena on selgunud, et projekti eelarve ületab oluliselt taotluse rahuldamise otsuses ettenähtud eelarvet. 2012. a vahetus ka projektijuht. TS esitas 10.04.2012. a uue tegevuskava.

RÜ hoiab projekti teravdatud tähelepanu all, igakuiselt toimuvad toetuse saaja esindajatega koosolekud ning arutatakse projekti elluviimise hetkeolukorda. Projekti elluviimine kavandatud mahus ning ajakava raames püsimine on hetkel ülimalt problemaatiline. Tegevuskava on esitatud ning projekti lõplik maht selgub prognoosi kohaselt 2012. a II poolaastal. Omafinantseeringu osas peab projekti täiendavalt rahastama lisaks TS-le ka KOV, kuid täpsemalt selgub kõik 2012. a teises pooles.

Kohtla-Järve põlevikivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemine

Projekt on ehitusfaasis, toimub lepingute (1 ehitus, 1 materjalide soetus, 1 projektijuhtimine, 1 inseneriteenus) täitmine. 2011. a alguses planeeritud väljamaksetest maksti välja aasta lõpuks 70%. Toetuse saaja akteeris 2011. a IV kvartalis üle 50% kogu 2011. a väljamakstud summast, mis näitab tegevuste aktiveerumist aasta teisel poolel. Käesolevaga on projekti mahajäämus ca 1,5 kuud, mis näitab projekti elluviimise tulemuslikkuse paranemist. Projekti mahajäämuse põhjusteks on tööjooniste, drenaažimattide hanke lähteülesande ja esimese betoniitmatte tarnepartii viibimine, ebapiisav kattematerjali kvaliteet ja maht tarnijalt. Tööde kiirendamise korral vastavalt inseneri juhiste ja suuremate ootamatuste mitteilmnemisel on võimalik projekt tähtaegselt ellu viia.

SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa meditsiinilinnaku II ehitusjärg

Projekt on rakendamise faasis, kuid SA TÜK uuendatud arengukava alusel soovib toetuse saaja muuta planeeritud ehitusmahte ja ettevalmistamisel on taotlus projekti muutmiseks suurprojektiks.

Projekti tegevused on nihkunud, kuna projekti projekteerimise hange vaidlustati kohtus ja kohtuvaidlus kestis 1,5 aastat. Ehitusprojekti koostamiseks oli planeeritud ajavahemik 19.08.2009-07.01.2011 (17 kuud), kuid kuna projekteerimisleping allkirjastati alles 24.01.2011, siis sellest tulenevalt on projekti koostamise lõppkuupäev 24.08.2012. Ehituseks on planeeritud 25 kuud, koos ehitushanke läbiviimisega on projekti eeldatav lõppkuupäev 01.07.2015. Projekti elluviimine ei kulge vastavalt planeeritud ajagraafikule, kuid projekt on võimalik ellu viia planeeritust suuremas mahus ja abikõlblikkuse ajaperioodil.

Pärnu Keslinna, Ülejõe ja Rääma linnaosade ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine

Projekt kulgeb plaanipäraselt ning planeeritud tegevused on võimalik ellu viia ettenähtud tähtajal ja mahus. Projekti eelarvest on 100% kaetud lepingutega ning ehitustööd kulgevad plaanipäraselt ning tõrgeteta.

Maardu linna veemajandusprojekt

Projekt kulgeb plaanipäraselt ning planeeritud tegevused on võimalik ellu viia ettenähtud tähtajal ja mahus. Projekti eelarvest on 100% kaetud lepingutega ning ehitustööd kulgevad plaanipäraselt ning tõrgeteta.

9. ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED

- Kinnitada 2010.a seirearuanne.

LISAD

LISA 1. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF

Tuumikindikaatorid	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
loodud töökohtade arv	0	0	100	170,5	502				
Sh meeste töökohad	0	0	51	28,25	145,75				
Sh naiste töökohad	0	0	49	138,25	356,25				
Jäätmekäitlusprojektide arv	0	0	3	5	10				
Taastuenergeetikaprojektide arv	0	0	0	5	12				
Lisandunud taastuenergia tootmiskaht aastas (MWh)	0	0	0	5800	7686				
Välisõhu kvaliteedi parandamise projektide arv	0	0	0	5	12				
Linna- ja maapiirkondade jätkusuutlikkust ja atraktiivsust tõstvate projektide arv	0	0	10	16	173				
Haridusprojektide arv	0	1	17	50	78				
Kasu saavate õpilaste (üliõpilaste) arv	0	800	1050	4916	8002				
Tervishoiuprojektide arv	0	0	0	0	3				

Allikad: SFCS, 11.06.2012; prioriteetsete suundade seirearuanded

LISA 2. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES 2007-2011

	Prioriteetne suund	Vastavaks tunnistatud taotluste arv*	Rahuldatud taotluste arv**	Vastavaks tunnistatud/rahuldatud taotluste osakaal	Kohustustega kaetud summad (sh märkida mis fondist)	Lõpetatud projektid ***	Katkestatud projektid ****	Väljamaksed	Mitte-abikõlblikud kulud	Keskmine projekti elluviimise aeg (kuudes)
2007	2.7.	1	1	100%	4 136	0	0	4 136	0	5
	2.4.	3	0	0	0	0	0	0	0	0
2008	2.7.	4	4	100%	8 566	1	0	8 566	0	10,0
	2.5.	42	36	86%	71 487 164	1	0	1 917 198	0	14,2
	2.4.	94	48	51%	42 203 299	2	0	3 475 845	0	16,1
	2.3.	327	316	97%	17 707 012	235	0	6 603 154	0	1,0
	2.1.	39	23	59%	144 950 356	0	0		0	43,6
2009	2.7.	9	9	100,00%	75 323	4	0	62 727		12,9
	2.6.	10	4	40,00%	99 212 335	0	0	31 405 014		0
	2.2.	10	8	80,00%	15 903 251	0	0	6 087 733		32,1
	2.5.	102	96	94,12%	126 707 675	17	0	19 815 851	34 974	12,8
	2.4.	233	162	69,53%	144 580 123	46	0	61 923 073	180 424	12,5
	2.3.	1166	1079	92,54%	27 090 196	1030	1	17 663 241	1 772	1,5
	2.1.	87	56	64,37%	375 182 884	3	0	4 631 589		6,5
2010	2.7.	15	15	100,00%	130 048	9	0	109 659		0
	2.6.	35	35	100,00%	164 268 097	0	0	41 192 363	67 024	0
	2.5.	128	124	96,88%	157 109 179	50	0	59 806 790	104 929	12
	2.2.	196	73	37,24%	75 555 541	3	1	16 106 202		39,4
	2.4.	437	244	55,84%	217 305 757	113	1	128 958 145	225 093	31,2
	2.3.	1780	1670	93,82%	27 352 053	1538	1	20 050 162	1 772	2,3
	2.1.	174	88	50,57%	434 139 826	5	1	35 197 708		8,4
2011	2.1.	218	126	58%	507 032 663	12	4	143 323 874	11 799	18,3
	2.2.	273	118	43%	84 863 131	33	6	31 623 230	12 051	13,8
	2.3.	2844	2692	95%	27 844 967	2625	1	22 609 753	1 772	47
	2.4.	532	323	61%	305 319 442	182	1	187 652 078	668 051	13,2
	2.5.	139	138	99%	192 449 978	78	0	102 863 150	318 189	14,4

	2.6.	37	37	100,00%	166 543 352	3	0	52 865 687	67 024	16,7
	2.7.	19	19	100,00%	380 646	15	0	155 906	0	11
2011 Kokku		4062	3453	85 %	1 284 434 179	2948	12	541 093 678	1 078 886	

Allikas: SFCS, 11.06.2012; suundade aruanded

* nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste arv.

** taotluse rahuldamise otsuse saanud taotluste arv, millest on mahaarvatud katkestatud projektid

*** projektid, mille kohta on esitatud lõpparuanne ja millele makseasutus on kõik väljamaksed teostanud (v. a. garantii KredExi puhul).

**** katkestatud projektideks loetakse projektid, mis on katkestatud pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist või mille rahuldamise otsus on osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatud.

LISA 3. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES KUMULATIIVSELT

Maakond		Rahuldatud taotluste arv	%	Kinnitatud projektide kohustused (EUR)	%	Tehtud väljamaksed (EUR) *	%
Harju maakond	Absoluutsummana	1 385	40%	401 013 314	24%	176 598 471	26%
	Inimese kohta	0,0026	102%	766,35	62%	337,49	66%
Hiiu maakond	Absoluutsummana	30	1%	10 612 266	1%	4 864 985	1%
	Inimese kohta	0,0030	114%	1 048,85	84%	480,82	90%
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	470	13 %	246 244 804	15%	65 880 226	10%
	Inimese kohta	0,0028	106%	1442,40	116%	385,90	76%
Järva maakond	Absoluutsummana	116	3%	71 424 298	4%	31 243 024	4%
	Inimese kohta	0,0032	123%	1 972,61	158%	862,88	161%
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	73	2%	39 534 499	2%	18 170 940	2,5%
	Inimese kohta	0,0020	76%	1 070,76	88%	492,14	92%
Lääne maakond	Absoluutsummana	103	3%	25 482 763	1,5%	13 863 530	2%
	Inimese kohta	0,0037	144%	924,90	74%	503,18	94%
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	150	4%	102 833 127	6%	39 255 172	5,5%
	Inimese kohta	0,0022	86%	1 526,28	122%	582,64	109%
Pärnu maakond	Absoluutsummana	194	6%	85 890 261	5%	39 722 489	6%
	Inimese kohta	0,0022	84%	969,82	78%	448,52	88%
Põlva maakond	Absoluutsummana	67	2%	26 608 490	2%	15 203 544	2%
	Inimese kohta	0,0021	83%	853,52	69%	487,68	91%
Rapla maakond	Absoluutsummana	99	3%	41 679 562	2,5%	20 609 325	3%
	Inimese kohta	0,0027	104%	1 136,18	91%	561,81	105%
Saare maakond	Absoluutsummana	57	2%	30 082 127	2%	16 210 621	2%
	Inimese kohta	0,0016	63%	863,31	70%	465,22	87%
Tartu maakond	Absoluutsummana	373	11%	143 419 313	9%	54 049 326	7,5%
	Inimese kohta	0,0025	96%	960,72	77%	362,06	68%
Valga maakond	Absoluutsummana	51	1,5%	48 345 461	3%	29 616 957	4%
	Inimese kohta	0,0015	57%	1 410,93	116%	864,35	162%
Viljandi maakond	Absoluutsummana	88	2,5%	50 550 852	3%	29 544 916	4%
	Inimese kohta	0,0016	60,5%	904,68	74%	528,75	99%
Võru maakond	Absoluutsummana	91	3%	45 554 688	3%	20 674 719	3%
	Inimese kohta	0,0024	92%	1 196,54	96%	543,04	102%
Üleriiklikud/maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	144	4%	271 828 841	16%	106 774 674	15%
	Inimese kohta	0,0001	4%	202,69	16%	79,62	15%
Kokku	Absoluutsummana	3491	100%	1 661 119 028	100%	682 282 919	100%
	Inimese kohta	0,0026	100%	1 238,64	100%	508,75	100%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

* Näitab absoluutsumma puhul protsenti koguarvust või kogusummast. Inimese kohta esitatud protsent näitab osakaalu terve riigi samast näitajast. Ehk siis näiteks taotluste arv inimese kohta maakonnas/taotluste arv inimese kohta riigis*100% ehk mitu protsenti moodustab maakonna taotluste arv inimese kohta terve riigi samast näitajast.

LISA 4. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE

	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Kinnitatud programmide/projektide eelarved (EUR)				Tehtud abikõlblikud kulud (rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud, EUR)			
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Era-sektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Era-sektori osalus 2.3	Kinnitatud programmide / projektide eelarved perioodi kogueelarvest (%) 2.4 $(2.1+2.2+2.3)/(1.1+1.2+1.3) * 100$	EL finants-eering 3.1	Eesti avaliku sektori finants-eering 3.2	Era-sektori finants-eering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud perioodi kogueelarvest (%) 3.4 $(3.1+3.2+3.3)/(1.1+1.2+1.3)*100$
Veemajanduse ja jäätmeäitluse infrastruktuuri arendamine	626 334 156	93 617 551	16 912 006	507 032 663	132 696 328	16 291 311	89%	143 323 874	20 400 486	2 416 322	23%
Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	92 032 774	9 749 659	0	84 863 131	9 640 449	356 088	93%	31 623 230	5 513 813	198 841	37%
Energiamajanduse arendamine	28 760 241	0	44 099 037	27 844 967	35 216 853	10 858 544	101%	22 609 753	10 326 761	4 072 738	51%
Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	388 582 823	68 573 439	0	305 319 442	60 115 938	14 980 132	83%	187 652 078	41 482 108	8 711 998	52%
Hariduse infrastruktuuri arendamine	212 765 713	1 188 193	0	192 449 978	4 758 383	77 168	92%	102 863 150	1 546 888	77 168	49%
Tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri	169 110 222	51 457 649	0	166 543 352	26 866 524	29 087 197	101%	52 865 687	27 667 745	5 069 023	39%

arendamine											
Tehniline abi	2 759 832	0	0	380 646	0	0	14%	155 906	0	0	6%
Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	5 038 853	0	13 366 736	2 358 836	0	47%	11 649 547	2 055 803	0	41%
KOKKU	1 548 899 259	229 625 344	61 011 043	1 297 800 915	271 653 311	71 650 440	89%	552 743 225	108 993 604	20 546 090	37%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

LISA 5. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT KUMULATIIVSELT

Prioriteetne suund / meede	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Sertifitseeritud abikõlblikud kulud	Avaliku sektori panus	Sertifitseeritud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%)	Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemakseteta/ EL osalus	%
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	Erasektori osalus					
2.1 Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine	626 334 156	93 617 551	16 912 006	135 279 107	133 200 007	18,4%	44 393 642	7%
2.2 Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	92 032 774	9 749 659	0	31 053 085	30 915 036	31%	28 078 534	31%
2.3 Energiamaajanduse arendamine	28 760 241	0	44 099 037	33 951 127	31 143 413	38%	13 401 760	47%
2.4 Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	388 582 823	68 573 439	0	162 731 586	157 008 639	36%	138 321 848	36%
2.5 Hariduse infrastruktuuri arendamine	212 765 713	1 188 193	0	69 905 701	69 830 231	33%	69 517 479	33%
2.6 Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	169 110 222	51 457 649	0	71 789 656	70 655 586	33%	55 041 401	33%
2.7 Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	5 038 853	0	13 144 027	13 144 027	39%	11 172 423	39%
2.8 Tehniline abi	2 759 832	0	0	141 656	141 656	5%	141 656	5%
Kokku	1 548 899 259	229 625 344	61 011 043	517 995 945	506 038 595	28%	360 068 743	23%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

LISA 6. PAIKVAATLUSTE KATVUS KUMULATIIVSELT

Pr. suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide eelarved kokku (EL osalus)	Paikvaatlusega kaetud projektide eelarved kokku (EL osalus)	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine	126	55	44%	507 032 663	302 772 508,5	60%	34 779 460	7%
Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	118	50	42%	84 863 131	58 139 448	68,5%	17 968 418	21%
Energiamajanduse arendamine	2692	177	7%	27 844 967	22 213 441	80%	18 999 667	68%
Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	323	265	82%	305 319 442	44 398 391	14,5%	41 604 411	14%
Hariduse infrastruktuuri arendamine	138	107	77,5%	192 449 978	116 687 868	61%	59 880 168,5	31%
Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	37	9	24%	166 543 351,5	103 008 123	62%	44 104 914	26,5%
Tehniline abi	19	9	47%	380 646	331 783,5	87%	140 472	37%
Horisontaalne tehniline abi*	64	62	97%	30 378 946	30 376 230	99,99%	24 885 251	82%
Kõik kokku	3517	734	21%	1 314 813 124,5	677 927 793	51,5%	242 362 762,5	18,5%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

* Kajastatud on „EARK“, „Majanduskeskkonnaarendamise rakenduskava“ ja „Inimressursi arendamise rakenduskava“ andmeid

LISA 7. VAIDED 2011. AASTAL

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus	RA/RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes	Edasikaebamised
1. Suund kokku		11	1 vaie rahuldati, 1 on menetluses ning 9 jäeti rahuldamata	7 edasikaebamist
2.1.6.	Finantseerimise otsuse muutmise kohta	1	Jätta rahuldamata	0
2.1.1.	Vaie otsuse kohta, et taotleja ei vasta meetme määruse nõuetele	1	rahuldada	0
2.1.6.	Tunnistada kehtetuks taotluse rahuldamise otsus	4	Jätta rahuldamata	4
2.1.6	Vaie taotluse rahuldamata jätmise otsuse kohta	1	Jätta rahuldamata	Kaebas edasi halduskohtusse, aga loobus menetluse kestel kaebusest.
2.1.9	Vaie taotluse rahuldamata jätmise otsuse tühistamiseks.	1	Jätta rahuldamata	Halduskohtus kohtumenetluses
2.1.9	Vaie taotluse rahuldamata jätmise otsuse tühistamiseks (Polli Prügila)	1	Jätta rahuldamata	Halduskohtus kohtumenetluses
2.1.9	Vaie taotluse rahuldamise otsuse riigiabi puudutava sätte tühistamiseks	1	Menetluses	-
2.1.1	Vaie mitte rahuldamise otsuse kohta	1	Jätta rahuldamata	0
2. Suund kokku		4	1 vaie rahuldatud, 3 vaiet rahuldamata	1 otsus kaevati edasi
2.2.3.	Vaie juhatuse otsusele, millega tunnistati taotleja meetme määruse nõuetele mittevastavaks	1	SA KIK 03.05.2011 vaideotsusega nr 1-11/186-2 jäeti vaie rahuldamata.	0
2.2.7.	Vaie taotluse rahuldamata jätmise otsuse tühistamiseks	1	Jätta rahuldamata	Kaebas kohtusse. Halduskohus jättis kaebuse rahuldamata. Ringkonnakohtusse ei kaevanud.
2.2.3.	Vaie väljamaksetaotluse rahuldamata jätmise otsuse kohta	1	Vaiet ei rahuldatud 31.12.2010 3-7/17-67 SA KIKi vaidekomisjoni otsusega.	0
2.2.3	Vaie mitterahuldamise otsuse kohta	1	Rahuldada	-
4. Suund kokku		27	10 vaiet rahuldati, 17 vaide puhul ei muudetud otsust	0
2.4.1.	Vaie väljamaksmisest keeldumise kohta	2	RA - Vaie rahuldati / RÜ - Ei muutnud otsust (1 korral 2st), RA- Vaiet ei	0

			rahuldatud (1 korral 2st)	
2.4.1.	Finantseerimise otsuse muutmise kohta	1	RA- Vaietet ei rahuldatud	0
2.4.1.	Vaie hindamise ja finantseerimata jätmise kohta	1	RA - Vaie rahuldati / RÜ - Muutis otsust	0
2.4.3.	Vaie hindamise ja finantseerimata jätmise kohta	19	RA- Vaietet ei rahuldatud (13 korral 19st), RA- Vaie rahuldati, RÜ – Ei muutnud otsust (5 korral 19st), RA- vaie rahuldati/RÜ muutis otsust (1 korral 19st)	0
2.4.3.	Vaie väljamaksmisest keeldumise kohta	2	RA- Vaietet ei rahuldatud (1 korral 2st), RA - Vaie rahuldati / RÜ - Muutis otsust (1 korral 2st)	0
2.4.5.	Vaie hindamise ja finantseerimata jätmise kohta	2	RA- Vaietet ei rahuldatud (1 korral 2st)/ Vaie rahuldati / RÜ - Ei muutnud otsust (1 korral 2st)	0
5. Suund kokku		15	8 vaietet rahuldati täielikult, 1 vaie rahuldati osaliselt, 6 vaietet jäi rahuldamata	2 otsust kaevati edasi
2.5.1.	Vaie tagasinõude otsuse kohta	2	Vaideid RA poolt ei rahuldatud	Ühe vaie mitterahuldamise peale esitatud hagiavaldus kohtus, mida kohus ei rahuldanud. Ühe vaie mitterahuldamise peale esitatud hagiavaldus kohtus, mille protsess jätkub 2012.
2.5.1.	Vaie projektikavandi hindamise tulemuste kohta	10	6 vaietet rahuldati RA poolt.	0
2.5.2.	Vaie tagasinõude otsuse kohta	2	1 vaie rahuldati RA poolt täielikult, 1 vaie rahuldati RA poolt osaliselt	0
2.5.2.	Vaie taotluse rahuldamise otsuse muutmisest keeldumise kohta	1	RÜ muutis taotluse rahuldamise otsust	0

Allikas: SFCS, 11.06.2012; RA 31.12.2011

LISA 8. MÕJU HORIZONTAALSETELE TEEMADELE KUMULATIIVSELT

Indikaator	Lõpetatud projektide arv, millel on olnud positiivne mõju horisontaalsele teemale	Positiivse mõjuga projektide arv võrrelduna kõikide projektide arvuga (%)
Mõju keskkonnanahoiule	2787	94,54%
Mõju võrdsete võimaluste edendamisele	112	3,80%
Mõju infoühiskonna edendamisele	110	3,73%
Mõju regionaalsele arengule	291	9,87%
Mõju kodanikuühiskonna arengule	93	3,15%

Allikas: SFCS, 11.06.2012

LISA 9. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES KUMULATIIVSELT ³⁶

Prioriteetne valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
03	Tehnosiire ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vaheliste koostöövõrgustike, VKEde ja muude äriühingute, ülikoolide, igat liiki keskharidusjärgsete õppeasutuste, piirkondlike ametiasutuste, uurimiskeskuste ning teadus- ja tehnoloogiakeskuste (teadus- ja tehnopargid, tehnoloogiakeskused jne) vaheliste koostöövõrgustike parandamine	32 288 667,32
25	Linnatransport	10 424 819,22
43	Energiatõhusus, koostootmine, energiakorraldus	27 844 966,65
44	Majapidamis- ja tööstusjäätmete käitlus	39 992 111,57
45	Veemajandus ja -varustus (joogivesi)	123 331 980,69
46	Reoveepuhastus (heitvesi)	273 607 935,12
50	Tööstuspiirkondade ja saastunud maa taastamine	74 805 581,86
51	Bioloogilise mitmekesisuse ja looduskaitse edendamine (sealhulgas Natura 2000)	17 594 120,91
53	Ohtude ennetamine (sealhulgas kavade koostamine ning meetmete väljatöötamine ja rakendamine, et ennetada ja ohjata looduslikke ning tehnoloogilisi ohte)	37 978 953,78
54	Muud keskkonna säilitamise ja ohtude ennetamise meetmed	42 164 509,04
57	Muu toetus turismiteenuste parandamiseks	64 178 046,98
58	Kultuuripärandi kaitse ja säilitamine	24 068 899,73
59	Kultuuri infrastruktuuri arendamine	5 537 426,66
61	Integreeritud linna- ja maapiirkondade taaselustamise projektid	1 268 839,89
75	Haridusasutused	243 509 924,79
76	Tervishoiuasutused	143 956 335,87
77	Lastehoiuasutused	31 366 762,48
79	Muu sotsiaalne infrastruktuur	90 133 649,17
85	Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll	30 411 911,96
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine	347 679,76
	Määramata	10 540 953,70
Rahastamise vorm		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
01	Tagastamatu abi	1 308 353 578,64
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)	17 000 498,51
Territoorium		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)

³⁶ Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II, osale C

00	Ei kohaldata	110 620 038,76
01	Linnad	746 448 495,21
03	Saared	21 740 314,49
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)	435 527 901,15
	Määramata	10 540 953,70
Majandustegevuse valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
00	Ei kohaldata	237 024 496,7
09	Vee kogumine, puhastamine ja -varustus	396 939 915,81
11	Transport	7 047 580,80
12	Ehitus	173 497 190,84
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	733 386,07
17	Avalik haldus	45 553 385,57
18	Haridus	223 599 723,55
19	Inimeste tervishoid	1 930 058,25
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	21 797 887,61
21	Keskkonnaga seotud tegevus	200 431 767,27
22	Mujal liigitamata teenindus	16 798 684,68

Allikas: SFOS, 11.06.2012

LISA 10. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSED SUUNAD RAHASTAMISALLIKATE LÕIKES 01.01.2007-31.12.2011³⁷

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku (1)	Avaliku sektori osalus (2)	Erasektori osalus	Rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku (3)	Maksed Euroopa Komisjonilt (4)
2.1	ÜF tüüpi kulud	166 140 682	163 724 360	2 416 322	166 140 682	44 393 642
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
2.2	ERF tüüpi kulud	37 335 884	37 137 043	198 841	37 335 884	28 078 534
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.3	ÜF tüüpi kulud	37 009 251	32 936 513	4 072 738	37 009 251	13 401 760
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
2.4	ERF tüüpi kulud	237 846 184	229 134 186	8 711 998	237 846 184	138 321 848
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.5	ERF tüüpi kulud	104 486 638	104 409 470	77 168	104 486 638	69 517 479
	ESF tüüpi kulud	568	568	0	568	568
2.6	ERF tüüpi kulud	85 602 454	80 533 432	5 069 023	85 602 454	55 041 401
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.7	ERF tüüpi kulud	13 705 350	13 705 350	0	13 705 350	11 172 423
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.8	ERF tüüpi kulud	155 906	155 906	0	155 906	141 656
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
ESF tüüpi kulud ERF/ÜF meetmetes		568	568	0	568	568
% teise fondi tüüpi kuludest						

Allikas: SFCS, 11.06.2012

³⁷ Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 art 67 järgne tabel

LISA 11. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED 2011. AASTAL

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
SoM	10.02.2011	II kategooria	RA-I ja RÜ-I puuduvad protseduurireeglid auditite tulemuste ülevaatamiseks ja soovitude rakendamiseks	Finantsauandluse protseduurireegel on täiendatud ning korrigeeritud. Protseuurireegel kinnitati 31.10.2011 sotsiaalministri käskkirjaga nr. 121
SoM	10.02.2011	II kategooria	Ametnike asendamiste korral ei ole RA-I täidetud kohustuste lahususe nõue rakendusasutuse ja toetuse saaja ülesannete täitmisel	3. aprill 2011.a jõustus Sotsiaalministeeriumi TTO (Tööturu osakonna) põhimääruse (Sotsiaalministri 29. aprilli 2004. a määrus nr 38) muudatus, millega loodi TTOsse struktuuriliselt eraldi ESF talitus. Seejuures ESF talitus allub programmide „Tööturupoliitika arendamine 2009–2013” ning „Tööelu kvaliteedi parandamine 2009–2014” rakendusasutuse ülesannete täitmise osas otse kantslerile. Lisaks määratleti muudatusega TTO ESF talituse ametnike puhul asendamiste reeglistik. Kohustuste lahususe tagamiseks ei saa asendada TTO ESF talituse ametnikud TTO juhatajat ja vastupidi ning TTO ESF talituse ametnikke ei saa asendada teised TTO ESF talituse välised töötajad. TTO ESF talituse töötajad ei saa asendada teisi TTO ESF talituse väliseid ametikohti.
SoM	10.02.2011	II kategooria	RA-I puuduvad protseduurireeglid rahaliste vahendite arvestamise ja kasutamise kohta	Koostatud on protseduurireegel- kinnitatud sotsiaalministri käskkirjaga 19.01.2012 nr. 16
SoM	10.02.2011	II kategooria	RA-I puuduvad protseduurid RÜ üle kontrolli teostamiseks	Protseuurireegel RÜ üle järelevalve teostamiseks on RA poolt koostatud ning kinnitatud: Sotsiaalministri käskkiri 07.12.2011 nr. 133.
SoM	10.02.2011	II kategooria	RÜ järelevalve funktsioon ei ole sõltumatu projektide menetlemisest	Järelevalveametnike käskkirjad on kõikide meetmete osas muudetud selliselt, et projekti koordineerija ei osale oma projektide paikvaatlustel järelevalveametnikuna.Meetme 2.6.3 osas kinnitati käskkiri 15.04.2011; meetme 2.6.2 osas 04.05.2011 ning meetme 2.6.1 osas 12.05.2011.
SoM	10.02.2011	II kategooria	Vaiete lahendamisel ei ole RÜ-s tagatud kohustuste lahusus rakendusüksuse funktsioonidest	Vaiete menetlemise protseduurireegel on parandatud- uus protseduurireegel vaadati üle ka Rahandusministeeriumi poolt ning sai kinnitatud 29.06.2011 sotsiaalministri käskkirjaga nr. 19

RM	07.07.2011	III kategooria	Ei ole tagatud makseasutuse kuluaruande koostamise juhendi järgimine	Makseasutus (MA) vaatas 2011. a I poolaastal üle RÜ-de kuluaruannete koostamise protseduurid ning kohapeal reaalsed kontrollid. MA soovitustega on RÜd arvestanud ning muudetud protseduurid MA poolt üle vaadatud: Archimedese 10.06.2011 kinnitatud kvartaalse kuluaruande kontroll-lehe uus versioon; EASi uuendatud kuluaruannete menetlemise protseduur ja kontroll-leht kinnitatud 20.06.2011; KIK 6.07.2011 kinnitatud raamatupidamise sise-eeskiri koos lisadega, mh 2007-2013 SF kuluaruannete esitamise kontroll-leht; KredEx 20.09.2011 kinnitatud (rakendatakse alates 31.08.2011) kord ja kuluaruande koostamise kontroll-leht; TJA uuendatud kuluaruannete kontrolli protseduur ja kontroll-leht kinnitatud 20.09.2011; VTA uuendatud protseduur ja kuluaruannete koostamise kontroll-leht kinnitatud 12.09.2011; MntA plaanib muuta protseduuri 2012 aasta I kvartalis, kvartaalse kuluaruande uuendatud kontroll-leht võeti kasutusele 2011. a II kvartali kuluaruande kontrollimisest alates. TLJ lubanud uue kuluaruannete koostamise kontroll-lehe kasutusele võtta 31.12.2011 kuluaruande koostamisel. RIA uuendatud protseduur ja kuluaruande kontroll-leht kinnitatud 16.09.2011. RM uuendab protseduuri peale RMi struktuurimuudatust. Innove muudab protseduurid ära 2012. aasta alguses (struktuurimuudatusest tulenevalt varem ei ole mõtet). KOKKUVÕTE: kuluaruannete protsessi kohapealsed kontrollid läbi viidud vahemikus 2.03.2011-9.06.2011; protseduuride vastavus üle vaadatud enne kohapealset kontrolli; kontrolli ametlikud tulemused edastatud RÜ-dele vahemikus 6.04.2011-21.07.2011; 7 RÜ-d tänaseks MA soovitatud muudatused ka ametlikult sisse viidud, viimased tähtajad 31.03.2012.
RM	07.07.2011	III kategooria	Makseasutusel puudub piisav ülevaade rakendusüksuste kontrollitegevustest	1) Kuluaruannete õigsust hinnatud, tehtud soovitusid RÜ-dele protseduuride parendamiseks, enamus RÜsid uuendused juba kinnitanud, üksikud kinnitavad lähiajal. Vt tp 1.1 täpsemalt (täidetud 31.07.2011). 2) Alates 2011 III kvartalist koostab MA enne kulude sertifitseerimist RÜ-põhise analüüsi tuvastatud probleemide mõjust kulude sertifitseerimisele. Arvesse võetakse JKS auditite, projektauditite, EK auditite, MA ja KA kontrollide ning RÜ enda kontrollide tulemusi, mis on MA-le kättesaadavad aruandeperioodi lõpus. Vaadatakse jooksvat aastat ja eelmist aastat tuvastamiseks probleeme. Aruanne on aluseks kulude sertifitseerimisele (sh mitte-sertifitseerimisele). Protsess ametlikult veel reguleerimata, sätestatakse MA muudetud protseduuris (hiljemalt 31.03.2012; soovitus rakendatakse alates 23.11.2011). 3) KA teatisele tehakse alates 2011 II kvartalidest põhjalik analüüs (kontroll-leht). Alates 2011 II kvartalidest lisandub teatisele KA kontroll-leht. 2011 IV kvartalidest alates lisatakse KA teatisele KA aruanne RÜde lõikes, kus hinnatakse kulude sertifitseerimist takistavaid tegureid. Formaat lepitakse kokku MAgaga hiljemalt 31.12.2011. Soovitus seega rakendatakse alates 10.08.2011.

RM	07.07.2011	III kategooria	Puudub kindlus, et makseasutusel on ülevaade kõikidest toetuse saajate pankrottidest ja likvideerimistest	1) Makseasutus edastas 30.09.2011.a tagasinõuete juhendi (sh pankrottide ja likvideerimiste menetlus soovitused) RÜ-dele kommenteerimiseks ning kommenteeritud juhend on plaanis kinnitada 2011.a lõpuks. RÜ-de tagasinõuete protseduurid on MA poolt kaardistatud 20.10.2011.a seisuga ning paikvaatluste käigus kontrolliti antud protseduuride vastavust tegeliku RÜ menetlusega. Paikvaatlus EASis viidi läbi 04.10.2011, ametlik tagasiside esitati 04.11.2011. Paikvaatlus Innoves viidi läbi 14.10.2011, ametlik vastus edastati 07.11.2011. Archimedese paikvaatlus viidi läbi 26.10.2011 ning ametlik vastus edastati 08.12.2011. Kõigile on antud mitmeid soovitusi sh. täiendada protseduure viitega RM tagasinõuete juhendile, kuna seal on lootusetute tagasinõuete soovituslik menetlus kõigile RÜ-dele. 2) Vastavalt STS § 30 lõikele 2 teostab toetuse saajate üle järelevalvet RÜ. Makseasutus ei hakka ise toetuse saajate olemasolu üle kontrolle läbi viima, kuid oleme nõus, et RÜ-de järelevalve protseduure ja tegevusi tuleb selles osas täiendada. Tagasinõuete menetluse paikvaatlustel on intervjuudes täpsustatud, kuidas need RÜ-d, kelle meetmetes on toetuse saajateks isikud, kelle puhul on üldse võimalus pankroti või likvideerimise toimumiseks (nt enamjaolt MTÜ-d, eraettevõtted), kontrollivad toetuse sihipärase kasutamise nõude täitmist ning vajadusel on soovitusi antud.
SA KIK	21.04.2011	I kategooria	puuduvad	Puuduvad
SiM	13.12.2010	II kategooria	Kontrolljälg hindamisprotsessist on puudulik, kuna projektide hindamistulemuste põhjendusi ei dokumenteerita piisavalt	Perioodi 2007-13 struktuuritoetuse seaduse § 25 lõike 6 kohaselt võib projekti hindamise kaasatud isikute nimesid ja hinnangut toetuse taotleja ja tema taotluse ning projekti kohta avalikustada viisil, mis tagab, et nime ja hinnangut ei ole võimalik omavahel seostada. RA nõustub, et negatiivsed hindamistulemused võiksid olla protokollis põhjalikumalt lahti kirjutatud, et suurendada otsuste läbipaistvust. Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamise meetmes enam edaspidi eeltaotluse hindamist ei toimu, tähelepanekuga arvestatakse linnaliste piirkondade arendamine meetme ettepanekute edasisel hindamisel.

Allikas: SFCS, 11.06.2012; Prioriteetsete suundade seirearuanded

LISA 12. RIKKUMISED 2009-2011

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Pr. suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2009	EAS/2007-2013/09/03/01	-	2.4	2.4.3	-	178 757,68
2010	EAS/2007-2013/10/08/02	EE/10/10001/FD/2	2.4	2.4.3	210	49 349,06
2010	EAS/2007-2013/10/29/01	EE/10/10030/FD/1	2.4	2.4.1	614	15 038,02
2009	INNOVE/2007-2013/09/01/01	-	2.5	2.5.2	-	0,00
2009	INNOVE/2007-2013/09/03/01	-	2.5	2.5.2	-	34 622,33
2009	INNOVE/2007-2013/09/04/02	EE/09/10017/FD/2	2.5	2.5.2	614	35 447,94
2010	INNOVE/2007-2013/10/11/01	-	2.5	2.5.2	-	4 877,63
2010	EAS/2007-2013/10/12/01	-	2.4	2.4.1	-	5 353,17
2010	EAS/2007-2013/10/22/02	EE/10/10029/FD/2	2.4	2.4.3	614	19 901,96
2010	EAS/2007-2013/10/23/02	EE/10/10022/FD/2	2.4	2.4.3	614	119 677,84
2010	EAS/2007-2013/10/24/02	EE/10/10023/FD/2	2.4	2.4.3	614	79 100,23
2010	EAS/2007-2013/10/25/02	EE/10/10024/FD/2	2.4	2.4.3	614	309 163,82
2010	EAS/2007-2013/10/26/02	EE/10/10028/FD/2	2.4	2.4.3	614	69 612,59
2010	EAS/2007-2013/10/31/03	-	2.4	2.4.1	-	6 315,18
2010	EAS/2007-2013/10/35/01	EE/10/10027/FD/1	2.4	2.4.1	614	29 433,23
2010	EAS/2007-2013/10/40/02	EE/10/10041/FD/2	2.4	2.4.1	614	15 846,26
2010	EAS/2007-2013/10/51/01	-	2.4	2.4.2	-	4 785,96
2011	EAS/2007-2013/11/53/02	EE/11/10009/FD/2	2.4	2.4.1	614	21 931,28
2011	EAS/2007-2013/11/55/03	EE/11/10005/FD/3	2.4	2.4.1	614	697,92
2011	EAS/2007-2013/11/56/01	EE/11/10008/FD/1	2.4	2.4.1	614	13 315,90
2011	EAS/2007-2013/11/78/01	EE/11/10024/FD/1	2.4	2.4.1	614	13 107,77
2010	INNOVE/2007-2013/10/06/04	EE/10/10003/FD/4	2.5	2.5.2	614	332 869,70
2010	INNOVE/2007-2013/10/07/03	EE/10/10004/FD/3	2.5	2.5.1	325	12 715,97
2010	INNOVE/2007-2013/10/09/05	EE/10/10013/FD/5	2.5	2.5.2	614	12 032,50
2010	INNOVE/2007-2013/10/10/02	EE/10/10021/FD/2	2.5	2.5.2	614	24 226,99
2010	KIK/2007-2013/10/01/04	EE/10/10033/FD/4	2.2	2.2.3	213	29 465,19
2011	EAS/2007-2013/11/65/02	-	2.4	2.4.3	-	4 352,25
2011	EAS/2007-2013/11/67/02	EE/11/10015/FD/2	2.4	2.4.3	614	45008,06
2011	EAS/2007-2013/11/74/01	EE/11/10021/FD/1	2.4	2.4.1	614	29038,07
2011	EAS/2007-2013/11/75/01	-	2.4	2.4.1	-	4 906,10
2011	EAS/2007-2013/11/82/01	EE/11/10030/FD/1	2.4	2.4.1	614	20423,08
2011	EAS/2007-2013/11/85/01	-	2.4	2.4.3	-	9030,81

2011	EAS/2007-2013/11/86/01	EE/11/10031/FD/1	2.4	2.4.3	614	52347,74
2011	EAS/2007-2013/11/89/01	-	2.4	2.4.1	-	3989,23
2011	EAS/2007-2013/11/92/01	EE/11/10028/FD/1	2.4	2.4.1	614	97414,54
2011	EAS/2007-2013/11/93/01	EE/11/10029/FD/1	2.4	2.4.2	614	88039,99
2011	KIK/2007-2013/11/02/01	EE/11/10006/FD/1	2.2	2.2.1	850	399 511,72
2011	KIK/2007-2013/11/04/01	EE/11/10012/FD/1	2.2	2.2.5	614	15 775,34
2011	KIK/2007-2013/11/05/02	-	2.1	2.1.2	-	8 286,48
2011	KIK/2007-2013/11/06/01	EE/11/10016/FD/1	2.2	2.2.3	614	15 976,27
2011	KIK/2007-2013/11/07/02	-	2.1	2.1.1	-	2730,86
2011	KIK/2007-2013/11/08/01	-	2.2	2.2.5	-	546,37
2011	KIK/2007-2013/11/09/01	EE/11/10020/FD/1	2.2	2.2.3	614	49 493,33
2011	KIK/2007-2013/11/10/01	EE/11/10019/FD/1	2.2	2.2.3	614	31 320,00
2011	KIK/2007-2013/11/11/01	EE/11/10017/FD/1	2.2	2.2.3	614	39 154,18
2011	KIK/2007-2013/11/12/01	EE/11/10018/FD/1	2.2	2.2.3	614	32 842,30
2011	KIK/2007-2013/11/13/01	EE/11/10022/FD/1	2.2	2.2.3	614	36 237,90
2011	KIK/2007-2013/11/14/01	-	2.2	2.2.3	-	45,00
2011	KIK/2007-201113/11/15/01	EE/11/10026/FD/1	2.2	2.2.3	614	12 050,54
2011	KIK/2007-2013/11/16/01	-	2.1	2.1.1	-	1953,62
2011	KIK/2007-2013/11/17/01	-	2.2	2.2.6	-	464,40
2011	KIK/2007-2013/11/18/01	-	2.2	2.2.7	-	247,33
2011	INNOVE/2007-2013/11/15/04	EE/11/10003/FD/4	2.5	2.5.2.	614	90 906,48
2011	INNOVE/2007-2013/11/16/02	-	2.5	2.5.2.	-	198,77
2011	INNOVE/2007-2013/11/19/04	EE/11/10007/FD/4	2.5	2.5.1.	614	88 985,56
2011	INNOVE/2007-2013/11/20/02	EE/11/10010/FD/2	2.5	2.5.3.	-	6 177,12
2011	INNOVE/2007-2013/11/21/01	EE/11/10011/FD/2	2.5	2.5.1.	325	18 620,85
2011	INNOVE/2007-2013/11/27/01	-	2.5	2.5.2.	-	119,79
2011	INNOVE/2007-2013/11/28/01	EE/11/10034/FD/1	2.5	2.5.2	614	22340,59
2011	INNOVE/2007-2013/11/29/01	EE/11/10027/FD/1	2.5	2.5.2	614	15623,10
Kokku						2 223 298,53

Allikas: SFCS 11.06.2012 , Rahandusministeerium

LISA 13. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES 2011. A

Pr. suund	Risk	Ettevõttud/Ettevõetavad maandamistegevused	Vastutaja	Tähtaeg	Staatuse (eelmise perioodi lahendatud riske ei kajastata)
PRS 1	Kui Ühtekuuluvusfondist rahastatavad meetmed ei täida väljamaksete osas N+2 reeglit, nõuab Euroopa Komisjon Eestilt osa raha tagasi, mistõttu on ohus rakenduskava eesmärkide täitmine.	Rakenduskava tegevuste laiendamine ja Keskkonnaministeeriumi seisukoha kujundamine tuhaarastuse meetme raames riigiabi taotlemise osas.	RM (EARK muutmine), KKM	2012	Pooleli
PRS 4	Mitteabikõlblikud kulud tuvastatakse peale väljamakset, mistõttu on risk, et tagasinõutavate summade tagastamiskohustus jääb riigile (dokumentide säilitustähtaegu ei täideta, hangitud vara ei kasutata sihtotstarbeliselt, riigihangete läbiviimisel ei järgita seadust, abikõlblikkusreeglid on mitmeti tõlgendatavad, riigiabi- või riigihangete reeglite rikkumine, puudulik järelevalve rakendusüksuste menetlusprotseduuride üle vms).	Järelevalve läbi EAS-i ning Siseministeeriumi (tagada pidev ressurss - raha ja inimesed)	SiM, EAS	Pidev tegevus	
PRS 5	Osapoolte (MA, KA, RA, AA, RÜ) seisukohad riigihangete põhimõtetest on erinevad ja sageli vastukäivad põhjustades kahtlusi kulude abikõlblikkuses ja menetlustähtaegade võimalikku venimist	Seisukohtade pidev ühtlustamine RÜ/RA/KA/MA/AA vahel. Suurema riskiastmega taotlejate puhul riigihangete eelkontroll.	KA, RA, MA, AA, RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 5	Tulenevalt protseduuride ja kordade muutmisest ning RÜ töötajate arusaamade erinevusest nende tõlgendamisel, võivad menetlusajad pikeneda ning toetuse saajate/taotlejate kohtlemine olla erinev	Pidev teadmiste ühtlustamine arendusseminaridel. Toetuse saajate informeerimine ja juhendite koostamine ning uuendamine.	RÜ, RA, KA	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 5	Tulevalt toetuse saajate erinevast haldussuutlikkusest võivad pikeneda VMT-de ja muude aruandluse menetlusajad, tekkida võimalikud vead ja mitteabikõlblikud kulud	Pidev toetuse saajate nõustamine (juhendite koostamine, spetsiifilised koolitused jne). VMT-de ja muude aruandluse menetlusaegade jälgimine	RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 6	Rikkumise kahtlused ei ole üheselt tõlgendatavad; siseriiklikult ja EK nähakse tagasinõude % erinevalt	Osapooltevaheline kommentaaride, selgituste ja seisukohtade vahetamine	RÜ	-	-
PRS 6	Hangete reeglite ei peeta kinni ning hangete eelkontrollis tehtud soovitusel on TS-le soovituslikud	RÜ-le edastatakse hanked TS poolt eelkontrolli, mille käigus välja toodud RÜ-poolsed märkused, tähelepanekud ja soovitusel edastatakse TS-le	-	-	-
PRS 6	Topelfinantseerimist SF-st ja teistest rahastusallikatest ei ole võimalik kontrollida.	Erinevate allikate kontroll ja kohapealsetes paikvaatlustes asjakohane kontroll	-	-	-

PRS 6	Administratsiooni struktuur liiga väike, et palgata piisav arv inimesi kohustuste lahususe tagamiseks; palgalõhe SF vahendeid administreerivates asutustest põhjustab töötajate voolavust	Kohustuste lahusus on võimaluste piires tagatud	-	-	-
Kõik pr suunad	Kui projektid kallinevad oluliselt (üle 30%), ei ole võimalik projekte ettenähtud mahus ellu viia, mistõttu on ohus projekti eesmärkide saavutamine ja seeläbi on ohus ka rakenduskava eesmärgid.	Töötada välja tegevusplaan kallinemiste katmiseks.	KKM	2012	Pooleli

Allikas: RA riskide hindamiste tulemus 31.12.2011

LISA 14. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSSED SUUNAD JA MEETMED

Prioriteetne suund/ Meetme nimetus	Rakenduskeem (avatud voor, investeeringute kava, programm)	Meetme määruse kinnitamise aeg
2.1. Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine		
Veemajanduse infrastruktuuri arendamine	avatud taotlemine	13.03.08
Vooluveekogude seisundi parandamine	investeeringute kava	02.02.09
Vooluveekogude seisundi parandamine	avatud taotlemine	05.07.10
Tõkestusrajatiste inventariseerimine vooluveekogudel kalade rändetingimuste parandamiseks	programm	05.10.10
Jääkreostuse likvideerimine endistel sõjaväe- ja tööstusaladel	investeeringute kava	13.02.09
Põlevkivitööstuse nõuetele mittevastavate prügilate (poolkoksi mäed) sulgemine ja korrastamine	investeeringute kava	01.08.08
Põlevkivienergeetika jäätmeohidlate (tuhaväljade) sulgemine ja tuhaärstussüsteemi uuendamine	investeeringute kava	25.09.09
Nõuetele mittevastavate tavajäätmeprügilate sulgemine	avatud taotlemine	13.03.08
Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuste ladestusala laiendamine	avatud taotlemine	13.04.09
Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine	avatud taotlemine	03.08.09
Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse	avatud taotlemine	19.04.09
2.2. Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine		
Looduse mitmekesisuse säilitamine	investeeringute kava	02.11.2009
Looduse mitmekesisuse säilitamine	avatud taotlemine	09.08.2009
Kaitsealade kaitsekorralduskavade ja liikidele tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks	programm	29.09.2009
Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine	avatud taotlemine	07.12.2009
Keskkonnajärelevalve arendamine	investeeringute kava	25.09.2009
Keskkonnaseire arendamine	investeeringute kava	10.07.2008
Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine	programm	13.10.2011
Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine	investeeringute kava	12.07.2009
2.3. Energiamaajanduse arendamine		
Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks	avatud taotlemine	24.03.09
Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine	avatud taotlemine	12.06.08
Korterelamute renoveerimislaen	programm	05.12.08
Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest	programm	28.04.08
2.4. Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng		
Kohalike avalike teenuste arendamine	investeeringute kava	01.11.2007
Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine	avatud taotlemine	01.11.2007
Linnaliste piirkondade arendamine	investeeringute kava	25.05.2008
Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide	investeeringute kava	09.06.2008

arendamine		
Kompetentsikeskuste arendamine	avatud taotlemine	16.07.2009
Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõtuga piirkondades	avatud taotlemine	18.02.2011
2.5. Hariduse infrastruktuuri arendamine		
Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine	investeeringute kava	14.01.2008
Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine	investeeringute kava	18.04.2008
Hariduslike erivajadustega õpilaste õpikeskkonna kaasajastamine	investeeringute kava	19.05.2008
2.6. Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine		
Kesk- ja piirkondlike haiglate infrastruktuuri optimeerimine	Investeeringute kava	31.03.2008
Õendus- ja hooldusteenuste infrastruktuuri arendamine	Investeeringute kava	20.07.2009
Riiklike hoolekandeametuste reorganiseerimine	Investeeringute kava	03.11.2008
2.7. Horisontaalne tehniline abi		
Horisontaalne tehniline abi	RE seaduses määratud kord	30.04.2007
2.8. Tehniline abi		
Tehniline abi	RE seaduses määratud kord	30.04.2007

Allikas: SFCS, 11.06.2012

LISA 15. PROJEKTIAUDITID RAKENDUSÜKSUSTE KAUPA 2011. AASTAL

Projektauditid rakendusüksuste kaupa							Hangetega seotud tähelepanekud			Toetuse eesmärgipärase kasutamise seotud tähelepanekud		
Rakendusüksused	Auditite arv	Auditeeritud kogukulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Vea määr	Fin. mõjuga tähelepanekute aruannete arv	Finantsmõju-ga tähelepanekute arv	Tähelepanekute arv	Finantsmõju	% avastatud mitteabikõlblikest kuludest	Tähelepanekute arv	Finantsmõju	% avastatud mitteabikõlblikest kuludest
Innove	11	31 203 033,8	173 251,2	0,56%	8	16	4	16 731,3	9,66	11	156 519,9	90,3
EAS	33	53 788 617,2	737 221,7	1,37%	12	40	20	518 496,7	70,33	20	218 725,0	29,7
Kredex	2	76 693 978,2	0,00	0,00%	0	5	0	0,00	0,00	5	0,00	0,00
MNT	5	55 862 369,6	7 030,3	0,01%	2	2	0	0,00	0,00	2	7 030,3	100,0
RM (HTA); Riigikants elei (RM)	3	1 059 339,4	5 714,5	0,54%	2	4	1	5 314,9	93,01	3	399,6	7
RIA	2	644 694,4	0,00	0,00%	0				0,00			0,00
Archimedes	3	5 691 931,5	2 396,7	0,04%	1	2	1	287,6	12,00	1	2 109,1	88,0
KIK	6	13 744 644,8	9 207,2	0,07%	1	2	0	0,00	0,00	1	9 207,2	100,0
SoM	1	19 778 658,2	1 150 818,9	5,82%	1	5	4	1 150 818,9	100,00	0	0,00	0,00
TJA	2	24 323 994,5	0,00	0,00%	0	0	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
VTA	2	11 289 589,7	0,00	0,00%	1	7	6	0,00	0,00	1	67 304	0,00
KOKKU	70	294 080 851,3	2 085 640,5	0,71%	28	83	36	1 691 649,4	81,11	44	461 295,1	2

Allikas: Rahandusministeerium

LISA 16. EARK RAAMES LÄBIVIIDUD PROJEKTIAUDITID 2011. AASTAL

Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud (eur)	
Tööplaanijärgseid auditeid:	26	Märkustega, olulised tähelepanekud:	12	Olulisi tähelepanekuid:	27	Mitteabikõlblike kulusid referentsperioodil:	1 583 384,6
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	7	Väheolulisi tähelepanekuid:	45	Potentsiaalselt mitteabikõlblike kulusid referentsperioodil:	676 688
		Märkusteta:	7			Potentsiaalselt mitteabikõlblikud kulud enne referentsperioodi:	112 794,5
						Potentsiaalselt mitteabikõlblike kulusid tulevastel perioodidel:	626 049,9
Kokku:	26	Kokku:	26	Kokku:	72	Kokku:	2 998 917

Allikas: Rahandusministeerium

LISA 17. PROJEKTIAUDITID HORISONTAALSE TEHNILISE ABI RAAMES 2011. AASTAL

Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud (eur)	
Tööplaanijärgseid auditeid:	2	Märkustega, olulised tähelepanekud:	1	Olulisi tähelepanekuid:	1	Mitteabikõlblike kulusid referentsperioodil:	74
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	1	Väheolulisi tähelepanekuid:	5	Potentsiaalselt mitteabikõlblike kulusid referentsperioodil:	0,00
		Märkusteta:	0			Potentsiaalselt mitteabikõlblike kulusid tulevastel perioodidel:	0,00
Kokku:	2	Kokku:	2	Kokku:	6	Kokku:	74

Allikas: Rahandusministeerium

LISA 18: ÜLE 2000 IE REOSTUSKOORMUSEGA REOVEEKOGUMISALADE PROJEKTIDE RAHASTAMINE KUMULATIIVSELT

Nr	Reovee-kogumisala	Koormus (ie)	Reoveepuhasti (RVP)	Rahastamine	Elluviimise seis (31.12.2011)
1	Tallinn	468000	Tallinn	linna vahendid	elluviimisel
2	Kohtla-Järve L	219096	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
3	Pärnu L	180000	Pärnu	EL 2007-2013	elluviimisel
4	Rakvere	151173	Rakvere	EL 2007-2013	elluviimisel
5	Tartu L	121502	Tartu	EL 2004-2006; 2007-2013	lõpetatud
6	Narva L	71015	Narva	EL 2004-2006; 2007-2013	lõpetatud
7	Kuressaare	35873	Kuressaare	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
8	Paide L	35010	Paide	EL 2004-2006; 2007-2013	lõpetatud
9	Valga	33000	Valga	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
10	Viljandi L	20573	Viljandi	EL 2004-2006	lõpetatud
11	Võru	20000	Võru	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
12	Põlva L	19566	Põlva	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
13	Ahtme	19115	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
14	Sillamäe L	17113	Sillamäe	EL 2007-2013	elluviimisel
15	Rapla	15492	Rapla	EL 2004-2006; 2007-2013	lõpetatud
16	Haljala	15000	Haljala	EL 2007-2013	elluviimisel
17	Haapsalu	13191	Haapsalu	EL 2004-2006; 2007-2013	lõpetatud
18	Jõhvi linn	13010	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
19	Keila	11000	Keila	EL 2007-2013	elluviimisel
20	Tapa	9900	Tapa	EL 2007-2013	elluviimisel
21	Põltsamaa L	9629	Põltsamaa	EL 2007-2013	elluviimisel
22	Pirita jõe	7900	2 reoveepuhastit	EL 2007-2013	elluviimisel
23	Türi	7632	Türi	SA KIK, EL 2007-2013	elluviimisel
24	Vääna-Jõesuu	6880	Suurupi (1 uus RVP)	EL 2007-2013	elluviimisel
25	Kehra	5900	Kehra	EL 2007-2013	elluviimisel
26	Saku	5800	Tallinn	EL 2007-2013	elluviimisel
27	Jõgeva L	5636	Jõgeva	EL 2007-2013	elluviimisel
28	Elva L 1	5617	Elva	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
29	Paldiski	5600	Paldiski	EL 2007-2013	elluviimisel
30	Muraste	4860	2 RVP	EL 2007-2013	elluviimisel
31	Kärdla linn	4774	Kärdla	EL 2004-2006; SA KIK	elluviimisel
32	Tamsalu	4620	Tamsalu	EL 2007-2013	elluviimisel
33	Kunda	4599	Kunda	SA KIK	elluviimisel
34	Kadrina	4555	Kadrina	EL 2007-2013	elluviimisel
35	Sindi L	4120	Pärnu	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
36	Kiviõli linn	4000	Kohtla-Järve	EL 2004-2006	elluviimisel
37	Loksa	4000	Loksa	EL 2007-2013	elluviimisel
38	Otepää	3900	Otepää (2 RVP)	EL 2007-2013	elluviimisel
39	Järvakandi	3773	Järvakandi	EL 2007-2013	elluviimisel
40	Kohila	3757	Kohila	EL 2007-2013	elluviimisel
41	Märjamaa	3694	Märjamaa	EL 2004-2006	lõpetatud
42	Audru	3570	Pärnu	EL 2004-2006	lõpetatud
43	Vändra alev	3500	Vändra	EL 2007-2013	elluviimisel
44	Türisalu	3388	Individualsed kogumis- ja puhastussüsteemid	EL 2007-2013	elluviimisel
45	Räpina L	3120	Räpina	EL 2004-2006	elluviimisel
46	Väike- Maarja	2946	Väike-Maarja	EL 2007-2013	elluviimisel
47	Narva-Jõesuu L	2900	Narva	EL 2007-2013	elluviimisel
48	Tõrva	2700	Tõrva (1 RVP)	EL 2007-2013	elluviimisel
49	Rummu	2500	Rummu	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja

					torustik
50	Püssi L	2378	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	elluviimisel
51	Luige	2250	Tallinn	EL 2007-2013	elluviimisel
52	Kiili	2100	Tallinn	EL 2007-2013	elluviimisel
53	Kilingi-Nõmme L	2100	Kilingi-Nõmme	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik
54	Kose	2100	Kose	EL 2007-2013	elluviimisel
55	Koeru	2035	Koeru	EL 2007-2013	elluviimisel
56	Aruküla	2000	Aruküla	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik
57	Aseri	2198	Aseri	EL 2007-2013	elluviimisel
58	Järva-Jaani	12000	Järva-Jaani	EL 2007-2013	elluviimisel
59	Keila-Jõe	9520	Individaalsed RVP süsteemid	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik

	Projektid, mis on rahastatud perioodil 2004-2006 EL või SA KIK toetusel
	Projektid, mis on rahastatud perioodil 2007-2013 EL või SA KIK toetusel
	Reoveekogumisalad koormusega üle 2000 ie, rahastustaotlused plaanitud esitada SA KIKi keskkonnaprogrammi

LISA 19. ALASUUNA „ENERGIASÄÄSTU ARENDAMINE ELAMUMAJANDUSES“ RAKENDAMINE

No.	Required information/data	Required data/information format	Comments	Comments 2
II.A Description of the financial engineering instrument (FEI) and implementation arrangements (Article 67(2)(j)(i) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
II.1	FEI (name and registered place of business)	text	Programme "Renovation loan for apartment buildings", Estonia	
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006 ?	////////////////////////////////////		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	-	
	(b) urban development funds		-	
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		+	
II.3	Type of financial product offered by the FEI to final recipients	////////////////////////////////////		
II.3.1	equity	Y/N or clicking box ☐	NO	
II.3.2	loans	Y/N or clicking box ☐	YES	
II.3.3	guarantees	Y/N or clicking box ☐	NO	
II.3.4	other (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	Y/N or clicking box ☐	NO	
II.B Identification of the entities which implement the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
II.4	FEI manager (its name, legal status and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia	
II.5	Procedure for selecting the FEI manager	////////////////////////////////////		
	award of a public contract in accordance with applicable public procurement law	radio button ☐ ☐ ☐	-	
	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		+	
	award of a contract directly to the EIB or the EIF		-	
II.6	Date of signature of funding agreement with Managing Authority	DD/MM/YYYY	5.12.2008	

III. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid to the financial engineering instrument (FEI) (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
III.1	ASSISTANCE COMMITTED TO THE FEI FROM ALL OPERATIONAL PROGRAMMES			
III.1.1	Operation Programme	text (CCI n°+title)	2007EE161PO002 Operational programme for the Development of the Living Environment	
III.1.2	Priority axis	text (n°)	Priority axis 3	
III.1.3	Contribution to the FEI	%	34,7%	
III.2	AMOUNTS OF ASSISTANCE COMMITTED AND PAID TO THE FEI UNDER THIS SPECIFIC OPERATIONAL PROGRAMME			
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds			
III.2.1.1	ERDF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	17 000 499	
III.2.1.2	ERDF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	17 000 499	
III.2.1.3	ESF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0	
III.2.1.4	ESF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0	
III.2.2	Amounts of national public and private assistance			
III.2.2.1	National public co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	31 999 987	
III.2.2.2	National public co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	24 741 987	
III.2.2.3	National private co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0	
III.2.2.4	Private co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0	
III.3	AMOUNTS OF OTHER ASSISTANCE PAID TO THE FEI OUTSIDE OPERATIONAL PROGRAMME (in EUR)			
III.3		number (amount)	0	
III.4	MANAGEMENT COSTS AND FEES OF THE FEI (in the meaning of Article 78(2)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)			
III.4		number (amount)	0	KredEx doesn't charge management costs from the capital contributed from the operational programme to financial engineering instruments. Management costs are covered from the

				contract and guarantee fees.
IV. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid by the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(i)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
IV.1	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH LOANS (per financial product)			
IV.1.1	Name of product	text	Renovation loan	
IV.1.2	Number of final recipients supported, per type:	////////////////////////////////////		
IV.1.2.1	large enterprises	number	N/A	
IV.1.2.2	SMEs	number	N/A	
IV.1.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	N/A	
IV.1.2.3	individuals	number	N/A	
IV.1.2.4	urban development funds	number	N/A	
IV.1.2.5	other	number	391	
IV.1.3	Number of loan contracts signed with final recipients	number	391	
IV.1.4	Total loan amount committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	34 267 064	
IV.1.4.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	11 890 671	
IV.1.5	Total loan amount effectively disbursed to final recipients (in EUR)	number (amount)	29 918 663	
IV.1.5.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	10 381 776	
IV.2	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH GUARANTEES (per financial product)	////////////////////////////////////		
IV.2.1	Name of product	text	N/A	
IV.2.2	Number of final recipients supported, per type	////////////////////////////////////		
IV.2.2.1	large enterprises	number	N/A	
IV.2.2.2	SMEs	number	N/A	
IV.2.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	N/A	
IV.2.2.3	individuals	number	N/A	
IV.2.2.4	urban development funds	number	N/A	
IV.2.2.5	other	number	N/A	
IV.2.3	Total amount blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount)	N/A	
IV.2.4	Total amount of guarantees actually committed for disbursed loans in accordance with contracts signed (in m EUR)	number (amount)	N/A	
IV.2.4.1	out of which Operation Programme contribution (in EUR)	number (amount)	N/A	

IV.2.5	Number of loans actually disbursed in relation to guarantees contracts	number	N/A	
IV.2.6	Total value of loans actually disbursed in relation to guarantees contracts (in EUR)	number (amount)	N/A	
IV.3	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH EQUITY / VENTURE CAPITAL (per financial product)	////////////////////////////////////		
IV.3.1	Name of product	text	N/A	
IV.3.2	Number of final recipients supported, per type	////////////////////////////////////		
IV.3.2.1	large enterprises	number	N/A	
IV.3.2.2	SMEs	number	N/A	
IV.3.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	N/A	
IV.3.2.3	urban development funds	number	N/A	
IV.3.2.4	other	number	N/A	
IV.3.3	Number of investments made in line with agreements signed	number	N/A	
IV.3.4	Total amount of investments effectively made in line with agreements (in EUR)	number (amount)	N/A	
IV.3.4.1	out of which Operation Programme contribution (in EUR)	number (amount)	N/A	
IV.4	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH OTHER TYPE OF FINANCIAL PRODUCT (per financial product)	////////////////////////////////////		
IV.4.1	Name of product	text	N/A	
IV.4.2	Number of final recipients supported, per type	////////////////////////////////////		
IV.4.2.1	large enterprises	number	N/A	
IV.4.2.2	SMEs	number	N/A	
IV.4.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	N/A	
IV.4.2.3	individuals	number	N/A	
IV.4.2.4	urban development funds	number	N/A	
IV.4.2.5	other	number	N/A	
IV.4.3	Total amount effectively disbursed to final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A	
IV.4.3.1	out of which Operation Programme contribution (in EUR)	number (amount)	N/A	
IV.4.4	Number of products effectively provided to final recipients	number	N/A	
IV.5	INDICATORS	////////////////////////////////////		
IV.5.1	Number of jobs created or safeguarded	number	N/A	

Allikas: SA Kredex, 27.06.2012